Wisbech's illustrerede Almanak

Udkom fra 1852-1939 med indhold gældende for det kommende år.

Om almanakken på: https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p104813.htm

Udarbejdet af Niels Jensen

WISBECHS

ILLUSTREREDE

ALMANAK

1899

REDIGERET AF ZAKARIAS NIELSEN.

EM. JØRGENSEN & OLSEN

Jens Hansen,

Kjøbenhavn K. **15, Vestergade 15.** Kjøbenhavn.

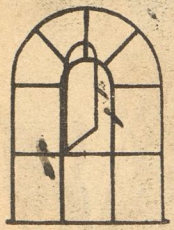

Pris: 125 Øre.

Pris: 50 Øre.

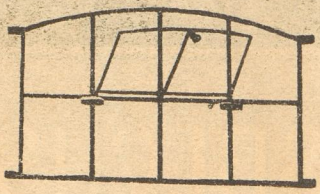

Pris: 130 Øre med Opluk.

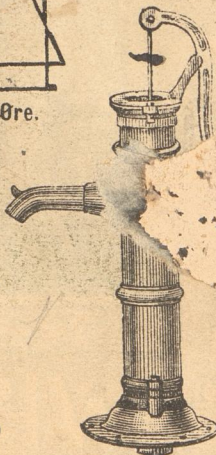

Frostfri Gaardpumpe 14 Kr.

Frostfri Pumpe med Rør 14 Kr.

Til ... nde af ikke over 25 Fods Dybde.

Fragtfrit.

Bedste og billigste

Aile-Kjæde-Pumper

12 Kr.,

med $2^1/_8$ Tom. Brikker giver 1 Tønde Vand, nemlig 4 Kubikfod lig 128 Pot. i Minutt., solid Konstruktion, altid i Orden, fuldstændig frostfri, let og bekvem at anvende, giver større Vandmængde end nogen anden Pumpe. Flere Tusinde i Brug, og der kan henvises til Brugere over hele Danmark.

Ailespredere, lige **2,50**, krumme **3,00**.

Forlang **illustreret Prisliste.**

Enhver, der skal bruge Staldvinduer maa først forlange tilsendt min **Prisliste over Staldvinduer**, som sendes enhvergratis.

Fritstaaende Kjedler,

55 Pot. 24 Kr. 65 Pot. 27 Kr.
75 — 31 - 85 — 34 -
100 Pot. 36 Kr. faas indtil 200 Pot.
Fragtfr. tilsendt. Forhandl. Rabat.

Staldpumper.

Køkkenpumper

8 Kr. 50 Øre.

Hakkelsesmaskinen „Agraren"

36 Kr., bedste og billigste Maskine. Nærm. af Prisl.

H. P. Hansen Maler
Tjørnegade 7 – 4 Sth. tv.
København N.

TILLAGT AF UNIVERSITETET

Wisbechs
Almanak
for det Aar efter Kristi Fødsel
1899,

beregnet til Kjøbenhavns Observatorium
af
C. F. Pechüle.

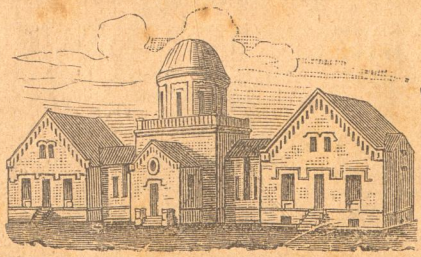

Provindsboghandlernes Almanakforlag.
(Jens Møller, Helsingør.)
Trykt i det Mil o'ske Bogtrykkeri i Odense

Ufolgte Almanakker 1899 ombyttes kun til halv Pris mod; Aargang 1900, og kun til 31te Oktober 1899.

1ste og 2det Ark trykt hos J. H. Schultz.

Nærværende Aar regnes efter Kristi Fødsel 1899.

Efter Verdens Skabelse	5866.
Siden Reformationen	382.
Siden den Oldenborgske Stammes Regerings Begyndelse i dette Rige	451.
Siden vor allernaadigste Konge, Kong Christian IX.s Fødsel	81.
Fra Kong Christian den Femtes danske Lov	216.
Fra Danmarks Grundlov	50.

Mellem Jul og Fastelavn er 7 Uger.

Aaret 1899 er det 6612te i den julianske Periode og det 99de i det 19de Aarhundrede, der ender med den 31te Decbr. 1900.

Festkalender for Aarene 1899—1900.

Paaskedag:	
1899.	**1900.**
2. April.	15. April.

Bededag:	
1899.	**1900.**
28. April.	11. Maj.

Chr. Himmelfartsdag:	
1899.	**1900.**
11. Maj.	24. Maj.

Pinsedag:	
1899.	**1900.**
21. Maj.	3. Juni.

Mosaiske Festdage i 1899.

Purimfest	24 Febr.
* 1ste Paaskedag	26 Marts.
* 2den —	27 —
* 7de —	1 April.
* Paaskens Ende	2 —
* Ugefest (Pinse)	15 Maj.
* Sammes 2den Festdag	16 —
Fastedag, Templets Ødelæggelse	16 Juli.
* Nytaarsfest (5660)	5 Septbr.
* Sammes 2den Dag	6 —
* Store Forsoningsfest	14 —
* Løvsalsfest	19 —
* Sammes 2den Festdag	20 —
* Sammes Slutningsfest	26 —
* Thorah-Glædesfest	27 —
Templets Indvielsesfest (Jul), som fejres i 8 Dage,	27 Novbr

Enhver Festdag begynder den foregaaende Aften, og de med * betegnede fejres strengt.

Formørkelser i Aaret 1899.

1) Solformørkelse den 11te Januar, usynlig hos os, synlig i det nordlige stille Hav og de til dette grænsende nordlige Kystlande af Asien og Amerika. Størst bliver den ved Beringsstrædet, $^7/_{10}$ af Solskivens Diameter.
2) Solformørkelse den 8de Juni, synlig i Størstedelen af Europa og i det nordligste Asien og Amerika. I de nordamerikanske Polaregne bliver den størst, $^6/_{10}$ af Solskivens Diameter. I Kjøbenhavn varer Formørkelsen fra Kl. 5.48′ til 6.59′ Form. og er Kl. 6.23′ størst, $^1/_6$ af Solskivens Diameter. Samme Klokkeslet gælde paa nogle Minutter nær for hele Landet; i Jylland bliver Formørkelsen lidt større end i Kjøbenhavn, paa Bornholm lidt mindre. I Thorshavn varer Formørkelsen fra Kl. 4.25′ til 5.58′ Form. ($^1/_3$), i Reykjavik fra Kl. 3.30′ til 5.7′ Form. ($^4/_9$). I Grønland, hvor Formørkelsen omfatter omtrent Halvdelen af Solskivens Diameter, ses den endnu tidligere om Morgenen; i det sydlige Grønland staar Solen dog først op efter Formørkelsens Begyndelse.
3) Maaneformørkelse den 23de Juni. Den bliver total, men ses hverken i Danmark eller dets Bilande.
4) Solformørkelse den 2den December. Den ses kun i det sydligste Australien og i det sydlige Ishav, hvor den for en smal Zone bliver ringformet.
5) Maaneformørkelse den 17de December Kl. 12.45′—4.7′ Form. Kl. 2.26′ er den størst og omfatter hele Maaneskiven paa en yderst smal Stribe nær. Den ses hos os i hele sit Forløb.

Det danske Kongehus.

Kong **Christian IX.** til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, født 8 April 1818, succederede 15 November 1863, formælet 26 Maj 1842 med Dronning **Louise** Vilhelmine Frederikke Caroline Auguste Julie, Prinsesse af Hessen-Cassel, født 7 Septbr. 1817.

Børn:

1) Kronprins **Christian Frederik** Vilhelm Carl, født 3 Juni 1843, formælet 28 Juli 1869 med Kronprinsesse **Louise** Josephine Eugenie, Prinsesse af Sverige og Norge, født 31 Oktbr. 1851. — Børn: 1) **Christian** Carl Frederik Albert Alexander Vilhelm, født 26 Sept. 1870, formælet 26 April 1898 med **Alexandrine** Auguste, Hertuginde af Mecklenburg-Schwerin, født 24 Dec. 1879. 2) Christian Frederik **Carl** Georg Valdemar Axel, født 3 August 1872, formælet 22 Juli 1896 med Prinsesse **Maud** Charlotte Marie Victoria af Wales, født 26 Nov. 1869. 3) **Louise** Caroline Josephine Sophie Thyra Olga, født 17 Febr. 1875, formælet 5 Maj 1896 med **Friedrich** Georg Wilhelm Bruno, Prins af Schaumburg-Lippe, født 30 Jan. 1868. 4) **Harald** Christian Frederik, født 8 Oktbr. 1876. 5) **Ingeborg** Charlotte Caroline Frederikke Louise, født 2 August 1878, formælet 27 August 1897 med Oscar **Carl Vilhelm**, Prins af Sverige og Norge, Hertug af Vestgothland, født 27 Febr. 1861. 6) **Thyra** Louise Caroline Amalie Augusta Elisabeth, født 14 Marts 1880. 7) Christian Frederik Vilhelm Valdemar **Gustav**, født 4 Marts 1887. 8) **Dagmar** Louise Elisabeth, født 23 Maj 1890.

2) **Alexandra** Caroline Marie Charlotte Louise Julie, født 1 Decbr. 1844, formælet 10 Marts 1863 med **Albert Edward**, Prins af Wales, Hertug af Cornwall, født 9 Novbr. 1841.

3) **Georg** I., Hellenernes Konge (Christian **Vilhelm** Ferdinand Adolph Georg), født 24 Decbr. 1845, formælet 27 Oktober 1867 med Olga Constantinowna, Storfyrstinde af Rusland, født 3 Septbr. 1851.

4) Maria Feodorowna (Maria Sophie Frederikke **Dagmar**), født 26 Novbr. 1847, formælet 9 Novbr. 1866 med senere Kejser **Alexander** III. af Rusland, Enke 1 Nov 1894.

5) Thyra Amalie Caroline Charlotte Anna, født 29 Septbr. 1853, formælet 21 Decbr. 1878 med **Ernst August** Vilhelm Adolf Georg Frederik, Hertug af Cumberland og Brunsvig-Lüneborg, født 21 Septbr. 1845.

6) **Valdemar**, født 27 Oktbr. 1858, formælet 22 Oktbr. 1885 med Marie Amélie Françoise Hélène, Prinsesse af Orléans, født 13 Januar 1865 — Børn: 1) **Aage** Christian Alexander Robert, født 10 Juni 1887. 2) **Axel** Christian Georg, født 12 August 1888. 3) Erik Frederik Christian Alexander, født 8 Nov. 1890. 4) **Viggo** Christian Adolph Georg, født 25 Decbr. 1893. 5) **Margrethe** Françoise Louise Marie Helene, f. 17 Septbr. 1895.

Ministeriet,

som det var sammensat d. 1. Juli 1897.

Konseilspræsident og Finansminister: H. E. Hørring.
Marineminister og Udenrigsminister ad interim: Viceadmiral N. F. Ravn.
Indenrigsminister: V. Bardenfleth.
Landbrugsminister: Hofjægermester A. Hage.
Min. f. Kirke- og Undervisningsvæsenet: Biskop, Dr. theol. H. V. Sthyr.
Justitsminister samt Min. f. Island: N. R. Rump.
Krigsminister: Oberst C. F. F. E. Tuxen.

Ifølge Lov af 29. Marts 1893 skal Tiden for alle Dele af Landet bestemmes lige med Middelsoltiden for den 15. Længdegrad øst for Greenwich. Alle Klokkeslæt i denne Almanak ere derfor angivne i denne (saakaldte mellemeuropæiske) Tid og ere 10 Minutter (nøjagtigere 9 Min. 41 Sek.) større end efter Kjøbenhavns Middelsoltid, der tidligere har været benyttet som fælles Tid for hele Landet.

Dagen antages overensstemmende med almindelig Vedtægt at begynde ved Midnat og regnes indtil næste Midnat, saa at de 12 Timer, der gaa foran den mellemliggende Middag, benævnes Formiddagstimer, de 12 efterfølgende derimod Eftermiddagstimer.

Den tredie Række paa enhver Side indeholder Angivelsen af Klokkeslættet for Maanens Op- eller Nedgang, for saa vidt som Kundskab derom kan have Vigtighed i det daglige Liv. Maanens Opgang er betegnet med O. F. eller O. E, efter som den indtræffer paa en Formiddags- eller Eftermiddagstime. Ligeledes betegnes Nedgangen med N. F. eller N. E.

Den sidste Række paa enhver Side med Overskrift Højv. tjener til Beregning af Flod og Ebbe, jvfr. tredie følgende Side.

Klokkeslættene for Solens og Maanens Op- og Nedgang, som angivne i denne Almanak, gælde for Kjøbenhavn. For at finde vedkommende Klokkeslæt for andre Steder maa man først lægge 4′ til for hver Længdegrad, Stedet ligger vestligere end Kjøbenhavn, eller trække 4′ fra for hver Længdegrad, Stedet ligger østligere end Kjøbenhavn.

Exempelvis anføres, hvor mange Minutter der skal lægges til for følgende vestligere Steder: Hillerød 1′, Roskilde 2′, Ringsted 3′, Sorø 4′, Slagelse 5′, Kallundborg 6′, Nyborg 7′, Skagen 8′, Odense 8¾′, Aarhus 9½′, Horsens 11′, Kolding 12½′, Skive 14¼′, Ribe 15¼′, Holstebro 16′, Hjerting 17′, Ringkjøbing 17¼′, Blaavandshuk 18′, og hvor mange Minutter der skal trækkes fra for følgende østligere Steder: Ronne 8¼′, Nexø 10¼′. For Steder, der ligge lige nord eller syd for disse, gælde samme Tal.

Foruden denne Rettelse for Stedets Længde maa der dernæst ogsaa anbringes en Rettelse for Stedets Bredde. Denne bliver ens for Steder, der ligge lige øst og vest for hinanden. Betegnes følgende Rækker Steder med omtrent ens Bredde ved følgende Bogstaver:

O. Kjøbenhavn.. Roskilde, Holbæk, Kallundborg, Vejle, Varde,
A. Helsingør ... Hillerød, Nykjøbing p. S, Skanderborg,
B. Randers .... Viborg, Grenaa,
C. Aalborg..... Ribe, Løgstør, Thisted,
D. Skagen
E. Ribe ..... Odense, Nyborg, Korsør, Storeheddinge, Kristiansø,
F. Nakskov..... Maribo, Sakskjøbing, Stubbekjøbing, Nykjøbing p. F.,

saa er Rettelsen for Bredden altid nul for Stederne **O.** Hvor stor den for de øvrige Steder er for Solens Op- og Nedgang, ses af følgende Tabel udtrykt i Minutter:

	Læg til Opg Træk fra Nedg						Træk fra Opgangen. Læg til Nedgangen.												Læg til Opg. Træk fra Nedg.						
	Jan.		Febr.		Marts		April		Maj		Juni		Juli		August		Septb.		Octbr.		Novbr.		Decbr.		
	6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
A	2	2	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	2	2	2	2	
B	6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6
C	9	8	6	4	2	1	1	3	5	6	8	10	10	9	8	6	4	3	1	1	2	4	6	8	9	10
D	14	12	9	6	3	1	2	3	7	10	13	15	16	15	13	10	7	4	2	1	4	6	7	12	15	16

	Træk fra Opg. Læg til Nedg.						Læg til Opgangen Træk fra Nedgangen.												Træk fra Opg. Læg til Nedg.						
	Jan.		Febr.		Marts		April		Maj		Juni		Juli		August		Septb.		Octbr.		Novbr.		Decbr.		
	6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
E	2	2	1	1	0	0	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	2	2	2	2	
F	6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6

For Maanens Op- eller Nedgang blive de største Rettelser, som Bredden medfører: 2′ for Stederne A, 6′ for B, 11′ for C, 17′ for D, 2′ for E og 6′ for F. Disse skulle for Stederne A, B, C og D trækkes fra Opgangen eller lægges til Nedgangen, naar Maanen staar nordligst, lægges til Opgangen eller trækkes fra Nedgangen, naar Maanen staar sydligst. Omvendt for Stederne E og F. Hosstaaende Tabel viser, paa hvilke Dage Maanen staar nordligst (N) og sydligst (S):

Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Septbr.	Octbr.	Novbr.	Decbr.
9 S	6 S	5 S	1 S	12 N	8 N	5 N	1 N	12 S	9 S	6 S	3 S
22 N	19 N	18 N	14 N	26 S	22 S	20 S	16 S	25 N	22 N	19 N	16 N
			28 S				29 N				31 S

En Uge før og efter hver af disse Dage er Rettelsen nul, og det kjønnes da, hvor stor den er for de mellemliggende Dage.

Eksempel for Skagen 13de December:

Kjøbenhavn	Sol op 8.34′,	Sol ned 3.34′,	Maane ned 4.19′ Form.
Rettelse for Længde....	+ 8	+ 8	+ 8
Rettelse for Bredde....	+15	+15	+ 9
Skagen	Sol op 8.57′,	Sol ned 3.27′,	Maane ned 4.36′ Form.

Bestemmelse af Middagslinien.

Paa en vandret plan Flade, som er optillet saaledes, at den kan bestrinnes af Solen, tegnes flere koncentriske Cirkler. I Centret opreises en Stift lodret paa Fladen. Naar om Formiddagen mellem Kl. 9 og 11 Stiftens Skygge efterhaanden bliver kortere, mærker man sig paa Cirklerne de Punkter, hvor Skyggens Ende befinder sig. Om Eftermiddagen mellem Kl. 1 og 3 forlænger Skyggen sig, og nu mærker man sig atter Skyggens Ende i Cirklerne. Middagslinjen er da den rette Linie, som, dragen ud fra Stiftens Fod, halverer de paa Cirklerne afskaarne Buer. — Konstruktionen giver det bedste Resultat, naar den udføres i Dagene imellem den 17de og 24de Juni eller imellem den 18de og 23de December.

Hver Gang Stiftens Skygge falder i Middagslinien, er det sand Middag (jvfr. næste Side).

Tabel, som viser, hvad Klokken er, naar det er sand Middag*) i Kjøbenhavn.

Januar	1	12	13′	Marts	30	12	14′	August	13	12	14′
„	2	12	14′	April	2	12	13′	„	18	12	13′
„	4	12	15′	„	5	12	12′	„	22	12	12′
„	6	12	16′	„	9	12	11′	„	26	12	11′
„	8	12	17′	„	13	12	10′	„	30	12	10′
„	11	12	18′	„	17	12	9′	Septbr.	2	12	9′
„	13	12	19′	„	21	12	8′	„	5	12	8′
„	16	12	20′	„	26	12	7′	„	8	12	7′
„	19	12	21′	Maj	3	12	6′	„	11	12	6′
„	22	12	22′	„	27	12	7′	„	14	12	5′
„	27	12	23′	Juni	3	12	8′	„	17	12	4′
Febr.	2	12	24′	„	9	12	9′	„	19	12	3′
„	22	12	25′	„	14	12	10′	„	22	12	2′
„	28	12	22′	„	18	12	11′	„	25	12	1′
Marts	5	12	21′	„	23	12	12′	„	28	12	0′
„	9	12	20′	„	28	12	13′	Oktbr.	1	11	59′
„	13	12	19′	Juli	3	12	14′	„	4	11	58′
„	16	12	18′	„	9	12	15′	„	8	11	57′
„	20	12	17′	„	17	12	16′	„	11	11	56′
„	23	12	16′	August	5	12	15′	„	16	11	55′
„	26	12	15′					„	21	11	54′

Oktbr.	29	11	53′								
Novbr.	8	11	54′								
„	16	11	55′								
„	21	11	56′								
„	25	11	57′								
„	28	11	58′								
Decbr.	1	11	59′								
„	3	12	0′								
„	6	12	1′								
„	8	12	2′								
„	10	12	3′								
„	12	12	4′								
„	15	12	5′								
„	17	12	6′								
„	19	12	7′								
„	21	12	8′								
„	23	12	9′								
„	25	12	10′								
„	27	12	11′								
„	29	12	12′								
„	31	12	13′								

*) **Sand Middag** er det Tidspunkt af Dagen, der ligger midt imellem Tidspunkterne for Solens Op- og Nedgang. Solen ses da lige mod Syd og staar højest paa Himlen, og Solskiven viser 12. Ovenstaaende Tabel angiver, hvad et Ur paa de forskellige Dage af Aaret bør vise, naar det er sand Middag i Kjøbenhavn. For andre Steder af Landet maa der lægges 4′ til eller trækkes 4′ fra Tallene i denne Tabel for hver Længdegrad, Stedet ligger henholdsvis vestligere eller østligere end Kjøbenhavn (se næstforrige Side), hvorimod Stedets Bredde her ikke kommer i Betragtning.

Tabel til Beregning af Høj- og Lavvande.

Agger	4	11	5	19	1	Fans, N.O. Pynt	2	43	—	—	
Altona	5	14	7	45	8	„ N.V. „	2	23	—	—	
Amrum	1	22	6	49	9	„ Midten af Vestkysten	1	32	—	—	
Blaavandshuk	1	47	6	8	6	Frederikshavn	5	55	6	0	1
Blankenese	4	40	7	36	—	Frederiksstad	2	36	7	34	11
Blauort Sand	0	38	6	31	—	Glückstadt	3	6	7	13	12
Bongsiel	2	13	6	38	12	Hals	8	44	4	57	1
Bordelum Siel	2	41	8	37	—	Hamborg	5	24	7	48	—
Brunsbüttel	1	57	7	14	11	Helgoland	12	14	6	51	10
Büsum, udenf. Havnen	1	21	6	15	—	Hirtshals	4	23	6	14	1
Cuxhaven	1	8	6	53	12	Hjerting	2	47	6	5	—
Dagebøl	2	19	6	54	10	Husum Havn	2	35	7	25	—
Dickfander Gat, ved Sydenden af Flakstrømmen	1	1	6	50	—	Højer Kanal	3	20	6	33	7
Esbjærg	2	58	6	3	—	Krück Aue	3	22	—	—	
						List	2	23	6	15	7

Meldorf Havn	1	31	7	45	12	Støren Itzehoe	3	57	—	—
Nordby	3	3	6	4	6	Støren Størort	2	46	7	17	—
Norderpiep	0	51	6	18	13	Süderoog	1	10	6	44	11
Nymindegab	2	43	5	48	2	Sydvesthorn	2	43	7	36	9
Ording	0	46	7	23	11	Sønderho	2	22	6	42	5
Pelworm	1	58	6	14	12	Teufelsbrücke	5	0	7	41	—
Pin Aue	3	44	7	34	11	Thorsminde Gab	3	37	5	35	2
Rendsborg	7	39	7	18	4	Tvilensleth	3	54	7	27	—
Schulau	4	31	7	32	—	Tønning	2	1	7	11	11
Seesand	0	52	6	54	10	Vollervik	1	14	6	45	12
Skagen	5	55	6	6	1	Vyk	2	22	6	21	10
Skallingende	2	18	—	—							

Ved Beregningen af **Klokkeslættet for Højvande og Lavvande** tager man først de Tal, der findes i den sidste Række i hver Maaned, og lægger dertil de Tal, der findes i foranstaaende Tabels første Talrække. Den anden angiver Tidsforløbet fra Højvande til Lavvande og den tredje Middelspringflodhøjden i Fod.

Exempel: at finde Klokkeslættet for Højvande og Lavvande den 13de Januar ved Agger:

Af Pillen for Højvande i Januar	0	Tim.	32	Min
Hertil lægges for Agger	4	—	11	—
	4	Tim.	43	Min.

Det udkomne er Klokkeslættet for Højvande om Formiddagen. Er det fundne Klokkeslæt større end 12 Timer, da trækkes 12 Timer fra, og det udkomne er nu Klokkeslættet for Højvande om Eftermiddagen.

Klokkeslættet for det paafølgende Lavvande faas ved til Klokkeslættet for Højvande at lægge Tidsforløbet fra Højvande til Lavvande. Da denne Mellemtid for Agger er 5 Tim. 19 Min., faa indtræffer Lavvande Kl. 10.2' om Formiddagen. Blev Lavvandsklokkeslættet større end 12 Tim., da trækkes 12 Tim. fra, og det udkomne er nu Klokkeslættet for Lavvande om Eftermiddagen.

Trækkes fra de fundne Klokkeslæt 25 Min., erholdes derved Klokkeslættene for de næstforegaaende Højvande og Lavvande; lægges derimod 25 Min. til, saa har man Klokkeslættene for de næstfølgende Højvande og Lavvande.

De fundne Klokkeslæt ere ved denne Beregning stedse udtrykte i mellemeuropæisk Tid.

I Kirkeaaret 1898—99, der ender med den 26de Søndag efter Trinitatis (26de November), vil der ordentligvis blive prædiket over den første Række af Evangelietekster.

I Kirkeaaret 1899—1900, der begynder med 1ste Søndag i Advent (3die December), vil der ordentligvis blive prædiket over den anden Tekstrække.

Planeterne i Aaret 1899.

Merkur er i Almindelighed Solen saa nær, at den ikke kan ses med blotte Øjne. Den 12te Januar, 10de Maj, 5te September og 25de December er den længst vest for Solen og staar omkring disse Dage op henholdsvis $1\frac{3}{4}$, $\frac{1}{4}$, $1\frac{3}{4}$ og 2 Timer før Solen. Den 25de Marts, 22de Juli og 16de November er den længst øst for Solen og gaar omkring disse Dage ned henholdsvis 2, $\frac{3}{4}$ og $\frac{1}{2}$ Time efter Solen. Den 8de September ses den meget nær Regulus.

Venus skinner ved Aarets Begyndelse stærkest og staar op $3\frac{1}{2}$ Time før Solen. Den 11te Februar er den længst vest for Solen, men staar dog paa Grund af sin sydligere Stilling først op $2\frac{1}{2}$ Time før denne. Sidst i Marts staar den op 1, først i Maj $\frac{3}{4}$, midt i Juli $1\frac{1}{2}$, midt i August 1 Time før Solen. Den 16de September gaar den bag om Solen over paa Aftenhimlen, hvor den dog først viser sig mod Aarets Slutning, idet den i Begyndelsen af December gaar ned 1 Time, i Slutningen af December 2 Timer efter Solen.

Mars er den 19de Januar i Opposition med Solen, skinner stærkest, er oppe hele Natten og staar ved Midnat i Syd 59 Gr. over Kjøbenhavns Horizont. I Begyndelsen af Marts staar den i Syd Kl. 9 Aften. I Begyndelsen af Maj gaar den ned Kl. $2\frac{1}{2}$ Morgen, midt i Juni ved Midnat, og nu forsvinder den efterhaanden i Aftendæmringen, hvor den holder sig skjult Resten af Aaret. Mars er midt i Januar nærmest Jorden, 13 Millioner Mil, og fjerner sig derpaa mere og mere indtil den først i December er længst borte, 48 Millioner Mil. Mars, der skinner rødligt, vandrer i Aarets første to Maaneder vestpaa, fra Krebsen ind i Tvillingerne. Under dette Stjernebilledes Hovedstjerner Kastor og Pollux bliver den i Slutningen af Februar stillestaaende og vandrer i Resten af Aaret østpaa fra Tvillingerne til Skytten. I Slutningen af April vandrer den tæt nord forbi „Krybben" i Krebsen og midt imellem dette Stjernebilledes Stjerner Gamma og Delta, den 12te Juni tæt nord forbi Regulus.

Jupiter staar ved Aarets Begyndelse op Kl. 3 Morgen, derpaa stadig tidligere, midt i Februar ved Midnat, først i April Kl. 9 Aften. Den 25de April er den i Opposition med Solen, oppe hele Natten og staar ved Midnat i Syd 22 Gr. over Kjøbenhavns Horizont. Sidst i Juli gaar den ned Kl. 11 Aften, sidst i August Kl. 9, og nu forsvinder den i Aftendæmringen. Den 13de November gaar den bag om Solen over paa Morgenhimlen, hvor den i Begyndelsen af December staar op $1\frac{1}{2}$ Time, ved Aarets Slutning 3 Timer før Solen. Jupiter opholder sig i Januar til August mellem Spica i Jomfruen og Alfa i Vægten, hvor den fra sidst i Februar til sidst i Juni vandrer vestpaa, ellers østpaa, Ved Aarets Slutning staar den tæt til høire for Beta i Skorpionen.

Saturn staar ved Aarets Begyndelse op 2 Timer før Solen, midt i Marts 4 Timer før Solen, sidst i April ved Midnat, og den 11te Juni er den i Opposition med Solen, er oppe hele Natten og staar ved Midnat i Syd 13 Gr. over Kjøbenhavns Horizont. I Begyndelsen af August gaar den ned ved Midnat, i Begyndelsen af Oktober Kl. 8 Aften, og nu skjuler den sig efterhaanden i Aftendæmringen. Saturn opholder sig hele Aaret ved Grænsen mellem Skorpionen og Skytten, hvor den i April til August vandrer vestpaa, ellers østpaa.

Januar
eller Glugmaaned. 31 Dage. 1899.

Kristi Omskærelse, Luk. 2, 21. 2' Række, Matth. 6, 5—13.

					Høsv.
S.	1	Nytaar	O. E. 9 8		1 56
M.	2	Abel	10 21		2 26
Ti.	3	Enoch	11 35		3 0
O.	4	Methusalem	O. F.	Sol. op 8. 41' n. 3. 49' Tusmørket varer 52'	3 35
T.	5	Simeon	12 53	◑ s. Kv. 4. 22' Form.	4 18
F.	6	Hell. 3 Kong.	2 13	Venus skinner stærkest	5 14
L.	7	Knud Hertug	3 38		6 28

Da Jesus var 12 Aar gammel, Luk. 2, 42 til Enden. 2' Række, Mark. 10, 13—16.

S.	8	1 S. e. H. 3 K.	5 3	Erhardt	7 57
M.	9	Julianus	6 22		9 19
Ti.	10	Paul Eremit	7 27	Sol. op 8. 36' n. 4. 0'	10 27
O.	11	Hyginus	N. E.	Tusmørket varer 51' ● n. M. 11. 50' Eftm.	11 22
T.	12	Reinhold	5 5	Merkur størst vestlig Elong. ☾ nærmest Jorden	12 10
F.	13	Prinsj. Marie	6 42	Hilarius	0 32
L.	14	Felix	8 16		1 12

Brylluppet i Kana, Joh. 2, 1—11. 2' Række, Luk. 19, 1—10.

S.	15	2 S. e. H. 3 K.	9 46	Maurus	1 52
M.	16	Marcellus	11 11		2 28
Ti.	17	Antonius	N. F.	Prisca Sol. op 8. 29' n. 4. 12'	3 8
O.	18	Wilh. Marie	12 36	Tusmørket varer 49' ◐ f. Kv. 5. 36' Eftm.	3 49
T.	19	Pontianus	1 56	Mars i Oppos. med Solen	4 41
F.	20	Fab. og Sebast.	3 14		5 43
L.	21	Agnes	4 26		7 1

Jesus gik ned af Bjerget, Matth. 8, 1—13. 2' Række, Luk. 17, 5—10.

S.	22	3 S. e. H. 3 K.	5 29	Vincentius	8 22
M.	23	Emerentius	6 20		9 29
Ti.	24	Timotheus	7 0	Sol. op 8. 18' n. 4. 27'	10 23
O.	25	Pauli Omv.	7 28	Tusmørket varer 48' ☾ fjernest Jorden	11 7
T.	26	Polycarpus	O. E.	○ f. M. 8. 34' Eftm.	11 43
F.	27	Chrysostomus	5 44		0 1
L.	28	Fred. 6 Fødsl.	6 56	Carolus Magnus	0 33

Arbejderne i Vingaarden, Matth. 20, 1—16. 2' Række, Matth. 25, 14—30.

S.	29	Septuagesima	8 10	Valerius. Chr. 7 Fødsl.	1 2
M.	30	Lovise	9 23	Adelgunde	1 32
Ti.	31	Vigilius	10 38		2 1

10 Januar Fredsdag
H. P. Hansen

Klippet d 28 Januar Kl 9 Aften

16 Feb. Birthday

Agnes Hansen.

Februar
eller Blidemaaned. 28 Dage. 1899.

			O. E.		Høiv
O.	1	Brigida	11 56	Sol. op 8. 6′ n. 4. 41′ Tusmørket varer 46′	2 32
T.	2	Kyndelmisse	O. F.		3 7
F.	3	Blasius	1 18	◑ s. Kv. 6. 24′ Eftm.	3 47
L.	4	Veronica	2 40		4 40

De fire Slags Sædejord, Luk. 8, 4—15. 2′ Række, Mark. 4, 26—32.

S.	5	Sexagesima	3 59	Agathe	5 51
M.	6	Dorothea	5 9		7 26
Ti.	7	Richard	6 2		8 59
O.	8	Corintha	6 40	Sol. op 7. 52′ n. 4. 57′ Tusmørket varer 45′	10 14
T.	9	Apollonia	7 7	☾ nærmest Jorden	11 9
F.	10	Scholastica	N. E.	● n. M. 10. 32′ Form.	11 53
L.	11	Euphrosyne	7 10	Venus størst vestlig Elong.	0 15

Kristi Daab, Matth. 3, 13 til Enden. 2′ Række, Luk. 18, 31 til Enden.

S.	12	Fastelavn	8 41	Qvinquagesima. Esto mihi.	0 53
M.	13	Benignus	10 9	Eulalia	1 29
Ti.	14	Hvide Tirsdag	11 34	Valentinus	2 5
O.	15	Aske Onsdag	N. F.	Faustinus Sol. op 7. 37′ n. 5. 12′	2 42
T.	16	Juliane	12 56	Tusmørket varer 44′	3 22
F.	17	Findanus	2 12	◐ f. Kv. 9. 52′ Form.	4 9
L.	18	Jul. Sophie	3 19	Concordia	5 7

Jesus fristes af Djævelen, Matth. 4, 1—11. 2′ Række, Luk. 22, 24—32.

S.	19	1 S. i Fasten	4 15	Ovadragesima. Invocavit.	6 21
M.	20	Eucharias	4 59	Ammon	7 43
Ti.	21	Samuel	5 30	Peders Stol	8 56
O.	22	Tamperdag	5 54	Sol. op 7. 21′ n. 5. 27′	9 54
T.	23	Papias	6 13	Tusmørket varer 43′	10 40
F.	24	Matthias	6 28	☾ fjernest Jorden	11 17
L.	25	Victorinus	O. E.	○ f. M. 3. 16′ Eftm.	11 49

Den kananæiske Kvinde, Matth. 15, 21—28. 2′ Række, Mark. 9, 17—29.

S.	26	2 S. i Fasten	7 12	Reminiscere. Inger	0 5
M.	27	Leander	8 27		0 36
Ti.	28	Ollegaard	9 44		1 6

Marts
eller Tordmaaned. 31 Dage. 1899.

					Højv.
O.	1	Albinus	O. E. 11 4	Sol. op 7. 4′ n. 5. 42′ Tusmørket varer 42′	1 36
T.	2	Simplicius			2 10
F.	3	Kunigunde	O. F. 12 25		2 47
L.	4	Adrianus	1 44		3 30

Jesus drev en Djævel ud, Luk. 11, 14—28. 2′ Række, Joh. 8, 42—51.

S.	5	3 S. i Fasten	2 55	Oculi. Theophilus	4 23
M.	6	Gotfred	3 53	◑ f. Kv. 5. 7′ Form.	5 38
Ti.	7	Perpetua	4 36		7 12
O.	8	Beata	5 6	Sol. op 6. 46′ n. 5. 57′ Tusmørket varer 42′	8 43
T.	9	40 Riddere	5 28	☾ nærmest Jorden	9 56
F.	10	Ædel	5 46		10 49
L.	11	Thala	N. E.	● n. M. 8. 53′ Eftm.	11 32

Jesus bespiser 5000 Mand, Joh. 6, 1—15. 2′ Række, Joh. 6, 35—51.

S.	12	Midfaste	7 35	Lætare. Gregorius	12 11
M.	13	Macedonius	9 2		0 29
Ti.	14	Eutychius	10 28		1 5
O.	15	Zacharias	11 49	Sol. op 6. 28′ n. 6. 11′ Tusmørket varer 42′	1 40
T.	16	Gudmund	N. F.		2 18
F.	17	Gertrud	1 2		3 0
L.	18	Alexander	2 4		3 44

Gabriel Engel udsendes, Luk. 1, 26—38. 2′ Række, Luk. 1, 46—56.

S.	19	5 S. i Fasten	2 53	Judica. Joseph ◐ f. Kv. 4. 24′ Form.	4 39
M.	20	Gordius	3 30	Jævndøgn, Foraar begynder	5 44
Ti.	21	Benedictus	3 57	☾ fjernest Jorden	7 0
O.	22	Paulus	4 18	Sol. op 6. 10′ n. 6. 25′ Tusmørket varer 42′	8 14
T.	23	Fidelis	4 33		9 15
F.	24	Ulrica	4 46		10 4
L.	25	Mariæ Bebud.	4 58	Merkur størst østlig Elong.	10 43

Kristi Indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1—9. 2′ Række, Mark. 14, 3—9.

S.	26	Palmesøndag	5 10	Gabriel	11 18
M.	27	Kastor	O. E.	○ f. M. 7. 18′ Form.	11 50
Ti.	28	Eustachius	8 49		0 8
O.	29	Jonas	10 11	Sol. op 5. 51′ n. 6. 39′ Tusmørket varer 42′	0 40
T.	30	Skærtorsdag	11 31	Qvirinus	1 15
F.	31	Langfredag	— —	Balbina. Fred. 5. Fødsl.	1 51

April
eller Faaremaaned. 30 Dage. 1899.

					Høiv.
L.	1	Hugo	O. F. 12 45		2 33

Kristi Opstandelse, Mark. 16, 1—7. 2' Række, Matth. 28, 1—8.

S.	2	Paaskedag	1 47	Theodosius	3 20
M.	3	2 Paaskedag	2 34	Ricætas	4 17
Ti.	4	Ambrosius	3 7	◑ s. Ko. 12. 56' Eftm.	5 31
O.	5	Irene	3 32	Sol op 5. 33' n. 6. 53' Tusmørket varer 43'	6 58
T.	6	Sixtus	3 50	☾ nærmest Jorden	8 24
F.	7	Egesippus	4 6		9 31
L.	8	Chr. 9 Fødsl.	4 20	Janus	10 24

Jesus kom ind ad lukte Døre, Joh. 20, 19 til Enden. 2' Række, Joh. 21, 15—19.

S.	9	1 S. e. Paaske	4 34	Quasimodo. Procopius	11 7
M.	10	Ezechiel	N. E.	● n. M. 7. 21' Form.	11 46
Ti.	11	Leo	9 22		0 5
O.	12	Julius	10 40	Sol. op 5. 15' n. 7. 7' Tusmørket varer 45'	0 41
T.	13	Justinus	11 48		1 18
F.	14	Tiburtius	N. F.		1 57
L.	15	Chr. 5 Fødsl.	12 44	Olympia	2 36

Jesus er en god Hyrde, Joh. 10, 11—16. 2' Række, Joh. 10, 22—30.

S.	16	2 S. e. Paaske	1 26	Miseric. Dom. Mariane	3 19
M.	17	Anicetus	1 57	◐ f. Kv. 11. 43' Eftm.	4 6
Ti.	18	Flyttedag	2 20	Eleutherius ☾ fjernest Jorden	5 2
O.	19	Daniel	2 37	Sol. op 4. 58' n. 7. 21' Tusmørket varer 46'	6 8
T.	20	Sulpicius	2 52		7 18
F.	21	Florentius	3 5		8 23
L.	22	Cajus	3 17		9 18

Kristi Bortgang til Faderen, Joh. 16, 16—22. 2' Række, Joh. 14, 1—11.

S.	23	3 S. e. Paaske	3 29	Jubilate. Georgius	10 6
M.	24	Albertus	3 41		10 45
Ti.	25	Mark. Evang.	O. E.	○ f. M. 8. 22' Eftm. Jupiter i Opp. med Solen	11 22
O.	26	Cletus	9 14	Sol. op 4. 41' n. 7. 35' Tusmørket varer 48'	12 1
T.	27	Charl. Amal.	10 32	Ananias	0 20
F.	28	Bededag	11 39	Vitalis	0 58
L.	29	Peter Martyr	O. F.		1 40

Den Helligaands Sendelse, Joh. 16, 5—15. 2' Række, Joh. 8, 21—36.

S.	30	4 S. e. Paaske	12 32	Cantate. Severus	2 24

Maj

eller **Majmaaned.** 31 Dage. 1899.

					Højv.	
M.	1	Phil. Jacob	O. F. 1	9	Voldermisse ☾ nærmest Jorden	3 12
Ti.	2	Athanasius	1	36	◑ s. Kv. 6. 47′ Eftm.	4 6
O.	3	Korsmisse	1	56	Sol. op 4. 26′ n. 7. 49′ Tusmørket varer 50′	5 15 6 33
T.	4	Florian	2	12		
F.	5	Gothard	2	26	De lyse Nætter begynde	7 53
L.	6	Joh. a. Port.	2	41		9 3
Beder i Jesu Navn, Joh. 16, 23—28. 2′ Række, Joh. 17, 1—19.						
S.	7	5 S. e. Paaske	2	55	Rogate. Flavia	9 58
M.	8	Stanislaus	3	12		10 43
Ti.	9	Caspar	N. E.		● n. M. 6. 39′ Eftm.	11 24
O.	10	Gordianus	9	31	Sol. op 4. 11′ n. 8. 2′ Tusmørket varer 54′ Merkur størst vestlig Elong.	12 3
T.	11	Kr. Himmelf.	10	32	Mamertus	0 22
F.	12	Pancratius	11	20		1 0
L.	13	Ingenuus	11	56		1 37
Naar Trosteren kommer, Joh. 15, 26—16, 4. 2′ Række, Joh. 17, 20 til Enden.						
S.	14	6 S. e. Paaske	N. F.		Exaudi. Kristian	2 15
M.	15	Sophie	12	22		2 53
Ti.	16	Sara	12	42	☾ fjernest Jorden	3 33
O.	17	Bruno	12	58	Sol. op 3. 58′ n. 8. 15′ Tusmørket varer 57′	4 17
T.	18	Erik	1	10	◐ s. Kv. 6. 13′ Eftm.	5 10
F.	19	Potentiana	1	22		6 10
L.	20	Angelica	1	34		7 19
Hvo mig elsker, Joh. 14, 23 til Enden. 2′ Række, Joh. 14, 15—21.						
S.	21	Pinsedag	1	46	Helene	8 25
M.	22	2. Pinsedag	2	1	Castus	9 23
Ti.	23	Desiderius	2	19	Esther	10 15
O.	24	Tamperdag	2	44	Sol. op 3. 47′ n. 8. 27′ Tusmørket varer 61′	11 0
T.	25	Urbanus	O. E.		○ f. M. 6. 49′ Form.	11 44
F.	26	Beda	10	25		0 6
L.	27	Lucian	11	8	Uranus i Oppos. med Solen	0 49
Kristus og Nikodemus, Joh. 3, 1—15. 2′ Række, Matth. 28, 18 til Enden.						
S.	28	Trinitatis	11	39	Vilhelm ☾ nærmest Jorden	1 33
M.	29	Maximinus	O. F.			2 16
Ti.	30	Vigand	12	1	Sol. op 3. 38′ n. 8. 37′	3 1
O.	31	Petronella	12	19	Tusmørket varer 64′ ◑ s. Kv. 11. 55′ Eftm.	3 49

Onsdag Morgen Kl 6 – d 24 Mai 1899
Toach = ort begyndt

Juni

eller **Skærsommer.** 30 Dage. 1899.

			O. F.		Højv.
T.	1	Nikomedes	12 34		4 46
F.	2	Marcellinus	12 48		5 53
L.	3	Krpr. Frederik	1 2	Erasmus	7 12

Den rige Mand, Luk. 16, 19 til Enden. 2' Række, Luk. 12, 13–21.

S.	4	1 S. e. Trin.	1 18	Optatus	8 27
M.	5	Grundlovsdag	1 38	Bonifacius	9 30
Ti.	6	Norbertus	2 3		10 22
O.	7	Jeremias	2 36	Sol. op 3. 31' n. 8. 45' Tusmørket varer 67'	11 8
T.	8	Medardus	N. E.	● n. M. 7. 20' Form.	11 48
F.	9	Primus	9 55	Solform. 5. 48' Form.	0 7
L.	10	Onuphrius	10 24		0 44

Den store Nadvere, Luk. 14, 16—24. 2' Række, Luk. 14, 25 til Enden.

S.	11	2 S. e. Trin.	10 46	Barnab. Apost.	1 19
M.	12	Basilius	11 4	Saturn i Oppos. m. Solen	1 52
Ti.	13	Cyrillus	11 17	☾ fjerneſt Jorden	2 25
O.	14	Rufinus	11 29	Sol. op 3. 28' n. 8. 52' Tusmørket varer 69'	2 59
T.	15	Vitus	11 41		3 36
F.	16	Tycho	11 53	◐ f. Kv. 10. 46' Form.	4 17
L.	17	Botolphus	N. F.		5 7

Det fortabte Faar, Luk. 15, 1—10. 2' Række, Luk. 15, 11 til Enden.

S.	18	3 S. e. Trin.	12 6	Leontius	6 12
M.	19	Gervasius	12 22		7 27
Ti.	20	Sylverius	12 43	Sol. op 3. 28' n. 8. 55' Tusmørket varer 70'	8 41
O.	21	Albanus	1 12	Solhverv, længste Dag Sommer begynder	9 49
T.	22	10000 Mart.	1 55		10 44
F.	23	Paulinus	O. E.	○ f. M. 3. 20' Eftm.	11 32
L.	24	St. Hansdag	9 39		12 19

Vorer barmhjertige, Luk. 6, 36—42. 2' Række, Matth. 5, 43 til Enden.

S.	25	4 S. e. Trin.	10 5	Prosper	0 41
M.	26	Pelagius	10 25	☾ nærmeſt Jorden	1 23
Ti.	27	7 Sovere	10 41	Eleonora	2 5
O.	28	Car. Amalie	10 56	Sol. op 3. 31' n. 8. 54'	2 45
T.	29	Petr. Paulus	11 10	Tusmørket varer 69'	3 27
F.	30	Lucina	11 25	◑ f. Kv. 5. 45' Form.	4 16

Juli

eller **Ormemaaned.** 31 Dage. 1899.

					Høsv.	
L.	1	Theobaldus	O.	E.		
			11	44		5 14

Jesus lærer af Skibet, Luk. 5, 1—11. 2' Række, Matth. 16, 13—26.

S.	2	5 S. e. Trin.	O.	F.	Mariæ Besøg.	6 31
M.	3	Cornelius	12	7		7 52
Ti.	4	Ulricus	12	37	Solen fjernest Jorden	9 7
O.	5	Anshelmus	1	17	☉ op 3. 36' n. 8. 51'	10 5
T.	6	Dion	2	8	Tusmørket varer 67'	10 52
F.	7	Lov. Aug.	N.	E.	Villebaldus	11 32
L.	8	Kjeld	8	51	☽ n. M. 9. 31' Eftm.	12 10

Fariseernes Retfærdighed, Matth. 5, 20—26. 2' Række, Matth. 19, 16 til Enden.

S.	9	6 S. e. Trin.	9	10	Sostrata	0 26
M.	10	Vilh. Carol.	9	25	Knud Konge	0 58
Ti.	11	Josva	9	38	☾ fjernest Jorden	1 28
O.	12	Henrik	9	49	☉ op 3. 44' n. 8. 45'	1 59
T.	13	Margarethe	10	1	Tusmørket varer 64'	2 28
F.	14	Bonaventura	10	13		3 1
L.	15	Apostl. Del.	10	28		3 37

Jesus bespiser 4000 Mand, Mark. 8, 1—9. 2' Række, Matth. 10, 24—31.

S.	16	7 S. e. Trin.	10	45	Susanne	4 21
M.	17	Alexius	11	10	☽ f. Kv. 12. 59' Form.	5 19
Ti.	18	Arnolphus	11	44		6 35
O.	19	Justa	N.	F.	☉ op 3. 54' n. 8. 36'	8 6
T.	20	Elias	12	34	Tusmørket varer 61'	9 25
F.	21	Evenus	1	44		10 30
L.	22	Mar. Magd.	3	8	☾ f. M. 10. 42' Eftm.	11 23
					Merkur størst østlig Elong.	

De falske Profeter, Matth. 7, 15—21. 2' Række, Matth. 7, 22 til Enden.

S.	23	8 S. e. Trin.	O.	E.	Apollinaris	
M.	24	Christina	8	47	Hundedagene begynde	12 9
Ti.	25	Jacobus	9	3	☾ nærmest Jorden	0 30
O.	26	Anna	9	18	☉ op 4. 6' n. 8. 25'	1 9
T.	27	Martha	9	33	Tusmørket varer 57'	1 47
F.	28	Aurelius	9	51		2 25
L.	29	Olaf	10	13		3 4
					☽ f. Kv. 1. 42' Eftm.	3 49

Den utro Husfoged, Luk. 16, 1—9. 2' Række, Luk. 12, 32—48.

S.	30	9 S. e. Trin.	10	41	Abdon	4 45
M.	31	Germanus	11	17		5 52

August
eller Høstmaaned. 31 Dage. 1899.

				Højv.
Ti. 1	Peders Fængsl.	O. F.	Sol. op 4. 18′ n. 8. 12′	7 17
O. 2	Hannibal	12 5	Tusmørket varer 54′	8 37
T. 3	Nikodemus	1 52		9 42
F. 4	Dominicus	2 8		10 32
L. 5	Osvaldus	3 18		11 12

Jesus græder over Jerusalem, Luk. 19, 41 til Enden. 2′ Række, Matth. 11, 16—24.

S. 6	10 S. e. Trin.	N. E.	Kr. Forklar. ☉ n. M. 12. 48′ Eftm. ☾ fjerneſt Jorden	11 46
M. 7	Donatus	7 47	De lyſe Nætter ophøre	0 2
Ti. 8	Ruth	7 59		0 34
O. 9	Romanus	8 11	Sol op 4. 31′ n. 7. 57′	1 2
T. 10	Laurentius	8 22	Tusmørket varer 51′	1 31
F. 11	Herman	8 36		2 1
L. 12	Clara	8 52		2 32

Fariſæeren og Tolderen, Luk. 18, 9—14. 2′ Række, Luk. 7, 36 til Enden.

S. 13	11 S. e. Trin.	9 14	Hippolytus	3 7
M. 14	Euſebius	9 43	◐ f. Kv. 12. 54′ Eftm.	3 50
Ti. 15	Mariæ Himf.	10 24		4 47
O. 16	Rochus	11 22	Sol. op 4. 44′ n. 7. 42′	6 4
T. 17	Anaſtatius	N. F.	Tusmørket varer 48′	7 39
F. 18	Agapetus	12 37		9 9
L. 19	Sebaldus	2 5		10 14

Den Døve og Stumme, Mark. 7, 31 til Enden. 2′ Række, Matth. 12, 31—42.

S. 20	12 S. e. Trin.	3 39	Bernhard ☾ nærmeſt Jorden	11 6
M. 21	Salomon	O. E.	○ f. M. 5. 45′ Form.	11 50
Ti. 22	Symphorian	7 23	Hundedagene ende	0 8
O. 23	Zachæus	7 39	Sol. op 4. 58′ n. 7. 25′ Tusmørket varer 46′	0 48
T. 24	Sophie Fred.	7 57	Bartholomæus	1 25
F. 25	Ludvig	8 18		2 2
L. 26	Irenæus	8 45		2 43

Samaritaneren og Leviten, Luk. 10, 23—37. 2′ Række, Matth. 20, 20—28.

S. 27	13 S. e. Trin.	9 18	Gebhardus	3 27
M. 28	Loviſe	10 2	Auguſtinus	4 20
Ti. 29	Joh. Halsh.	10 57	◑ ſ. Kv. 12. 57′ Form.	5 27
O. 30	Benjamin	O. F.	Sol. op 5. 12′ n. 7. 8′	6 46
T. 31	Bertha	12 1	Tusmørket varer 45′	8 7

September
eller Fiskemaaned. 30 Dage. 1899.

			O. F.		Høiv.
F.	1	Ægidius	1 9		9 12
L.	2	Elisa	2 19		10 4
		De 10 Spedalske, Luk. 17, 11—19. 2' Række, Joh. 5, 1—15.			
S.	3	14 S. e. Trin.	3 30	Seraphia ☾ fjernest Jorden	10 43
M.	4	Jul. Maria	4 42	Theodosia	11 18
Ti.	5	Regina	N. E.	☉ n. M. 4. 33' Form. Merkur størst vestlig Elong.	11 49
O.	6	Magnus	6 32	Sol. op 5. 26' n. 6. 50' Tusmørket varer 44'	0 4
T.	7	Dr. Louise	6 45	Robert	0 34
F.	8	Mariæ Fødsel	7 1		1 3
L.	9	Gorgonius	7 21		1 34
		Ingen kan tjene to Herrer, Matth. 6, 24 til Enden. 2' Række, Luk. 10, 38 til Enden.			
S.	10	15 S. e. Trin.	7 47	Burchhardt	2 8
M.	11	Hillebert	8 23		2 47
Ti.	12	Guido	9 13	◐ f. Kv. 10. 49' Eftm.	3 32
O.	13	Cyprianus	10 18	Sol. op 5. 39' n. 6. 31' Tusmørket varer 43'	4 31
T.	14	† Ophøjelse	11 38		5 47
F.	15	Eskild	N. F.		7 23
L.	16	Euphemia	1 6		8 49
		Enkens Søn af Nain, Luk. 7, 11—17. 2' Række, Joh. 11, 19—45.			
S.	17	16 S. e. Trin.	2 38	Lambertus	9 55
M.	18	Chr. 8 Fødsl.	4 11	Titus ☾ nærmest Jorden	10 43
Ti.	19	Constantia	5 43	○ f. M. 1. 31' Eftm.	11 26
O.	20	Tamperdag	O. E.	Tobias Sol. op 5. 52' n. 6. 13'	12 6
T.	21	Matthæus	6 20	Tusmørket varer 42'	0 25
F.	22	Mauritius	6 45		1 2
L.	23	Linus	7 17	Jævndøgn, Efteraar begynder	1 40
		Den Vatersottige, Luk. 14, 1—11. 2' Række, Mark. 2, 14 til Enden.			
S.	24	17 S. e. Trin.	7 58	Tecla	2 21
M.	25	Cleophas	8 50		3 5
Ti.	26	Pr. Christian	9 52	Adolph ◑ f. Kv. 4. 3' Eftm.	3 55
O.	27	Cosmus	10 58	Sol. op 6. 6' n. 5. 54' Tusmørket varer 42'	4 57
T.	28	Venceslaus	O. F.		6 10
F.	29	St. Michael	12 8		7 25
L.	30	Hieronymus	1 19	☾ fjernest Jorden	8 32

27 September Fødselsdag
for Regnar Hansen

30 Oktober Födelsedag
Olive Hansen

Oktober

eller **Sædemaaned.** 31 Dage. 1899.

Hvis Søn er Kristus, Matth. 22, 34 til Enden. 2' Række, Joh. 15, 1—17.

			O. F.		Højv.
S.	1	18 S. e. Trin.	2 30	Remigius	9 24
M.	2	Ditlev	3 41		10 8
Ti.	3	Mette	4 52	Sol. op 6. 20' n. 5. 36'	10 44
O.	4	Franciscus	6 4	Tusmørket varer 42'	11 17
T.	5	Placidus	N. E.	● n. M. 8. 14' Eftm.	11 49
F.	6	Fred. 7 Fødsl.	5 27	Broderus	0 5
L.	7	Amalia	5 52		0 38

Den Værkbrudne, Matth. 9, 1—8. 2' Række, Joh. 1, 35 til Enden.

S.	8	19 S. e. Trin.	6 25	Ingeborg	1 12
M.	9	Dionysius	7 11		1 50
Ti.	10	Gereon	8 11		2 32
O.	11	Fred. 4 Fødsl.	9 24	Sol. op 6. 34' n. 5. 18' Tusmørket varer 42'	3 20
T.	12	Pr. Frederik	10 47	Maximilian ◐ f. Kv. 7. 10' Form.	4 20
F.	13	Angelus	N. F.		5 33
L.	14	Calixtus	12 14		7 3

Bryllupsklæderne, Matth. 22, 1—14. 2' Række, Matth. 21, 28—44.

S.	15	20 S. e. Trin.	1 43	Hedevig	8 24
M.	16	Gallus	3 12	☾ nærmest Jorden	9 28
Ti.	17	**Flyttedag**	4 41	Florentinus	10 19
O.	18	Luk. Evang.	6 11	Sol. op 6. 48' n. 5. 1' Tusmørket varer 42'	11 2
T.	19	Balthasar	O. E.	○ f. M. 11. 5' Eftm.	11 43
F.	20	Felicianus	5 14		0 2
L.	21	11000 Jomfr.	5 51		0 41

Den kongelige Mand, Joh. 4, 46—53. 2' Række, Joh. 4, 34—42.

S.	22	21 S. e. Trin.	6 39	Cordula	1 21
M.	23	Søren	7 38		2 1
Ti.	24	Proclus	8 44		2 43
O.	25	Crispinus	9 54	Sol. op 7. 3' n. 4. 44' Tusmørket varer 43'	3 28
T.	26	Amandus	11 6	◑ s. Kv. 10. 40' Form.	4 21
F.	27	Pr. Valdemar	O. F.	Sem	5 21
L.	28	Caroline	12 16	Simon og Judas Mar. Soph. Frederikke ☾ fjerneſt Jorden	6 30

De 10,000 Pund, Matth. 18, 23 til Enden. 2' Række, Matth. 18. 1—20.

S.	29	22 S. e. Trin.	1 26	Narcissus	7 38
M.	30	Louise Charl.	2 37	Absalon	8 37
Ti.	31	Krprs. Louise	3 49	Reformat. Beg.	9 26

November

eller **Slagtemaaned.** 30 Dage. 1899.

					Højv.
		O.	F.		
O.	1	Alle Helgen	5	2	Sol. op 7. 17′ n. 4. 29′	10	8
T.	2	Alle Sjæle	6	17	Tusmørket varer 45′	10	47
F.	3	Hubertus	N.	E.	● n. M. 11. 27′ Form.	11	23
L.	4	Otto	4	26		12	1

Jesus prædiker om Salighed, Matth. 5, 1—12. 2′ Række, Matth. 5, 13—16.

S.	5	23 S. e. Trin.	5	8	Malachias	0	20
M.	6	Leonhardus	6	5		0	58
Ti.	7	Engelbrecht	7	15		1	40
O.	8	Claudius	8	36	Sol. op 7. 32′ n. 4. 14′	2	23
T.	9	Theodor	10	1	Tusmørket varer 46′	3	10
F.	10	Luther	11	27	◐ f. Kv. 2. 35′ Eftm.	4	4
L.	11	Morten Visp	N.	F.		5	12

Den blodsottige Kvinde, Matth. 9, 18—26. 2′ Række, Joh. 5, 17—29.

S.	12	24 S. e. Trin.	12	54	Torkild	6	30
M.	13	Arcadius	2	19	☾ nærmest Jorden	7	51
Ti.	14	Frederik	3	46		8	58
O.	15	Leopold	5	12	Sol. op 7. 47′ n. 4. 1′ Tusmørket varer 47′	9	55
T.	16	Othenius	6	37	Merkur størst østlig Elong.	10	43
F.	17	Anianus	O.	E.	○ f. M. 11. 18′ Form.	11	24
L.	18	Hesychius	4	28		12	6

Ødelæggelsens Vederstyggelighed, Matth. 24, 15—28. 2′ Række, Luk. 17, 20—33.

S.	19	25 S. e. Trin.	5	23	Elisabeth	0	25
M.	20	Volkmarus	6	27		1	4
Ti.	21	Mariæ Ofr.	7	37	Cecilia	1	42
O.	22	Fred. Ferdin.	8	48	Sol. op 8. 1′ n. 3. 50′	2	20
T.	23	Clemens	9	59	Tusmørket varer 49′	2	58
F.	24	Chrysogonus	11	11		3	39
L.	25	Catharina	O.	F.	◑ f. Kv. 7. 35′ Form. ☾ fjernest Jorden	4	27

Jeg priser Dig, Fader, Matth. 11, 25 til Enden. 2′ Række, Matth. 25, 31 til Enden.

S.	26	26 S. e. Trin.	12	20	Conradus	5	21
M.	27	Facundus	1	31		6	26
Ti.	28	Soph. Magdl.	2	43		7	34
O.	29	Saturninus	3	57	Sol. op 8. 14′ n. 3 42′ Tusmørket varer 50′	8	36
T.	30	Chr. 6 Fødsl.	5	14	Andreas	9	32

2 November Födelsedag
Hedvig Hansen

7 December Fødselsdag
Emme Hansen

December

eller **Kristmaaned.** 31 Dage. 1899.

					Høisv.
		☉.	F.		
F.	1	Arnold	6	31	10 20
L.	2	Bibiana	7	46	11 4

Jesu Indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1—9. 2' Række, Luk. 4, 16—30.

S.	3	1 S. i Advent	N.	E.	Svend ● n. M. 1. 48' Form. 11 47
M.	4	Charl. Fred.	5	1	Barbara 0 8
Ti.	5	Sabina	6	20	0 50
O.	6	Nikolaus	7	46	☽ Sol. op 8. 25' n. 3. 37' Tusmørket varer 52' 1 32
T.	7	Agathon	9	14	☾ nærmest Jorden 2 13
F.	8	Mariæ Undf.	10	41	2 57
L.	9	Rudolph	N.	F.	◐ f. Kv. 10· 3' Eftm. 3 43

Tegn i Sol og Maane, Luk. 21, 25—36. 2' Række, Matth. 25, 1—13.

S.	10	2 S. i Advent	12	6	Judith 4 40
M.	11	Damasus	1	32	5 46
Ti.	12	Epimachus	2	55	7 8
O.	13	Lucia	4	19	☽ Sol op 8. 34' n. 3. 34' Tusmørket varer 53' 8 26
T.	14	Crispus	5	39	9 32
F.	15	Nikatius	6	53	10 27
L.	16	Lazarus	7	57	11 12

Johannes i Fængsel, Matth. 11, 2—10. 2' Række, Luk. 1, 67 til Enden.

S.	17	3 S. i Advent	O.	E.	Albina ○ f. M. 2. 31' Form. Neptun i Oppos. m. Solen 11 53
M.	18	Lovise	5	19	Maaneformørk. 12. 45' Form. 0 13
Ti.	19	Nemesius	6	30	Abraham 0 49
O.	20	Tamperdag	7	42	☽ Sol. op 8. 40' n. 3. 35' 1 24
T.	21	Thomas	8	53	Tusmørket varer 53' 1 57
F.	22	Japetus	10	3	☾ fjernest Jorden Solhverv, korteste Dag 2 29
L.	23	Torlacus	11	13	Vinter begynder 3 3

Johannis Vidnesbyrd, Joh. 1, 19—28. 2' Række, Joh. 3, 22 til Enden.

S.	24	4 S. i Advent	O.	F.	Adam. Prinsesse Alexandrine 3 39
M.	25	Juledag	12	24	◑ s. Kv. 4. 57' Form. 4 22
Ti.	26	St. Stephan	1	36	Merkur først vestlig Elong. 5 15
O.	27	Joh. Evang.	2	49	☽ Sol op 8. 42' n. 3. 40' Tusmørket varer 53' 6 20
T.	28	Børnedag	4	6	7 36
F.	29	Noah	5	22	8 50
L.	30	David	6	33	9 56

Simeon og Anna, Luk. 2, 33—40. 2' Række, Luk. 2, 25—32.

S.	31	S. i. J. o. N.	7	36	Sylvester 10 49

1. Kronologisk Markedsfortegnelse for 1899.

(Sluttet 24. Juni 1898.)

Januar.

2. *Holstebro.*
3. *Aalborg,*
- *Skive,*
- *Kolding.*
4. *Viborg,*
- *Ny Løgten,*
- *Esbjerg.*
5 *Bjerringbro,*
- *Randers (2).*
7. *Aarhus.*
9. *V.Brøndersl.,*
- *Skanderborg.*
10. *Præstø,*
- *Aalborg,*
- *Horsens,*
- *Kolding.*
11. *Helsinge,*
- *Ulstrup (Hornum St.),*
- *Vejle,*
- *Esbjerg.*
12. *Skjørping,*
- *Fredericia.*
13. *Hobro,*
- *Holsted.*
17. *Aalborg,*
- *Kolding.*
18. *Næstved,*
- *Esbjerg.*
24. *Hjørring,*
- *Aalborg,*
- *Kolding.*
25. *N. Sundby,*
- *Esbjerg.*
26. *Aalborg,*
- *Hammel.*
27. *Hurup.*
28. *Thisted.*
30. *Nykb. (p. M.).*
31. *Frederikssund,*
- *Aalborg,*
- *Skive,*
- *Ebeltoft,*
- *Kolding.*

Februar.

1. *Viborg,*
- *Ny Løgten,*
1. *Esbjerg.*
2. *Faaborg,*
- *Bjerringbro,*
- *Nimtofte.*
3. *Randers (2).*
4. *Frederiksværk,*
- *Lemvig.*
6. *Bogense,*
- *Aarhus,*
- *Holstebro.*
7. *Aalborg,*
- *Skanderborg,*
- *Kolding,*
- *Ringkjøbing.*
8. *Middelfart,*
- *Horsens,*
- *Esbjerg,*
- *Varde.*
9. *Vejle,*
- *Ribe.*
10. *Allingaabro,*
- *Kolding,*
- *Herning.*
11. *Aarup,*
- *Silkeborg.*
13. *Odense,*
- *V.Brøndersl.,*
- *Aarhus.*
14. *Præstø,*
- *Skjelskør,*
- *Rødby,*
- *Aalborg,*
- *Aars,*
- *Skanderborg,*
- *Kolding.*
15. *Næstved,*
- *Kolind,*
- *Horsens,*
- *Esbjerg.*
16. *Nakskov,*
- *Skjørping,*
- *Odder,*
- *Vejle.*
17. *Hobro,*
- *Kolding.*
18. *Randers.*
20. *Assens,*
- *Aarhus.*
21. *Maribo,*
21. *Aalborg,*
- *Skanderborg,*
- *Kolding.*
22. *Svendborg,*
- *Mariager,*
- *Horsens,*
- *Esbjerg.*
23. *Odense,*
- *Vejle.*
24. *Helsingør,*
- *Kjerteminde,*
- *Sjelbro,*
- *Kolding.*
25. *Fjerritslev,*
- *Randers.*
27. *Thisted.*
28. *Frederikssund,*
- *Saxkjøbing,*
- *Faaborg,*
- *Aalborg,*
- *Nykb. (p. M.),*
- *Kolding.*

Marts.

1. *Hvalsø,*
- *Skjelskør,*
- *Skive,*
- *Ny Løgten,*
- *Esbjerg.*
2. *Korsør,*
- *Nakskov,*
- *Bogense,*
- *Bjerringbro,*
- *Holstebro.*
3. *Roskilde,*
- *Middelfart,*
- *Blokhus,*
- *Varde.*
4. *Nyborg,*
- *Hjørring,*
- *Fredericia,*
- *Herning,*
- *Ribe.*
6. *N. Sundby,*
- *Aarhus.*
7. *Storeheddinge,*
- *Vordingborg,*
- *Maribo,*
- *Odense.*
7. *Aalborg,*
- *Skanderborg,*
- *Kolding.*
8. *Holbæk,*
- *Kjøge,*
- *Svendborg,*
- *Grenaa,*
- *Horsens,*
- *Esbjerg.*
9. *Slagelse,*
- *Ebeltoft,*
- *Vejle.*
10. *Skibby,*
- *Sorø,*
- *Ærøskjøbing,*
- *Nibe,*
- *Rønde,*
- *Kolding,*
- *Skjern.*
11. *Kjerteminde,*
- *Randers,*
- *Silkeborg.*
13. *Stege,*
- *V.Brøndersl.,*
- *Aarhus.*
14. *Præstø,*
- *Ringsted,*
- *Saxkjøbing,*
- *Bogense,*
- *Aalborg,*
- *Skanderborg,*
- *Kolding.*
15 *Næstved,*
- *Ulstrup (Hornum St.),*
- *Thirstrup,*
- *Horsens,*
- *Esbjerg.*
16. *Haarlev,*
- *Nakskov,*
- *Skjørping,*
- *Vejle.*
17. *Roskilde,*
- *Nyborg,*
- *Hobro,*
- *Hadsten,*
- *Kolding.*
18. *Kjøbenhavn,*
- *Faaborg,*

18. *Randers.*
20. *Brobyværk,*
- *Aarhus.*
21. *Storeheddinge,*
- *Maribo,*
- *Odense,*
- *Aalborg,*
- *Skanderborg,*
- *Kolding.*
22. *Holbæk,*
- *Kjøge,*
- *Svendborg,*
- *Aalestrup,*
- *Horsens,*
- *Høver Kro,*
- *Esbjerg.*
23. *Haslev,*
- *Slagelse,*
- *Tranebjerg,*
- *Nysted,*
- *Middelfart,*
- *Hjallerup,*
- *Viborg,*
- *Odder,*
- *Vejle.*
24. *Sorø,*
- *Rudkjøbing,*
- *Ø. Svendstrup,*
- *Hassing,*
- *Allingaabro,*
- *Kolding.*
25. *Ringe,*
- *Hjørring,*
- *Fredericia.*
27. *Assens,*
- *Ø. Vraa,*
- *Bjerget,*
- *Give.*
28. *Ringsted,*
- *Slangerup,*
- *Rødby,*
- *Sæby,*
- *Aalborg,*
- *Kolding,*
- *Varde.*
29. *Fakse,*
- *Frederikssund,*
- *Skjelskør,*
- *Kolind,*
- *Esbjerg.*

April.

4. *Frederiksv.,*
- *Fuglebjerg,*
4. *Storehedd.,*
- *Vordingborg,*
- *Aalborg,*
- *Aarhus,*
- *Kolding.*
5. *Ruds-Vedby,*
- *Middelfart,*
- *Aabybro,*
- *Hadsund,*
- *Kjellerup,*
- *Ny Løgten,*
- *Horsens,*
- *Esbjerg.*
6. *Skamby,*
- *Thiese,*
- *Bjerringbro,*
- *Vejle.*
7. *Aakirkeby,*
- *Roskilde,*
- *Hesselager,*
- *Løgstør.*
8. *Farum,*
- *Læsø,*
- *Aars,*
- *Silkeborg,*
- *Vorbasse.*
10. *Jyderup,*
- *V. Brøndersl.,*
11. *Præstø,*
- *Ringsted,*
- *Flauenskjold,*
- *Aalborg,*
- *Vilsund,*
- *Kolding,*
- *Herning,*
- *Holsted.*
12. *Helsinge,*
- *Holbæk,*
- *Kjøge,*
- *Skjelskør,*
- *Løkken,*
- *Skjørping,*
- *Thisted,*
- *Dalager,*
- *Esbjerg.*
13. *Slagelse,*
- *Nysted,*
- *Hobro.*
14 *Sorø,*
- *Skals,*
- *N. Snede.*
15. *Viborg,*
- *Kolding.*
17. *Helsingør.*
18. *Hørsholm,*
- *Glamsbjerg,*
- *Aalborg,*
- *Hvidbjerg,*
- *Glæsborg,*
- *Kolding,*
- *Lemvig,*
- *Ribe.*
19. *Græsted,*
- *Næstved,*
- *Frederikshavn,*
- *Aalestrup,*
- *Sjelbro,*
- *Bækmarksbro,*
- *Aalbæk Mølle,*
- *Esbjerg.*
20. *Selde,*
- *Haderup.*
21. *Koldby.*
22. *N. Sundby,*
- *Holstebro,*
- *Ølgod.*
24. *Nykb. (p. M.),*
- *Ny Soelbjerg Kro,*
- *Varde.*
25. *Frederikssund,*
- *Uggerløse,*
- *Aalborg,*
- *Skive,*
- *Hadsten,*
- *Kolding,*
- *Uldum,*
- *Ribe.*
26. *Nibe,*
- *Hammel,*
- *S. Omme,*
- *Ulfkjær,*
- *Esbjerg,*
- *Vejen.*
27. *Veksø,*
- *Nykb. (p. F.),*
- *Hjallerup,*
- *Havndal,*
- *Odder,*
- *Kolding,*
- *Randbøl,*
- *Ringkjøbing.*
29. *Aarup,*
- *Viborg,*
- *Give,*
- *Hornsyld.*

Maj.

1. *Sindal,*
- *Gjerlev,*
- *Horsens,*
- *Høver Kro,*
- *Tarm,*
- *Foldingbro.*
2. *Aalborg,*
- *Ans,*
- *Kolding,*
- *Vejle,*
- *Vinderup,*
- *Ribe.*
3 *Ny Løgten,*
- *Fredericia,*
- *Struer,*
- *Esbjerg.*
4. *Bjerringbro.*
5. *Frederiksborg,*
- *Allingaabro.*
6. *Randers,*
- *Brædstrup,*
- *Kolding,*
- *Holstebro,*
- *Ansager.*
8. *Hvalsø,*
- *V. Brøndersl.,*
- *Hadsund,*
- *Thisted,*
- *Kjellerup,*
- *Aarhus,*
- *Vamdrup,*
- *Varde.*
9. *Præstø,*
- *Slagelse,*
- *Bogense,*
- *Aalborg,*
- *Kolind,*
- *Silkeborg,*
- *Tørring,*
- *Kolding,*
- *Ribe.*
10. *Haslev,*
- *Odense,*
- *Hvalpsund,*
- *Skjørping,*
- *Trustrup,*
- *Truust,*
- *Vrads,*
- *Kibæk St.*
- *Esbjerg.*
12. *Roskilde,*
- *Hobro,*
- *Mørke.*

13. *Thorup Pakh.*
- *Jellinge,*
- *Herning.*

15. *Slangerup,*
- *Skive.*

16. *Asnæs,*
- *Sorø,*
- *Assens,*
- *Aalborg,*
- *Stoholm,*
- *Sjelbro,*
- *Ry,*
- *Kolding,*
- *Ribe.*

17. *Næstved,*
- *Svendborg,*
- *Ulstrup St.,*
- *Skanderborg,*
- *Esbjerg,*
- *Foldingbro.*

18. *Storehedd.,*
- *Hammel,*

19. *Kjøge.*
20. *Kolding.*
23. *Skjelskør,*
- *Aalborg,*
- *Kolding.*

24. *Ringsted,*
- *Esbjerg.*

26. *Marstal.*
27. *Viborg.*
30. *Vordingborg,*
- *Hjørring,*
- *Aalborg,*
- *Kolding.*

31. *Ringe,*
- *Esbjerg.*

Juni.

1. *Hjallerup (2),*
- *Bjerringbro.*

3. *Hurup.*
6. *Aalborg,*
- *Thisted,*
- *Kolding.*

7. *Nykb. (p. S.),*
- *Nykb. (p. M.),*
- *Ny Løgten,*
- *Esbjerg.*

8. *Skjørping,*
- *Skive,*
- *Give.*

9. *Hobro,*
- *Silkeborg,*
- *Lemvig.*

10. *Skanderborg,*
- *Holstebro.*

12. *Kjerteminde,*
- *V. Brøndersl.,*
- *Horsens (2),*
- *Ringkjøbing.*

13. *Korsør,*
- *Præstø,*
- *Maribo,*
- *Aalborg,*
- *Kolding,*
- *Varde.*

14. *Helsinge,*
- *Vejle,*
- *Esbjerg,*
- *Ribe.*

15. *Kallundb. (3),*
- *Slangerup,*
- *Kolind.*

16. *Holbæk,*
- *Rudkjøbing.*

17. *Kjøbenhavn,*
- *Faaborg,*
- *Grindsted.*

19. *Randers (2).*
20. *Aalborg,*
- *Kolding,*
- *Vejen.*

21. *Næstved.*
- *Ebeltoft,*
- *Esbjerg.*

22. *Hjørring,*
- *Knudstrup.*

23. *Skjelskør (2),*
- *Assens,*
- *Ø. Svenstrup,*
- *Herning.*

24. *Øsløs,*
- *Viborg,*
- *Videbæk.*

26. *Ringsted,*
- *Stubbekjøbing,*
- *Ulstrup (Hornum St.).*

27. *Aalborg,*
- *Kolding.*

28. *Frederiksborg,*
- *Nyborg,*
- *Skjørping,*
- *Esbjerg.*

29. *Sorø,*
- *Bogense,*
- *Grenaa,*
- *Hobro.*

30. *Randers (2).*

Juli.

1. *Rødby.*
3. *Aarhus.*
4. *Vordingborg,*
- *Middelfart,*
- *Aalborg,*
- *Salten,*
- *Kolding.*

5. *Frederiksværk,*
- *Odense,*
- *Ny Løgten,*
- *Silkeborg,*
- *Esbjerg.*

6. *Bjerringbro,*
- *Skanderborg.*

7. *Fredericia.*
8. *Sakskjøbing,*
- *Kolding.*

10. *Slagelse (2),*
- *V. Brøndersl.,*

11. *Præstø,*
- *Aalborg,*
- *Mariager,*
- *Kolding.*

12. *Svendborg.*
13. *Ærøskjøb.*
15. *Frederikssund.*
18. *Aalborg,*
- *Kolding.*

19. *Næstved,*
- *Nykb. (p. F.),*
- *Løgstør,*
- *Kolind.*

20. *Fjerritslev,*
- *Tørring.*

21. *Vilsund,*
- *Allingaabro.*

22. *Helsingør,*
- *Nykb. (p. M.),*
- *Brædstrup.*

24. *Skive (2).*
25. *Aalborg,*
- *Kolding.*

26. *Roskilde,*
- *Havndal,*
- *Holstebro.*

27. *Odder,*
- *Ringkjøbing.*

28. *Hammel,*
- *Skjern.*

29. *Brande.*
31. *Kjøge,*
- *Varde.*

August.

1. *Aalborg,*
- *Kolding,*
- *Ribe.*

2. *Ny Løgten,*
- *Vorbasse.*

3. *Bjerringbro.*
8. *Præstø,*
- *Aalborg,*
- *Kolding.*

11. *Hobro.*
14. *V. Brøndersl.*
15. *Aalborg.*
- *Kolding.*

16. *Næstved.*
18. *Trustrup.*
22. *Aalborg.*
- *Kolding.*

28. *Lemvig.*
29. *Aalborg,*
- *Kolding,*
- *Ramme.*

30. *Ulfkjær.*
31. *Dalager.*

September.

1. *Frederiksværk,*
- *Herning (2).*

2. *Kjøbenhavn,*
- *Ribe.*

4. *V. Brøndersl.,*
- *Hurup,*
- *Hadsten.*

5. *Hvalsø,*
- *Aalborg,*
- *Allingaabro,*
- *Kolding.*

6. *Aars,*
- *Hadsund,*
- *Thisted,*
- *Ny Løgten.*

7. *Bjerringbro,*
- *Randers (2).*

8. *Give.*
9. *Læsø,*
- *Skive,*
- *Grindsted.*

11. *Nibe,*
- *Holstebro (2).*

12. *Præstø,*
- *Flauenskjold,*

12. *Aalborg,*
- *Kolding.*
13. *Sorø,*
- *V. Hassing,*
- *Kolind,*
- *Skanderborg,*
- *Tarm,*
- *Vejen.*
14. *Egeskov,*
- *Aabybro,*
- *Aalestrup,*
- *Varde (2).*
15. *Haslev,*
- *Roskilde,*
- *Vordingborg,*
- *Skræm,*
- *Odder,*
- *Bække.*
16 *Tversted,*
- *Løgstør,*
- *Kolding.*
18. *Ulstrup (Hornum St.),*
- *Thorup Pakh.*
19. *Asnæs,*
- *Aalborg,*
- *Stoholm,*
- *Ulstrup St.,*
- *Rønde,*
- *Kolding.*
20. *Næstved,*
- *Tudse,*
- *Nysted,*
- *Assens,*
- *Sæby,*
- *Skjørping,*
- *Ebeltoft,*
- *Vrads.*
21. *Kjøge,*
- *Skjelskør,*
- *Middelfart,*
- *Løkkensvejkro,*
- *Selde,*
- *Hobro (2),*
- *Vamdrup.*
22. *Rinysted,*
- *Sindal,*
- *Ans,*
- *Thirstrup.*
23. *Hjørring,*
- *Nykb. (p. M.),*
- *Skals,*
- *Brande.*
25. *Hals,*
25. *Viborg (2),*
- *Høver Kro.*
26. *Sorø,*
- *Bogense,*
- *Frederikshavn,*
- *Aalborg,*
- *Jellinge,*
- *Kolding.*
27. *Agersted,*
- *Bjerget,*
- *Kjellerup,*
- *Hornsyld.*
28. *Jetsmark,*
- *Koldby,*
- *Glæsborg,*
- *Silkeborg,*
- *Uldum.*
29. *Marstal,*
- *Thisted,*
- *Grenaa,*
- *Havndal,*
- *Horsens.*
30. *Randers,*
- *Vejle.*

Oktober.

2. *Sakskjøbing,*
- *Aars,*
- *Hvidbjerg,*
- *Skive.*
3. *Nakskov,*
- *Faaborg,*
- *Aalbæk,*
- *Aalborg,*
- *Nibe,*
- *Kolding,*
- *Lemvig,*
- *Ribe.*
4. *Skibby,*
- *Slagelse,*
- *Odense,*
- *Hadsund,*
- *Ny Løgten,*
- *Tørring,*
- *Bækmarksbro,*
- *Vinderup.*
5. *Ruds-Vedby,*
- *Tranebjerg,*
- *Ærøskjøbing,*
- *Hjallerup,*
- *Bjerringbro,*
- *Mariager,*
- *Holstebro (2).*
6. *Aakirkeby,*
6. *Fuglebjerg,*
- *Nykb. (p. F.),*
- *Glamsbjerg,*
- *Løkken,*
- *N. Sundby,*
- *Gjerlev,*
- *Fredericia.*
7. *Ø. Vraa,*
- *Hvalpsund,*
- *Herning.*
9. *Jyderup,*
- *V. Brønderslev,*
- *Ringkjøbing.*
- *Aalbæk Mølle.*
10. *Nykb. (p. S.),*
- *Præstø,*
- *Sæby,*
- *Aalborg,*
- *Koldiug,*
- *Tarm,*
- *Ribe.*
11. *Helsinge,*
- *Sorø,*
- *Svendborg,*
- *Fjerritslev,*
- *Trustrup,*
- *Varde (2).*
12. *Græsted,*
- *Steye (2),*
- *Kappendrup,*
- *Hadsten.*
13. *Nyborg,*
- *Nykb. (p. M.),*
- *Allingaabro,*
- *Thorup Pakh.,*
- *Kolding.*
14. *Farum,*
- *Storehedd.,*
- *Kjerteminde,*
- *Hjørring,*
- *Thisted,*
- *Hammel.*
16. *Løgstør,*
- *Mørke.*
17. *Sindal,*
- *Aalborg,*
- *N. Sundby,*
- *Aarhus,*
- *Kolding,*
- *Ribe.*
18. *Næstved,*
- *Rødby,*
- *Brobyværk,*
- *Aalborg,*
18. *Nimtofte,*
- *Ry.*
19. *Haarlev,*
- *Holbæk,*
- *Skjørping,*
- *Kjellerup,*
- *Ulfkjær,*
- *Foldingbro.*
20. *Frederikssund,*
- *Vordingborg,*
- *Hobro,*
- *Brædstrup,*
- *Kolding,*
- *Haderup.*
21. *Ringsted,*
- *Viborg,*
- *Høver Kro,*
- *Videbæk.*
23. *Helsingør,*
- *Hesselager,*
- *Ny Soelbjerg Kro,*
- *Silkeborg,*
- *S. Omme.*
24. *Nakskov,*
- *Aalborg,*
- *Skanderborg,*
- *Kolding,*
- *Ribe.*
25. *Skjelskør,*
- *Frederiksh.,*
- *Horsens,*
- *Esbjerg,*
- *Ølgod.*
26. *Hjallerup,*
- *Sjelbro,*
- *Give.*
27. *Fakse,*
- *Vejle.*
28. *Stubbekjøbing,*
- *Aarup,*
- *Randers.*
30. *Hørsholm,*
- *Maribo,*
- *Bording St.*
31. *Kjøge,*
- *Aalborg,*
- *Kolding,*
- *Ribe.*

November.

1. *Ny Løgten,*
- *N. Sinede,*
- *Esbjerg.*

2. *Frederiksborg*,
- *Nysted*,
- *Middelfart*,
- *Bjerringbro*.
3. *Korsør*,
- *Roskilde*,
- *Svendborg*,
- *Kolding*.
4. *Kjøbenhavn*,
- *Veksø*,
- *Faaborg*,
- *Struer*.
6. *Haslev*,
- *Sorø*,
- *Assens*,
- *Nibe*.
7. *Nakskov*,
- *Sakskjøbing*,
- *Bogense*,
- *Aalborg*,
- *Grenaa*,
- *Kolding*,
- *Kibæk*,
- *Ribe*.
8. *Sorø*,
- *Odense*,
- *Flauenkjold*,
- *Aars*,
- *Mariager*,
8. *Esbjerg*.
9. *Slagelse (2)*,
- *Uggerløse*,
- *Ringe*,
- *Skjørping*.
10. *Nykb. (p. F.)*,
- *Nyborg*,
- *Hobro*,
- *Kolding*.
11. *Rudkjøbing*,
- *Randers*.
13. *V. Brøndersl.*,
- *Thim*.
14. *Hvalsø*,
- *Præstø*,
- *Rødby*,
- *Aalborg*,
- *Odder*,
- *Kolding*.
15. *Næstved*,
- *Skjelskør*,
- *Kolind*,
- *Esbjerg*,
- *Holsted*.
16. *Hjallerup*,
- *Skive*.
17. *Vordingborg*,
- *Fredericia*,
- *Lemvig*.
18. *Give*,
- *Holstebro*.
20. *Holbæk*,
- *Løgstør*.
21. *Ringsted*,
- *Aalborg*,
- *Kolding*,
- *Ansager*.
22. *Kjerteminde*,
- *Aalestrup*,
- *Rønde*,
- *Esbjerg*,
- *Varde*.
23. *Svendborg*,
- *Havndal*,
- *Silkeborg*.
24. *Truust*.
25. *Viborg*.
28. *Aalborg*,
- *Kolding*.
29. *Slangerup*,
- *Esbjerg*.

December.

2. *Frederiksværk*,
4. *Ulstrup (Hornum St.)*,
- *Hammel*.
5. *Aalborg*,
- *Kolding*.
6. *Frederikssund*,
- *Ny Løgten*,
- *Esbjerg*.
7. *Skjørping*,
- *Bjerringbro*.
8. *Hobro*.
11 *V. Brøndersl*.
12. *Præstø*,
- *Aalborg*,
- *Kolding*.
13. *Sorø*,
- *Aalborg*,
- *Herning*,
- *Esbjerg*.
15. *Randers*.
16. *Skjelskør*,
- *Aarhus*.
19. *Bogense*,
- *Aalborg*,
- *Kolding*.
20. *Næstved*,
- *Odense*,
- *Esbjerg*.
21. *Kolind*.
22. *Silkeborg*.
23. *Viborg*.
27. *Aalborg*,
- *Kolding*,
- *Esbjerg*.

2. Alfabetisk Markedsfortegnelse for 1899 med Tilføjelse af Torvedage.

(Sluttet 24. Juni 1898.)

Sjælland, Møen, Samsø og Bornholm.

Aakirkeby, 7 April og 6 Oktbr. Heste, Kvæg og andre Kreaturer. **Asnæs**, 16 Maj og 19 Septbr. Kreaturer, Avlsredskaber og hvad Bonden behøver til sin Avlings Drift. **Farum**, 8 April og 14 Oktbr. Heste og Kvæg. **Faxe**, 29 Marts og 27 Oktbr. Kreaturer. **Frederiksborg** eller **Hillerød**, Torvedag hver Mandag og Torsdag; første og tredje Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende og slagtede Kreaturer. 5 Maj Heste og Kvæg; 28 Juni og 2 Novbr. Kreaturer. **Frederikssund**, Torvedag hver Mandag og Torsdag; anden Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 31 Jan., 28 Febr. og 29 Marts Heste og Kvæg; 25 April Heste; 15 Juli, 20 Oktbr. og 6 Decbr. Heste og Kvæg. **Frederiksværk**, 4 Febr., 4 April, 5 Juli, 1 Septbr. og 2 Decbr. Heste og Kvæg. **Fuglebjerg**, 4 April og 6 Oktbr. Kreaturer, Landprodukter, landlige Fabrikata og Avlsredskaber. **Græsted**, 19 April og 12 Oktbr. Heste, Kvæg, Landbrugsgenstande og Husflidsprodukter. **Haarlev** Jærnbanestat., 16 Marts og 19 Oktbr. Heste og Kreaturer. **Hasley** Jærnbanestat., 23 Marts, 10 Maj, 15 Septbr. og 6 Novbr. Kreaturer. **Helsinge**,

11 Jan., 12 April, 14 Juni og 11 Oktbr. Kreaturer og Landbrugsgenstande. **Helsingør,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 24 Febr., 17 April, 22 Juli og 22 Oktbr. Kreaturer. **Hillerød,** se Frederiksborg. **Holbæk,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer (i Tilfælde af Helligdag afholdes Torvedagen den næste Tirsdag); 8 og 22 Marts samt 12 April Heste og Kvæg; 16 Juni Heste, Kvæg og Skovbovarer; 19 Oktbr. Kvæg; 20 Novbr. Kreaturer. **Hvalsø** Jærnbanestation, 1 Marts, 8 Maj, 5 Septbr. og 14 Novbr. Kreaturer. **Horsholm,** 18 April og 30 Oktbr. Heste, Kvæg, Landbrugs- og Husflidsprodukter. **Jyderup** Jærnbanestation, 10 April og 9 Oktbr. Heste og Kvæg. **Kallundborg,** Torvedag hver Tirsdag og Lørdag. Anden Tirsdag i hver Maaned med Kreaturer, i Marts og Juni særlig Heste. 15 til 17 Juni Uld. **Kjøbenhavn,** Torvedage Mandag og Torsdag med Slagtekvæg, samt Onsdag og Lørdag med Heste og Levekvæg; 18 Marts, 17 Juni, 2 Septbr. og 4 Novbr. Heste. **Kjøge,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, første Onsdag i hver Maaned med levende Kreaturer; 8 og 22 Marts samt 12 April Heste og Kvæg; 19 Maj Heste, Kreaturer og Landprodukter; 31 Juli, 21 Septbr. og 31 Oktbr. Kreaturer. **Korsør,** Torvedag hver Mandag og Torsdag. 2 Marts, 13 Juni og 3 Novbr. Heste og Kvæg. **Nykjøbing,** anden Onsdag i hver Maaned med Kreaturer; 7 Juni Heste; 10 Oktbr. Heste og Kvæg. **Næstved,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Tredie Onsdag i hver Maaned Heste, Kvæg og Kreaturer. **Præsto,** anden Tirsdag i hver Maaned Heste, Kvæg, Faar og Svin. **Ringsted,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; første Tirsdag i hver Maaned, eller, naar denne er Helligdag eller Grundlovsdagen, den næstfølgende Tirsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 14 og 28 Marts samt 11 April og 24 Maj Heste og Kvæg; 26 Juni og 22 Septbr. Kreaturer; 21 Oktbr. Heste og Kvæg; 21 Novbr. Kvæg. **Roskilde,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; anden Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer; 3 og 17 Marts og 7 April Heste og Kvæg; 12 Maj Kreaturer; 26 Juli Heste og Kvæg; 15 Septbr. og 3 Novbr. Kreaturer. **Ruds-Vedby,** 5 April og 5 Oktbr. Kreaturer. **Ronne,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag. **Skibby,** 10 Marts og 4 Oktbr. Kreaturer. **Skjelskør,** Torvedag hver Fredag; 14 Febr., 1 og 29 Marts samt 12 April Heste og Kvæg; 23 Maj Heste, Kvæg og Landmandens Husflidsprodukter; 23 og 24 Juni Kreaturer; 21 Septbr. Heste, Kvæg og Frugt; 25 Oktbr., 15 Novbr. og 16 Decbr. Heste og Kvæg. **Slagelse,** første Onsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den næstfølgende Onsdag, Torvedag med levende Kreaturer; 9 og 23 Marts, 13 April, 9. Maj, 10 og 11 Juli, 4 Oktbr. samt 9 og 10 Novbr. Heste og Kvæg. **Slangerup,** 28 Marts 15 Maj og 15 Juni Kreaturer; 29 Novbr. Heste og Kvæg. **Sorø,** 13 Septbr., 11 Oktbr., 8 Novbr. og 13 Decbr. Torvedag med Heste, Kvæg og Kreaturer; 10 og 24 Marts samt 14 April og 16 Maj Heste og Kvæg; 29 Juni Kreaturer; 26 Septbr. Heste og Kvæg; 6 Novbr. Kreaturer. **Stege,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 13 Marts, 12 og 13 Oktbr. Heste og Kvæg. **Storeheddinge,** 7 og 21 Marts samt 4 April Heste og Kvæg; 18 Maj og 14 Oktbr. Heste. **Tranebjerg p. Samsø,** 23 Marts og 5 Oktbr. Kreaturer. **Tudse,** 20 Septbr. Gaasemarked. **Uggerløse Kro,** 25 April og 9 Novbr. Heste og Kvæg. **Vekse,** 27 April og 4 Novbr. Heste og Kvæg. **Vordingborg,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 7 Marts, 4 April og 30 Maj Heste og Kvæg; 4 Juli Kreaturer; 15 Septbr. Heste, særlig Afkomsmarked for halvaarige og etaarige samt to- og treaarige; 20 Oktbr. Heste og Kvæg; 17 Novbr. Kreaturer.

Lolland og Falster.

Maribo, Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 21 Febr., 7 og 21 Marts og 13 Juni Heste og Kvæg; 30 Oktbr. Heste. **Nakskov,** hver Tirsdag Torvedag med levende Kreaturer; 16 Febr., 2 og 16 Marts, 3 og 24 Oktbr. samt 7 Novbr. Heste, Kvæg, Svin, Gæs og andet Fjerkræ samt Fedevarer. **Nykjobing,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 27 April, 19 Juli, 6 Oktbr. og 10 Novbr. Heste og Kvæg. **Nysted,** 23 Marts, 13 April og 20 Septbr. Heste og Kvæg; 2 Novbr. Heste. **Nodby,** hver Torsdag Torvedag med alle Slags Landbrugsprodukter undtagen Heste og Hornkvæg; 14 Febr. og 28 Marts Heste og Kvæg; 1 Juli og 18 Oktbr. Kreaturer; 14 Novbr. Heste og Kvæg. **Sakskjobing,** Torvedag hver Lørdag; 28 Febr. og 14 Marts Heste og Kvæg; 8 Juli og 2 Oktbr. Kreaturer; 7 Novbr. Heste og Kvæg. **Stubbekjobing,** Torvedag hver Tirsdag og Fredag; 26 Juni og 28 Oktbr. Heste og Kvæg.

Fyn, Langeland og Ærø.

Odense Amt.

Aarup, 11 Febr. og 29 April Heste og Kvæg; 28 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar. **Assens,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, første Onsdag i hver Maaned med levende Kreaturer; 20 Febr., 27 Marts, 16 Maj, 23 Juni og 29 Septbr. Heste og Kvæg; 6 Novbr. Heste, Kvæg og Faar. **Bogense,** Torvedag hver Torsdag, første Torsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den anden Torsdag, med levende Kreaturer. 6 Febr. Heste; 2 og 14 Marts samt 9 Maj Heste og Kvæg; 29 Juni Heste; 26 Septbr. Heste og Kvæg; 7 Novbr. Kvæg og Faar; 19 Decbr. Kreaturer. **Glamsbjerg,** 18 April Heste og Kvæg; 6 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar. **Kappendrup,** 12 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar. **Kjerteminde,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, første Onsdag i hver Maaned med levende Kreaturer; 24 Febr. Heste; 11 Marts Heste og Kvæg; 12 Juni Heste; 14 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 22 Novbr. Heste og Kvæg. **Middelfart,** Torvedag hver Tirsdag og Fredag, første Tirsdag i hver Maaned med levende Kreaturer; 8 Febr., 3 og 23 Marts, 5 April, 4 Juli og 21 Septbr. Heste og Kvæg; 2 Novbr. Kvæg og Faar. **Odense,** Torvedag hver Mandag, Onsdag og Lørdag, første og tredie Mandag i hver Maaned samt fjerde Mandag i April, anden Mandag i Maj, fjerde Mandag i Septbr. og anden Mandag i Oktbr. (eller, hvis Helligdag, den paafølgende Onsdag) med levende Kreaturer; 13 Febr. Heste; 23 Febr., 7 og 21 Marts, 10 Maj og 5 Juli (St. Knud) Heste og Kvæg; 4 Oktbr. og 8 Novbr. Heste, Kvæg og Faar; 20 Decbr. Kreaturer. **Skamby,** 6 April Heste og Kvæg.

Svendborg Amt.

Brobyværk, 20 Marts Heste og Kvæg; 18 Oktbr. Kvæg og Faar. **Egeskov,** 14 Septbr. Heste og Kvæg. **Faaborg,** Torvedag hver Tirsdag, Torsdag og Lørdag, anden Tirsdag i hver Maaned, undtagen Juni, Juli og August, med levende Kreaturer; 2 Febr. Heste; 28 Febr. og 18 Marts Heste og Kvæg; 17 Juni Heste; 3 Oktbr. Kvæg og Faar; 4 Novbr. Heste, Kvæg og Faar. **Hesselager,** 7 April Heste og Kvæg; 23 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar. **Marstal,** Torvedag hver Tirsdag og Fredag; 26 Maj og 29 Septbr. Kreaturer. **Nyborg,** Torvedag hver

Onsdag og Lørdag, første, tredje og i indtræffende Tilfælde tillige femte Lørdag i hver Maaned fra 1 Oktbr. til 1 Maj med levende Kreaturer; 4 og 17 Marts Heste og Kvæg; 28 Juni Heste; 13 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 10 Novbr. Kvæg og Faar. **Ringe,** 25 Marts og 31 Maj Heste og Kvæg; 9 Novbr. Kvæg og Faar. **Rudkjøbing,** Torvedag hver Tirsdag og Lørdag; 24 Marts Heste og Kvæg; 16 Juni Heste; 11 Novbr. Heste, Kvæg og Faar. **Svendborg,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, anden og fjerde Onsdag i hver Maaned med levende Kreaturer; 22 Febr. Heste; 8 og 22 Marts, 17 Maj og 12 Juli Heste og Kvæg; 11 Oktbr. og 3 Novbr. Heste, Kvæg og Faar; 23 Novbr. Heste og Kvæg. **Æroskjøbing,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, anden Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 10 Marts og 13 Juli Heste og Kvæg; 5 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.

Jylland.

Hjørring Amt.

Aalbæk, 3 Oktbr. Kreaturer. **Agersted,** 27 Septbr. Kvæg og Faar. **Blokhus,** 3 Marts Heste og Kvæg. **Flauenskjold,** 11 April Kreaturer; 12 Septbr. og 8 Novbr. Kvæg og Faar. **Frederikshavn,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, fra Oktbr. til Jul hver Lørdag med levende Kreaturer; 19 April Kreaturer; 26 Septbr. Kvæg, Faar og Heste; 25 Oktbr. Kvæg og Faar. **Hjallerup,** 23 Marts Heste og Kvæg; 27 April Kreaturer; 1 og 2 Juni Heste; 5 og 26 Oktbr. samt 16 Novbr. Kvæg og Faar. **Hjørring,** Torvedag hver Lørdag, i Novbr. og Decbr. tillige hver Onsdag, anden Lørdag i Marts, April, Maj og Juni samt hver Lørdag fra Oktbr. til Jul med levende Kreaturer; 24 Jan. Heste; 4 og 25 Marts Heste og Kvæg; 30 Maj og 22 Juni Heste; 23 Septbr. og 14 Oktbr. Kvæg og Faar. **Jetsmark,** 28 Septbr. Kvæg og Faar. **Læsø,** 8 April Kreaturer; 9 Septbr. Kvæg og Faar. **Lokken,** 12 April Kreaturer; 6 Oktbr. Kvæg og Faar. **Lokkensvej Kro,** 21 Septbr. Kvæg og Faar. **Sindal,** 1 Maj Kreaturer; 22 Septbr. og 17 Oktbr. Kvæg og Faar. **Skræm,** 15 Septbr. Heste, Kvæg og Faar. **Sæby,** Torvedag hver Lørdag; 28 Marts Heste og Kvæg; 20 Septbr. og 10 Oktbr. Kvæg og Faar. **Thiese,** 6 April Kreaturer. **Tversted,** 16 Septbr. Kvæg og Faar. **Vester Brønderslev,** første Mandag i Septbr. Marked med Heste, Kvæg og Faar; anden Mandag i de øvrige elleve Maaneder Marked med Kreaturer. **Øster Svendstrup,** 24 Marts Kreaturer; 23 Juni Heste. **Øster Vraa,** 27 Marts og 7 Oktbr. Kreaturer.

Aalborg Amt.

Aabybro, 5 April Kreaturer; 14 Septbr. Kvæg, Faar og Heste. **Aalborg,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; hver Tirsdag Marked med levende Hornkvæg, Faar og Svin (naar Helligdag, da Søgnedagen derefter); 26 Jan. og 7 Marts Heste; 19 Septbr. og 18 Oktbr. Kvæg og Faar; 13 Decbr. Heste og Kvæg. **Aars,** 14 Febr. og 8 April Kreaturer; 6 Septbr., 2 Oktbr. og 8 Novbr. Kvæg og Faar. **Hadsund,** 5 April og 8 Maj Kreaturer; 6 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 4 Oktbr. Kvæg og Faar. **Hals,** 25 Septbr. Kvæg og Faar. **Hvalpsund,** 10 Maj Kreaturer; 7 Oktbr. Kvæg og Faar. **Løgstør,** Torvedag hver Lørdag; sidste Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer; 7 April Kreaturer; 19 Juli, 16 Septbr., 16 Oktbr.

og 20 Novbr. Kvæg og Faar. **Nibe,** Torvedag hver Mandag og Fredag, anden og tredie Mandag i hver Maaned med levende Kreaturer; 10 Marts Heste og Kvæg; 26 April Kreaturer; 11 Septbr. Kvæg, Faar og Heste; 3 Oktbr. og 6 Novbr. Kvæg og Faar. **Nørre Sundby,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; hver Tirsdag fra Oktbr. til Fastelavn Torvedag med Kreaturer; 25 Jan. og 6 Marts Heste og Kvæg; 22 April Kreaturer; 6 og 17 Oktbr. Kvæg og Faar. **Skjørping,** 12 Jan., 16 Febr. og 16 Marts Heste og Kvæg; 12 April og 10 Maj Kreaturer; 8 og 28 Juni Heste og Kvæg; 20 Septbr., 19 Oktbr., 9 Novbr. og 7 Decbr. Kvæg og Faar. **Ulstrup** (Hornum Station), 11 Jan. Kreaturer; 15 Marts Heste og Kvæg; 26 Juni Kvæg og Heste; 18 Septbr. og 4 Decbr. Kvæg og Faar. **Vester Hassing,** 24 Marts Kreaturer; 13 Septbr. Kvæg og Faar.

Thisted Amt.

Bjergets Kro, 27 Marts Kreaturer; 27 Septbr. Kvæg, Faar og Heste. **Fjerritslev,** 25 Febr. Heste og Kvæg; 20 Juli Kvæg og Faar; 11 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar. **Hurup,** 27 Jan. Heste og Kvæg; 3 Juni Heste; 4 Septbr. Heste, Kvæg og Faar. **Hvidbjerg,** 18 April Kreaturer; 2 Oktbr. Kvæg og Faar. **Koldby,** 21 April Kreaturer; 28 Septbr. Kvæg, Faar og Heste. **Nykjøbing,** Torvedag hver Lørdag, hver anden Lørdag mellem Mikkelsdag og Jul med levende Kreaturer; 30 Jan. Heste og Kvæg; 28 Febr. Heste; 24 April Kreaturer; 7 Juni Heste; 22 Juli og 23 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 13 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste. **Thisted,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag; 28 Jan. og 27 Febr. Heste; 12 April og 8 Maj Kreaturer; 6 Juni Heste og Uld; 6 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 29 Septbr. Kvæg, Faar og Heste; 14 Oktbr. Kvæg, Faar og Uld (forhen Store Onsdag). **Vilsund,** 11 April Kreaturer; 21 Juli Kvæg og Faar. **Øslos,** 24 Juni Heste.

Viborg Amt.

Aalestrup, 22 Marts Heste og Kvæg; 19 April Kreaturer; 14 Septbr. Kvæg, Faar og Heste; 22 Novbr. Kvæg og Faar. **Ans,** 2 Maj Kreaturer; 22 Septbr. Kvæg og Faar. **Bjerringbro,** første Torsdag i hver Maaned Marked med Kreaturer. **Kjellerup,** 5 April og 8 Maj Kreaturer; 27 Septbr. og 19 Oktbr. Kvæg og Faar. **Knudstrup,** 22 Juni Kreaturer. **Selde,** 20 April Kreaturer; 21 Septbr. Kvæg og Faar. **Skals,** 14 April Kreaturer; 23 Septbr. Kvæg og Faar. **Skive,** Torvedag hver Tirsdag og Fredag; 3 og 31 Jan. og 1 Marts Heste og Kvæg; 25 April og 15 Maj Kreaturer; 8 Juni Heste; 24 og 25 Juli og 9 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 2 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 16 Novbr. Kvæg og Faar. **Stoholm,** 16 Maj Kreaturer; 19 Septbr. Kvæg og Faar. **Ulstrup Station,** 17 Maj Kreaturer; 19 Septbr. Kvæg og Faar. **Viborg,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Lørdag i hver Maaned og fra Mikkelsdag til Jul hver Lørdag med levende Kreaturer. 4 Jan. Heste; 1 Febr. Heste og Kvæg; 23 Marts, 15 og 29 April og 27 Maj Kreaturer; 24 Juni (Snapstingsmarked) Heste og Kvæg; 25 og 26 Septbr. (Toftemarked) Kvæg, Faar og Heste; 21 Oktbr. og 25 Novbr. Kvæg og Faar; 23 Decbr. Heste og Kvæg.

Randers Amt.

Allingaabro, 10 Febr. og 24 Marts Heste og Kvæg; 5 Maj Kreaturer; 21 Juli og 5 Septbr. Kvæg og Faar; 13 Oktbr. Kvæg, Faar og

Heste. **Ebeltoft,** 31 Jan., 9 Marts og 21 Juni Heste og Kvæg; 20 Septbr. Kvæg og Faar. **Gjerlev,** 1 Maj Kreaturer; 6 Oktbr. Kvæg og Faar. **Glæsborg,** 18 April Kreaturer; 28 Septbr. Kvæg, Faar og Heste. **Grenaa,** Torvedag hver Lørdag; 8 Marts og 29 Juni Heste og Kvæg; 29 Septbr. og 7 Novbr. Kvæg og Faar. **Havndal,** 27 April Kreaturer; 26 Juli, 29 Septbr. og 23 Novbr. Kvæg og Faar. **Hobro,** Torvedag hver Fredag; 13 Jan. Heste og Kvæg; 17 Febr. Kreaturer; 17 Marts Heste og Kvæg; 13 April og 12 Maj Kreaturer; 9 og 29 Juni Heste og Kvæg; 11 August Kvæg og Faar; 21 og 22 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 20 Oktbr. og 10 Novbr. Kvæg og Faar; 8 Decbr. Kvæg, Faar og Heste. **Kolind,** 15 Febr. Heste og Kvæg; 29 Marts, 9 Maj og 15 Juni Kreaturer; 19 Juli Heste, Kvæg og Faar; 13 Septbr. Kreaturer; 15 Novbr. Kvæg og Faar; 21 Decbr. Kreaturer. **Mariager,** Torvedag første og tredje Torsdag i hver Maaned med Kreaturer; 22 Febr. og 11 Juli Kreaturer; 5 Oktbr. og 8 Novbr. Kvæg og Faar. **Mørke,** 12 Maj Kreaturer; 16 Oktbr. Kvæg og Faar. **Nimtofte,** 2 Febr. Heste og Kvæg; 18 Oktbr. Kvæg og Faar. **Ny Løgten,** første Onsdag i hver Maaned Kreaturer. **Randers,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Dag med Kreaturer. 5 og 6 Jan., 3, 4, 18 og 25 Febr., 11 og 18 Marts Heste; 6 Maj Kreaturer; 19 og 20 Juni Uld; 30 Juni og 1 Juli Heste; 7 og 8 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 30 Septbr. Kvæg, Faar og Heste; 28 Oktbr. Kvæg, Faar og Uld; 11 Novbr. Kvæg og Faar; 15 Decbr. Heste og Kvæg. **Ronde,** 10 Marts Kreaturer; 19 Septbr. og 22 Novbr. Kvæg og Faar. **Sjelbro,** 24 Febr., 19 April og 16 Maj Kreaturer; 26 Oktbr. Kvæg og Faar. **Thirstrup,** 15 Marts Heste og Kvæg; 22 Septbr. Kvæg og Faar. **Thorup Pakhus,** 13 Maj Kreaturer; 18 Septbr. Kvæg og Faar; 13 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste. **Trustrup,** 10 Maj Kreaturer; 18 August og 11 Oktbr. Kvæg og Faar.

Aarhus Amt.

Aarhus, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, den sidste Dag med levende Kreaturer; 7 Jan., 6, 13 og 20 Febr., 6, 13 og 20 Marts Heste; 4 April og 8 Maj Kreaturer; 3 Juli Heste og Kvæg; 17 Oktbr. Kvæg og Faar; 16 Decbr. Heste og Kvæg. **Brædstrup,** 6 Maj Kreaturer; 22 Juli og 20 Oktbr. Kvæg og Faar. **Hadsten,** 17 Marts og 25 April Kreaturer; 4 Septbr. og 12 Oktbr. Kvæg og Faar. **Hammel,** 26 Jan. Heste og Kvæg; 26 April og 18 Maj Kreaturer; 28 Juli, 14 Oktbr. og 4 Decbr. Kvæg og Faar. **Horsens,** Torvedag hver Torsdag (i Fasten dog Onsdag) og hver Lørdag; første og tredje Torsdag i hver Maaned samt hver Torsdag i Oktbr., Novbr. og Decbr. indtil Jul med levende Kreaturer. 10 Jan., 8, 15 og 22 Febr., 8, 15 og 22 Marts Heste; 5 April og 1 Maj Kreaturer; 12 og 13 Juni Heste og Kvæg; 29 Septbr. og 25 Oktbr. Kvæg og Faar. **Hover Kro,** 22 Marts, 1 Maj og 25 Septbr. Kreaturer; 21 Oktbr. Kvæg og Faar. **Ny Soelbjerg Kro,** 24 April Kreaturer; 23 Oktbr. Kvæg og Faar. **Norre Snede,** 14 April Kreaturer; 1 Novbr. Kvæg og Faar. **Odder,** 16 Febr. og 23 Marts Heste og Kvæg; 27 April Kreaturer; 27 Juli Kvæg og Faar; 15 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 14 Novbr. Kvæg og Faar. **Ry,** 16 Maj Kreaturer; 18 Oktbr. Kvæg og Faar. **Salten,** 4 Juli Heste og Kvæg. **Silkeborg,** Torvedag hver Lørdag; 11 Febr. og 11 Marts Heste og Kvæg; 8 April og 9 Maj Kreaturer; 9 Juni og 5 Juli Heste og Kvæg; 28 Septbr. Kvæg, Faar og Heste. 23 Oktbr. Kvæg og Faar; 23 Novbr. og 22 Decbr. Heste og Kvæg. **Skanderborg,** Torve-

dag hver Tirsdag, første Tirsdag i hver Maaned samt alle Tirsdage i Fasten og fra 1 Novbr. til Jul med levende Kreaturer; 9 Jan., 7, 14 og 21 Febr., 7, 14 og 21 Marts Heste; 17 Maj Kreaturer; 10 Juni og 6 Juli Heste og Kvæg; 13 Septbr. og 24 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar. **Trunst,** 10 Maj Kreaturer; 24 Novbr. Kvæg og Faar. **Torring,** 9 Maj Kreaturer; 20 Juli og 4 Oktbr. Kvæg og Faar. **Vrads,** 10 Maj Kreaturer; 20 Septbr. Kvæg og Faar.

Vejle Amt.

Brande, 29 Juli og 23 Septbr. Kvæg og Faar. **Fredericia,** Torvedag hver Mandag og Torsdag; 12 Jan. Heste; 4 og 25 Marts Heste og Kvæg; 3 Maj Kreaturer; 7 Juli Heste og Kvæg; 6 Oktbr. og 17 Novbr. Kvæg og Faar. **Give,** 27 Marts og 29 April Kreaturer; 8 Juni og 8 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 26 Oktbr. og 18 Novbr. Kvæg og Faar. **Hornsyld,** 29 April Kreaturer; 27 Septbr. Kvæg og Faar. **Jellinge,** 13 Maj Kreaturer; 26 Septbr. Kvæg og Faar. **Kolding,** Torvedag hver Tirsdag og Fredag. Hver Tirsdag Marked med Kreaturer (hvis Helligdag, næste Segnedag). 3 Jan., 10, 17 og 24 Febr., 10, 17 og 24 Marts Heste; 15 og 27 April, 6 og 20 Maj Kreaturer; 8 Juli Heste og Kvæg; 16 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 13 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 20 Oktbr., 3 og 10 Novbr. Kvæg og Faar. **Nandbøl,** 27 April Kreaturer. **Sønder Omme,** 26 April Kreaturer; 23 Oktbr. Kvæg og Faar. **Uldum,** 25 April Kreaturer; 28 Septbr. Kvæg, Faar og Heste. **Vejle,** Torvedag hver Onsdag og Lørdag, hver Onsdag fra 1 Nov. indtil Jul samt anden Onsdag i hver Maaned med levende Kreaturer; 11 Jan., 9, 16 og 23 Febr., 9, 16 og 23 Marts Heste; 6 April og 2 Maj Kreaturer; 14 Juni Heste, Kvæg og Faar; 30 Septbr. og 27 Oktbr. Kvæg og Faar.

Ringkjøbing Amt.

Bording Station, 30 Oktbr. Kvæg og Faar. **Bækmarksbro,** 19 April Kreaturer; 4 Oktbr. Kvæg og Faar. **Dalager,** 12 April Kreaturer; 31 Aug. Heste, Kvæg og Faar. **Haderup,** 20 April Kreaturer; 20 Oktbr. Kvæg og Faar. **Herning,** 10 Febr., 4 Marts, 11 April, 13 Maj og 23 Juni Heste og Kvæg; 1 og 2 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 7 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 13 Decbr. Heste, Kvæg og Faar. **Holstebro,** Torvedag hver Tirsdag og Lørdag, hver anden Tirsdag fra anden Tirsdag efter Oktobermarkedet indtil Jul med Kreaturer. 2 Jan. Heste og Kvæg; 6 Febr. Heste; 2 Marts Heste og Kvæg; 22 April og 6 Maj Kreaturer; 10 Juni Heste og Faar; 26 Juli Kvæg og Faar; 11 og 12 Septbr. samt 5 og 6 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 18 Novbr. Kvæg og Faar. **Kibæk Station,** 10 Maj Kreaturer; 7 Novbr. Kvæg og Faar. **Lemvig,** Torvedag hver Lørdag; 4 Febr. Heste; 18 April Kreaturer; 9 Juni Heste og Faar; 28 August Kvæg og Faar; 3 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste; 17 Novbr. Kvæg og Faar. **Ramme,** 29 August Kvæg og Faar. **Ringkjøbing,** Torvedag fra Paaske til Mikkelsdag Lørdag, ellers Onsdag. 7 Febr. Heste; 27 April Kreaturer; 12 Juni Heste og Faar; 27 Juli Kvæg og Faar; 9 Oktbr. Kvæg, Faar og Heste. **Skjern,** 10 Marts og 28 Juli Heste. **Struer,** 3 Maj Kreaturer; 4 Novbr. Kvæg og Faar. **Tarm,** 1 Maj Kreaturer; 13 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 10 Oktbr. Kvæg og Faar. **Thim,** 13 Novbr. Kvæg og Faar. **Ulfkjær,** 26 April Kreaturer; 30 Aug. Heste, Kvæg og Faar; 19 Oktbr. Kvæg og Faar. **Videbæk,** 24 Juni Kreaturer; 21 Oktbr. Kvæg og Faar. **Vinderup,** 2 Maj Kreaturer; 4 Oktbr. Kvæg og Faar.

Ribe Amt.

Aalbæk Mølle, 19 April Kreaturer; 9 Oktbr. Kvæg og Faar. **Ansager,** 6 Maj Kreaturer; 21 Novbr. Kvæg og Faar. **Bække,** 15 Septbr. Heste, Kvæg og Faar. **Esbjerg,** Torvedag hver Lørdag; hver Onsdag fra Nytaar til første Onsdag i Juli og fra sidste Onsdag i Oktbr. til Nytaar Marked med Kreaturer. **Foldingbro,** 1 og 17 Maj Kreaturer; 19 Oktbr. Kvæg og Faar. **Grindsted,** 17 Juni Kreaturer; 9 Septbr. Kvæg og Faar. **Holsted,** 13 Jan. Heste og Kvæg; 11 April Kreaturer; 15 Novbr. Kvæg og Faar. **Ribe,** Torvedag hver Lørdag; 9 Febr. og 4 Marts Heste og Kvæg; 18 og 25 April, 2, 9 og 16 Maj Kreaturer; 14 Juni og 1 August Heste, Kvæg og Faar; 2 Septbr. Kvæg og Heste; 3 Oktbr. Kvæg, Faar og Føl; 10, 17, 24 og 31 Oktbr. samt 7 Novbr. Kvæg og Faar. **Vamdrup,** 8 Maj Heste og Kvæg; 21 Septbr. Heste, Kvæg og Faar. **Varde,** Torvedag hver Torsdag; 8 Febr. og 3 Marts Heste og Kvæg; 28 Marts, 24 April og 8 Maj Kreaturer; 13 Juni, 31 Juli, 14 og 15 Septbr. samt 11 og 12 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 22 Novbr. Kvæg og Faar. **Vejen,** 26 April Kreaturer; 20 Juni Heste og Kvæg; 13 Septbr. Heste, Kvæg og Faar. **Vorbasse,** 8 April Kreaturer; 2 August Kvæg og Faar. **Ølgod,** 22 April Kreaturer; 25 Oktbr. Kvæg og Faar.

Fortegnelse over de for Kongerigets Beboere vigtigste Heste- og Kvægmarkeder i Hertugdømmerne. (K betyder Kvæg, H betyder Heste).

Slesvig.

Aabenraa, 14 og 28 Febr., 26 April, 3 Maj, 20 Juli, 3 og 17 Okt. og 19 Dec. K. **Bollerslev,** 29 Apr. og 6 Okt. K. **Broager,** 9 Maj og 3 Nov. K. **Fjolde,** 18 Apr. og 13 Sept. K. **Flensborg,** 30 Jan., 7 Marts, hver Fredag i April og Maj, 14 Juli, 11 Sept. 20 (2) og 26 Okt., 2 og 9 Nov. K. **Frederiksstad,** 20 Juli og 2 Okt. K og 5 Okt. H. **Gram,** 10 Maj og 21 Okt. K. **Hadersley,** 9 Jan. og hver Mandag fra 13 Febr. til 19 Juni (bois Helligd. Tirsdag), og fra 18 Septbr. til 13 Nov. K. **Hanved,** 2 Maj og 29 Septbr. K. **Husum,** hver Torsdag fra 1 Adv. til Hansd. (dog ikke Helligdag), og i 3. til inkl. 7. Uge e. Mikkelsd. samt 20 Marts, 10 Maj, 26 Juni, 18 Sept. og 21 Nov. K.; fra 28 Juni til Adv. hver Onsdag K. **Kliplev,** 8 April og 9 Sept. K. **Langhorn,** 29 April og 19 Aug. K. **Løk,** hver Tirsdag fra 14 Febr. til 18 Juli, 8 Maj 28 Aug., 11 Sept., 4, 9, 17, 23 og 30 Okt., 7, 13, 20 og 27 Nov., 4, 11 og 18 Dec. K. **Løgumkloster,** 28 Febr., 14 Marts, 13 Apr., 4 Maj, 15 Juni, 18 Juli, 16 Aug. og 5 Okt. K **Nybol,** 30 Jan., 24 Apr., 1 Maj, 17 Juni, 16 Okt. og 6 Nov. K. **Skjærbæk,** 26 Apr. og 18 Okt. K. **Slesvig,** 10 Jan., 1 Marts, 4, 11 og 25 Apr., 2 og 9 Maj, 5 Sept. (2), 20 og 27 Okt. og 3 Nov. K. **Sønderbrarup,** 27 Apr., 31 Juli (2) og 14 Okt. K. **Tostlund,** 27 Apr. og 25 Okt. K. **Tønder,** hver Fredag fra 31 Marts til 26 Maj og fra 7 Juli t. 15 Dec., samt 6 Jan., 17 Febr. og 5 Sept. K. **Tønning,** hver Onsdag fra 28 Juni t. 15 Nov., 18 Aug., 14 Sept., 16, 23, 30 Okt. og 6 Nov. K.

Holsten.

Altona, hver Mandag, Onsdag og Fredag K. **Elmshorn,** 2 Okt. H; 1 Nov K. **Heide,** 7 Febr. H; 26 April K; 11 Juli (2) H; 30 Sept. K; 29 Dec. H. **Itzehoe,** 2 Marts og 1 Sept. H; 18 Apr., 7 Sept. og 27 Okt. K. **Kiel,** 22 Febr, 5 Juli og 11 Okt. H; 26 Apr. og hver Torsd. fra 20 Juli til 9 Nov. K. **Neumünster,** 4 Maj, 21 Aug. og 20 Okt. HK. **Oldesloe,** 24 Marts, 23 Juni og 22 Sept. HK. **Wandsbeck,** 10 Apr., 29 Maj, 28 Aug. og 9 Okt. HK.; hver Torsdag HK. (bois Helligd. Onsdag)

112te Fortsættelse

af økonomiske Anmærkninger fra det kongelige danske Landhusholdningsselskab, Landbefolkningen især til Tjeneste.

Om Kvægavlens Ledelse

af Statskonsulent Peter Aug. Mørkeberg.

Skal man bringe det til noget, maa der være Plan i Arbejdet, hvad enten det gælder ens egen personlige Udvikling eller de Sager, som man har med at gøre, og skal man bringe det til noget mere end almindeligt, maa Planen gennemføres med Energi. Idealet naas vel aldrig, og det er kun faa givet at komme det nær, thi dertil fordres baade ualmindelige Evner og en rastløs, ja man kunde fristes til at sige, hensynsløs Higen efter Maalet. Disse Betragtninger, som passe paa de fleste af Livets Forhold, kunne ogsaa overføres paa Kvægavlens Ledelse, og da denne spiller en betydningsfuld Rolle for vort Lands økonomiske Udvikling og for de fleste Landmænds pekuniære Stilling, turde det være forsvarligt at baandlægge Tanken et Øjeblik og lade den beskæftige sig med de Synspunkter, som i denne Forbindelse kunne fremføres.

Vort Kvægbrug er gaaet betydeligt fremad i det sidste halvt Hundrede Aar. Før den Tid havde vi en meget simpel Kvægrace overalt i Landet, Landmændene havde ingen Interesse for dens Forbedring, der var ingen Plan i Ledelsen, Landbruget levede af Kornsalg, Kvægbruget var Stedbarn, særlig paa Øerne, hvor Kvæget var i en meget usel Forfatning. Saa kom Omslagets Tid, Jorden var udpint, den fordrede Erstatning for sine Afgrøder, der maatte fodres bedre, og det kunde betale sig paa Herregaardene, hvor Smørret kunde sælges til god Pris. Herregaardene bleve nødte til at lære deres Besætninger at kende, det betalte sig kun at fodre de gode Køer godt, og efterhaanden maatte de ogsaa tage sig af Avlens Ledelse; det viste sig, at det kun betalte sig at lægge til paa de bedste Køer. Der begyndte med andre Ord at komme Plan i Ledelsen af Kvægavlen paa de store Gaarde, hvis Besætninger snart hævede sig en hel Del over de mindre Landbrugeres. Disse fortsatte med Kornsalget til Halvfjerdserne, da mange begyndte at fodre Besætningerne bedre, fordi Vand- og Ismejerierne betingede et fordelagtigt Smørsalg; Størsteparten forlod dog først Rovdriften, efter at Centrifugen og de dermed i Forbindelse staaende Andelsmejerier gjorde Mælkesalget fordelagtigt for alle. Og som det gik paa de store Gaarde, saaledes ogsaa paa de smaa; den bedre Fodring medførte Plan i Avlens Ledelse og dermed Fremgang. Efterhaanden ere de smaa Landbrugere endog gaaede forud for de store med Hensyn til planmæssig Ledelse af Kvægavlen og med Hensyn til Kvægets Kvalitet. Naar vi betragte Forholdene i det store Hele, kan der altsaa paavises Stilstand i Kvægavlen til det Øjeblik, da Interessen for denne er vakt, og Fremgang, efterhaanden som Kvægavlen er kommet under planmæssig Drift. I Begyndelsen var det kun Hundyret, man skænkede Opmærksomhed, man sørgede for, at de Køer, som man ansaa for de bedste, benyttedes til Avl; den eneste Betingelse, man stillede til Handyret, var Evnen til at udføre enhver Hans naturlige Pligt. Men lidt efter lidt gik det op for Bevidstheden, at Han og Hun havde lige Indflydelse paa Afkommet, og da een Han spiller lige saa stor Rolle som mange Hunner, er det ganske naturligt, at Tyren efterhaanden kom paa Højsædet, at der skænkedes Valget af Tyr særlig udsøgt Opmærksomhed. Og den store og gavnlige Indflydelse, som denne Hensyntagen til Handyret har udøvet, er øjensynlig for enhver, der i de sidste 10 Aar — i Kvægavlsforeningernes Tid — har havt Lejlighed til at følge Kvægbrugets l-

vikling. De praktiske Erfaringer vise altsaa, at Kvægavlens Fremgang og dens planmæssige Ledelse ere tro Følgesvende, og man tager ganske sikkert ikke fejl, naar man betragter den første som en Følge af den sidste.

Men betragte vi Forholdene nærmere, opdage vi hurtigt, at det Maal, som de forskellige Landmænd have naaet med Hensyn til Kvægavlen, langtfra staar paa lige Højde. Man træffer endnu mange — desværre alt for mange — Landmænd, der have simple Besætninger, som give et tarveligt Udbytte. Man træffer dernæst en Gruppe jævnt gode Besætninger, som give et tilfredsstillende Udbytte. Denne Gruppe er nœppe større end den førstnœvnte med simple Besætninger. Og endelig træffer man en lille udsøgt Gruppe af fremragende Kvœghold; denne Afdeling er desværre meget lille i Forhold til de to førstnœvnte.

Undersøge vi nu de nœvnte Hovedgrupper af Besætninger, ville vi finde, at de have hver sin Historie, og denne vil sande de Ord, hvormed jeg indledede denne lille Artikel.

De simple Besætninger med det tarvelige Udbytte finde vi hos de Landmænd, som ikke skœnke Kvœgbruget megen Opmœrksomhed, og som ikke lede Kvœgavlen efter nogen bestemt Plan. Spørge vi om Besætningens Udbytte, faa vi enten det Svar, at det er ubekendt, eller man bliver henvist til Afregningerne fra Andelsmejeriet. Man har ingen Tilfredsstillelse ved at følge med Ejeren i Stalden, thi de enkelte Individers Historie kender han ikke, den interesserer ham ikke. Spørger man, hvilken Tyr der benyttes, faar man ligeledes et utilfredsstillende Svar. Kvœgavlsforeningernes Virksomhed kendes kun af Navn. Arbejdet er planløst. Om Kvœgavlen gaar fremad eller tilbage paa saadant et Sted, er en ren Tilfældighed.

Besøger man derimod den anden Gruppe af Landmænd med de gode Besætninger og det tilfredsstillende Udbytte, faar man et helt andet Indtryk. Besøget interesserer dem, Svar følger paa Spørgsmaal om Besætningens Udbytte og om de enkelte Dyrs Præstationer, af og til faar man endog at vide, hvorledes det enkelte Individ betaler sig. Ejeren er hyppigt Medlem af en Kontrolforening. Man behøver ikke at spørge om, hvilke Dyr der anvendes som Stammødre, eller hvorfra disse ere komne, thi det fortæller Ejeren uden Opfordring, og han meddeler hvorfor. Lader man et Ord falde om Tyreholdet, da mœrker man ogsaa, at der ikke er bar Bund. Allerede for flere Aar siden købte man Tyre hos den og den, som havde en særlig fortrinlig Besætning, og nu fører man de bedste Dyr til Foreningstyren, eller man raader selv over en velbygget Tyr af god Afstamning. Kort sagt, der er Plan i Arbejdet, der er Interesse for Sagen, og det Standpunkt, Besætningen indtager, staar i Reglen i Forhold til den Energi, der er lagt for Dagen. Man forlader Stalden med en velgørende Følelse af, at dens Indvaanere ere i gode Hœnder, og gaar man saa til at undersøge andre Sider af Bedriften, mœrker man, at ogsaa disse ere under planmæssig Ledelse; thi den Slags Besætninger finder man som Regel hos de Landmænd, der have et Øje paa hver Finger, hos de Landmænd, der passe hele Bedriften godt uden at gøre nogen Del af denne til særlig Specialitet.

Gaa vi endelig til den 3die Afdeling af Besætninger, de udmœrkede, de egentlige Kvœgstammer, og de ere snart talte, mœrker man hurtigt, at det er Kvœghold, der ere og længe have været under særlig sagkyndig Ledelse, at Kvœgholdet er den fornemste Del af Bedriften. Selv om man kommer fra den netop omtalte Afdeling af gode Besætninger, overrasles man ved det gunstige Indtryk, man modtager, og ved den Ensartethed, der prœger hele Kvœgholdet. Med Hensyn til Afstamningen stiller man intet Spørgsmaal forgœves, og man føler, at det er en virkelig Kvœgkender, der har Ledelsen i sin Haand. De enkelte Individers og Familiers Ejendommeligheder ere nøje kendte, det vides fra hvem Bygningstrœkkene ere arvede

Der er arbejdet mod et bestemt Maal i mange Aar, og der er intet Arbejde eller nogen overkommelig Udgift skyet for at naa Maalet. Ensartetheden er ingen Tilfældighed, den er oparbejdet ved et i flere Generationer gennemført planmæssigt Arbejde og er derfor netop et Udtryk for Avlssoliditet, Nedarvningssikkerhed. Spørger man videre om Besætningens Historie, erfarer man, at den ikke har ført nogen afsondret Tilværelse. Sønnerne ere sprede i Verden og en Del af Døtrene med, man faar Bekræftelse paa, hvad man hørte under Besøget i de gode Kvæghold, hvor det fortaltes, at man havde købt Tyre fra de gode Stammer, og man faar Bekræftelse paa, hvad de mange Stamtavler i Landets forskellige Kvægavlsforeninger have udvist, at Kvægavlsforeningernes Tyre enten ere udgaaede fra de kendte Kvægstammer eller fra Besætninger, som have Rod i disse. Man faar et levende Indtryk af, at man ikke alene befinder sig paa et Sted, hvor der er skabt noget udmærket paa Kvægavlens Omraade, men tillige paa et Sted, der har gjort Kvægavlen i Almindelighed Gavn — man befinder sig i et af Avlscentrerne.

Samler man nu Indtrykkene af denne Rejse til Landets Kvæghold, vil man komme til den Opfattelse, at der skal være Plan i Arbejdet, naar man skal bringe det til noget, og at Planen skal gennemføres med Energi, naar man skal bringe det til noget mere end almindeligt. Man vil endvidere komme til den Overbevisning, at de Opdrættere, der have frembragt et ualmindeligt smukt Resultat af deres Arbejde, samtidig have opnaaet Evnen til at gavne andre. Og man faar Bekræftelse paa den gamle Sandhed, der forlængst er kommen for Dagen i de Lande, hvor Kvægavlen staar paa et højere Standpunkt end hos os, at *Kvægavlens Udvikling netop i høj Grad beror paa Tilstedeværelsen af disse enkelte fremragende Opdrættere, der ved deres Genialitet og ihærdige, maalbevidste Arbejde formaa at skabe noget udmærket, fra hvilket det gode breder sig, som skal tjene til at hæve den almindelige Avl.*

Da de udmærkede Kvæghold saaledes have den største Betydning for Landets Kvægavl, idet de ved Spredning af Avlsdyr tjene til at bringe Avlen fremad, er det ganske naturligt, at Statens Bestræbelser nu rettes imod det Maal at gøre de udmærkede Besætninger endnu bedre og at fremme Dannelsen af flere fremragende Stammer. Dette søger Staten at opnaa ved at betale Udgifterne ved Afholdelsen af provinsielle Konkurrencer imellem hele Mejeribesætninger og ved at stille høje Præmier til Disposition for de Besætninger, som i Henhold til disse Konkurrencer anerkendes for de bedste Avlscentrer i Landet. Konkurrencernes endelige Maal er altsaa Udpegning af Avlscentrer, men Vejen til at finde disse gaar gennem en nøjagtig Regnskabsføring med Besætningernes Udbytte, Rentabilitet og Afstamningsforhold i Forbindelse med en fagkyndig Kontrol. Konkurrencerne bringe altsaa Klarhed i Arbejdsforholdene og bidrage derved til at lette den planmæssige Drift, en Omstændighed, hvis Betydning jeg netop har omtalt. Naar Konkurrencerne afsluttes, offentliggøres en Beretning om de konkurrerende Besætningers Ejendommeligheder, hvorved de almindelige Kvægbrugere erholde en Ledetraad ved Indkøb af nye Avlsdyr.

Den Betragtning, at de fremragende Kvæghold faa baade i Pose og i Sæk, naar de ikke alene kunne sælge Avlsdyr til høje Priser, men tillige modtage Tilskud fra Staten, savner selvfølgelig fast Bund. Naar Samfundet kan have særlig Gavn af visse Personers eller Bedrifters Virksomhed, er det rimeligt, at de paaskønnes, og dertil kunde føjes, at de Ofre, som maa bringes for at føre en Besætning fremad til at blive en virkelig god Stamme, i Reglen ere saa store, at Stammedannelsen ikke medfører nogen pekuniær Fordel.

Om Tuberkulose.

Meddelt af den almindelige danske Lægeforening.

A. Tuberkulosen er en Sygdom, som meget hyppig angriber saavel Dyr som Mennesker. Den er smitsom, og Smitstoffet er Tuberkelbacillen, en Svampform saa lille, at den kun kan opdages ved Hjælp af de allerstærkeste Forstørrelsesglas. Naar dette Smitstof kommer ind i Legemet, kan det sætte sig fast et eller andet Sted og giver da her Anledning til en sygelig Tilstand. Sygdommen kan under heldige Forhold begrænses til dette først angrebne, lille Parti af Legemet, men Tuberkelbacillerne kunne ogsaa formere sig stærkt i Legemet, optages i dets Vædsker, spredes med disse og ved de Giftstoffer, som de danne, gøre hele Legemet sygt. Hos Voksne har Sygdommen navnlig Tilbøjelighed til at angribe Lungerne og er vel bekendt under Navn af Brystsyge, Lungesvindsot, Tæring; denne kan udvikle sig hurtig (galoperende Svindsot) eller meget snigende, hvilket sidste er det almindeligste. Hos Børn angriber den som oftest andre Dele af Legemet, og de fleste af de sygelige Tilstande, som gaa under Navn af Kirtelsyge, ere af tuberkuløs Natur.

B. Hvorfra komme Tuberkelbacillerne?

Fra brystsyge Menneskers Opspyt og fra tuberkuløse Køers Mælk stamme vistnok de fleste af de Tuberkelbaciller, af hvilke Mennesket smittes.

1. Et enkelt brystsygt Menneske kan, naar hans Sygdom er stærkere udviklet, paa en Dag opbringe Millioner af Tuberkelbaciller med sin Hoste. Naar Opspyttet tørrer ind til Støv, kan dette og hermed altsaa Masser af Tuberkelbaciller, hvis Smitteevne i Reglen ikke er formindsket ved den kortvarige Indtørring, let hvirvles op i Luften og med Indaandingen trænge ind i Menneskers Næse, Svælg eller Lunger. Derimod er der ingen Fare for Smitte ved den Syges Udaandingsluft, Sved eller andre Uddunstninger.

2. Det er jo bekendt, hvor almindelig Tuberkulosen er hos Kvæget, men heldigvis findes der ikke Tuberkelbaciller i enhver tuberkuløs Kos Mælk. Selv ved en ret betydelig Tuberkulose i Indvoldene findes Tuberkelbacillerne ikke ofte og kun i ringe Mængde i Mælken; men naar Tuberkulosen har sit Sæde i Koens Yver, hvilket ikke er ganske sjældent, da indeholder Mælken selv i Sygdommens Begyndelse ofte Tuberkelbaciller i store Mængder, skønt Dyret paa dette Tidspunkt har et fuldstændigt sundt Udseende. Hvis man derfor vil være sikker paa at faa Mælk fra sunde Dyr, maa disse stilles under en Dyrlæges Kontrol.

Ogsaa i Kødet af tuberkuløse Dyr kan der findes Tuberkelbaciller, om det end er sjældent. Oftest findes de i Ko- og Svinekød, da Tuberkulosen er hyppigst hos disse Dyr. Hos Hesten og flere andre Husdyr, f. Eks. Faar og Geder, er Sygdommen sjældnere.

3. Som andre, mindre hyppige Smittekilder skal nævnes: tuberkuløse Menneskers Tarmudtømmelser, hvor Tuberkelbacillerne kunne stamme dels fra tuberkuløse Tarmsaar, dels fra Opspyt, som den Syge har sunket, samt Materie stammende fra tuberkuløse Saar.

C. Hvad kan der gøres for at værne sig imod det tuberkuløse Smitstof?

1. Fremfor alt maa brystsyge Menneskers Opspyt uskadeliggøres; naar dette bliver gjort grundigt, kan man pleje og omgaas saadanne Syge uden Fare for Smitte.

De Brystsyge maa ikke, naar de ere inden Døre, spytte paa Steder, hvor Opspyttet kan tørre ind og blive til Støv; paa Gulvet, i Lommetørklædet o. s. v., hvorimod de bør spytte i Spyttekummer, Spytteglas eller lignende Kar, hvori Opspyttet kan holdes fugtigt. Ej heller bør den Syge af ovenfor nævnte Grund synke sit Opspyt. I Spyttekarrene bør der være Vand, hvortil der tilsættes Karbolsyre (1 Theskefuld Karbolsyre til 2 Spiseskefulde Vand). Karrenes Indhold maa daglig udtømmes i Retiraden eller nedgraves i Jorden, hvorefter Karrene maa renses i kogende Vand. Bedst er det at lade Spyttekarrene med deres Indhold koge i nogle Minutter i Vand, hvortil der er sat lidt Soda. Jagttages disse Regler ikke, kan Smitstoffet som ovenfor omtalt overføres til andre og desuden gjøre den, som har opspyttet det, mere syg derved, at det bringes tilbage i hans egne Lunger.

Spyttekummer bør anbringes alle Steder, hvor mange Mennesker samles: Kirker, Skolestuer, Forsamlingssale, Ventesale, Jernbanekupeer, Sporvogne, Kontorer, Værksteder, Trappegange o. s. v.

Paa Steder, hvor Spyttekummer ikke kunne benyttes, bør enhver Brystsyg være forsynet med et Spytteglas med paaskruet Metallaag, eller ogsaa de særlig hertil indrettede Dettweilerske Spyttelaster, som gaa i Handelen. I disse Glas bør der ogsaa være lidt Vand eller Karbolvand.

Imidlertid vil det let kunne hændes, selv for en samvittighedsfuld Patient, navnlig naar han er meget syg, at hans Opspyt kan blive hostet ud paa Gulv, Sengklæder eller Tøj. Derfor bør man undgaa at støve op i Sygeværelset; den daglige Fejning bør ske med vaadt Sand, eller hvor Gulvet, hvad der er heldigst, er oliemalet eller ferniseret, erstattes med Aftørring med en fugtig Klud, som senere lægges i kogende Vand. I Sygeværelset bør være saa faa polstrede Møbler, Tæpper o. s. v. som muligt, og jo oftere den Syges Sengklæder kunne udlustes, desto bedre. Sengetøj, Klæder og Værelset, hvori den Syge har ligget, bør grundigt desinficeres, før det benyttes af andre.

I det frie er det ikke nødvendigt at være fuldt saa forsigtig med Opspyttet, thi Sol og Lys dræbe Bacillerne i forholdsvis kort Tid.

2. Den tuberkelbacilholdige Mælk uskadeliggjøres ved Kogning eller ved Pasteurisering, det vil sige Opvarmning til 70° R. Den saaledes behandlede Mælk kan holde sig længe, naar man sørger for hurtig Afkøling samt omhyggelig Tildækning af den med Laag, og den har da næsten ingen kogt Smag. Smaabørn og svagelige Personer bør aldrig nyde raa Mælk.

Tuberkuløse Mødre bør det indtrængende fraraades at amme deres Børn saavel for Moderens som for Barnets Skyld.

Kød af Dyr, som ved Undersøgelse ikke ere befundne fuldstændig fri for Tuberkulose, bør grundig gennemsteges eller gennemkoges, saa at det helt igennem faar en graalig Farve. Saltning eller Røgning giver derimod ingen Sikkerhed.

3. Brystsyges Tarmudtømmelser bør helst blandes med Karbolvand, hurtigst mulig fjernes fra Værelset og kommes i Retiraden.

Forbindsager med Materie fra tuberkuløse Saar brændes.

Det bør endelig fremhæves, at de kraftige Bestræbelser, der i de senere Aar udfoldes her i Landet for at bekæmpe Tuberkulosen blandt

Hornkvæget, naturligvis ogsaa er af den største Betydning for Menneskets Sundhed, da Smitstoffet som anført kan overføres fra Dyr til Mennesker.

Men Mennesket kan ogsaa smitte Dyrene, og derfor bør brystsyge Mennesker aldrig benyttes som Røgtere eller Malkepiger.

D. Ere alle Mennesker lige modtagelige for det tuberkuløse Smitstof?

Nej, nogle ere mere modtagelige, andre mindre. Saaledes synes Personer, der stamme fra Slægter, i hvilke Tuberkulose forekomme hyppigt, at have en større Modtagelighed for Sygdommen. Det samme gælder om Mennesker, der ere svækkede af en eller anden Aarsag: Sorg, Overanstrengelse og Sygdom, saasom langvarige Fordøjelsesforstyrrelser, Mæslinger, Kighoste, Sukkersyge, dernæst Drikfældighed, daarlig Bolig uden tilstrækkelig Luft og Lys, daarlig Føde, Urenlighed, stillesiddende Liv o. s. v.

Som Følge heraf have vi dog ofte i vor Magt ogsaa at modarbejde Modtageligheden for Tuberkelsmitten, navnlig ved Jagttagelsen af alt, hvad der kan styrke vort Legeme, og ved i det hele at leve efter fornuftige Sundhedsregler.

De Nyfødtes Øjenbetændelse.

Fra 1ste til 4de eller 5te Dag efter Fødselen angribes Nyfødtes Øjne ikke sjældent af en meget smitsom, for Synet særdeles farlig Sygdom. Den viser sig ved, at Øjenlaagene — især det øverste — blive røde, svulme, ofte i høj Grad. Der udflyder af Øjnene en Vædske, der i Begyndelsen er blakket, slimet, men hurtig kommer til at se ud som flødelignende Materie.

Det er absolut nødvendigt, at Lægen straks tilkaldes, saa snart de mindste Tegn til Sygdommen vise sig, da den hurtigt kan tiltage og bringe Synet i Fare.

Indtil Lægen kan komme til Stede, bør Behandlingen bestaa i den fuldstændigste og hyppigst mulige Fjernelse af Materie fra Øjnene.

Hertil udfordres: 1) Renset Vat*) (Sygevat), der altid bør findes i Huset, naar en Fødsel forestaar. 2) Kogt rent Vand.

Vandet koges godt og hældes derefter paa en vel udskyllet 3 Pægle-Flaske, der tilproppes med en Tot Sygevat. 3 à 4 G. daglig maa en saadan Flaske fyldes med frisk, kogt Vand.

Øjnene renses saaledes: Den, der foretager Rensningen, breder et Stykke rent, gammelt Lærred, Haandklæde over sit Skød, lægger Barnets Hoved i Skødet, imellem Laarene, for ved et let Tryk med disse at kunne holde Hovedet stille. En anden Person sidder lige overfor og holder Barnets Nederkrop. I en Suppetallerken, der staar paa et Bord ved Siden, er der ophældt c. 1/2 Pægel af det kogte, men afkølede Vand. I dette har man forud — med vel rensede Hænder og før end al Berøring af Barnet — dyppet og vel gennemfugtet 6—8 Totter Vat saa store som en Valnød, der lægges op paa Tallerkenens Rand, hvorfra den

*) købes paa ethvert Apotek i Pakker à 25 Øre.

ene efter den anden kan tages, uden at man behøver at dyppe sine Fingre, der have været i Berøring med Barnets Øjne, i Vandet.

Med venstre Haands Pege- og Tommelfinger fjerner man nu Barnets Øjne ganske let fra hinanden — uden at trykke paa Øjet. Den materieagtige Vædske kommer da frem, og den opsuges ved at trykke Vattotten let imod Øjenspalten. Den kastes derpaa i en ved Siden af staaende tom Tallerken, over hvilken er lagt et gammelt Lærredsstykke, der rager ud over Tallerkenranden. Med den ene Vattot efter den anden vedbliver man nu at opsuge Vædsken, idet man ved smaa Træk og Bevægelser af Øjenlaagene med Pege- og Tommelfinger saa vidt muligt faar al Materien til at flyde ud. De brugte Vattotter samles i Lærredet over den ene Tallerken. Lærredet og Totterne kastes i Ilden og brændes, ligesom Tallerkenen med Vandet renses og afvadskes. Plejerske vadsker sine Hænder omhyggeligt i Sæbevand og renser sine Negle, helst med Neglebørste.

Dette gentages hvert 10de Minut, hver Gang med frisk kogt Vand og nye Vattotter. For ikke at forstyrre Barnet for meget kan Rensningen af og til foretages, medens Barnet ligger i Vuggen.

Er kun det ene Øje angrebet, maa det undgaas at berøre det andet Øje, og Barnet maa i Vuggen lægges paa Siden, med det syge Øje nedad, for at Vædsken fra dette Øje ikke skal flyde over i det raske. Man maa forhindre Barnet fra med sine Hænder at kunne berøre sine Øjne.

Barnet maa ikke ligge hos Moderen, men for sig selv. Efter Diegivningen, under hvilken et rent Stykke Lærred lægges om Barnets Hoved, maa Brystvorter og deres Omgivelse omhyggeligt afvadskes med kogt Vand. Moderen maa med sine Hænder ikke berøre Barnets Ansigt.

Under Barnets Hoved i Vuggen lægges et rent Lærredsstykke, der jævnlig borttages, renses og fornyes.

Sygdommen, der i Regelen opstaar ved Smitte under Fødselen, kan dog ogsaa bibringes Barnet senere ved Omgivelsernes Berøring af Barnets Øjne med smittesørende Ting (Fingre — Svampe — Lærred etc.).

I Stuen bør sørges for frisk Luft og en noget dæmpet Belysning. Barnet maa ligge med sit Ansigt bortvendt fra Lyset.

G.

Gedehold.

Lidt om Geden og dens Nytte.

Til vore Husdyr regne vi ogsaa Geden, dette lille vævre, raske Dyr, der har Lyst til at gøre de mange kaade Spring og Lyst til at færdes i det høje. Ikke alene blandt os, men i alle Verdensdele, er den kendt, den hører til Drøvtyggerne og er i temmelig nær Slægt med Faaret, Stenbukken, Gemsen o. fl. a.

De vilde Faars og Geders Hjem er Højasiens Højsletter og Grænsebjerge, ligesom den ogsaa findes paa Bjergkæderne i Forasien, paa Middelhavsbjergene, paa Klippebjergene i Nord-Amerika og i Abyssinien.

Vore tamme Geder stamme fra Forasien, fra Bezoargeden (Bezoar kaldes en stenlignende Samling, som findes i dens Mave).

Paa hvor tidligt et Tidspunkt, Geden blev Husdyr, lader sig vist næppe afgøre. Langt tilbage i Tiden finde vi Geder og særlig Bukke omtalte. I Mosebøgerne, hvor den store Forsoningsfest omtales, læse vi, at 2 Bukke fremstilledes; den ene dræbtes (ofredes) den anden dreves ud i Ørkenen, efter at Ypperstepræsten havde lagt sin Haand paa dens Hoved og bekendt Folkets Synder, (mon ikke deraf Ordet Syndebuk). Sandsynligvis er Geden fulgt med de fra Asien til Europa indvandrende Folk. Den har i Tidernes Løb adskilt sig i mange forskellige Afarter, der dog alle have fælles Slægtspræg.

I mange Lande har den til Tider været temmelig stærkt forfulgt, saaledes ogsaa hos os, hvor der for et Par Aarhundreder siden var langt flere Geder end Faar.

I Midten af det 15de Aarhundrede udgik der saaledes et Kongebud om at udrydde den paa Fyn, idet den betragtedes som et Skadedyr, hvad den selvfølgelig ogsaa er, naar den faar Lov at gaa frit omkring; thi den er flem til at gnave Barken og æde Kvistene paa de unge Træer og kan derfor gøre megen Skade i Skove og Haver.

I Europa findes nu som Husdyr mange Millioner Geder, og deres Antal vokser Aar for Aar. Hvorfor? Fordi det mere og mere gaar op for Indsidderne og Husmændene, at Geden er eller bør være et af hans vigtigste Husdyr. At deres Antal i forskellige Lande er temmelig stort vil følgende Eksempler vise. I vore Nabolande Norge og Sverrig findes henholdsvis ca. 325,000 og 110,000 Geder, i Tyskland $2^1/_2$ Million, i Sveits 400,000, i Frankrig $1^1/_2$ Million, i Grækenland, som omtrent har samme Indbyggerantal som Danmark, findes ca. 4 Millioner Geder.

Her i vort Land er Antallet ca. 13,000 Stykker. Med andre Ord, der holdes hos os ca. 6 Geder for hvert 1,000 Mennesker, medens der i Grækenland holdes over 1,700 for det samme Antal.

Hvorfor bør Geden være Smaamandens vigtigste Husdyr? Fordi den kan yde ham og hans Familie mange vigtige Næringsmidler, først og fremmest Mælk.

Der lyder jo i vore Dage fra de, der ikke ere Kvægholdere, mangen og vist berettiget Klage over, at Mælk er næppe til at faa, selv for temmelig god Betaling. Landbrugets forandrede Produktionsmaader og Midler har fremkaldt de mange Andelsforetagender, Slagterier, Mejerier o. s. v., og til disse føres nu Produkterne til Behandling og Forædling, saa det eneste Mælk, der i mange Egne kan erholdes, er centrifugeskummet Mælk, der ikke alene paa Grund af Mejeriets Behandling, men særlig paa Grund af Transpoten langtfra er nogen første Klasses Vare.

Holdes et Par Geder i et Smaamandshjem, haves det meste af Aaret ikke alene Mælk og Fløde, men ogsaa Smør og som oftest endda i Overskud lidt Affaldsmælk og Valle til en Gris. Gedehold er eller kan være en ikke ringe Støtte i et Hjem i økonomisk Henseende, men ogsaa i andre Retninger har det Værd. Er der Børn i Hjemmet, lærer disse fra Barndommen af at omgaas Dyr, lærer at skønne og forstaa, at ogsaa overfor disse virker Mildhed og Venlighed forædlende. Overalt i den levende Verden gælder det gamle Ord: „En Solstraale gør mere godt end ti Hagelbyger".

Det er ikke saa lille et Kvantum (Maal) af Mælk, en god Ged kan yde; i de første Maaneder efter Læmmingen kan den give indtil 7 Pund daglig, og gennem Prøvemalkninger i „Ballø Stifts Gedeavlerforening", der stiftedes i 1883, er det godtgjort, at en Ged af god Race og Ydeevne kan give 820 à 825 Pd. Mælk aarlig, og da Gedemælken er langt federe, giver den forholdsvis ogsaa et større Maal af Fløde og Smør. Forsøg har vist, at der til 1 Pd. Smør bruges ca. 17—18 Pd. Mælk, medens der af Komælk bruges 25 à 26 Pd.

Med andre Ord, der vil af en god Geds Mælk kunne forarbejdes 45 à 48 Pd. Smør aarlig. Ikke sandt, en temmelig betydelig Hjælp i et Smaamandshjem. Til foranførte maa endnu bemærkes, at Gedens Mælk er sund, nærende, letfordøjelig og som Regel velsmagende. Lægerne raader ofte til at benytte den, hvor der er Fordøjelsesbesværligheder tilstede, samt til Ernæring af spæde Børn, men den maa i sidstnævnte Tilfælde tilsættes en Del kogt, koldt Vand, ca. 2 Potter til 1 Pot Mælk, ogsaa brystsvage raades ofte til at drikke Gedemælk; thi Geden angribes saare sjelden af Tuberkler, den Sygdom, der jo raser saa stærkt baade blandt Mennesker og Kvæget. Er Mælken, hvad der til Tider klages over, ikke velsmagende, er Fodersammensætningen som Regel Aarsagen

dertil. Ogsaa Ost kan laves paa almindelig Vis, men den bliver temmelig ofte af mindre god Beskaffenhed, derimod anvendes Ballen ved en særegen Behandlingsmaade til Fremstilling af den saakaldte Myseost, som særlig laves i Norge, men ogsaa et Par enkelte Steder her i Landet, og enkelte af vore Landmænd have begyndt paa Gedehold, da det har vist sig at være en Fordel at have Gedemælk til at blande i Komælken ved Ostetilvirkningen. Ogsaa Gedens Kød og Talg, Hud og Horn, ja selv Tarmene ere brugbare. Et gildet Bukkelams Kød i stegt Tilstand minder i temmelig betydelig Grad om Lammesteg og er baade sundt og nærende. Huden kan behandles med Aloe og give et smukt Tæppe, ligesom det ogsaa gennem en Garvers Behandling kan blive brugbart til Handsker, Sko o. s. v. Hornene kan bruges til Drejerarbejde, Tarmene til Strenge til forskellige Musikinstrumenter. Endelig kan endnu nævnes Gødningen, der ved omhyggelig at samles, baade den faste og den flydende, omtrent vil være tilstrækkelig til en lille Husmandshave, og det vil snart vise sig, hvor den er benyttet. Hos nogle af vore Husdyr indfinder Parringslysten sig til forskellige Tider paa Aaret, hos andre kun paa en næsten bestemt Tid, dette sidste er Tilfældet for Gedens Vedkommende. Parringslysten indfinder sig som Regel i Oktober eller November Maaned. Den viser sig dels ved, at Geden bliver særlig urolig, vil ikke æde, men stadig staar og bræger, dels og mest derved, at Halen er i næsten uafladelig Bevægelse. Den føres nu snareſt muligt til Bukken; bliver den ikke med Lam, viser Parringslysten sig gerne igen efter 8 à 10 Dages Forløb.

Gedens Drægtighedstid er lig med Faarets, nemlig 153 Dage.

Enkelte Gedholdere fører kun deres Geder til Buk hvert andet Aar, da de formener at have Fordel ved at undgaa den ene Goldhedsperiode; men da Geden herved i det andet Aar malker mindre end i det første, er det tvivlsomt, om noget er vundet derved.

Selvfølgeligt er ikke alt, hvad en Ged yder, Netto- eller ren Fortjeneste; der maa Føde til; men da Geden næsten er altædende, er det sikkert ikke vanskeligt, — i alt Fald for de fleste — at skaffe den nødvendige Føde. Her og i mange andre af Landets Egne køber Husmændene Græsset langs Kommunens Veje, oftest for en saare ringe Pris, og der bliver tidt meget Græs at slaa, dels til Sommer- dels til Vinterbrug, og Geden æder med langt større Begærlighed det dér indhøstede Græs eller Hø end det almindelige Markhø; og desuden vil det som Regel vel ikke være vanskeligt at erholde til Slaaning hos Bønderne Grøfter og Gærdekanter enten gratis eller for et ringe Vederlag. Geden æder med stor Lyst tørrede Blade og Kviste, Kastanier og næsten alt Affald fra Køkkenet, og Roer er et af dens Yndlingsretter. Det er dog vanskeligt at give Regler for Fodringen, kun saameget kan siges: Geden skal fodres ofte og med smaa Portioner ad Gangen, da den ellers ødelægger mere end den

fortærer, og jo mere Afveksling der kan fremskaffes i dens Foder, desmere fortærer den, og desmere giver den som Regel igen i Spanden. Mindst 2, helst 3 Gange om Dagen, maa der gives den rent Vand; er ikke baade Vandet og Spanden, hvori den faar sin Drik, rene, da drikker den intet, selv om den er aldrig saa tørstig; thi den elsker Renlighed, baade hvad Æde og Drikke angaar. Det lønner sig rigelig at give Geden et Par Haandfulde Havre, Blandingsfædsskraa eller Klid i Drikken, ikke alene om Vinteren, men ogsaa i Sommertiden, og for at fremme dens Velvære kan man give den lidt Salt i Vandet, og en Saltsten i Kryhben eller Hækken i den Tid paa Aaret, den staar paa Stald. Efter det, der alt er sagt om Gedens Renlighedssans, vil det vel omtrent være forstaaet, at den maa have en ren, lun og ikke for kold Vinterstald, og den skal helst strigles og børstes hver Dag. Skulde det ske, at den til Trods derfor bliver befængt med Utøj, maa den snareste renses derfor, da den ellers taber baade Huldet og Ydeevnen; den kan børstes med de almindelige Blandinger, der erholdes hos Materialister til Kreaturvask; med Tobaksafkog, med en Blanding af Kartoffelvand og Køkkensalt eller af Petroleum og Vand. Mange bruger kun at drysse den med det fine „Sabadillefrø", (Køkkenkorn), der som oftest frier den fuldstændig for Utøjet. Det købes paa Apoteket i rigelig Mængde for 10 Øre. God og rigelig Næring frier den som oftest baade for Utøj og mange Sygdomme. Vor hjemmevante Ged benævnes ofte Ko- eller Faareged. Ved førstnævnte tænkes paa den med det store, dybthængende Yver og de lange Patter, medens sidstnævnte er mere rundagtig og Patterne mindre, den sidste er ofte lige saa god en Mælkeged som den første. Til Forbedring af vore Gederaser er der i Vallø Egnen oprettet forannævnte Gedeavlerforening, der har vundet en ikke ringe Tilslutning, ogsaa i andre Egne findes der saadanne. Deres Hensigt er dels den, at støtte hinanden ved Forsikring af Dyrene, ved Indkøb af Foder o. s. v., dels den at fremhjælpe Gedeavlen ved at skaffe gode Tillægsdyr. Dette er vistnok lykkedes godt her, idet Foreningen for en 14 Aar siden indkøbte 111 Geder i Norge, og enkelte bleve indkøbte i Tyskland. Ved Krydsninger kan man faa gode Dyr, og de hjemmevante synes at være de, der lønner sig bedst, og det er jo det, det i en saadan Sag drejer sig om. Ja vist lønner det sig at have et Par Geder. Prøv derpaa, I Husmænd og Indsiddere, som tit og ofte mangler Mælk og Fløde, og I vil næppe slippe Geden mere.

Vedskølle Skole, i Juni 1898.

Torkel Laugesen.

MAC CORMICKS
SLAAMASKINER & MEJEMASKINER.

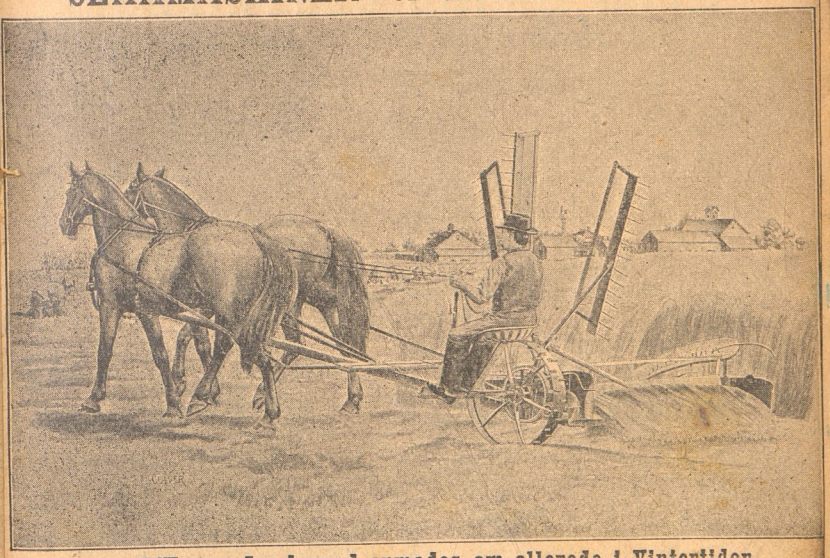

D'Herrer Landmænd anmodes om allerede i Vintertiden jo før jo heller at tilskrive os angaaende Tilbud paa Mac Cormicks Slaa- & Mejemaskiner, da vi derved kunne sikre hver enkelt de fordelagtigste Salgsvilkaar og ligeledes derved kunne indestaa for en speciel omsigtsfuld Levering, naar Tiden nærmer sig. Mac Cormicks Maskiner ere forsynede med talrige værdifulde Patenter, som ej findes paa nogen anden Slags Høstmaskiner, og ere alle de andre Landbrugsmaskiner, vi føre, ogsaa hele Landet over anerkjendte som de absolut bedste i sit Slags.

Ved alle de af „Det kgl. danske Landhusholdningsselskab"s Maskinprøver, vi have deltaget i, ere vore Maskiner altid blevne præmierede, og vi henlede ved denne Lejlighed Opmærksomheden paa vore

SIEDERSLEBENS SAXONIA RADSAAMASKINER,

der bleve præmierede som Nr. 1 af alle og tilkjendtes eneste store Sølvmedaille.

Ligeledes fremhæves:

BEERMANNS DOBBELTPLOVE. — COMFORT PETROLMOTORER.
AMERIKANSKE ELI-PLOVE. — DANDY KNIVHARVER. — O. S. V.

Man bedes snarest forlange vore nye Kataloger, som sendes gratis.

BRØDR. BENDIX.

45. Raadhuspladsen. Kjøbenhavn. K.

GENERALAGENTUR I DANMARK FOR:

AKTIEBOLAGET SEPARATORS
ALFA-LAVAL CENTRIFUGER.

ALFA-CENTRIFUGER
leveres nu til at drive med:

1. Direkte Damprørledning fra Kjedlen.
2. Snoretræk fra Dampmaskinen.
3. Snoretræk fra Hestegang.
4. Haandtræk,

i mange Størrelser
fra **150—3600 Punds Skumme-evne pr. Time.**

Udførligt Katalog tilsendes gratis paa Forlangende.

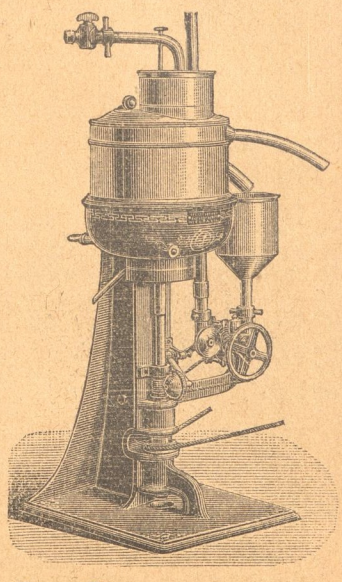

STØRSTE LAGER
af alle nyeste og bedste
Mejeriredskaber,
saasom
Forvarmere, Pasteuriseringsapparater, Kjølere, Kjærner, Ældtere, Mælkepumper, Presser o. s. v.

Fordelagtigste Tilbud sendes paa Forlangende.

Reservekugle.

Det anbefales indtrængende alle Mejerier, i Lighed med hvad adskillige af de første Mejerier allerede have indført, at anskaffe **en Reservekugle,** som man til enhver Tid kan have liggende paa Mejerierne til øjeblikkelig Brug, hvis der skulde fremkomme nogen Ulempe eller Fejl med en af Centrifugernes Kugler. **Man vil derved uden ringeste Forstyrrelse til enhver Tid kunne lade foretage Reparationer,** Afbalancering, Ombytning o. s. v. af den ene Kugle og samtidig benytte Reservekuglen, og er saaledes komplet sikret mod Standsning i Mejeriets regelmæssige, ensartede Drift.

Anskaffelsen af en Reservekugle vil have betalt sig i kort Tid.

Man bedes snarest tilskrive os.

Maskinforretningen **FR. CREUTZBERG.**

45. Raadhuspladsen. Kjøbenhavn. K.

Vejrspaadomme.

Januar: 1—7 stærk Frost, som aftager henimod Midten af Maaneden, 21—31 Blæst og Sne.

Februar: 1—10 Kulde og Sne, 11—20 let Frost, 21—28 Tøvejr.

Marts: 1—8 Tøvejr og Sne, 9—16 koldt og blæstfuldt Vejr, 17—31 Regn.

April: 1—7 Regn og Blæst, 8—16 ustadigt, 17—30 mildt Vejr med nogen Regn.

Maj: 1—8 mildt, men noget ustadigt Vejr, 9—18 køligt, men klart Vejr, der holder sig omtrent Maaneden ud.

Juni: 1—14 smukt, varmt Vejr, 15—30 stigende Varme, nu og da nogen Regn.

Juli: 1—8 smukt og varmt Vejr, 9—17 Varme og Tordenbyger, 18—31 ustadigt Vejr med sydlig og sydvestlig Vind.

August: 1—10 noget regnfuldt og køligt Vejr, 11—17 ustadigt med sydvestlig Vind, 18—31 varmt og smukt Vejr.

September: 1—9 varmt, tørt Vejrlig, 10—20, noget køligere, men uden Regn, 21—30 ustadigt.

Oktober: 1—15 megen Regn, 16—31 koldt og ustadigt Vejr.

November: 1—8 megen Blæst og Regn, 9—21 køligt og klart Vejr, 22—30 Sne og Blæst.

December: 1—15 Sne og Regn, 16—31 Sne med tiltagende Frost.

Runde Træers Kubik-Beregning.

Maal Træets Omkreds i Tommer i begge Ender, læg disse to Tal sammen og del Summen med 2, det udkomne Tal er Middel-Omkredsen. Efterfølgende Tabel viser nu, hvor mange Kubikfod Træet indeholder for hver Fod, det er langt. Multiplicer altsaa Træets Længde i Fod med det ud for dets Middel-Omfang staaende Tal, og man har dets Indhold i Kubikfod.

Omfang i Tommer.	Kb.-Fod for 1 Fods Højde	Omfang i Tommer.	Kb.-Fod for 1 Fods Højde.	Omfang i Tommer.	Kb.-Fod for 1 Fods Højde.	Omfang i Tommer.	Kb.-Fod for 1 Fods Højde.	Omfang i Tommer	Kb.-Fod for 1 Fods Højde
16	0.1415	33	0.6021	50	1.3823	67	2.4734	84	3.9013
17	0.1599	34	0.6386	51	1.4581	68	2.5566	85	3.9947
18	0.1791	35	0.6773	52	1.4968	69	2.6323	86	4.0891
19	0.1996	36	0.7176	53	1.5531	70	2.7092	87	4.1849
20	0.2211	37	0.7569	54	1.6123	71	2.7872	88	4.2681
21	0.2438	38	0.7984	55	1.6721	72	2.8662	89	4.3795
22	0.2676	39	0.8409	56	1.7326	73	2.9469	90	4.4785
23	0.2923	40	0.8856	57	1.7964	74	3.0276	91	4.5785
24	0.3185	41	0.9291	58	1.8599	75	3.1100	92	4.6799
25	0.3456	42	0.9753	59	1.9246	76	3.1935	93	4.7820
26	0.3737	43	1.0230	60	1.9904	77	3.2728	94	4.8858
27	0.4031	44	1.0704	61	2.0573	78	3.3638	95	4.9896
28	0.4347	45	1.1196	62	2.1253	79	3.4508	96	5.0955
29	0.4649	46	1.1699	63	2.1945	80	3.5350	97	5.2065
30	0.4976	47	1.2213	64	2.2429	81	3.6276	98	5.3101
31	0.5313	48	1.2734	65	2.3360	82	3.7175	99	5.4189
32	0.5661	49	1.3315	66	2.4086	83	3.8088	100	5.5288

Drægtigheds-Tabel

beregnet for hver Uge i Aaret.

Drægtighedens Begyndelse.	Drægtighedens Ende. Hopper, 336 Dage.	Køer, 281 Dage.	Faar, 153 Dage.	Svin, 113 Dage.
1 Januar	2 Decbr	8 Oktober	2 Juni	23 April
8 —	9 —	15 —	9 —	30 —
15 —	16 —	22 —	16 —	7 Maj
22 —	23 —	29 —	23 —	14 —
29 —	30 —	5 Novbr.	30 —	21 —
5 Februar	6 Januar	12 —	7 Juli	28 —
12 —	13 —	19 —	14 —	4 Juni
19 —	20 —	26 —	21 —	11 —
26 —	27 —	3 Decbr.	28 —	18 —
5 Marts	3 Februar	10 —	4 August	25 —
12 —	10 —	17 —	11 —	2 Juli
19 —	17 —	24 —	18 —	9 —
26 —	24 —	31 —	25 —	16 —
2 April	3 Marts	7 Januar	1 Septbr.	23 —
9 —	10 —	14 —	8 —	30 —
16 —	17 —	21 —	15 —	6 August
23 —	24 —	28 —	22 —	13 —
30 —	31 —	4 Februar	29 —	20 —
7 Maj	7 April	11 —	6 Oktober	27 —
14 —	14 —	18 —	13 —	3 Septbr.
21 —	21 —	25 —	20 —	10 —
28 —	28 —	4 Marts	27 —	17 —
4 Juni	5 Maj	11 —	3 Novbr	24 —
11 —	12 —	18 —	10 —	1 Oktober
18 —	19 —	25 —	17 —	8 —
25 —	26 —	1 April	24 —	15 —
2 Juli	2 Juni	8 —	1 Decbr	22 —
9 —	9 —	15 —	8 —	29 —
16 —	16 —	22 —	15 —	5 Novbr.
23 —	23 —	29 —	22 —	12 —
30 —	30 —	6 Maj	29 —	19 —
6 August	7 Juli	13 —	5 Januar	26 —
13 —	14 —	20 —	12 —	3 Decbr.
20 —	21 —	27 —	19 —	10 —
27 —	28 —	3 Juni	26 —	17 —
3 Septbr	4 August	10 —	2 Februar	24 —
10 —	11 —	17 —	9 —	31 —
17 —	18 —	24 —	16 —	7 Januar
24 —	25 —	1 Juli	23 —	14 —
1 Oktober	1 Septbr	8 —	2 Marts	21 —
8 —	8 —	15 —	9 —	28 —
15 —	15 —	22 —	16 —	4 Februar
22 —	22 —	29 —	23 —	11 —
29 —	29 —	5 August	30 —	18 —
5 Novbr.	6 Oktober	12 —	6 April	25 —
12 —	13 —	19 —	13 —	4 Marts
19 —	20 —	26 —	20 —	11 —
26 —	27 —	2 Septbr.	27 —	18 —
3 Decbr.	3 Novbr.	9 —	4 Maj	25 —
10 —	10 —	16 —	11 —	1 April
17 —	17 —	23 —	18 —	8 —
24 —	24	30 —	25 —	15 —

Geders Drægtighedstid er lig Faarenes.

Under almindelige Forhold bruge til Udrugning: Høns 21 Dage, Kalkuner, Gæs og Ænder 28 Dage, Perlehøns 25 Dage.

Praktiske Oplysninger.

(Meddelte af Chr. Vestergaard).

Taxter.

A. Posttaxter.

Breve. Til Danmark med Færøerne: Almindelige Breve (ikke over 1/2 Pd.) frankerede 8 Øre, ufrankerede 16 Øre. Korsbaandsforsendelser: Trykte Sager, Vareprøver og Mønstre 4 Øre (ikke over 1/2 Pd.). Brevkort: Aabne 5 Øre, lukkede 8 Øre. Breve, der besørges med Posten indenfor samme Poststed: frankerede 4 Øre, ufrankerede 8 Øre. Brevkort 3 Øre.

Til Island: Pr. 3 Kvt. 16 Øre frankeret, 32 Øre ufrankeret. 3—25 Kvt. 30 Øre frankeret, 60 Øre ufrankeret.

Til Vestindien: Pr. 3 Kvt. 25 Øre frankeret.

Til Norge og Sverige: Pr. 3 Kvt. 10 Øre frankeret. 3—25 Kvt. 20 Øre. Brevkort 5 Øre.

Til hele det øvrige Europa, det asiatiske Rusland og Tyrki, Persien og Dele af Kina, Nordafrika, de forenede Stater i Amerika og britisk Amerika: 20 Øre pr. 3 Kvt., Trykſager 5 Øre pr. 10 Kvt. Brevkort 10 Øre.

Til det øvrige Asien, Resten af Afrika og Amerika og til Australien: 30 Øre pr. 3 Kvt., Trykſager 10 Øre pr. 10 Kvt. Brevkort 15 Øre.

Breve i Indlandet maa ikke være over 15 Tommer i Længden, 10 Tommer i Bredden og 1 Tomme i Tykkelsen; de maa ikke indeholde Penge, men nok Frimærker. Trykſager maa ikke være over 17 Tommer lange, forsendt som Ruller ikke over 28 Tommer lange og 3 3/4 Tomme i Tværmaal; de skulle være saaledes indpakkede, at en Undersøgelse kan finde Sted, og paa Forsiden være paategnede: Trykte Sager. De maa ikke indeholde Frimærker eller Værdipapirer og maa til Indlandet ikke veje over 50 Kvt.

Pengeforsendelser. Pengebreve: Indtil 200 Kr 24 Øre, 400 Kr 28 Øre og 4 Øre mere for hver 200 Kr indtil 1000 Kr.

Postanvisninger (hvor Postvæsenet udbetaler Beløbet): 8 Øre for hver 30 Kr. indtil 100 Kr.; til Udbetaling i Kjøbenhavn kan sendes 200 Kr.

Postopkrævninger (hvor Postvæsenet opkræver et Regnings-Beløb): 12 Øre for hver 30 Kr. indtil 100 Kr.

Pakkesager. For Pakker, som veje 2 Pd. eller derunder, 16 Øre, fra 2—5 Pd. 24 Øre, fra 5—10 Pd. 32 Øre, over 10 Pd. betales 16 Øre samt 4 Øre for hvert Pd.

For uformelig store Pakker forhøjes Taxten med det halve Beløb. Skal Pakken kun besørges inden for samme Poststed, ere Taxterne henholdsvis 8 Øre, 16 Øre, 24 Øre og over 10 Pd. 8 Øre samt 4 Øre for hvert Pd.

B. Telegramtaxter i Danmark.

For indtil 10 Ord, hvert paa højst 15 Bogstaver, 50 Øre, for hvert Ord ud over dette Antal 5 Øre. For Pressetelegrammer, der skulle offenliggøres (ikke Avertissementer), indtil 20 Ord 40 Øre, for hvert overskydende Ord 2 Øre.

Til Udlandet er der forskellig Taxt til de fleste Lande; til Norge mindst 80 Øre. Exempelvis kan anføres, at hvert Ord til New York koster 1 Kr. 20 Øre; til Japan 6 Kr. 75 Øre.

C. Lidt om Jærnbanefragt.

Statsbanerne regne med Kilogram og Kilometer. 1 Kilogram = 2 Pd. $7^1/_2$ Kilometer = 1 Mil. Betalingen retter sig efter Vejlængden, dernæst efter under hvilken Taxtklasse Godset hører, endelig efter, hvilken Fragtsats, d: Fragt pr. 100 Kilogram der er for denne Afstand. Beregningen er saa omstændelig, at Pladsen ikke tillader at anføre den.

Pakker kunne sendes paa Jærnbanefrimærker à 20 Øre fra alle Statsbanestationer til alle Stationer i Danmark. De sendes uden Fragtbrev, men med tydelig Adresse og Indholdsangivelse. Indtil 5 Kilogram (10 Pd.) forsynes de med 1 Mærke, fra 5—10 Kilogram med 2, fra 10—15 Kilogram med 3 og fra 15—25 Kilogram med 4 Mærker. 50 Pd. kan altsaa paa denne Maade sendes over hele Landet for 80 Øre.

Letfordærvelige Varer: Kød, Fisk, Flæsk, Frugter, Bær, Smør osv. befordres som Ilgods til Fragtgodstaxt.

Til andre Forsendelser end Frimærkepakker skal udfærdiges Fragtbreve, der koste 5 Øre pr. Stk., 100 Stkr. koste 60 Øre.

Tomt Returgods sendes ikke mere fragtfrit; men tilbagesendes billigst over længere Strækninger paa Jærnbanefrimærke.

Ministeriernes Audiensdage.

Finansministeriet: Torsdag 11–12. Marineministeriet: Torsdag 12—1. Krigsministeriet: Mandag 12—1. Indenrigsministeriet: Torsdag 11. Udenrigsministeriet: ubestemt. Justitsministeriet: I Regelen hver Dag Kl. 1. Kultusministeriet: Torsdag 11—1. Landbrugsministeriet: Torsdag 11.

Højskoler, Landbrugsskoler og Fortsættelsesskoler.

Paa Sjælland: Frk. Zahles Fortsættelsesskole, Kjøbenhavn; Emdrupborg Højskole ved Hellerup (Forstander N. Tang); Vilvorde Havebrugshøjskole ved Charlottenlund (Forst. St. Nyeland); Lyngby Landbrugs- og Hsk. (Grundtvigs Højskole), (Forst. Landbrugskand. R. Børup og H. Rosendal); Amager Hsk. (i Taarnby), (Forst. H. A. Brammer); Vældegaard Kvindeskole ved Gjentofte (Forst. Cand. Lindbæk); Tune Landbrugsskole ved Taastrup (Forst. Landbrugskandidat Brinck-Lassen); Frederiksborg Hsk. ved Frederiksborg (Forst. H. Begtrup); Hjørlunde Hsk. ved Slangerup (Forst. A. Albrechtsen); Hong Hsk. ved Slagelse (Forst. J. Jørgensen); Ondløse Hsk. ved Mørkov (Forst. S. L. Banke); Bøgebjerg Højskole ved Værslev (Forst. Cand. Axel Jørgensen); Vallekilde Hsk. ved Svinninge (Forst. Povl Hansen); Forsinge Landbrugsskole ved Kallundborg (Forst. S. Holm); Sorø Hsk. (Forst. K. Bjerre); Hindholm Hsk. ved Fuglebjerg (Forst. H. Larsen); Haslev Hsk., Haslev (Forst P. C. Davidsen); Karise Hsk. i Karise (Forst. K. C. Knudsen); Brødrup Hsk. ved Rønnede (Forst. E. Dam); Stevns Hsk. ved Rødvig (Forst. Hansen-Gjevnø); Bakkebølle Højskole, Dyrehavegaarden, Kallehavebanen (Forst. O. P. Jensen).

Paa Møen: Rødkilde Hsk. ved Stege (Forst. J. H. Andersen).

Paa Bornholm: Bornholms Hsk. ved Ekkodalen pr.

Aakirkeby (Forst. N. P. Jensen); Jordbrugsskolen Graneli ved Aakirkeby (Forst. H. C. Kofod).

Paa Falster: Nørre Orslev Hsk. ved Nykjøbing (Forst. Lærer Schmidt og Pastor Petersen i N. Orslev); den Classenske Agerbrugsskole paa Næsgaard ved Stubbekjøbing (Forst. la Cour).

Paa Lolland: Abed Hsk. ved Søllested (Forst. C. Jørgensen); Nysted Hsk. (Forst. M. Lilbæk); Guldborg Husholdningsskole, Guldborg ved Saxkjøbing (Forst. Frk. J. Saugmann og Elisabeth Nielsen).

Paa Fyen: Landbrugsskolen i Odense (Forst. Landinspektør A. N. Andersen); Dalum Landbrugsskole ved Odense (Forst. J. Petersen); N. Thomsens Pigehøjskole i Odense (Forst. N. Thomsen); Frk. Marie Jørgensens Pigehøjskole i Odense (Forst. Frk. Marie Jørgensen); Særslev Hsk. ved Jullerup (Forst. R. Nielsen); Aarup Hsk. i Aarup (Forst. J. F. Hammer); Vejstrup Hsk. ved Vejstrup (Forst. J. Lund); Brahetrolleborg Hsk. ved Korinth (Forst. J. H. Winther); Ryslinge Hsk. ved Ryslinge (Forst. A. Povlsen); Ollerup Hsk. ved Svendborg (Forst. J. P. Kristensen-Randers); Sørup Hsk. ved Svendborg (Forst. H. Gundesen); Kjøng Hsk. ved Glamsbjerg (Forst. N. Kierkegaard); Udby Hsk. ved Nørre Aaby (Forst. H. Lind); Vesterdal Hsk. ved Nørre Aaby (Forst. Christoffer Gaarde).

I Jylland: Brønderslev Hsk. i Brønderslev (Forst. N. C. Nielsen); Try Hsk. ved Hjallerup (Forst. J. H. Fogt); Kvissel Hsk. ved Kvissel (Forst. Cand. Birch); Vraa Hsk. pr. Vraa (Forst. J. Terkildsen); Horne Hsk. pr. Hjørring (Forst. N. M. Tophøj); Morsø Landboskole ved Nykjøbing (Forst. C. Petersen Schmidt); Galtrup Hsk. ved Nykjøbing (Forst. G. Himmelstrup); Aaby Hsk. pr. Aabybro (M. Beck og K. Nielsen); Fjellerad Hsk. pr. Aalborg (Forst. A. Jørgensen); Bælum Hsk. pr. Bælum (Forst. H. Villumsen); Støvring Hsk. pr. Støvring (Forst. S. Frederiksen); Oddense Hsk. pr. Jebjerg (Forst. K. Frantzen); Skals Hsk. pr. Skals (Forst. P. Hvid); Salling Hsk. pr. Jebjerg (Forst. A. Axelsen); Almind Hsk. ved Viborg (Forst. J. Pedersen); Levring Hsk. pr. Kjellerup (Forst. Pastor Bruun og Frk. Begtrup); Testrup Hsk. pr. Maarslet (Forst. Dr. J. Nørregaard); Ask Hsk. pr. Malling (Forst. Pastor M. K. Mogensen og Lærer Maarsøe); Klank Hsk.

pr. Klank (Forst. J. Nielsen); Vestbirk Hsk. pr. Østbirk (Forst. Grønvald Nielsen); Malling Landbrugsskole ved Malling St., Aarhus (Forst. S. C. A. Tuxen); Beder Havebrugsskole ved Beder St., Aarhus (Forst. P. Henriksen); Odder Hsk. i Odder (Forst. A. K. Dolleris); Elbæk Hsk. pr. Tvingstrup (Forst. Joh. Elbæk); Mørke Hsk. pr. Mørke (Forst. M. N. Appelt); Hesselballe Hsk. pr. Hjortshøj St. (Forst. N. P. Simonsen); Voldby Hsk. pr. Grenaa (Forst. J. L. Vest); Djurslands Hsk. pr. Trustrup (Forst. Nordahl Petersen); Hadsten Hsk. pr. Hadsten (Forst. J. F. Buhl); Dalbyneder Hsk. pr. Havndal (Forst. C. C. Egens); Mellerup Hsk. pr. Randers (Forst. J. Michelsen); Ry Hsk. pr. Ry (Forst. Helge Hostrup); Kolind Hsk. pr. Kolind (Forst. J. Mortensen-Barrit); Odum Landboskole pr. Hadsten (Forst. Landbrugskand. J. P. Nyboe); Uldum Hsk. pr. Uldum (Forst. K. Videbæk); Vrigsted Hsk. pr. Barrit (Forst. L. Maltesen); Vinding Hsk. pr. Vejle (Forst. Mart. Nielsen); Grejsdalens Landbrugsskole og Hsk. pr. Vejle (Forst. J. K. Gaarde); Børkop (Indre Missions Hsk.) pr. Børkop (Forst. Fr. Thomsen); Askov Hsk. pr. Vejen (Forst. L. Schrøder); Jandrup Hsk. pr. Varde (Forst. N. Nielsen); Ribe Hsk. og Mælkeriskole i Ribe (Forst. S. H. Salling); Ladelund Landbrugsskole ved Brørup St. (Forst. Landbrugskand. N. Pedersen); Hoven Hsk. pr. Tarm (Forst. K. Kristensen); Nørre Nissum (Indre Missions Hsk.) pr. Struer (Forst. Pastor A. L. Hansen); Staby Hsk. pr. Ulfborg (Forst. Jeppesen); Elev Hsk. pr. Lystrup (Forst. N. Tang og Th. Povlsen); Give Hsk. pr. Give (Forst. A. Foverskov); Thylands Hsk. pr. Sjørring (Forst. P. Hansen); Viby Hsk. pr. Aarhus (Forst. S. Mørk-Hansen).

Uddrag af Jagtlov af 12. Maj 1894.

Fredningstiden er for Pattedyr: 1. Raabukke fra 15. Juli til 15. Sept., Raaer fra 1. Jan. til 15. Sept. 2.

Harer fra 25. Decbr. til 20. Sept. 3. Pindsvin og Flaggermus fra 1. Febr. til 15. Sept.

Fugle: 1. Dagrovfugle: Musvaager fra 1. Febr. til 15. Sept. Alle Natrovfugle fra 1. Febr. til 15. Sept. 2. Agerhøns fra 15. Novbr. til 15. Sept. 3. Fasaner fra 15. Marts til 15. Sept. 4. Skovduer, Kramsfugle og Sjaggere 1. Febr. til 15. Sept. 5. Urhøner hele Aaret; Urhaner fra 1. Nov. til 15. Aug. 6. Vadefugle 1. Febr. til 15. Aug.; Bekkasiner, Brushons, Regnspover, Holtsnepper og Pommerantsfugle fra 15. Maj til 31. Juli. Hvide og sorte Storke hele Aaret. 7. Svaner og Terner fra 1. Febr. til 15. Sept.; Maager fra 1. Febr. til 31. Okt. (den store Havmaage kun fra 1. Maj til 31. Juli; Graagæs og Dykænder fra 1. April til 30. Juni; andre Svømmefugle fra 1. Febr. til 15. Juli 8. Alle andre Fugle fra 1. Febr. til 15. Sept.; Sangfugle og andre Smaafugle er fredede hele Aaret; Stærene maa jages i Haverne fra 1. Juli til 20. Aug.

Uden for de en Mand tilhørende eller til Brug overladte Jorder maa enhver selv eller ved en Person, der hører til hans Husstand, fange, skyde eller dræbe Dagrovfugle (undtagen Musvaager), Vildgæs (undtagen Graagaasen), Ravne, Krager, Raager, Graaspurve og Skarver samt ødelægge disse Fugles Yngel, Æg og Reder. Det er tilladt at dræbe Ildere, Maarer og Ræve, og i de en Mand tilhørende ferske Vande Oddere og Hejrer.

Fredet Vildt maa ikke falbydes, sælges købes eller forsendes før Dagen efter Jagttidens Begyndelse og ikke over 8 Dage efter dens Udløb.

Brugen af Vildtsnarer og Doner er forbudt.

Ulovlig Jagt straffes med Bøder fra 10—200 *Kr.* Højere Bøder for ulovlig Jagt kan komme til Anvendelse, naar den er udøvet før Solens Opgang eller efter dens Nedgang eller paa Søn- og Helligdage.

Børn under 16 Aar maa ikke udøve Jagt, uden i Følge med voxne Personer og under disses Tilsyn.

Da Hjemmet byggedes.

Du syr, og du sømmer, jeg gaar her og drømmer,
paa Pladsen, som fanger med Trolddom mit Sind.
Da hejset blev Kransen i Aftensolsglansen,
faldt Duggen paa mit Øje, som stirred derind.

Det ligger derude med blinkende Rude,
min yndige Fremtid, dit nyrejste Bo.
Hver Morgen, som rinder, hver Aften, som svinder,
velsigner jeg det Tag, som vil skærme os to.

Det ligger og grunder paa største Vidunder,
al Stumhed og Tomhed bli'er Sylde og Liv.
Det venter en Stemme, som kalder det „hjemme",
det venter paa min unge, livsalige Viv.

Hvem skulde vel mene, at Stolper og Stene
kan tale til Hjertet med smeltende Sprog,
og nynne og hviske saa milde og friske,
forjættende og manende Ord fra hver Krog.

Ja her skal du være en Dronning, du kære,
og brede mig Bordet med Dug og Sad.
Og her skal du hvile, og her skal du smile
og bæres blødt paa Hænder af en, du gør glad.

— Saa gaar jeg og synger, og Sommeren slynger
sig selv i en Krans til min dejligste Dag.
Du kommer, du kommer, min Sol og min Sommer
med alle gode Engle ind under mit Tag!

Palle Rosenkrands
og
Jæppes Gris.

Skitse af **H. R.**

Med Tegninger af Svend Rønne.

Det store Herresæde paa Lolland, som nu efter en tysk Fyrste bærer Navnet Hardenberg, hed i gamle Dage Krænkerup, og det ejedes i Aaret 1622 af den ærlige og velbyrdige Ridder Palle Axelsen Rosenkrands, som dengang var bleven en af Danmarks rigeste Adelsmænd, idet han netop i det Aar havde holdt Bryllup med Axel Brahes Enke, Elisabeth Rosensparre, som i Medgift havde bragt ham en hel lille Samling Herregaarde, hvoriblandt Birgitte Gjøes Fødested, det stolte Krænkerup. Men ved Siden af at være en af de rigeste Adelsmænd var Palle Rosenkrands ogsaa en af de tapreste; han havde 1611 med Kongens Livfane i Haanden været den første paa Kalmars Vold, da Byen blev tagen, og han var siden bleven saaret alvorlig for Elfsborg; Kristian d. Fjerde holdt personlig meget af den tapre Skaaning, der kunde holde ud med ham ved Drikkebordet og paa Jagten og desuden havde et saa klart og forstandigt Hoved, at han kunde bruges som Sendemand til fremmede Lande. Palle Rosenkrands, som foruden Krænkerup ejede flere lollandske Herregaarde, var i mange Aar Lensmand baade paa Nykøbing Slot og paa Aalholm, saa han var ubestridelig den mægtigste Mand paa Lolland-Falster, og derfor er det ganske forklarligt, at Mindet om ham har holdt sig til vore Tider, saa han endnu lever i flere Sagn.

Her skulle vi fortælle om, hvorledes det gik til, at en usselig Husmand vandt Sejr over den mægtige Palle Rosenkrands.

Krænkerup By, som nu helt er forsvunden, laa ikke langt fra Herregaarden; Bøndergaardene stode som sæd-

vanlig i to tætte Rækker langs Bygaden og rundt omkring det store Bytræ og Gadekæret eller „Byfjøvlen", som vi sige paa Lolland. Men ude i den ene Ende af Byen, lige tæt udenfor Krænkerups Have, laa et lille, faldefærdigt Hus, hvori der boede en fattig Husmand, som hed Jæppe; hvad hans Efternavn var, har jeg ikke kunnet opspore i de gamle Papirer; de nævne ham kun Jæppe, og saa maa vi nøjes med det. Jæppe havde en Kone, der ikke kommer denne Historie ved, samt en Gris, og denne Gris var Genstand for hans ømmeste Omsorg, ja, det er ikke for meget sagt, naar vi sige, at den var Jæppes halve Liv; thi af dens Kød skulde han og Konen hovedsagelig leve om Vinteren, idet de skaffede sig det nødvendige Brød til Sulet ved at arbejde hos Bønderne.

Nede i Krænkerups Have træffe vi en Formiddag tidlig den mægtige Ridder Palle Rosenkrands; han tramper med de lange Bøffellæders Ridestøvler, saa de lange Jærnsporer Gang efter Gang bore sig ned i Jorden, og samtidig bruger han Munden det bedste, han har lært, overfor den usselige Jæppe, der ydmygt staar foran ham og drejer sin røde Tophue mellem Hænderne, medens han engang imellem afværgende løfter den venstre Albue, naar den kæmpestore Palle i sin Vrede hæver Ridepisken, som om han havde Lyst til at lange Jæppe et ordentligt Rap hen over Rygstykkerne.

„Din dovne Æsel, din sakramentske Karl!" skreg Palle, „har nu din forbandede Gris været inde i min Hauge igen og ganske opædet den fine Kaal, som min Podemester i Fjor bragte udenvælts fra!"

„Ak, strenge Ridder," sagde Jæppe ydmygt, „jeg ved, det var en skammelig Gerning af Grisen; men Skylden er alligevel Podemesterens, for han lader altid Laagen staa aaben fra Haven ud til Vejen ved mit Hus."

„Sludder og Vrøvl have vi nok af," afbrød Ridder Palle ham, „men kommer Grisen mere i min Have, saa skyder jeg den, og saa skal du oven i Købet faa saa mange Prygl, der kan ligge paa din syndige Krop," og med disse Ord langede han med Ridepisken hen over Jæppes hvide Vadmelskofte, saa der fløj baade Støv og Havreavner af den. Da Palle i det samme vendte sig og gik hen ad

Gangen, skyndte Jæppe sig gennem den skæbnesvangre Havelaage ud paa den neutrale Bondejord, og medens han skuttede sig efter det drøje Slag af Ridepisken, lovede han sig selv højt og dyrt, at han skulde passe bedre paa Grisen og ikke lade ham gnave Tøjret over en anden Gang.

Men desværre skete det hverken værre eller bedre en otte Dages Tid efter, end at Podemesteren igen havde ladet Laagen staa aaben, og da Grisen netop paa samme Tid var færdig med igen at gnave sit Tøjr over, søgte den straks ind ad den Laage, der engang havde givet den Adgang til den højeste Nydelse, en Gris kan vente sig her i Verden, og da den var kommen ind i Haven, tøvede den ikke længe med at sætte sin Tryne i Virksomhed; denne Gang skænkede den Fru Elisabeths Roser sin særdeles Opmærksomhed. Men da den strenge Ridder fra sit Vindue saa Grisens Hærværk, blev han højlig forbitret, og Vreden blev ikke mindre, da han saa, det var hans Frues Roser, den hærgede; thi han var endnu saa ung Ægtemand, at han følte det som en hellig Pligt at kæmpe for sit Hjertes Dame. Han greb derfor en af de svære Hjortebøsser, som hang ladt paa Væggen, støtte et Vindue op, lagde an i Karmen, og i samme Øjeblik gav et mægtigt Knald Genlyd i Borggaarden, og Jæppes Gris væltede sig i en Strøm af Blod og Roser og stod aldrig mere op i dette Liv.

Men Palles Vrede var endnu ikke forbi; han ringede paa en Tjener og gav Ordre til at bringe Jæppe op i Gaarden, og da han kom, lod Palle to af sine Staldknægte tildele ham halvtredsindstyve Stokkeslag paa Rygstykkerne. Jæppe skreg dels af Sorg over sin stakkels Gris, dels af Smerte over Pryglene; men han lovede sig selv, at Palle nok skulde komme til at bøde for, hvad han havde gjort; thi Jæppe var ikke hans vornede; han var en fri Mand, som havde tjent Kongen med Ære i Kalmarkrigen og derover vundet sin Frihed, og selv om han til Hverdagsbrug kunde være ydmyg nok overfor sin strenge og velbyrdige Nabo, saa var han dog ikke til Sinds at taale slige Overgreb, som han i Dag havde været Genstand for; thi efter Loven maatte Herremanden ikke dræbe Bondens Kreaturer,

som kom paa hans Mark, men skulde nøjes med at optage dem og opkræve den sædvanlige Bøde, og hvad Pryglene

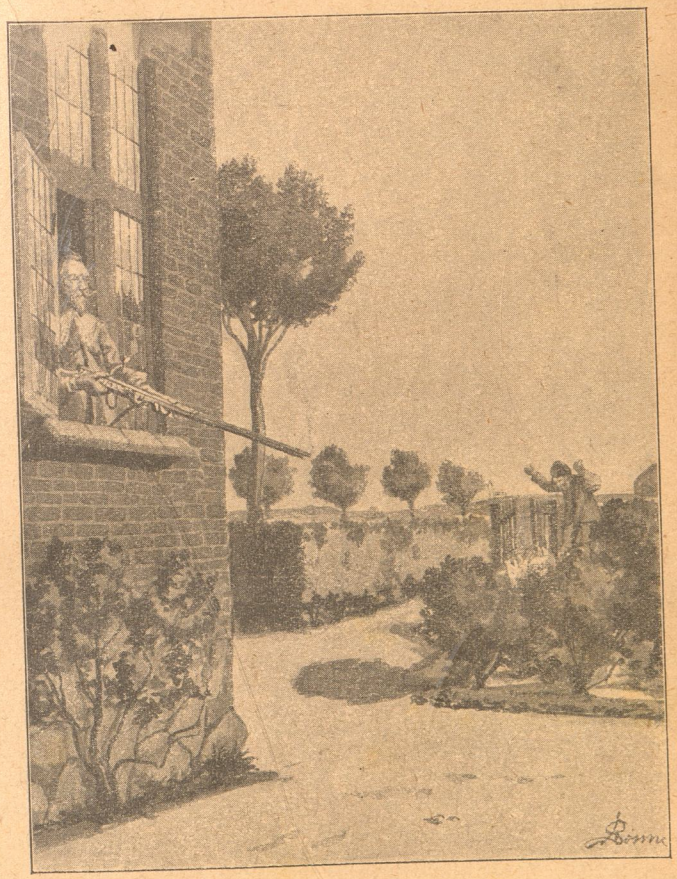

angik, saa havde Herremanden maaske nok Lov til at klø sine vornede Bønder, men ikke en fri Mand.

Jæppe fattede en stor Beslutning paa Hjemvejen, og som Følge deraf træffe vi ham næste Dag om Formiddagen

hos Præsten i Radsted, den hæderlige og vellærde Hr. Morten Pedersen Riber. Jæppe havde sat sine Træsko udenfor Døren og stod med sin røde Hue i Haanden, medens Hr. Morten sad i sin brede Armstol, klædt i den sorte Præstekjole, men uden Krave; den bar han nemlig kun om Søndagen

„Naa, min gode Jæppe," sagde Præsten med sit milde, forsigtige Tonefald, „du vil altsaa drage til kongelig Majestæt og klage din Sag; men betænk, hvor farligt det er at skæmte med sin Overmand, og den velbyrdige Ridder faar du dog ikke Ram paa."

„Saamænd, vor Fa'er!" svarede Jæppe, „min Kvinde

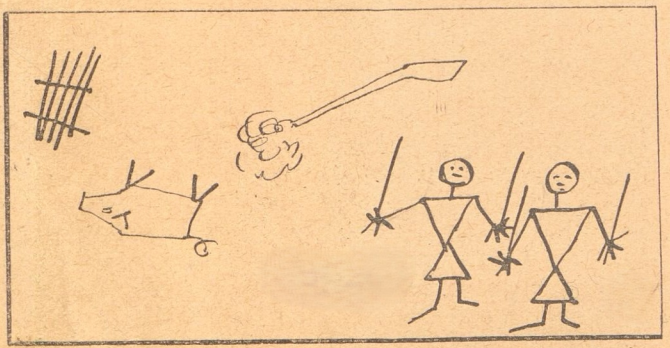

har sagt det samme; men jeg kender kongelig Majestæt; jeg har været ved Siden af ham paa Kalmars Vold ligesaa godt som velbyrdige Ridder Palle Rosenkrands. Men vil I ikkun lade mig faa et Stykke Papir og en Pen at laane, saa skal jeg nok skrive hele Sagen op, som den er gaaet til."

„Men du kan jo ikke skrive," indvendte Præsten.

„Jo, vor Fa'er! jeg skal nok tegne det op altsammen," sagde Jæppe og greb et Stykke Papir og en Pen. „Se, her sætter jeg en Klat, det skal betyde min Gris, og dette her er Naadigherrens Bøsse" — han lavede nogle Streger — „her har vi de to Staldknægte, og her er Kæppene, de slog mig med, — se saa, nu skal Kongen nok forstaa det,

naar jeg fortæller ham hele Sagen."*) Og med disse Ord foldede Jæppe Papiret sammen, stak det i Lommen og bød Præsten høfligt Farvel.

Tidlig om Morgenen den næste Dag begav Jæppe sig ad Vejen til Nykøbing paa Falster, hvor han havde hørt, at Kong Christian d. Fjerde i den Tid opholdte sig i Besøg hos sin Moder, Enkedronningen. Jæppe var iført sin sædvanlige Dragt: Træsko, hvide eller rettere graa Vadmels Knæbukser med Tinspænder, hvid Vadmelskofte med støbte Metalknapper samt rød Tophue; et rødt Stykke Tøj var snoet et Par Gange om Halsen, ikke alene som Prydelse, men ogsaa for Varmens Skyld, skønt det var midt paa Sommeren; i den højre Haand havde han en Støttekæp, og over den venstre Aksel bar han et Reb, i hvis ene Ende hang hans Madæske, hvis Indhold var et Stykke Grovbrød, en Trækop med Smør og en Humpel Ost, medens der i Rebets anden Ende hang en Træbimpel med Mjød.

Der hændtes intet mærkeligt paa Vejen; Jæppe kom lykkelig og vel mod Erlæggelsen af to Skilling over Guldborgsund, og det varede ikke længe, før han vandrede ind ad Slotsporten paa Nykøbing Slot. Her kom imidlertid straks et Par Drabanter og standsede ham. Jæppe forsikrede, at han vilde tale med Kongen; men det gjorde intet Indtryk paa dem, og da han derefter gik over til at skælde dem ud og fortælle om sine Bedrifter for Kalmar, før de vare tørre bag Ørene, toge de uden videre fat paa ham for at sætte ham fast. Til alt Held kom netop i samme Øjeblik Kongen selv, ledsaget af flere høje Herrer, ud af Slottets Hoveddør, og da Drabanterne fik Øje paa ham, slap de Jæppe og præsenterede deres Partisaner. Jæppe var ikke sen til at smutte fra dem hen til Kongen, for hvem han ydmygt knælede, idet han af Bukselommen halede sit Papir frem.

„Hvad vil du, min Søn?" spurgte Kongen og standsede.

„Ak, højgunstige, kongelig Majestæt!" svarede Jæppe,

*) Tegningen er en formindsket Gengivelse af Originalen, der findes i Rigsarkivet.

„jeg var med ved eders Majestæts højst berømmelige Tog for Kalmar og vandt der min Frihed; men nu har jeg lidt stor Uret af Ridder Palle Rosenkrands; jeg har her skrevet det altsammen op," og dermed overrakte han Kongen sin Tegning, der nu fremtraadte i en temmelig fedtet og krøllet Tilstand.

„Ja, det forstaar jeg intet af, min Søn," sagde Kongen smilende, da han havde kastet et Blik paa Papiret.

„Nu skal jeg udtyde eders Majestæt det," udbrød Jæppe, idet han sprang op, „se, dette er Havelaagen, som Ridder Palles Podemester aldrig gider lukke, og her er min Gris, som kom ind i Haven; dette er Ridder Palles Bøsse, den, han skød Grisen med, som jeg og min fattige Kvinde skulde ædt til Vinter, og her er de Kæppe, som hans Staldknægte pryglede mig med, medens den naadige Ridder stod og gren ad mig."

„Ja, ja, min Søn," sagde Kongen, „jeg ser nok, du har lidt Uret; jeg kender godt nok Palle, han er noget hastig; — men nu har jeg ikke Tid til at tale med dig; men kom igen ved 11 slet, saa skal vi se, hvad vi kan gøre."

Kongen og Følget gik videre, og Jæppe traskede i Hælene paa dem ud af Slottet; men da de kom udenfor Graven, fandt han dog, at han ikke passede til dette Optog, hvorfor han drejede ned mod Torvet. Her gik han omkring og slog en Sludder af med de falsterske Bønder og Bønderkoner, der vare komne til Torvs med Høns, Æg og Smør, og da han blev sulten, satte han sig paa en Købmands Trappe, lukkede op for sin Madæske og lod sig Retterne smage, hvorhos han ikke glemte at røre Mjødbimplen for at faa Maden til at glide lettere.

Da Klokken var henad 11, som var Kongens sædvanlige Middagstid, mødte Jæppe igen paa Slottet, og da Kongen havde givet Befaling til, at Drabanter og Tjenere skulde lade ham uhindret passere, varede det ikke længe, før han havde naaet Spisesalen, hvor Kongen, hans Frue Moder, Hertugen af Meklenborg og adskillige af Rigens Raad sade ved Bordet.

„Guds Fred og signe Maden!" sagde Jæppe, da han paa Hosesokker traadte ind paa det tavlede Marmorgulv

med Huen i Haanden og Madkasse og Mjødbimpel, som han ikke havde sanset at skille sig ved, over Skulderen.

Selskabet lo ved Synet af Jæppe, og den lille Hofdværg, som gik paa Gulvet og skar Ansigter af Kedsomhed, kom hen til ham, sua op ad ham og sagde: „God Dag,

Broder! Jeg ser, du har Madposen med; sid hen ved det Bord og tag dig en Bid Brød!" og dermed viste han ham hen ved et lille Sidebord.

„Tak den, som byder," sagde Jæppe, „men det er ingen Sag for din lille Trold at byde mig til Gæst paa min egen Mad!"

„Sid du kun hen ved Bordet," raabte Kongen, „og vent lidt; vi skal da snart tale om din Sag."

Jæppe satte sig hen; men da han saa Selskabet spise, og Madens Duft pirrede hans Næse, blev han ogsaa selv sulten, hvorfor han uden videre lukkede sin Æske op, skar sig en Humpel Brød, smurte Smør paa og tog nogen Ost til.

„Signe Maden, Jæppe!" raabte Kongen leende og hilste paa ham med sit Bæger. „Vil du ikke have en Taar at drikke til?"

„Tak, som byder, kongelig Majestæt," svarede Jæppe; „men jeg har selv Mjød i min Lejle!"

„Ja, men den, jeg drikker, er maaske bedre," sagde Kongen og gav en af Tjenerne et Vink om at bringe Jæppe et Bæger Vin. „Drik det Bæger paa vor Sundhed og til Ihukommelse om Kalmar!"

„Ak, kongelig Majestæt," sagde Jæppe, da han havde drukket, „det er bedre Mjød end den, min Kvinde brygger; den kan bage en Skælm indvendig!"

Kongen lo, og Bordselskabet stemte i med, medens Hofnarren pludselig slog en Kolbøtte foran Jæppe og endte med at staa paa Hænderne til Jæppes uhyre Forbavselse.

Selvfølgelig undrede de forsamlede sig ikke lidt over, at Kongen havde ladet Jæppe komme ind i Spisesalen; men man fik snart Grunden at vide. Kongen lod en Tjener hente Jæppes Dokument, og da han havde faaet det, spurgte han de tilstedeværende Herrer, om de kunde udtyde det. Det gik rundt mellem dem; men Jæppes Kragetæer vare selvfølgelig som en Slibesten for dem.

„Lad nu mig forklare jer det," sagde Kongen. „Se, her ser I Haven ved Krænkerup; dette her er Jæppes Gris, som ved Podemesterens Forsømmelighed er kommen ind i Haven; dette her er Palles Bøsse, som han skyder Grisen med, og her er de Kæppe, som han oven i Købet lod Jæppe faa Bank af!"

Selskabet lo ad den Historie; men Jæppe raabte: „Ja, se hvis jeg ikke havde fortalt kongelig Majestæt, hvordan det hang sammen, saa havde I været lige saa dum som de andre!"

At denne Bemærkning gav Anledning til en ny Latterssalve, siger sig selv, og Jæppe, som følte, at han havde klaret sig stolt, saa med et fiffigt Smil fra den ene til den anden af de høje Herrer.

„Naa, Jæppe, der kan jo være noget i det," sagde Kongen, „og nu skal jeg ogsaa skaffe dig din Ret." Han lod Tjeneren hente et Brev fra et Bord i Sideværelset og give det til Jæppe. „Pas nu paa det Brev," vedblev Kongen. „Naar du nu kommer hjem, skal du give det til Ridder Palle; der staar i det, at han i Stedet for din Gris skal give dig en anden, og for hvert Kæpslag skal han give dig en Sletdaler. Er du fornøjet med det?"

„Ak, Gud velsigne kongelig Majestæt!" udbrød Jæppe, „jeg vidste nok, det var bedst at gaa til Hovedet, naar Retten skulde have sin Gang. Men skal det gælde en ny Tur til Kalmar, er Jæppe ikke ældre, end at han gaar med endnu engang!"

„Tak, min Søn!" sagde Kongen; „men nu er det bedst, du gaar hjem igen til din Kvinde, som vist har Forlængsel efter dig." Og med disse Ord lod han en Tjener ledsage Jæppe ud til Trappen. Her fandt Jæppe igen sine Træsko i god Behold, og ingen Mand i Kongens Riger og Lande var stoltere end han, da han ud paa Aftenen vandrede op ad Gaden i Krænkerup By.

Derimod blev Palle Rosenkrands ikke saa glad, da hans Ridefoged Dagen efter bragte ham Kongens Brev; Jæppe havde været saa forsigtig ikke personlig at fremstille sig for den strenge Ridder, og det var meget fornuftigt af ham, at dømme efter det bistre Ansigt, Palle satte op, medens han læste:

„Christian, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge osv. Vor Gunst tilforn. Vider, at hos oß haver sig indfundet Huusßmanden Jæppe af Krænkerup, fordum vor Fodknægt i vor Frue Moders Liffsfahne, og beßværet sig offver, at du mod Recessens Bydende haver ihjelskott hans Griß sampt ladet hannem prygle af dine Tiennere. Desaarsag befale wi dig — hvis Klagen er sandfærdig, hvorom vi ikke twiffle — hannem at vederlægge med 50 Slettedalere

sampt giffve hannem en god Griff igen. Dermed fkeer vor Villie. Befalendis dig Gud y Himelen.

Chriftian.

Till

ædle og velbyrdige
Ridder Hr. Palle Rofenkrands,
vor Mand og Raad!"

Hvor gnaven nu end Ridder Palle var, maatte han dog opfylde Kongens Paabud; men Jæppe var naturligvis klog nok til at forftaa, at det nu ikke længer var raadeligt for ham at opholde fig i den ftrenge Ridders Nærhed, hvorfor han med Kone, Gris og de 50 Slettedaler drog over Vandet ind paa Guldborgland, hvor Fru Elifabeth Friis paa Berridsgaard for Pengene gav ham en Gaard i Fæfte, og der levede Jæppe i mange Aar, anfet af alle fine Standsfæller, fordi han engang havde vundet Sejr over felve den mægtige Palle Rofenkrands.

Efter Folkemunde.

Hvem fig felv af Visdom rofer
kun fin egen Dumhed fkofer.

Dydig Viv er Hufets Pryd,
er hun grim, dog Dyd er Dyd.

Min Søn er min Søn, til han tager fig en Viv,
min Datter er min Datter hendes hele Liv.

Et mærkeligt Bæltedyr.

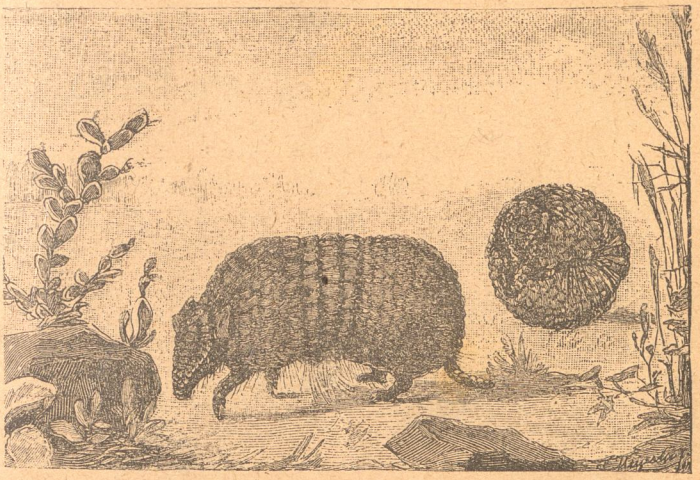

„Kuglebæltedyret", som Brehm kalder det her afbildede Dyr, lever i Gran Chaco, en vild Steppeegn, vestlig for Paraguay. Selv i sit Fædreland forekommer det kun meget sjældent. Det forunderligste ved Dyret er dets Gang, thi det træder med Forbenene paa Spidsen af Kløerne, saa at hverken Saaler eller Tæer nogen Sinde rører ved Jorden. Det hakker sig, saa at sige, fremad; det kan dog tilbagelægge en stor Strækning over de vide Pampasflader. — Dyrets Panser er haardt som presset Læder, og det er det eneste Værn for det uskadelige Dyr; men det er ogsaa et temmelig paalideligt Værn, thi Dyret ruller sig ved den mindste Fare sammen til en fuldstændig Kugle. — Dets Hovedfjende er Mennesket, især den blandede indianske Race, der kaldes: Gauchos. Haard Grusomhed er et fremtrædende Karaktertræk hos denne Race, og Grusomhed viser man ogsaa over for Bæltedyret, idet man steger det stakkels Dyr levende. — I fri Tilstand er Dyrets Hovednæring Myrer og smaa Leddyr.

Fugle som Profeter.

(Efter en jydsk Bondemands Tilsigelse ved H.)

Naar man ser Solsorten nær Husene, tyder det paa uroligt Vejr.

Naar Ravnen skriger, er det mod Regn.

Naar Brokfuglen fløjter om Aftenen, bliver det godt Vejr Dagen efter.

Naar Uglen hujer om Aftenen, er det mod Regn. Siger den: „Divit", er det mod godt Vejr.

Naar den sorte Stork ses om Sorgaret, saa faar man mere Vinter. Er Storken hvid, naar den kommer, bliver det tør Sommer, er den snavset at se til, bliver det en vaad Sommer. Naar man ser Storken flyvende, samtidig med at Viben skriger, skal man rejse bort fra det Sted, man er, inden Aaret er omme. Naar Storken gaar hen ad Huset og ser ned i Skorstenen, saa kommer der snart Lig i Huset. Ser man første Gang Storken staa knæbrende, da slaar man meget i Stykker det Aar. Naar Storkene slaas i Flok, da bliver der Krig.

Naar en Krage sætter sig og „krager" paa en af en Gaards Længer, tyder det paa en Ulykke. Naar Kragerne flokkes, tyder det paa Blæst og uroligt Vejr.

Naar Bifuglen kommer og flyver mod Vinduerne, bliver det Snevejr.

Naar Spurvene flyver tæt ved Ruderne, er det mod haard Vinter.

Naar Svanerne flyver lavt og kommer tidlig, bliver det en lang og streng Vinter.

Naar Aftenbakken kommer nær til Husene, tyder det paa stadigt Vejr.

Naar Skaden skriger, kommer der Storm fra den Side, Fuglen vender Halen imod.

Naar Agerhøns skriger, bliver det Blæst.

Fra Texas.

Af Kristian Østergaard.

Kvæggaarde og Kvægfyrster. — Cowboys og Kvægtransport. — Hvorledes en Stampede afvendes. — Sagnet om, hvorledes man fandt paa at dyrke Jorden i Texas. — Danske Nybygder.

Da Amerika blev opdaget, fandtes der i hele den store Verdensdel intet tamt Kvæg. Men den saakaldte amerikanske Bøffel — egentlig Bison — græssede over Vestens vidtstrakte Prærier sammen med Elsdyr og Antiloper.

Indianerne gjorde Jagt paa dem, og stundom kunde en Præriebrand jage dem i vild Flugt langt bort fra deres Græsgange. Men først da de hvide Jægere kom med deres ødelæggende Ildvaaben, svandt de store Flokke ind, til man nu aldrig ser dem mere.

Jeg har stundom paa mine Rejser set en lille Flok af disse korte, kraftige Dyr med den vældige Muskelbygning; men det var i Indhegninger hos en eller anden velhavende Farmer, der holdt dem for sin Fornøjelse eller maaske for at sælge Afkommet til Samlinger i Østen.

Bisonen har næppe kunnet gøres til Husdyr; og Indianerne var alt for letsindige Naturbørn til at tænke paa at holde Husdyr.

Europæisk Kvæg maatte derfor indføres, og selvfølgelig indførte de forskellige Nybyggere deres forskellige Hjemlandes Kvægracer.

Medens Hollænderne førte deres ypperlige Kvægracer til New York, tog Franskmændene fransk Kvæg til Canada og Louisiana; men til Florida, California, Mexico og

Texas indførte Spanierne det spanske Kvæg. Derfra nedstammer det nuværende Texas-Kvæg, der har bevaret meget af sin Stamraces Ejendommelighed, samtidig med, at det har udviklet sig til en egen, let kendelig Race.

Paa de store Vidder i Texas og andre græsrige Sletter i de sydvestlige Prærielande bredte Texas-Kvæget sig i mægtige vilde Flokke og optog de Pladser, som Bisonen havde forladt. Uden Ly mod Vinterstormene og ofte uden at standses af nogen Indhegning drev de omkring, formeredes og trivedes, hvor der var Vilkaar for deres Trivsel.

Saa opdagede man i Osten, hvilke Rigdomme her laa i Kvæg, som enten ikke tilhørte nogen bestemt Ranch (Kvæggaard), eller hvortil det i alt Fald ikke var let for nogen at bevise sin Ejendomsret. Og Pengemænd fra de østlige Stater eller Eventyrere fra hvor som helst tiltog sig Ejendomsretten. Ofte behøvede man kun en god Ridehest og et Brændejærn for at blive „Ejer" af store Kvæghjorde. Der var nok, som drev omkring uden Brændemærke, og det, man satte sit Mærke paa, kunde man regne for sin Ejendom. Græsgange var der nok af, og store Stykker Land kunde købes for en Ubetydelighed. Det var paa den Maade ikke vanskeligt at blive Kvæg-Konge i Texas.

Havde man Penge, kunde man rejse til Hovedstaden Austin (ved Coloradofloden) og overbevise Regeringen om, at det Land, man havde udset sig, var Græsland. Da kunde man i Følge Loven købe syv engelske Flademil i sit eget Navn til en Pris af 3 til 8 Kroner for hver Tønde Land; og havde man Familie, kunde man faa lige saa meget til samme Pris for hver af Familiens øvrige Medlemmer. Paa den Maade kunde der dannes Kvæggaarde paa flere Tusinde Tønder Land.*)

Verdens største indhegnede Kvægfarm findes i Texas. Fra Statens Nordgrænse løber to Hegn i lige Linie mod Syd i en Længde som fra Skagen til langt ned i Sønder-

*) Her og et Par andre Steder efter en Artikel af en dansk Mand i Texas, L. F. Gribskov (i Danevirke", Ceder Falls, Jowa; det øvrige væsenligt efter Illustrated Home Journal, St. Louis, samt forædte Meddelelser i Bladene og private Breve fra Danske i Texas.

jylland; og Tværhegn i Øst og Vest afdeler denne mægtige Kvæggaard i Græsgange paa mindst 350,000 Tønder Land hver.

Paa denne Kvæggaard brændemærkes der stundom 50,000 Kalve om Aaret.

Ejerne af denne fyrstelige Ejendom er F. V. Farwell i Chicago, samt hans Svigerfader, Illinois-Bankøren Babcock og Abner Taylor.

Disse Mænd fik den for at bygge Staten Texas en Regeringsbygning i Austin. Regeringen ønskede en saadan Bygning, og da den ikke havde Penge dertil, udbød den gennem Bladene saa mange Millioner Tønder Land for en Regeringsbygning af en opgiven Størrelse; ovennævnte Herrer gik da ind paa Handelen og ejer nu Landet, der er mere værd end ti saadanne Bygninger.

Saaledes blev største Delen af Texas overtaget med større og mindre Kvæggaarde, hvor Texas-Kvæget opdrættes for Markedet. Det er en Kvægrace, som kun passer der. Som Malkekvæg dur det ikke. Dyret er stort og benet, Kødet er af mindre god Beskaffenhed og lidet fedtholdigt. Hornene gror til en umaadelig Størrelse og er et vældigt og farligt Værge. Men det er en meget haardfør Race og passer til den halvvilde Tilstand saa vel som til at staa sig imod alle Vejrets Omskiftelser.

Der har været Formuer at vinde ved denne Masse-Opdrætning af en Kvægrace, der næsten kan undvære al Pasning. Fortjenesten har i Virkeligheden ofte været saa stor, at Kvægfyrsterne selv næppe har vidst, hvor rige de var. Mange af dem har omgivet sig med en Luksus, som mangen europæisk Fyrste ikke havde Raad til at efterligne. Den Pragt, som nogle af disse Kvægfyrster har udfoldet i deres Paladser, skal være rent ud fabelagtig.

Det er derfor ikke sært, at mange foretagsomme Mænd saa vel som mange Eventyrere har ladet sig friste til at prøve deres Lykke som Kvægopdrættere i Vesten, og at der en Tid var en sand „Kvægfeber" imellem saadanne. Tusinder droges til de vestlige Græsgange i Haab om Vinding. Men Strømmen vendte sig, og mange mistede deres Penge. Mangen en, som havde sat en Formue i Kvæg uden at være tilstrækkelig hjemme i Forholdene, mistede

denne i en eneste Nat. En Snestorm med høj Kuldegrad dræber Kvæget som Fluer eller driver det af til øde Egne, hvor det i Hundredvis dør af Brist paa Føde.

Det er en stadig Kilde til Overraskelse for den, der rejser fra den ene Kvæggaard til den anden, at finde saa langt borte fra den civiliserede Verden fint dannede Mænd i Samliv med „Grænsemænd" med en raa og næsten vild Levevis. Mange af de saakaldte Cowboys (Kodrenge-Hyrder) er opvoksede i næsten lige saa vild Tilstand som

Kvæget, de vogter; men man kan ogsaa finde Mænd blandt dem, som har Eksamen fra de østlige Universiteter; eller man finder en Søn af en engelsk Stormand, en tysk Baron, en spansk Adelsmand, sammen med Folk, som har maattet undfly Retten i de østlige Stater. Men der er en vis Æreslov, som agtes selv af de mest forvovne Karle derude, og ve den, der forglemmer sig selv i den Grad, at han ringeagter den uskrevne Lov. Et Revolverskud eller en Strikke om Halsen vil uden lang Retergang ende hans Liv.

Lige fra Missouri-Flodens øvre Løb og ned til den mexikanske Havbugt finder man i vore Dage Kvæggaarde — selv paa Nevadas og Arizonas Højsletter, hvor Plantevæksten er meget sparsom. Men Texas er fremdeles den ledende Stat i Kvægopdrætning. Det milde Klima frembringer rige Græsgange hele Aaret rundt. Der var fra Fortiden af en Overflødighed af det saakaldte „Bøffel-Græs", som er nærende baade Sommer og Vinter.

Det var først efter, at Borgerkrigen var til Ende, at der blev søgt et Marked i Nordstaterne for Texas-Kvæget. Man samlede den Gang Dyrene i Tusindvis i det nordøstlige Hjørne af Texas for at drive dem i store Hjorde til de nærmeste Jærnbanestationer i Missouri. Udførselen tog snart et uhyre Omfang. I 1866 gik ikke mindre end 276,000 Stykker Kvæg nordpaa.

De fleste af Hjordene dreves gennem Kimishi-Dalen langs Red River, tværs over Prærien til Fort Smith og derfra gennem mange Omveje over Ozark Bjærgene til den sydøstlige Del af Missouri. Dette var en umaadelig Vejlængde at drive dem og fuld af utallige Farer og Vanskeligheder. Ofte blev Driverne angrebne af Indianere eller Røvere, som krævede Afgiften af dem i Form af Kvæg eller Heste.

Det var derfor ingen ringe Opgave at føre Kvæget til det Bestemmelsessted, og det krævede baade Mod, Fasthed, Frygtløshed og en Verden af Taalmod og Udholdenhed. Og naar saa endelig Kvæget blev bragt til Markedet i St. Louis eller Sedalia, var det udmagret og saaledes rendt ned, at det kun bragte de laveste Priser.

Dette var alt andet end opmuntrende for Kvægejerne, og man tog sig for nøje at overveje andre Planer for at faa Kvæget bragt nordpaa. Vanskeligheden overvandtes, da Kansas Pacifik Jærnbanen i 1867 blev udstrakt fra Kansas City og igennem Staten Kansas. Stationerne langs denne Linje blev snart Skuepladsen for en stor Travlhed og for det vilde, romantiske Liv, der var særegent for disse Dage, men som nu for længe siden har maattet vige for Civilisationens Fremgang.

En Kvæg-Ejer ved Navn Mc. Coy fik den Tanke at bygge store Kvægfolde langs den ny Jærnbane og opfandt

Midler til paa en nem Maade at lede Kvæget derfra ind i Jærnbanevognene. Særlige Vogne byggedes til Kvægtransport. Og da alt var færdigt til at tage Kvæget ind, blev en enlig Rytter sendt ned over Landet til de store Kvæggaarde for at formaa Ejerne til at sende Kvæget denne Vej til Udførsel. Den første Hjord, der kom, talte 2000 Stykker; og Millioner er siden sendte samme Vej. Saa tilfredsstillende var dette Foretagende, at i 1869 blev ikke mindre end 167,000 Stykker Kvæg sendt den Vej til Nordstaterne.

Den første Kvægfold var bygget ved Abilene, 165 Mil fra Kansas City. Nu byggedes der flere ved Ellsworth, Newton og Dodge City. Til hver af disse Pladser ledte i de følgende Aar en mægtig Kvægsti, der gennem 20 Aar blev traadt af Millioner af Texas Kreaturer paa deres Vej til Slagterbænken. Kvægets Klove traadte dybe Furer i Jorden, og Regnen uddybede dem endnu mere, saa de blev formelige Hulveje.

Og rædsomme Landeveje var det. De var overstraaet med Benrade af Dyr, som var faldne, fordi de ikke kunde udholde den strenge Vandring. Hist og her var der en Sten eller en Stok, som afmærkede den ensomme Grav, hvori en Cowboy hvilede, et af disse kække, dristige Mennesker, som, pligttro til det sidste, enten var faldne af Udmattelse eller for en Røvers Kugle.

Langs en af disse Kvægstier gik i 1870 300,000 Stykker Kvæg, og Aaret efter fulgte en næsten uafbrudt Kæde af en Million Stykker, hvoraf 600,000 alene gik til Abilene.

Nu er alt dette forandret. Sporene af de gamle Kvægstier ses endnu; men de er overskaarne af Hegn, der omslutter veldyrkede Marker. Og de æventyrlige Kvægdrivere, som færdedes her, er ikke mere paa disse Veje.

Vi skal nu se, hvorledes man samlede det halvvilde Kvæg sammen og drev det op til Stationerne i Kansas.

Den aarlige „Indsamling" begyndte dermed, at Hyrderne dannede en Kæde rundt om de yderste Grænser af Kvæggaarden — i en Strækning af mange Mil; og alle begyndte de at arbejde sammen imod et fælles Midtpunkt, idet de samlede alle de Dyr, der var at finde. Alle Hyr-

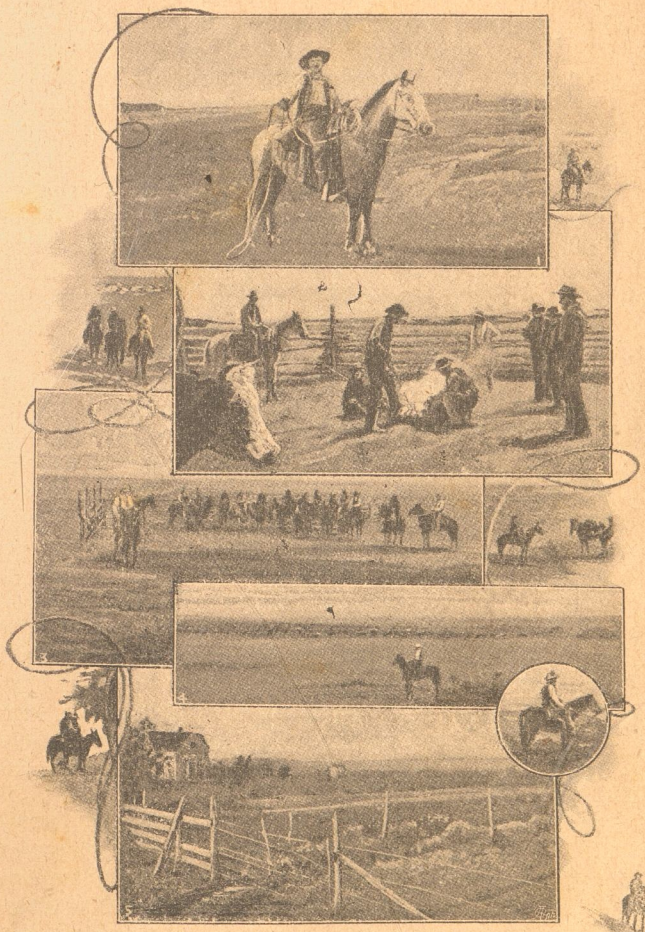

derne rettede sig efter en Fører, hvis Kommando var Lov og ubetinget maatte adlydes.

Vi ser en Dag i det tidlige Foraar Dyr i Tusindvis drevne sammen i Kvægfolde paa Pladsen. Der bliver Ejerens Mærke brændt ind i Skindet paa Dyrets Laar — et farefuldt Arbejde i Støv og Blod, mellem Raab, Jubel, Latter og Dyrenes Brøl. Smerten ved Brændingen gør undertiden Dyrene rasende, og de gaar ikke af Vejen for andre Mennesker end dem, der er til Hest.

Drivningen ad den lange Kvægsti til Jærnbanestationen begynder saa en Foraarsdag, og fra Maj til Slutningen af August gaar der en næsten ubrudt Række af Dyr mod Nord. Stundom hænder det, at forskellige Hjorde kommer saa nær efter hinanden, at det er umuligt at holde dem adskilte, og der er Forvirring og Arbejde, inden de atter bliver skilte ud og kommer hver til sin Hjord. For at Driverne lettere kan holde Orden paa dem, bliver Dyrene drevne i lange, smalle Linjer, hvorved en Hjord af 1000 Stykker Kvæg kan række over en halv dansk Mil. De livligste og bedste af Dyrene trænger sig frem i Spidsen og fører de øvrige. Paa begge Sider og forved disse Førere rider de ældre og mere erfarne Cowboys; en eller to rider ved Siderne, og Resten følger bag efter Dyrene for at skynde paa de mindre kraftige Dyr.

Saaledes drager Hjorden fremad, i Førstningen indtil en halv Snes danske Mil om Dagen, siden mere og mere langsomt, som Kvæget bliver mere træt, indtil 3 Mil regnes for en god Dagsrejse. Hvis en Flod skærer Stien, saa bliver Dyrene drevne ud i Floden og svømmer over uden at afbryde den vante Orden. Om Formiddagen græsser Kvæget, men om Eftermiddagen gaar Rejsen videre indtil Aften.

Ved Mørkets Frembrud bliver alle Dyrene drevne sammen saa tæt som muligt, til de lægger sig ned for at hvile. Ved Midnat sker det, at alle rejser sig og staar op en lille Stund for at lægge sig ned paa den anden Side. Dette er den mest vanskelige Stund. Da maa der særlig Agtpaagivenhed til for at undgaa en „Stampede". En saadan „Stampede" frygter Hyrderne mere end noget andet. Den begynder med, at Dyrene med et bliver skræmmede og

farer hovedkulds af Sted ud i Mørket. Da sættes Hyrdernes Nervestyrke og Sindsligevægt paa en haard Prøve. Det

er et yderst farefuldt Øjeblik, især for den, der skulde træffe at blive revet med i Strømmen af de skrækslagne Dyr.

Det bliver et Ridt for Livet. Lige meget hvor mørk Natten er, eller hvor slet Vejret er, der er intet andet at gøre end at ride alt, hvad Remmer og Tøj kan holde. Med alle Udsigter til at slaa Koldbøtte med Hesten og brække Halsen eller blive trampet ned af de rasende Dyr maa han ride, om han vil have noget Haab om at redde sin Hjord. I Regnvejr og særlig i mørke Nætter bliver Dyrene urolige, og den ringeste Ting kan indgive dem denne pludselige Frygt, saa de farer af Sted uden at vide hvorhen. Et Lyn-Glimt, en Hestes Vrinsken, et Ulvehyl — hvad som helst usædvanligt kan frembringe denne Virkning. Hvad Hyrderne nu har at gøre, er at drive Dyrene lidt efter lidt til én Side, idet de sætter af Sted, indtil de tilsidst alle løber rundt i en stor Ring. De Dyr, som er bagefter, vil altid blindt følge Lederne, og snart hvirvler alle Dyrene rundt i en Cirkel, hvad Hyrderne kalder at „mølle" dem. Tættere og tættere drives de, indtil de stilner af, helt udmattede af det voldsomme Løb.

Saadanne og andre Tilfælde kan indtræffe og gøre Rejsen vanskelig; men omsider naar man hen i Nærheden af Jærnbanestationen, hvor store Græssletter venter Dyrene, til de kan komme ind i en af Foldene. Her kan man nu se ud over Flokkene som over Skove af lange Horn i uafladelig Bevægelse og glimtende i Sollyset, medens Hyrderne paa deres raske smaa Ponier galopperer frem og tilbage for at skille Dyr ud, som har blandet sig ind i fremmede Flokke. Imens bliver de Dyr, der er i Foldene, drevne ind i Kvægvognens snævre Rum og føres af Sted, saa de nys tilkomne kan komme ind i Foldene.

Hvad her er skildret, er dog nu allerede ved at høre Fortiden til. Aaret 1892 saa den sidste af de store Kvæghjorde sno sig op ad de gamle dybe Kvægstier mod Stationerne i Kansas. Nu krydser Jærnbanerne hinanden nede i selve Texas inde imellem Kvæggaardene helt ned til Mexico. Blomstrende Byer med Kirker, Skoler og alle moderne Indretninger skyder op over Prærien langs de ny Baner, og Sporene af det Liv, der førtes her for faa Aar siden, er allerede ved at udviskes. „The Cowboy" med sin bredskyggede Hat, Skindbukser, klingrende Sporer og Revolverbælte — denne romantiske Skikkelse, som tilhører „det

vilde Vesten", har snart udspillet sin Rolle, medens jævne, stilfærdige Agerdyrkere har begyndt at bryde det Grønsvær, hvor Texas-Kvæget græsser.

Og hvor Kvægejerne for nogle Aar tilbage tjente fyrstelige Formuer, fordi de kunde raade over saa uhyre Græsmarker til deres Kvæg, der frembringes endnu mere af de mange, som har taget fat paa at dyrke Jorden; men der bliver bare ikke saa meget til hver af dem, som Kvægfyrsterne fik.

Byen Colorado fik sit Opsving i Kvægfyrsternes gyldne Tid; og det blev sagt, at om en Sten blev kastet paa Lykke og Fromme ned i Byen, vilde den i det mindste træffe én Rigmand. Saa kom der Tyskere og gav sig til at dyrke Hvede vesten for Byen, og Kvægfyrsterne spaaede, at det vilde blive Landets Ulykke.

Og en Dag gjorde en Mand den Opdagelse, at en Kartoffel groede i Rendestenen ud for Byens Hovedbank. Samme Mand blev Dagens Helt. Colorado City havde hidtil købt Kartofler for 2½ Dollars pr. Buskel og aldrig tænkt paa at spørge om, hvor de kom fra. Dag efter Dag vogtede Byen denne Kartoffels Vækst, og det vilde omtrent have været livsfarligt for nogen at forstyrre den. Børnene maatte undervises om Kartoffelplanten. Mænd, som højt og dyrt havde forsikret, at de vilde lade sig hænge, førend de vilde haandtere en Hakke, gav sig til at udlægge Haver. En strøede noget Havre paa den ubrækkede Prærie, kradsede lidt deri med en Harve og fik en upaaklagelig Avl.

Opdagelsen var gjort. Der kunde virkelig gro andet end Græs i Texas. Kvægfyrsterne behøvede altsaa ikke at eje hele Landet. Almindelige Mennesker, som vilde dyrke Jorden i deres Ansigts Sved, kunde ogsaa leve der.

Og saa kom Agerdyrkerne. Og der kommer flere og flere for hvert Aar og dyrker Bomuld, Majs og alle Haande Køkkenurter med meget andet, hvor Studene nylig græssede. Selv vore Landmænd har dannet Kolonier, og den betydeligste af disse er Dansk Folkesamfunds Koloni, Danevang, der ligger i Wharton County, nogle Mil nord for det Sted, hvor Colorado-Floden udtømmer sine Vande i den mexikanske Havbugt.

Mængder af Svenskere har ogsaa bosat sig dernede,

ikke at tale om Tyskernes store Nybygd. Der er varmt; men hvor de friske Vinde fra Bugten blæser ind over Landet, er der tit i Sommertiden mindre varmt end her oppe i Nebraska, og Folk vænner sig forholdsvis let til Klimaet.

Dyrkede Jorder breder sig for hvert Aar over de gamle Kvæggaardes Plads. Der bliver herefter færre rige Kvæg-Ejere, men des flere af jævnt velstaaende Landmænd i Texas.

Et skæbnesvangert Bogstav.

I Aaret 1845 var Dronning Viktoria af England tilligemed Prins Albert, hendes Ægtefælle, Gæster hos det preussiske Kongepar paa Slottet Stolzenfels ved Rinen. Paa Vejen dertil gjorde de Ophold i Køln, hvor der til Ære for dem blev foranstaltet en almindelig Illumination. Der var en Mængde af de herligste Transparenter, der længe var Genstand for Ros og Omtale i Staden og i talløse Blade, men intet af dem opnaaede dog at vække den Opsigt, som nogle faa Ord, der stod at læse over en Viktualiehandlers Dør, paa Papir, gennemtrukken med Olie, belyst af nogle ophængte Lamper. Den gode Mand havde villet vise den høje Gæst den Ære at hilse hende med det i England almindelig brugte: „God save the Queen!" (Gud fkærme Dronningen!), men uheldigvis havde han for at faa sin smukke Tanke udført henvendt sig til en Maler, der var bedre hjemme i sit Fag end i det engelske Sprog, thi det andet Ord i Rækken havde et Bogstav for meget, et uldkomment overflødigt „h", hvorved Sætningen kom til at lyde „God shave the Queen". Da med den allerbedste Vilje disse fire Ord ikke kan oversættes anderledes end „Gud barbere Dronningen", saa er den Munterhed let forklarlig, som denne sælsomme Hyldest vakte overalt.

Fra Folkemunde.

Paa d. 22. Februar, som i Almanaken kaldes Peder Stols Dag, maa man lægge Mærke til, om Sct. Peder kaster en kold eller en varm Sten i Vandet; dette betegner for det kommende Foraar gunstigt eller ugunstigt Vejrlig. Dagen kaldtes, fortælles i Folkesagn, tidligere Peders Sten. I Norge skal den endnu benævnes „Pær Varmestejn".

Paa jydsk hedder det, at „Per lægger eller brækker Bro", og havde Per Magt som Povl (10. Januar), „saa frøs han æ Horn af æ Kræ og æ Bark af æ Træ", samt:

Per kommer med hans lange Skæg
og lokker æ Børn under æ Væg,
saa kommer Mathies (24. Februar) med æ Ris
og jager dem ind igen.

Et andet Ord siger: „Naar Povl lægger Bro, saa brækker Per den".

Dansk Folkekalender for 1842 meddeler: Som Vejret er paa Peder Stols Dag, vil det vedblive at være i 40 Dage. Peder Stols Dag, hedder det sig end videre, maa en god Gaas have 3 Æg i sin Rede.

Om d. 24. Februar, Sct. Mathias Dag, melder de gamle Rimsprog:

Sct. Mathies bryder Is:
er der nogen, saa brækker han den,
er der ingen, saa lægger han den.

Og ligesaa paa tysk, hvor det hedder: „Matheis bricht Eis. Hat er keins, so macht er eins". (M. brækker Is, har han ingen, saa laver han en). Dugger det før og paa Mathias, ser det daarligt ud med Isen, samt at:

Efter Mathies
gaar ingen Ræv over Is.

Kvindens Natur. Et svensk Blad siger om Kvindens Natur, at den er fuld af Modsigelser. For at rejse fra Jomfruelighedens, de skære Ungdomsdrømmes og den uskyldige Barndoms Land ind i Ægteskabets, Sorgagelsens, Lidelsens og Afhængighedens Rige, behøver de bare at høre nogle venlige Ord og se et nogenlunde vel udviklet Overskæg. Men skal de rejse til en Nabobo, behøver de tre Kufferter og fem Vadsække.

Stenhuggeren.

Med Tegning af Viggo Langer.

Søren sidder den lange Dag
paa sin Post ved Vejen alene
og sønderlemmer med sindige Slag
de haarde og stridige Stene.

Tænker han muligvis noget derved,
eller tænker han slet ikke noget,
mens Dagenes Arbejd stivner hans Led
og gør Ryggen gammel og kroget.

Jo, sandelig tænker Søren sit,
han tænker paa dem derhjemme,
for hvem han de mange Aar har stridt
og brugt sin Kraft og sit Nemme.

Han tænker paa Børnene i sit Hjem,
Gud ske Lov, de er friske og sunde,
det gælder at skaffe Maden til dem,
til alle de hungrige Munde.

De kender saamænd ikke til Nød,
de tumler sig lystigt i Legen,
Søren har hidtil skaffet dem Brød
og troligt jævnet dem Vejen. —

— Men vi, vi andre, som gaa forbi,
maaske uden nogen Tanke,
mon ikke af Sørens Stenhuggeri
lidt Visdom vi kunde sanke.

Maa ikke alle vi hugge Sten
ved Livets stenede Veje,
mens Aaret omdrejer sin rullende Ten,
og Urets Visere dreje.

Godt da, om vi, førend Dagen svandt,
lidt Opmuntring finde kunde,
og om vi søgte, maaske vi fandt
en Lærdom, der lyder saalunde:

Lykken den fanges af den Mand ej,
som kun søger sin egen Glæde,
det gælder at hugge Sten til den Vej,
hvor de manges Sødder skal træde.

Alfred Ipsen.

Løn-skriften

Fortælling af
Anders J. Eriksholm.
Med Tegn. af
P. H. Lindeburg.

Hr. Thomas Bartholin til Aastrup lod gøre et stort Gilde for sine næreste Frænder og Venner. Det gamle Slot var festligt oplyst, og munter Latter og Bægerklang trængte gennem de aabne Vinduer ud i den milde Sommeraften.

Inde i den store Ridderſal sad Gæsterne bænkede om et langt og bredt Egetræsbord, hvis Bærestykker prydedes af sirligt udskaarne Figurer. Det manglede ikke paa sød Vin og stærk Mumme, og mangen Skaal blev tømt til Ære for Værten, den gode Hr. Bartholin.

Hr. Bartholin sad selv, rød og smilende, midt i de glade Herremænds Lag. Hans blonde, krusede Haar faldt ned over den brede Kniplingskrave. Der lyste et godlidende Smil i hans klare, blaa Øjne; hans Træk, der var fine og aandfulde, røbede, at han tilhørte en Slægt, hvis Hang stod til lærd og boglig Sysselsel.

Overfor Husherren, ved den anden Side af Bordet, sad en Mand af mørkere Lød og sværere Bygning og med et Par brune, ildfulde Øjne, der glimtede af Vid og Lune. Det var Sognepræsten for Tølløse og Aagerup, Magister Peter Christopher Stenersen.

Magister Stenersen var vant til at bevæge sig i Højeloftssale. Hans lystige Krøniker og skæmtsomme Lejlighedsvers gjorde ham til en yndet og skattet Gæst i Adelens Lag, og især stod han paa en saare fortrolig Fod med den Aastrupske Herremand. Han havde nys fortalt en kostelig Historie, der vakte Selskabets Latter og højrøstede Bifald; nu rejste han sig og løftede sit Bæger.

„Og nu, gode Venner, vil vi drikke paa den ædle Jomfru Birgittes Velgaaende!" Magisterens mørke Øjne søgte en ung, statelig Jomfru, der stod lænet mod Kaminen. „Til Ære for Hr. Bartholins Søster og vor skønne Værtinde!" hilsede han.

Skaalen blev drukket, og Jomfru Birgitte maatte tage sit Bæger ogsaa, for at kunne klinke med Gæsterne. Lystigheden tog efterhaanden til. En tung, ophedet Luft, mættet af Vindunst og Tobaksdampe, sænkede sig over Salen. En og anden forfriskede sig ved en Tur ud i det fri eller tog Plads i andre af Slottets Værelser.

Magister Stenersen havde ogsaa rejst sig. I et lille, hyggeligt Kabinet, hvis Vægge var dragne med vævede Tapeter, skimtede han et Glimt af Jomfru Birgittes lyse Kjole, og didind styrede han sine Fjed.

„Saa ensom I sidder, fagre Birgitte," sagde han, idet han traadte hen til hende. „I har unddraget jer vort Selskab og er tvet ind i eders Jomfrubur? Nu, det er vel ej at undres over; thi derinde var I som en enlig duftende Rose mellem Hyben og Torne."

„Hvor I er artig mod vore Gæster, gode Magister!

Men tør jeg spørge, om I henfører eder selv til Hybnen eller Tornene?"

„Til Tornene. I har vistnok formærket, hjerte Jomfru, at jeg stikker, om nogen kommer mig for nær, og der bliver kanske baade Rift og Flænge derefter. — Men skaan mig for at tale om mig selv, naar jeg skuer eders skønne og dejlige Aasyn. Thi I er som den skinnende Sol, og jeg ser intet andet end den — og I er som en af de guddommelige Muser, hvem min Sjæl tilbeder —"

„Men saa hold da for Guds Skyld op!" udbrød Jomfru Birgitte i en halvt fortørnet, halvt lystig Tone. „Jeg maa jo tro, at I har mig til Bedste, eller at min Broders Vin er gaaet jer til Hovedet."

Der funklede en mørk Glans i Magisterens Øjne, og hans Røst skælvede sagte.

„Mit Sind er i en forunderlig Stemning denne Kvæld, og I faar høre mig, kære Jomfru Birgitte. Mindes I hin Sommerdag, da vi vandrede sammen ved Bramsnæs-Vigens skovkransede Bred? Solens sitrende Skær lyste paa de glatte Bølger, Maagernes hvide Vinger blinkede i Solskinnet. Fra Skovkanten lød Nattergalens Trille, og Bølgerne rullede ind paa Sandet med en blød, klukkende Lyd. Ellers var alt saa stille, saa fredfyldt, og vi gik og gik, indtil Dagen led, og Skyggerne begyndte at blive lange —"

„Saa satte vi os."

„Saa satte vi os. Der skød et Næs ud i Vandet, og dér holdt vi Rast. Og eders Øjne saa mod de rødmende Skyer og Kirketaarnet, som ragede frem hist ovre, mens I hviskede: Hvor Livet skulde blive herligt at leve, om der ej var saa mangen Skranke og hæmmende Baand! — Saadan sagde I, Jomfru Birgitte."

Jomfruen nikkede. „Der er mere endnu."

„Ja. Saa begyndte Kirkeklokkerne at ringe. Over Søens blanke Vover klang Tonerne over til os — saa andagtsfulde, saa mildt velsignende. Det var, som ringede de vore Sjæle sammen. Og jeg greb eders Haand og bad jer være mig som en Søster og kær Veninde."

„Det lovede jeg jer. Men der er mere endnu."

„Mere endnu? Hvad mener I, gode Jomfru Birgitte?"

En fin Rødme foer op i Jomfruens Kinder. „Jeg tænkte at give jer et Pant paa vort Venskab, men min Broder og det øvrige Selskab kom til i det samme, og I fik det ikke. Nu vil jeg give jer Pantet, om I vil modtage det."

Og Jomfru Birgitte udtog af sin Halskæde en pragtfuld Medaillon, siret med dyre Stene. Langs Kapslens Rand var med en fin Stift indridset nogle smaa og mærkelige Runetegn.

„Det er en Lønskrift, som ingen anden end jeg kender Nøglen til. Og med al eders Lærdom, gode Magister, vil I dog næppe kunne tyde den."

„De Runer, der ristes med Jomfruhaand, er sjælden vanskelige at udgranske," svarede Magisteren med et Smil. „Og I véd, der siges, at den, for hvem Runerne er bestemte, vil ogsaa finde Tydningen."

„Ej, ej, her holdes nok hemmeligt Raad," lød en skæmtende Stemme bag dem. Det var Hr. Thomas Bartholin, der stak sit blondtlokkede Hoved ind ad Døren. „Vi savner dig i Laget, gode Stenersen. Vore Gæster længes efter en Vise eller lystig Krønike."

Magisteren havde hurtig gemt det gyldne Venskabspant, og efter at have vekslet et Blik med Jomfruen, rejste han sig for at følge Hr. Bartholin. Der var en varm Glans i hans Øjne, og med rank, stolt Holdning skred han ind i Salen.

En summende Lyd af glade Stemmer klang ham i Møde, og en hel Hoben fyldte Bægere raktes frem imod ham. Snart var han bænket i Laget og i ivrig Gang med at fortælle en ret artig Historie, han nylsens havde oplevet paa en Sognerejse.

Da Magister Stenersen sent paa Aftenen var kommen hjem, gik han ikke straks til Sengs, men søgte ind i sit Studerekammer, hvor han ledte frem en Bog, der handlede om Runer og Lønskrift.

* * *

Midsommerens Sol skinnede varm og gylden over den gamle Præstegaard, der med sine lave, hvidtede Længer og

den store, skyggefulde Have laa saa kønt og fredeligt midt i al den sommergrønne Herlighed.

Ude paa Gaardspladsen, hvor Græstotterne stak højt i Vejret mellem de toppede Brosten, stod den gamle Niels Avlskarl og Magisterens Ægteviv, Ane Jesdatter. Hun havde været ude at fodre Smaakræet og stod og pillede Kornstraa af sit Forklæde.

„Det gaar sandt for Herren ikke, Mor Ane," ivrede Karlen med et gammelt Tyendes Aabenmundethed, medens han strøg sig over Nakken med Bagen af Haanden. „Saadan som Magisteren han bær sig ad. I Dag har han sat baade Jens og Lene til at luge og harpesere i Haven, endda Høet er saa tørt og tjenligt til Bjergning. Vi faar en grusselig Hoben Hø i Aar, om vi baresten kan faa det under Tag, medens Tørren holder ved."

„Høet bliver nok bjerget," svarede hun, „selv om det ikke sker i Dag. Der er meget andet, der venter. Inde i Fæhuset har Følhoppen slaget en Væg ud. Den kunde du nok kline op igen, Niels."

„Jeg stod justement og tænkte paa det samme, Mor Ane," forsikrede Karlen.

„Og saa maa du sørge for, at Føllet ikke gaar saa meget paa Skade," vedblev Præstekonen. „Naar du tøjrer Hoppen i Kløvermarken lige op til Kornet, maa én nok kunne tænke, at Folen han render og bøler inde i Sæden."

„Det er rele nok," indrømmede Niels sagtmodigt. „Men Magisteren har bøden, at Hoppen skulde sættes paa den gode Kløver."

„Han har ikke huftet Kornet, Niels. Træk du hende kun ud paa den anden Græsjord ved Englodden; dér kan vi bedre forvare Sæden."

„Det skal blive gjort, Mor Ane, mænd skal det saa."

„Og saa er der den korthornede Ko, der snart er udmalket. Hende maa du se at faa i lidt god Stand til Slagtetiden."

„Vist saa, Mor Ane," nikkede Karlen. „Hun skal faa fuldet sin Vom hver evige Aften, inden hun lægger sig, mænd skal hun saa. For det er en god Ting at ha' noget at putte i Saltekarret."

Mor Ane stod lidt og sundede sig. „Hvem var de to Mænd, der nys gik herfra, Niels?“ spurgte hun.

„Gamle Per Søfren og rige Morten Jb fra Arnakke. De vilde nok ha' deres Børn præstforlovede. Men Magisteren havde ellers gjort dem lidt knotne i Hovedet, lod det.“

„Du snakkede altsaa med dem, Niels. Véd du, hvad min Husbond havde sagt?“

„Justement véd jeg saa. Han sagde, at der havde været et Par fra Arnakke tidlig paa Dagen, og saa vilde Mændene jo gerne vide, hvem det vel kunde være. Ja, det var da et Par Stenbiddere, sagde Magisteren, som tænkte paa Fisken, vi fik dernede fra i Morges, og saa lo han saa smørret — — Morten Jb var lige godt bleven lidt stødt.“

Der trak et stramt Smil over Præstekonens sure, alvorlige Ansigt, men med ét kom der et Drag af Myndighed over det. „Du burde heller passe din Dont, Niels, i Steden for at staa og høre paa Fadderfladder.“

Niels Avlskarl saa' fornærmet efter sin Madmoder, da hun gik. „Hun er egensindig ligesom Per Kastes Ko,“ mumlede han, „hun vilde nok gaa op paa Loftet, men itte ner igen.“

Lidt efter bredte der sig et svedent Grin over hans Ansigt. Han saa' Præstekonen skridte af ned i Haven, hvor Præsten gik og puslede ved Rosenbedene. „En kan tro, at Magisteren han faar sit Fedt med det samme! Hæ, hæ, nu hænger hun over ham og tuder ham Ørene fulde. Det var sandt for Herren værd at vide, om han kan staa sig med sit latinsk, for Mor Ane er justement itte allerbedst at bides med.“

Havde Magisteren hørt sin Avlskarls stille Betragtninger, vilde han vistnok have sandet med ham, at det ikke var den allernemmeste Sag at forsvare sig mod Mor Ane, selv om én var stærk i Latinen. I al Fald følte han sin latinske Lærdom ganske overfløjet. Og da hans Hustru gik tilbage ad Havegangen, i grov Hvergarnskjole og med tung, slæbende Gang, foer der en Skygge over Præstens Ansigt, og han faldt i Tanker over sine Rosenbede.

Men om Eftermiddagen stod Præstens Følhoppe tøjret

ude ved Englodden, og oppe paa Høstænget gik Lene og traadte i tørt, duftende Kløver, der blev langet ind gennem Tvistgabet.

* * *

Saa hændte det en Dag, at et adeligt Køretøj med Kusk og Tjener rullede ind i Præstegaarden. Og ud af Vognen steg Jomfru Birgitte Bartholin til Aastrup.

Magisteren var nys kørt bort for at berette en gammel syg Mand, og Mor Ane maatte, saa nødig hun vilde, tage mod den fornemme Gæst, der blev ført til Sæde i Dagligstuen.

Jomfru Birgitte lod sit Blik løbe om i den lave, rummelige Bjælkestue, der med sine blanke Tinfade og Kobberkar langs Loftsrammen laa i ren, skinnende Hygge. Nogle vævede Hynder var bredte over de haarde, umagelige Træstole.

„Saa ferm og dygtig I er, gode Ane," udbrød Jomfruen, medens hendes Øjne med Velbehag hvilede paa de smukke Mønstre i Stolehynderne. „Haandsyssel til Pryd for Hjemmet er og værd at agte paa."

Ane rødmede. „Det er kuns et ringe og simpelt Arbejde, ej værdigt eders Ros, naadige Jomfru."

„Deri er I for beskeden. I har Sans for, hvad der hygger og pryder et Hjem. Derom vidner ogsaa det skønne Rosentræ hist i Vindueskarmen. Saa fuldt det er af Blomster og smaa rødmende Knopper."

„Min Husbond har elsket Rosentræet op," svarede Ane. „Han har i Haven store Bede fulde med allehaande blomstrende Planter, som han øder baade Penge og Tid paa at dyrke."

„Og I synes ej at ynde denne hans Syssel?" spurgte Jomfru Birgitte, der havde mærket sig Præstekonens forandrede Tone. „Naturen er Gud Herrens egen Billedbog, som vel er værd at beskue og glæde sig over. Alt, hvad der spirer og gror, dufter og skinner, Urter og Græs, Blomster og alle Slags Vækster, det er altsammen som Blade at regne, og jeg fryder mig hver Dag over at have denne forunderlige Bog liggende aaben for mine Øjne."

„En har saa mangt at tage vare paa," kom det und-

vigende fra Præstekonen „Der kaldes paa én baade inde og ude; alt fik nok Lov at skøtte sig selv, om én ikke var der og førte Arbejdet frem."

„Visselig har I Ret i, at én intet bør forsømme sin Pligt og daglige Gerning. Men den Tid, én kan asse derfra — den, som er helt éns egen — den bør én bruge til aandelig Syssel eller til Granskning i Naturens store Rige. Derude er

meget at lære, og har én de rette Øjne at se med, vil én skue saa mangt et Under, som kan gøre Sindet baade rigere og gladere."

Jomfruen kunde sagtens snakke, tænkte Ane. Hun havde Folk at sende i Vej til hver Ting, der skulde gøres, og behøvede ej at kymre sig om Avl og Drift og alt sligt.

„I tænker muligen ondt om mig, gode Ane, at jeg saadan sidder og præker for jer," vedblev Jomfru Birgitte smilende. „Men jeg har saa ofte formærket, at der agtes alt for lidet paa de Ting, der dog er som Honning og Mød for vor Sjæl. Et Digt, en Sang, et Smil, en Blomst! Hvor kan alt saadant ikke friske vort Sind op, tænde en jublende Fryd derinde og lægge en Glans af Højtid over Hverdagens Slid. Ja, I maa jo ogsaa have oplevet det, Ane, I, som er en Digters Hustru."

Der begyndte at dæmre ny og fremmede Tanker i Anes Sjæl; en Dør var aabnet paa Klem, og hun saa' ind i et stort og ukendt Land. Siden fik hun Lov at træde over Tærsklen og se sig videre om derinde. Thi Jomfru Birgitte kom snart igen, og da hun mærkede en vaagnende aandelig Trang hos den huslige Præstekone, gav hun hende rundelig Del i sin Videns Skatte. De to sad ofte ene og talte sammen inde i den store Dagligstue, eller de fortabte sig i Beskuelsen af Havens mange vidunderlige Plantevækster.

Da var det en Aften, at Magister Stenersen var Gæst paa Aastrup.

„Har I tydet min Lønskrift, Magister?" spurgte Jomfru Birgitte, da de efter Bordet sad sammen ved et Tavlbræt.

Magisteren rystede paa Hovedet.

„Ser I det! De Runer, der ristes med Jomfruhaand, kan dog altsaa være vanskelige nok for den graa Visdom."

Jomfru Birgitte lo med en skælmsk, overgiven Latter.

„Véd I, Magister, at jeg forgangen var skinsyg paa eders Hustru? Jeg tænkte at eje jer helt, og saa har hun Dag for Dag erobret jer fra mig."

Magisteren smilte. Ja, det var sandt: han havde virkelig begyndt at fatte Kærlighed til sin Hustru — Gammelmands-Kærlighed, skæmtede han for sig selv. Men

Jomfruen havde dog Ret: hans Længsel gik ikke saa tit som før til de gamle Venner paa Herregaardene.

„Men nu er jeg ikke skinsyg længer," paastod Jomfru Birgitte. „Nu indser jeg fuldt og klarlig, at skal der være Lykke i et Samliv mellem to, saa maa de eje hinanden helt, dele Tanker og Syn, være fælles om alt det bedste, der er Menneskene givet."

Magister Stenersen sad tavs og skamfuld. Han havde jo netop aldrig givet sin Hustru Lod eller Del i sin aandelige Formue. Hvad hun ejede var skænket hende af en fremmed — en ung, fager Jomfru, hvis Klogt og Forstand han havde prist, men hvis Hjærte dog kanske var større end hendes Viden. — —

Det var en smuk Høstdag, at Jomfru Birgitte havde været paa Besøg i Præstegaarden. Da hun var taget bort, fandt Magisteren paa Bordet en liden Bog med presset Læderbind.

Den indeholdt matematiske Tabeller og Udregninger, men bag i Bogen var nogle med Tal beskrevne Blade. Magisteren betragtede dem nøje. Det var den samme Lønskrift, der var indridset paa Medaillonens Kapsel, og ved Siden af var opskrevet Nøglen dertil — Maaden, hvorpaa de dunkle Taltegn skulde tydes.

Magisteren stod længe med Bogen i Haanden. Han huskede hvert Tal og Tegn paa Kapslens Rand, og Skriftens Tydning gik pludselig op for ham: „Vær trofast og overbærende mod din Hustru, vis hende Agtelse, at hun maa agte dig igen," stod der.

En dyb Rødme bredte sig over Magisterens Ansigt. Han havde sandelig trængt til en saadan Formaning — han, som i sin Hustru kun havde set et Tyende, der stod for Husstyret og havde Hovedet fuldt af lutter smaa, dagligdags Ting.

Ude fra Haven kom Ane med Favnen fuld af Blomster, Eftersommerens rige, duftende Flora, der straalede i alle Høstens brogede Farver.

„Hvor de er skønne!" udbrød hun med et lyst Smil,

idet hun gav sig til at ordne Blomsterne i en stor Vase. „Nu fatter jeg fuldt vel din Kærlighed til Blomster, min Husbond. Blandt Guds store Skaberværk er de som en Afglans af hans milde Tanker."

Magisteren trykkede sin Hustrus Haand. Der gik frydefulde Glimt igennem hans Sjæl om ny Dage, der skulde komme, et Liv, der skulde rinde i rolig Lykke — som en skøn og herlig Eftersommer.

En modig Fyr.

En Doktor i Edinburg, som forstod sig lidt paa Bugtaleri, søgte en Dreng med stærke Nerver til at hjælpe sig ved Operationer. Flere meldte sig, og for at prøve, hvad de søgende duede til, plejede Doktoren at pege paa en grinende Benrad, som stod opstillet i et Hjørne af Værelset, idet han sagde:

„En Del af dit Arbejde her vil blive at made denne Benrad, og mens du er her, kan du jo gerne strax gøre et Forsøg."

Nogle af de modigste Drenge gik ind herpaa og fik da en Skaal med et dampende Indhold og en Ske. Naar de saa øste af den brændende hede Suppe i Benradens Mund, prøvede Doktoren Kunststykket med sin Stemme og sagde, saa det lød, som om Ordene kom fra Benraden: „Brrr, det er alt for varmt!"

Dette var for meget; hver eneste Dreng kastede Tallerken og Ske og fo'r ud af Døren.

Doktoren begyndte allerede at tvivle om, at det vilde lykkes ham at faa en brugbar Dreng, da der endelig kom en lille Fyr, som ikke saa ud til at være ræd. Han fik som sædvanlig Suppetallerken og Ske.

Efter den første Skefuld brummede Benraden: „Brrr, det er jo skoldende hedt!"

Men Drengen blev bare ved at øse ind, saa rask han kunde, puffede til Benraden og sagde utaalmodig:

„Saa blæs paa det, din gamle Grinebider!"

Doktoren holdt sig paa Maven af Latter og skyndte sig at antage den modige Gut.

Paa Vilkaar.

Tegning af Alfred Schmidt.

For en Del Aar siden laa en gammel Mand i Midtjylland paa sit yderste, hvorfor Præsten blev hentet. Denne siger saa til den syge: „Ja, Søren, inden du skal dø, maa du virkelig tilgive alle dine Fjender.“ — „Ja, Hr. Pastor, jeg kan nok tilgive dem alle sammen undtagen Niels Laursen; han tog mig en Gang saa skammelig ved Næsen ved en Hestehandel.“ — „Ja, men ser du“ — vedblev Præsten — „du maa tilgive ham nu; naar du er død, saa er det for silde.“ — „Ja ja,“ svarer endelig den syge; men efter nogen Betænkning tilføjer han: „Men hvis jeg skulde komme mig, saa bliver alt ved det gamle.“

Fra Grækenland.

Skizze fra et Ophold i Athen under Krigen 1897.

Af En dansk Sygeplejerske.

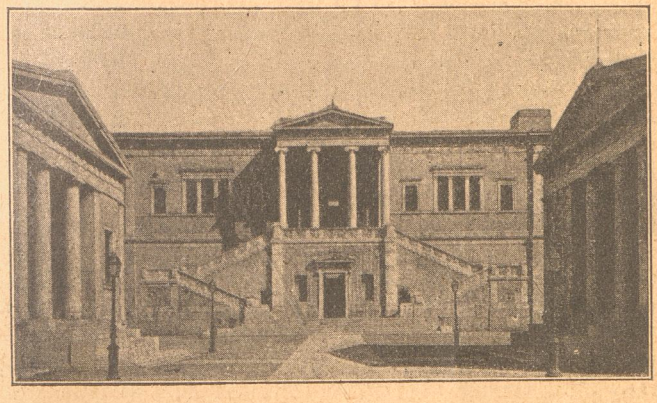

Polyteknisk Skole i Athen (Hospital).

Da Budskabet lød fra Grækenland under Krigen med Tyrkerne i Foraaret 1897, at der trængtes til Lægehjælp og Sygeplejerske for de mange Saarede, fulgte ogsaa jeg villigt og gerne dette Opraab, og drog sammen med flere Kollegaer og nogle Læger til Athen, hvor vort Ophold i ca. 3½ Maaned, trods vor alvorlige Gerning, dog blev et for os uforglemmeligt Afsnit i vort Liv. Det er fra dette Ophold i Grækenland, jeg her vil forsøge at bringe en kort Skizze. —

Nogle formuende Familier i Kjøbenhavn bekostede Rejsen, der ikke er saa ganske billig, skøndt vi rejste hurtigst muligt, uden Ophold, for snarest at naa vort Maal — det for os ubekendte, da vi jo ikke vidste, hvor man mest trængte til vor Hjælp, om i Athen eller ude ved den vilde Krigs-Skueplads.

Med stor Begejstring tog vore Venner Afsked med os paa Københavns Banegaard en Lørdag Aften sidst i April. Hurraraab og gode Ønsker fulgte os fra de mange, der fyldte Perronen, og bevægede, men glade saa vi efterhaanden de viftende Tørklæder forsvinde. Ved enkelte sjællandske Stationer gentoges Afskedshilsenerne fra Venner og Paarørende og paa en af Stationerne prydedes vor Kupé udvendig og indvendig med de første udsprungne Bøgegrene, der længe fulgte os som Minde om og Hilsen fra det kære Hjem.

Derpaa uafbrudt Jernbanekørsel fra Warnemünde over Berlin—Dresden, gennem Bayern, Schweiz og Østkysten af Italien til Bologna, hvor vi dog kun i 4 Timer hvilede os lidt, før Rejsen fortsattes til Brindisi; en meget øde og kedelig Jernbanestrækning at passere. I Brindisi ventede vi omtrent et Døgn paa Dampskibet „Sumatra", som skulde overføre os til Grækenland; men desværre gik dette Skib ikke lige over til Patras paa Grækenlands Vestkyst, men sejlede den meget lange Sotur neden om Cap Matapan til Piræus. Derved var imidlertid intet at gøre — vi kunde ikke vente. Skibet medførte tillige en Mængde italienske Frivillige, der trods Forbudet mod at rejse, vare saa ivrige efter at komme afsted, at flere svømmede ud til Skibet og klatrede ombord. — Paa Vejen anløb vi dog Øen Corfu, der er et lille Stykke Paradis, og vi havde et yderst behageligt 6 Timers Ophold der paa Øen, og bleve modtagne med den største Begejstring af Befolkningen, der betragtede os som kære Gæster. — Musik og Sang, Taler og Jubelraab for alle de Frivillige vexlede, og under Raabene: „Leve Danskerne!" „Leve Grækerne!" roedes vi igen ombord paa „Sumatra", hvis Passagerer forøgedes med 20 russiske Nonner, der medførte 200 Senge til Saarede fra den russiske Kejserinde.

Fremad mod Syd dampede „Sumatra" gennem det dejlige mørkeblaa Middelhav; Nonnernes melankolske Sange lød, afbrudt af begejstrede Fædrelandssange af Italienerne, hvoraf mange Stemmer lode vidunderligt smukke.

Først Lørdag Morgen Kl. 4 naaede vi Piræus, hvor den danske Konsul venligt modtog os og førte os til Hotel „Minerva" i Athen.

Allerede samme Dag bleve vi Sygeplejersker ansatte ved et nyoprettet Hospital ved Navn „Marseille“, som af flere fornemme Familier bekostedes i polyteknisk Skoles store kølige Marmorlokaler. Alt var saa bekvemt og hensigtsmæssigt indrettet, der var Plads til ca. 100 Saarede. Foruden os vare 3 svenske Sygeplejersker samt en svensk Professor ansatte ved Hospitalet, hvor de fornemme græske Damer, navnlig en forhenværende Ministers Frue og Datter, personlig vare tilstede hver Dag og havde Tilsyn med, at der blev sørget for Alle, og ikke mindst for os Plejersker, som fik en ganske udmærket Forplejning og nød den elskværdigste, mest hensynsfulde Imødekommenhed fra alle Sider. Jevnligt kom nu nye Transporter med Saarede af alle Stænder; der spurgtes ikke om Stand og Stilling, alle uden Undtagelse bleve omhyggeligt og godt behandlede, og vare taknemlige for enhver lille Haandsrækning og Lindring. Det var jo ogsaa en stor Forandring for dem at komme til dette velordnede Hospital, hvor hvert Ønske omtrent blev opfyldt, fremfor Behandlingen ude ved Krigsskuepladsen og paa Transporten til Athen, hvor det næsten var umuligt at forskaffe de Saarede Hjælp og Pleje. Mange vare frygteligt lemlæstede; men selv de værste og farligste Saar lykkedes det at helbrede, og den rene Luft i Athen bidrog mere end alt andet til hurtig Helbredelse; selv de farligste Operationer bleve paa enkelte Undtagelser nær lykkeligt overstaaede, saa at Dødeligheden heldigvis kun var ringe, skjøndt alle 9 Hospitaler i Athen i den første Tid efter Slaget ved Domoko vare overfyldte.

Jevnligt kom Kong Georg og Dronning Olga til Hospitalet og talte venligt og trøstende med de Saarede. De gik fra Seng til Seng med den største Taalmodighed. Os Danske rakte de Haanden og takkede os hjerteligt, „at vi vilde komme og hjælpe deres stakkels saarede Folk.“

I Begyndelsen var det lidt vanskeligt for os at forstaa Soldaterne, men efterhaanden lærte vi flere af de nødvendigste græske Ord og at forstaa de Saaredes Tegn og Fagter. De mere dannede saavelsom alle de græske Damer, som kom paa Hospitalet, talte Fransk, der tales omtrent ligesaa meget som græsk i de velstillede Klasser i Athen.

Grækerne er et meget livligt Folkefærd! Det var

pudsigt at iagttage dem, naar nogle mødtes paa Gaden; saa talte de saa ivrigt og højrøstet med hverandre og gestikulerede samtidigt saa stærkt, at man skulde tro, de i næste Minut vilde ryge i Slagsmaal sammen; men et Øjeblik efter trykkede de i al Venskabelighed hverandres Hænder og skiltes med Smil og Nik — det er kun deres sædvanlige Maade at samtale paa. Folkets Stemning var dog en kort Tid temmelig truende overfor Kongefamilien, som mindst af alle fortjente det. De Kongelige tog det imidlertid med stor Ro og færdedes som forhen i Byen og paa Hospitalerne, hvor deres aldrig svigtende Omhu og Venlighed var en stor Trøst for de Saarede saavelsom for det hjælpende Personale. Politiet i Athen er meget overbærende. Hele Natten igennem færdes store Skarer paa Gaderne, raabende og syngende, forstyrrende Folks Nattero; men vi vare i Reglen saa trætte efter Dagens Gerning, at vi sov ret godt alligevel. Som oftest var rigtignok Varmen saa overvældende og saa uvant for os Nordboere, at vi næsten ikke kunde udholde den, 31 Gr. i den værste Tid; men vor største Plage var Moskitoerne, nogle bitte smaa Myg, der stak forfærdeligt, og som sammensvor sig med andre temmelig ubehagelige Insekter om at pine os om Dagen og forstyrre vor Søvn om Natten. Klimatfeberen hjemsøgte os ogsaa efter Tur, mere eller mindre, og lammede vore Kræfter, da Feberen var høj; men da der blev gjort alt for at styrke og forfriske os, forvandt vi dog igen Svagheden og kom atter til Kræfter.

Efter Tur skiftedes vi til at gøre Udflugter fra Hospitalet, hvortil de elskværdige Damer, navnlig Ministerens Familie jevnligt hentede os i deres magelige Vogne. En Aften besøgte vi det højtliggende Akropolis i klart Maaneskin og saa Athen og Omegnen nedenfor os som et dejligt Panorama. Vi havde ondt ved at løsrive os fra dette Skue; men det var omtrent Midnat, og de venlige Læger, som førte Tilsyn med Patienterne i vor Fraværelse, maatte afløses. Vi besøgte oftere katholske Kirker og overværede Gudstjenesten, der ledsagedes af den dejligste Musik, fuldstændig som en Opera med fuldt uddannede Solostemmer. Der var Masser af Lys paa Jomfru Marias Alter, og mange

Akropolis.

smaa Kordrenge i hvide Messeskjorter svang Røgelsekar — det var et ejendommeligt Skue. —

En Dag saa vi et Ligtog, som fængslede vor Opmærksomhed. I Spidsen storartet Musik, og foran Ligskaren gik en pyntet Marskal, som bar det oprejste Kistelaag, der var prydet med et stort Kors. Bagefter blev den aabne Ligkiste baaren, Liget laa aabenlyst til Skue for Alle, hvad der just ikke saa hyggeligt ud; saa kom den tomme Ligvogn og en Mængde tomme Drosker foran Ligskaren. Folk paa Gaden, som Ligtoget passerede, stod stille, blottede Hovederne og slog Kors for sig.

Flere Gange vare vi indbudte til Besøg paa „Tatoi", Kong Georgs Lystslot, som ligger henrivende dejligt, nogle Timers Rejse fra Athen. Vi besøgte der Kongens Slotsforvalter, en Dansker, som i 2½ Aar har bestyret Godset som en lille Konge og beboer en nydelig Villa lige ved Slottet. Fra en lille Station, „Kifistria", Athens Klampenborg, bleve vi hentede med Vogn og kørte gennem den mest storartede Natur opad til Slottet, hvorfra man nyder den dejligste og videste Udsigt og kan se 12 Mil ud over Landet. Vejret var afvexlende Solskin og Bygevejr, og vi oplevede et Uvejr, som lød imponerende blandt Klipperne. Vi spiste til Middag hos Slotsforvalteren og fordybede os i danske Aviser, som vi ikke paa lang Tid havde set. Kong Georg havde selv ønsket, at vi skulde bese hans Sommerslot, hvor Kongefamilien den Sommer først opholdt sig efter Krigens Slutning, og Forvalteren førte os selv omkring og viste os alt. Slottet er ganske yndigt udstyret. Der er ingen store Sale, men mange mindre Værelser, der alle ere mageløst hyggelige: Masser af Familieportræter og det store Maleri, som danske Kvinder forærede Kongen og Dronningen til deres Bryllup. Der var ogsaa et stort Billede af Admiral Suenson, staaende paa Kommandobroen. — Dronning Olgas Soveværelse var dejligt udstyret med højrødt og hvidt, i hendes Badeværelse fandtes et stort Badekar af graat Marmor. — Hele Ordningen var saa smagfuld og yndig, som det passer til Dronningens yndefulde Person. 2 Spisestuer, aldeles ens udstyrede med Mahognitræs Møbler, gik igennem hele Slottets Længde, med Vinduer i begge Ender, hvorfra man nød den hen-

rivende Udsigt over Landskabet. At beſe hele Slottet tog godt en Timestid. Vi saa ogsaa de 2 Bøgetræer, som Kong Georg selv har plantet, og som voxe fortrinligt. Ellers er der kun Fyr, Lærketræer, Akasier og store Myrther og blomstrende Nerier, saa store og dejlige, som jeg aldrig har set Mage til. Vi fik hver en Buket af disse dejlige Blomster, garneret med Myrthegrene, med tilbage til Athen. Det var morsomt, at vi vare lutter Danske sammen paa denne Udflugt, saa Samtalerne kunde føres paa vort Modersmaal; men der kom dog i Besøg en lille græsk Gendarmofficer, som gerne vilde lære nogle danske Ord. Slotsforvalteren lærte ham da at sige: „Skaal! Pyt med det!“ hvilke Ord han hyppigt anvendte, hvad der lød meget komisk. —

Besøgene paa „Tatoi“ staar for os som Glanspunkter i Minderne fra Opholdet i Athen. —

Den overvældende Varme gjorde det til en Nødvendighed, at vi skiftevis maatte ud i den friskere Luft for at styrkes og forfriskes, og flere behagelige Badeture kunde vi takke vore gode Feer, de protegerende Damer, for. Vi vare saaledes i Falléron, et dejligt Badested i Athens Omegn, — ligesom Skodsborg omtrent, — kun at dette her var omgivet af Bjærge, og at vi saa Stormagternes Skibe i Baggrunden. Det var et underskønt Landskab. Havet var ganske stille, og vi nød i høj Grad dets forfriskende Kolighed. —

Det græske Folk er temmelig dovent og mageligt. Det kan vel en Del undskyldes af den stærke, mattende Varme, som næsten umuliggør Arbejde midt paa Dagen; men største Delen af denne ser man unge, raske Mennesker, mest af Middelstanden, sidde rundt omkring paa Kaféerne, hvoraf der er utroligt mange, spillende Kort og drikkende „Kafé ture“, sort Kaffe, hvor det Tykke ligger paa Bunden af Koppen. Fattige Folk ere nødte til at arbejde for Føden; men hvilke elendige, usle Arbejdsværelser have de ikke. Et Hul uden Vinduer, kun med Lys gennem Døren, i hvilken de sidde og arbejde, som oftest flere Personer sammen i et lille Rum, Butikkerne ere derimod temmelig store; men Forsyningen af Varer i flere af dem kun tarvelig. — Folk ligge ugenert paa Gaderne og sove, baade

Drenge og voxne Mænd. Gederne gaa løse omkring med en Klokke bunden om Halsen, de gør et græsseligt Spektakel, naar de drives hjem. Ellers ligge de ved et Træ med en lille Vandkumme foran sig. Gaderne i Athen ere ikke brolagte, kun makadamiserede. Paa Fortogene ere brede firkantede Fliser; men selv Hovedgaden „Hermesgaden" er temmelig sjofel. Det regner ofte; men Gaderne tørres hurtigt, selv efter stærk Regn, og saa hvirvles Støvet op igen, et Støv saa fint som Flormel, der sætter sig fast allevegne. — Kulstøv findes derimod ikke i Athen og sjældent har jeg set hvidere og smukkere Vadsk end dernede, Tøjet tørres altid i Luften og faar den smukkeste Kulør.

De græske Kvinder se blege og sygelige ud, men ere det ikke, Brystsyge kendes næsten ikke. De fleste ere vist for stærkt snørte, ellers kunde de næppe være saa slanke. Mændene ere for største Delen Skønheder, baade af Skikkelse og Ansigtstræk, mange af dem, selv blandt de laveste Klasser, ere sande Gudeskikkelser.

Hver Dag nød vi de dejligste Frugter og god Vin. Melonerne vare umaadelig lædskende, ligeledes Abrikoser, og Appelsiner vare saa billige, at man for 1 Drachme (ca. 50 Øre) kunde købe nogle Hundrede Stykker. Derimod vare Jordbærrene usle og daarlige, og Druerne modnedes desværre ikke, medens vi vare der. — De Saarede fik rigelige Forsyninger af Frugt og Vin, lædskende Citronlimonade og styrkende Bouillon; hvert rimeligt Ønske blev opfyldt; intet Under, at de Fleste med Bevægelse og Tak forlod Hospitalet, naar de bleve udskrevne.

En af de sidste og morsomste Udflugter, jeg var med til, gjaldt „Eleusis" ved Salamisbugten. Der var smukt og ejendommeligt. Vi saa først nogle Ruiner af et stort Tempel, hvor i Hedenskabets Dage de saakaldte „Mysterier" bleve afholdte. Mange af Mønstrene i Stenene vare bevarede, og flere af Søjlerne stode endnu. Midt i en Hal var der Nedgang til en Kanal med Vand, som stod i Forbindelse med Havet. Et kort Stykke fra denne Tempelruin var oprettet et lille Museum af fundne Sager efter Udgravningerne, i mange herlige Ting mere eller mindre vel bevarede, bl. a. et Homérhoved særligt godt bevaret og en Minerva-Statue, vel en Alen høj, meget fint udført,

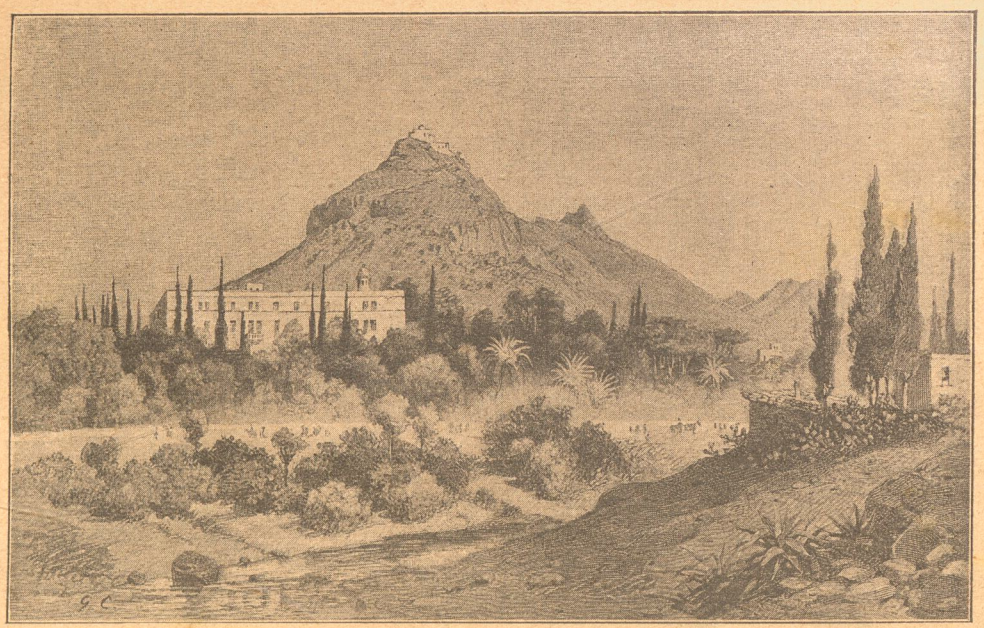

Det kongelige Slot i Athen.

med et Ansigt, saa dejligt, som kun den græske Billedhuggerkunst kunde mejsle. Der var ogsaa mange Skaar af Skaale og Krukker med Malerier paa. De ejendommelige Figurer, gule Mennesker paa sort Grund, springende Heste, Gudinder, farende i en drageformet Kane, ser man ofte nu paa Vaser og Kander; men Opfindelsen stammer fra Oldtiden. —

Efter et grundigt Studium af disse Oldtidsminder, vandrede vi videre og kom til en Bondehytte — meget primitiv forresten — som dog blev beboet af temmelig velhavende Bønder. Vi ønskede „Kalimerra" (Goddag) og bad om „huer nerrk" (koldt Vand), som vi strax fik. Ved Hjælp af Tegn og Fagter, samt de faa græske Ord, vi kunde, fik vi en Del at vide. Konen i Huset havde 4 Døtre og 1 Søn; men da vi spurgte, hvor mange Børn hun havde, svarede hun: „Kun 1"; Pigebørnene regne de nemlig slet ikke med. Da vi havde siddet der noget, fik vi „Café ture". Kaffen males, ligesom den skal bruges, i en aparte graveret Messingmaler — af Form omtrent som en Kagesprøjte — som man sidder med paa Skødet og maler Bønnerne, der komme frem i det nederste lukkede Rum saa fint som Mel; men det er et temmelig anstrængende Arbejde. Bønderpigerne i denne Egn bære en mærkelig Nationaldragt. Et hvidt uldent Skørt med en Blonde om, et stort hvidt Forklæde med en bred rynket Strimmel, et mørkt Livstykke, meget udskaaret foran, hvor der ses en hvid Vest med Broderi, Blonder eller en rynket Strimmel ned foran; dernæst en Kaabe uden Ærmer, ganske lige i Ryggen af hvidt Filt med sort Snorebesætning. Paa Hovedet bære de et gult blomstret Tørklæde, der er knyttet løst om Panden. — Nedad Ryggen hænge 2 lange sorte Fletninger, og har Naturen ikke givet dem saa langt Haar, saa ere de saa civiliserede, at de under det gule Tørklæde flette 2 meget lange forlorne Fletninger i. Saaledes gjorde en Søster til Bondekonen, medens vi vare der. Hun viste os ogsaa sin Gala-Nationaldragt, som var meget malerisk og elegant; jeg fik Lov at prøve den, og vi vare enige om, at det vilde være en nydelig Karnevalsdragt. Den bestod i et gult stribet Silkeskørt med en Silkeblonde forneden, vinrødt, tykt stribet Silke-

forklæde med en meget bred Blomsterbort, syet af mangefarvet Silke. Pigen havde selv broderet den med en Slags Fladsyning, — det ser nydeligt ud. Omkring Forklædet var en 3 Tommer bred rød Silkeblonde, og under denne var syet et Stykke lyseblaat Silketøj, som skinnede igennem Blonderne, Livstykket var af vinrødt Silkefløjl, paasyet en Bort af Guldtrækkerarbejde, som paa vore Embedsmænds Uniformer. Dette Liv var ogsaa meget udskaaret foran, og dertil hørte en Vest af hvidt Silke med Blonder; det var en udmærket smuk Dragt. Mærkeligt er det, at de græske Bønder kunne udholde at bære den tykke Filtkaabe i den stærke Varme; men maaske meget Tøj holder Varmen ude, det siger i det mindste vore Bønder her hjemme i Danmark. — Efter et temmelig langt Ophold i denne Bondehytte gik vi, ledsagede af den unge Bondepige, til Badehuset. — Man saa ingen Mennesker i lang Afstand. Badehuset laa et Stykke ude i Vandet, uden Forbindelse med Land, saa vi maatte trække Sko og Strømper af og vade derud, og snart efter boltrede vi os i Salamisbugtens klare blaa Vand, der var saa salt, at det fuldstændig bar os oppe.

Efter Badet vandrede vi til Jernbanestationen, hvor vi morede os med at studere Folkelivet; især interesserede Mandfolkenes „Fustanellaer" os, d: korte, hvide Skørter, lagte i dybe Læg, saa de strutter ud omkring dem. I et saadant Skørt er der 60 a 70 Alens Vidde; der er noget at stryge!

Medens jeg taler om Dragter, vil jeg ogsaa nævne den besynderlige Paaklædning, som Vagterne ved det kgl. Slot bærer, og som gør, at de mere ligne Kæmpe-Damer-inder end Soldater. De bære ligeledes „Fustanellaer" og derunder meget lange hvide plydsagtige Strømper, gule Snabelsko med store højrøde uldne Ponpons paa Spidsen. En kort guldbroderet sort Trøje, aaben foran, over en rynket Vest eller Bluse, og paa Hovedet en rød Hue med en stor Kvast; det er ganske komiske Skikkelser at se paa for Udlændinge.

Disse forfriskende og interessante Udflugter til køligere Egne styrkede os i høj Grad, og gjorde os det muligt med ny Kraft at udføre vor Sygeplejegerning, hvor vi

ogsaa efter Tur vaagede flere Nætter i Træk; men altid var der sørget godt for os med Forplejning, ligesom vi

Græsk Soldat af Slotsvagten.

altid bleve hjulpne, naar vi ønskede noget særdeles for vore kære Patienter. Efterhaanden som de fleste begyndte

at-komme sig, blev der livligt paa Stuerne, hvor Patienterne indbyrdes førte ivrige Samtaler, ledsagede af de sædvanlige stærke Udraab og Bevægelser. Bestemte Tider paa Dagen kom Besøgende for at se til deres saarede Slægt-

Saarede Grækere (Reconvalescenter) og deres danske Sygeplejerske.

ninge og Venner, og der var da altid fuldt af Mennesker. — Det kneb lidt med at holde Orden mellem de Patienter, som havde begyndt at komme sig, de vilde gerne blive lidt længere oppe, end Reglementet tillod; men som oftest vare

de føjelige og lydige, og det skal siges til de græske Soldaters Ros, at der selv af dem blandt de laveste Klasser aldrig blev vist os Sygeplejerske nogen som helst Raahed eller Uartighed.

Henimod Slutningen af Juli Maaned mindskede det svært med Patienter, og der var da stærkt Tale om at ophæve Hospitalet; men endnu laa der dog adskillige meget haardt Saarede, som vanskeligt kunde flyttes, og som selv meget nødigt vilde i andre Hænder. Bl. a. var der en italiensk Frivillig, som blev haardt saaret i Benene i Slaget ved Domoko, og som ved flere Uheld under Transporten havde lidt ganske forfærdeligt. Der var gaaet Koldbrand i Saarene, og hans Liv hang i en Traad; men efterhaanden bedredes dog hans Tilstand, saa vi opnaaede, at han, støttet ved 2 Stokke, kunde bevæge sig lidt omkring. Han var dog meget svag og hjælpeløs, og da vi Danske rejste fra Athen først i August, fulgte han med paa det samme Skib fra Piræus, som atter sejlede den lange Sotur over til Brindisi, for at vi kunde pleje ham ombord. — I Brindisi, hvor vi gik i Land, kom en Slægtning af ham ombord og ledsagede ham til Triest, hvor han havde sit Hjem.

Hvor meget vi end længtes efter Hjemmet, skiltes vi dog kun med Bevægelse fra Hospitalet og fra Athen, hvor saa mange kære Mennesker havde vist os en aldrig ventet Hjærtelighed og Venlighed. Ministerens Damer tog den hjærteligste Afsked med os, forærede os deres Fotografier, samt mange andre Billeder: af Hospitalet, af flere Saarede etc., tilligemed et svært Guldarmbaand til os hver, hvor Hospitalets Navn ses udarbejdet i græske Bogstaver. Vi havde ogsaa Foretræde paa Slottet baade hos Kong Georg og hos Dronning Olga, der ligeledes tog den venligste Afsked med os. Vi have senere faaet tilsendt Fotografier af de Kongelige, med egenhændig Underskrift.

Vor Hjemrejse blev ikke saa lidt interessantere end Henrejsen, da vi nemlig ved privat Hjælp vare satte i Stand til at besøge baade Neapel med Capri, Pompeji, Rom, Pisa o. s. v., nye og ukendte, men uforglemmelige Steder for os, indtil vi endelig efter $3\frac{1}{2}$ Maaneds Fraværelse kom til København med Dampskibet fra Lybeck, medbringende en Skat af Minder, baade glade og alvorlige, fra vort Ophold i Grækenland.

En Aftenpassiar.

Skitse af Carl Ewald.

Med Tegninger af
Poul Fischer.

En Dag drev jeg rundt i Smaalands Skove.

Jeg havde min Bøsse paa Nakken, som jeg plejede, men skød ingen Ting — som jeg plejede. Bøssen var mest et Paaskud for mit Driveri. Jeg glemte den aldrig, saa lidt som min Hat og mine Støvler; og jeg tænkte ikke mere paa den end paa min Hat og mine Støvler.

Nu er det saadan, naar man vandrer i Smaaland, saa ved man sjeldent, hvor man er, om ogsaa man er godt kendt i Egnen. Der er knap anden Vej i Skoven end den, Kreaturerne har traadt. Man gaar under Fyr og Birk og Birk og

Fyr, knuser de muntre, røde Tyttebær under sin Fod, sidder ved de stensatte Søer, der alle som én ligner det døde Hav og skuer over de brune, melankolske Moser.

Hist og her træffer man en rødmalet Gaard med hvide Vinduesrammer og hvid Veranda. Eller et Husmandshus, som ikke har havt Raad til at spendere den røde Farve, men staar graat og fattigt i den fattige Skov.

Men aldrig et Hus saa fattigt, der hænger jo et rent, klart, hvidt Gardin for Ruden.

Jeg gik og gik, og det blev Aften.

Jeg gik uden Maal, som al Tid den Gang — det er mange Aar siden, og der var noget, som var gaaet mig nær og havde jaget mig op i den smaalandske dødstille Ensomhed. Kom jeg saa langt bort, at jeg ikke kunde naa tilbage den Dag, bad jeg om Ly i det første, det bedste Hus, og det blev mig aldrig nægtet.

Nu stod jeg foran en Gaard — og nu foran Gaardens Ejer.

Han var en lille, korthalset Mand, og hans Øjne havde dette forskrømte Fattigmandsudtryk, der al Tid gør mig saa ondt. At han var fattig, var ikke til at tage fejl af. Det saa man paa hans Stuer og paa hans Kone og paa hans Børn, men allermest paa hans Hænder. Disse krogede Fingre havde slidt redeligt — det saas nemt. Og de vilde vedblive at slide redeligt, til de stivnede i Døden. Men de havde aldrig faaet og vilde aldrig faa Guld ud af deres Gærning.

Hans første Ord fortalte mig, at han var Fyenbo, om end han havde levet længe i Sverige. Der gives ikke underligere Maal end det, der tales af danske, som har slaaet sig ned hinsides Sundet. Og denne Mand sang paa fyensk og sang paa svensk og fik en yderst morsom Melodi ud af det.

Vi havde spist til Aften og sad sammen paa Verandaen og røg vore Piber. Jeg havde noget dansk Tobak i Lommen, som gjorde min Vært svært lykkelig. Fjærnt i Skoven skogrede Tjuren, Hestene rørte sig i Stalden, Bjældekoens Ringlen lød hele Tiden fra den nærmeste Kohave.

Saa kom vi to i Snak sammen, og han fortalte mig

sit Livs Historie, som der ikke var det mindste mærkelige ved.

Han havde havt en Gaard paa Fyen, som han havde arvet efter sin Fader. Men da der var fem Søskende, trak det jo svært. Maaske havde han heller ikke været saa meget om sig, som han skulde. Han sagde selv noget derom:

„Fyen er et godt Land. Altfor godt maaske. Man sætter sig for hastig til Hvile derovre, fristes til at gøre Dagen kort . . . jeg véd ikke . . . man tænker fornemt, at der jo er en Dag i Morgen. Og saa render Kornet jo op af Jorden, bare man sér paa det. Her er det en anden Historie."

Jeg spurgte, hvordan han var faldet paa at købe Ejendom her. Og han fortalte, at han havde sét Gaarden averteret i Aviserne — tre Hundrede Tønder Land for slet ingen Ting omtrent. Saa havde han tænkt, at noget maatte der da kunne bringes ud af al den Jord. Der var ogsaa en Mølle, men den havde han lagt ned, for der kom ingen med Korn. Det meste Arbejde havde han med Stenene, som han ustanselig, utrættelig brækkede op af Jorden, og der kom ustanselig, utrættelig nye frem. Træerne i Skoven var ingen Ting værd, fordi der ingen Jærnbane var og ingen Elv

„Jeg havde en Broder, som rejste til Amerika paa samme Tid," sagde han. „Han var klogere end jeg."

„Gik det ham da godt?"

„Ikke just det. Ikke saadan videre. Han hiver i det som en anden én og klarer sig fra Dag til Dag. Det er ikke *det*."

„Hvad er det da?"

Han svarede ikke, men sad og saa ud over Landet.

„Det er en god Tobak," sagde han saa.

Og lige med ét begyndte han at tale i en hel anden Tone end før . . . varmere, stærkere, med større Ord. Hans Øjne skinnede, men han saa ikke paa mig — blot lige ud, hele Tiden, som om han talte for at tale og kunde sagt det samme ud i den stille Aften, om saa han havde været ganske alene.

„Der er det, forstaar De, at min Broder er *borte*.

Der ruller det store Vand mellem ham og Danmark. Han véd, han er Borger i et fremmed Land, hans Børn bliver Amerikanere, han bliver det selv. Om ogsaa han lever blandt lutter danske deroppe — de er i samme Kaar som han. Jeg er ikke langt nok borte . . . jeg er slet ikke borte . . . Sér De, Herre . . . Man faar det jo ikke, som man helst vil . . . det gør ingen Mennesker, det gjorde jeg heller ikke. Jeg tjente i min Ungdom paa en Gaard ved Aarhus, og dér var en Pige, jeg fik kær. Jeg havde aldrig holdt af nogen før . . . saadan, og jeg har aldrig holdt saadan af nogen siden. Vi kunde nu ikke faa hinanden . . . det er jo lige meget, hvorfor. Saa rejste jeg hjem, til Fyen, og har aldrig sét hende siden. Jeg blev gift med Marie derinde, og vi fik Børn i Guds Velsignelse og jeg har ikke nogen Grund til at klage. Men om jeg nu havde sat mig ned deroppe, hvor hun levede, som var min rigtige Kærlighed . . . sér De, Herre, saa havde det jo ikke gaaet godt. Jeg siger ikke, der var kommet Utroskab og saadant noget Griseri. For saadan er hun ikke og jeg ikke heller og Marie da for den Sags Skyld heller ikke. Men saa havde jeg jo sét Lykken, som jeg kunde havt den, og saa havde jeg ikke taget den, hvor den laa. Akurat saadan er det med min Broder, som drog til Amerika, og mig, som bare flyttede til Smaaland! — Men De forstaar mig sagtens ikke?"

„Vist gør jeg det," sagde jeg „Men De kan tro, derovre i Amerika længes man først rigtig."

„Ja, hvad gør saa det?" spurgte han ivrig. „Saa kommer Længselen stærk og knuger somme Tider, saa man faar Taarer i Øjnene og bitterlig ondt i Hjærtet. Og saa retter man sig igen, fordi man véd, det ikke kan være anderledes. Og det nye Land ligger der . . . helt, helt anderledes end det gamle, og man kommer til at elske det . . ."

Han slog Piben ud og svingede den frem og tilbage i Luften.

„Jeg derimod, sér De . . . jeg er ikke borte. Jeg sidder udenfor Døren. Tre Gange har jeg været i Danmark, og tit kommer danske herop. Naar de danske Jægere kommer, fornemme Herrer alle sammen, saa ønsker jeg, jeg

var en uselig Hovbonde fra gamle Dage, hvis Sæd Herremanden trampede ned."

„Nu skal jeg sige Dem noget," sagde jeg, da han tav lidt. „Jeg holder af mit Fædreland som De. Men somme Tider, naar jeg synes, jeg har tænkt et eller andet, som jeg bilder mig ind kan være rigtigt for Menneskene — saa ønsker jeg, at jeg var tysk eller fransk eller engelsk, for at min Tanke kunde naa saa vidt over Jorden som muligt. — Kan De forstaa det?"

„Nej," sagde han uden at betænke sig et Øjeblik. „Det forstaar jeg mig ikke paa. Men det véd jeg, at naar jeg sidder her om Aftenen, saa stiger somme Tider Mindet om min Hjemstavn saa livagtig frem for mig, at jeg føler mig, som var jeg beruset. Duften af den fede Muld . . . Kreaturerne . . . de mange Gaarde, som laa saa tæt sammen . . . Hegnene . . . Violen, som klang fra hvert andet Hus . . . aa, De er jo en studeret Mand og har saa mange Ting til Hjælp. Men det er anderledes for en anden én."

„Ja," sagde jeg — „jeg forstaar det jo nok Men De maa ikke blive vred paa mig, naar jeg siger Dem, at jeg ikke synes, Deres Fædrelandskærlighed er saa forskrækkelig storslaaet. Det er jo blot, fordi De har vænnet Dem til — —"

Han afbrød mig ved at lægge Haanden paa min Arm.

„Vel er det det!" sagde han. „Det véd jeg nok. Men hvorfor er det da ringere? Er der noget ondt i, at vi faar det kært, vi vænner os til? Kære Herre . . . min Marie og jeg, vi har vænnet os til hinanden, sér De. Om nu hun døde, jeg vilde savne hende i hver en Krog og aldrig kunne bekvemme mig til at tage noget andet Fruentimmer i Huset. Det kan saamænd gærne være, det ikke er saa stort, som De siger. De mener sagtens, at det ikke er noget af den Slags, som De og de andre Digtere kan skrive Bøger om. Men sér De nu . . . hvis jeg kunde skrive en Bog, saa vilde jeg skrive om alt det, der netop ikke var saadant noget stort og ualmindeligt ved, men som passede paa de allerfleste af os."

Han rykkede sig paa Bænken og blev ivrigere.

„Jeg vilde skrive om Tilfredshed sér De, alminde-

Paul Fischer
F.H.R.A.

lig jævn Tilfredshed og ikke andet. Der skulde ikke være en Millionær-Onkel, som kom hjem fra Amerika, men der skulde være nogen, som lidt efter lidt lagde Skilling til Skilling og fik det godt. Der skulde ikke være to, som blev vanvittige af Elskov, men to, som saadan jævnt hen giftede sig, fordi de syntes om hinanden og vilde kæmpe sig saa meget efter hinanden, at de kunde have det skikkeligt sammen til Enden."

Jeg saa paa ham, overrasket over den Iver, hvormed han talte.

„De ser paa mig," sagde han saa. „De undres naturligvis over, at saa jævn Mand som jeg taler saadan. Men jeg har lært en hel Del i de Aar, jeg har boet heroppe, skal jeg sige Dem. Her er jo ingen Ting at bestille det meste af Vinteren. Saa sad jeg og læste ved Skæret fra Brasen. Bøgerne fik jeg hjemme fra . . . jeg har en Fætter, der er bleven Doktor og sidder godt i det. Men der var næsten ingen af dem, der var noget for mig. Om saa de var aldrig saa kønne og fine — de stilede mig for højt. Om ogsaa de fortalte om jævne Mennesker, saa blev de Mennesker større i Bogen, end de var i Virkeligheden . . . jeg mener, de fandt al Tid paa noget, som var extra, og enten naaede de det, eller de naaede det ikke, og lige galt var det for mig, for saa var de ikke længer mine Folk."

„Nu forstaar jeg Dem ikke," sagde jeg. „Tror De ikke, jævne Mennesker, som De kalder dem, har godt netop af at læse om Folk, der kæmper sig op ad . . . i Elskov, i deres Bedrift, i Dannelse?"

„Det maa jo ogsaa til," svarede han. „Det siger jeg ikke noget imod. Men lad os faa Bøger ogsaa, som fortæller om dem, der slog sig til Taals og var glade ved det. Sér De, for nu at tage noget, jeg kan tale med om: Jeg har sét saa mange Bøger og Historier, der fortalte om mig og saa hende . . . Pigen derovre, jeg ikke fik. Men der er saa faa, der fortæller om Marie og mig . . . ja, nok, at vi fik hinanden, men ikke, hvordan det gik, saa jævnt og godt, uden Indbildninger og Sindsbevægelser og saadant noget, som Digteren gør Vers om."

„Ja, men —"

„Vent nu lidt," sagde han. „Lad mig nu sige det, som jeg har tænkt det . . . jeg kommer jo aldrig til at sige det mere . . . og De véd slet ikke, hvor det gør mig godt at tale."

„Tal blot, tal blot," sagde jeg.

„Ja. — Ser De . . . jeg tror slet ikke, der er saa megen Elskov og al den Slags til, som der staar i Bøgerne. Det er Digteren, der laver den . . . ligesom Kongerne og Diplomaterne laver Krig. Det er saadant noget, der er skruet kunstigt op, forstaar De . . . efter min Mening, bevares vel, og jeg er jo kun en ulærd Mand. Jeg tror, vi er skabte til at indrette os ganske jævnt og forstandigt. Jeg tror ikke, Lykken er en Ørn, men bare en venlig Stær, der sidder og fløjter . . . ja, det har jeg maaske læst i en Bog, men det gør ingen Ting, for jeg mener det alligevel."

„Saa staar der da noget godt i Bøgerne," sagde jeg smilende.

„Vist gør der det, det siger jeg ikke noget imod. Bare man forstaar at læse dem. Men ser De — det tror jeg bare, man lærer af Livet. Naar man nu f. Ex. som jeg har havt en Kæreste og mistet hende og saa har giftet sig fornuftigt og godt; naar man har maattet gaa fra sin Gaard og slaa sig ned i et fremmed Land og slide haardt for at bjærge Føden til Konen og Børnene — — sér De, saa har man levet saa tilpas med, at man kan snakke om Tingene. Og naar jeg nu ser saadan en Bog og hvert Øjeblik maa sige: nej, det er ikke rigtigt — saa dur Bogen ikke for mig, om saa den er skrevet med aldrig saa stor Kunst."

„Jeg kan ikke sige noget til det," svarede jeg. „Men De véd ikke, hvad Kunst er."

„Véd jeg ikke, hvad Kunst er?" sagde han. „Jo — jeg véd det — jeg mærker det i Sangene og i de gamle Sagn og jeg kan da ogsaa sige Dem mer end én Bog, som har bragt mit Hjærte til at banke. Men jeg er kræsen, skal jeg sige Dem . . . om ogsaa paa en anden Maade end dem, der kritiserer Bøgerne i Avisen."

Han gav sig til at le højt.

„Gud véd, hvad De tror om mig?" sagde han. „Her

kommer De, som selv skriver Bøger, op til en Bondemand fra Fyensland. Og han fortæller rask væk løst og fast, som om han var Student og havde slugt Alverdens Visdom. De sætter mig maaske i en Bog?"

„Det kan saamænd godt være."

„Vær saa god," sagde han og lo igen. „Men de maa ikke sætte mit Navn, for saa tror de derhjemme, at jeg er bleven helt tosset. De tror det sagtens?"

„Nej — det gør jeg ikke. Men jeg tror —"

„Vil De ikke lade være med at sige mig det?" bad han og saa mig trohjærtet ind i Øjnene. „De kan alligevel ikke lære mig noget — ja, det lyder nu saa storsnudet, men saadan er det ikke ment. Jeg mener kun, at jeg er færdig. Saadan som jeg er, saadan er jeg. Jeg oplever ingen Ting mere, som kan gøre mig bedre eller ringere. Jeg har havt min Kærlighed og mit Ægteskab, min Velstandsperiode og min Ruin. Nu slider jeg til Enden, som den Hest, jeg er, og Marie og jeg bringer Børnene saa langt frem, vi kan. Og mine Tanker og Forestillinger er groede saadan frem, som de maatte."

Jeg trykkede min Værts Haand og tav.

Det var Nat nu, og Tjuren, som skogrede, havde sat sig til Ro. Maanen sejlede mellem lyse Skyer, Landskabet laa helt hvidt og helt sort — i Lys og Skygge. Der var ganske stille — blot Bjældekoens Ringlen hørtes fra Kohaven.

Saa gik vi ind og lagde os. Næste Morgen vandrede jeg videre. Min Vært saa jeg aldrig siden. Der er gaaet mange Aar siden den Aften, og jeg véd ikke, om han er levende eller død. Men det, han sagde, og den Styrke, hvormed han sagde det, husker jeg, som var det igaar.

Fornyelse.

De Store dø! Ved Gravens Rand vi standse
og tænke forrigfuldt: „Forbi! Forbi!"
Guds Aand dog lever, evig ung og fri,
og flyver over alle Graves Kranse.

For hvert et Slægtled den sig aabenbarer
i nye Skikkelser, ved Friheds Lov,
alt efter Tidens Art og dens Behov,
saa til Guds Øjemed det netop svarer.

Hver Tid erhverver, hvad dens Skjød kan føde,
velsignet af Guds Aand paa hellig Vis,
og for sit Hjærtes Sot, sin Synds Forlis,
maa selv den bitterligt i Trældom bøde.

Alting er vammelt, fet med Støvets Øje,
Alting er gammelt — Mennesket kun nyt!
Naar det sig selv vil være, helt og lydt,
da lystrer Guds Bestemmelse det nøje.

Saa rig er Gud, at aldrig han gjentager,
saa mægtig, at hans Aand kan aldrig dø;
en ny Betydning faar hvert enkelt Frø,
som voxer op paa Evighedens Ager. —

De Store dø! Men atter Store fødes!
Det Samme, men dog altid nyt og ungt!
O, Aanders Aand, klar op, hvad der er tungt,
og lad os se, at ingen Kræfter ødes!

Lad Tiden, hvori jeg skal Livet smage,
fornye Dig i Glans og Styrke stor,
i Kunstens Højsal og i Kirkens Kor,
og Alle opad mod Dit Rige drage!

Nicolaj Bøgh.

Eventyrlige Rejser.

Skildringer fra Sømandslivet i Hundredaarets Begyndelse.

Af

Otto Sommer.

Med Tegninger

af

Niels Wivel.

Det var en tidlig Morgenstund i December 1811, at en Del Mennesker drev omkring nede paa Havnepladsen i den lille nordfyenske Købstad.

Det havde i mange Dage staaet med en frygtelig Storm af Sydøst, men i Dag var den stilnet betydelig, og derfor var der nu skarpt Udkig baade fra Havnen og fra den nærliggende lille Ø, fra hvis Højder og Skovbakker der var vidt Udkig saa vel over Store som Lille Bælt.

Det var næsten hele den lille Byes Stok af ledige Søfolk og Fiskere, der med uimodstaaelig Magt dreves fra Hjemmet mod Havnen, hvor Byens Skibe ellers plejede at ligge; nu laa der kun to, en Jagt og en gammel Galiot, de øvrige var efterhaanden „gaaede i Engelskmanden", dels tagne i Søen og dels „skaarne" ud fra Ankerpladsen. For henved en Maaned siden havde den engelske Brig „the Lion" med tre armerede Joller om Natten bortført Hans Brandts tremastede Skonnert „Gyldensten", der under store Farer havde bragt en Ladning Tjære fra Mandal.

I den lille fyenske Købstad som overalt i de danske

Havnebyer levede man som paa en Vulkan, aldrig var man sikker, Borgervæbningen og „Kystmalisen" paraderede stadigt, med de gamle kasserede Muskedonnere, men et Par Skud fra de altid stævnvæbnede engelske Barkasser var som Regel nok til at splitte dem ad, uden at man derfor turde bebylde Borgerne for Fejghed. Søfolkene havde det værst, — selv Fiskeriet var i høj Grad usikkert — men store og smaa Borgere i Byen holdt trolig sammen, og kunde man ikke arbejde i fredelig Søfart, saa maatte man give sig til at være Sørøvere selv; derfor var ogsaa de to bedste Skibe i Byen, Jagten „Postillonen" og Kutgallioten „Havørnen", blevne forsynede med Kaperbrev. Brevet havde været let at faa, men Bevæbningen kneb det med, gamle Bøsser kunde nok skaffes, men Holmens Arsenal var plyndret 1807, og Kanoner derfra kunde altsaa ikke erholdes; men Greven paa Gyldenhøj ejede sex smaa Malmkanoner, der hver kunde føre en firepundig Kugle; disse Kanoner, der ellers blev brugte til Salut ved højtidelige Lejligheder paa Herresædet, havde den fædrelandssindede Mand overladt Købmand Hans Brandt, da han tog Kaperbrev, og disse smaa „Kartover", som Byens Digter kaldte dem i et blomstrende Lovprisningsvers til Greven, blev saa anbragt saaledes, at Galioten fik fire og Jagten to.

Det var tydeligt, at Stormen aftog stærkt; Hans Brandt, Byens største Købmand, stod paa Havnehovedet som en Nikonge i et Spil Kegler, han var virkelig Byens første Mand til Trods for baade Birkedommer og Tolder.

„Hold jere Baade klar, Fiskere, hvis noget skulde ske! Er „Postillonen" sejlklar, Ole Jensen?" henvendte han sig til Jagtskipperen eller, som han jo nu maatte kaldes, „Kaperkaptajnen". „Fordømt, at „Havørnen" rendte paa „Bjørnsknude!" Vi tør ikke lade hende gaa til Søs, før hun er kalfatret."

To af „Havørnen"s Kanoner blev førte over paa Jagten, de var ikke større, end at fire Mand kunde flytte dem, og det var let at „forstøtte" dem i den temmelig store Jagt.

Grunden til disse krigerske Forberedelser var den, at man langs hele den fynske Kyst vidste, at der i December Maaned var en vældig engelsk Konvoi i Østersøen, beskyttet

af ikke mindre end to Linieskibe og tre Fregatter, foruden en Del Brigger. Uagtet Byen ikke just laa paa den alfare Vej for Skibe, der gik fra Østersøen til England, saa hændte det dog saare ofte, at de store Konvoier, der jo havde meget svært ved at manøvrere gennem det trange Øresund, delte sig nede i Østersøen og sendte en Del op gennem Bælterne; men lige saa hyppigt hændte det, at et eller flere engelske Skibe under de sydøstlige Storme om Efteraaret blev forslaaede ud af Kursen og kom ind i Farvandet mellem Fyen, Sjælland og Samsø, og da var det, at Kaperne, ja selv Fiskerbaadene med en geværvæbnet Besætning angreb de vildfarende Skuder og bragte dem ind i de hjemlige Havne, hvor der ved en saadan Lejlighed altid blev Fest, ligesom det for Birkedommeren var en stor Indtægt at faa en Prisretssag og tilhørende Auktion.

Af denne Grund var der nu Spænding og Travlhed nede ved Havnen; og alt holdtes klart.

Pludselig saas en Mand i stærk Fart komme ned ad Kirkebakken, medens samtidig de graa Sejl af en mod Vinden kæmpende Baad dukkede frem bag Øen, med Kurs ind mod Havnemundingen.

Der kom Røre i Flokken, flere løb ud at møde Budet fra Kirkebakken, og andre gik helt ud paa Havnehovedet.

„Du kom først, Niels, Du skal have en Specie!" raabte Hans Brandt og rakte den forpustede Mand fem Rigsdalersedler, som han maaske med lidt Held kunde faa omsat i en Sølvspecie.

Niels forklarede, at Udkiggen havde opdaget en stor engelsk Brig, der øjensynlig af Stormen var forslaaet ud af Kursen, kæmpe haardt for at vinde op mod Nordøsten, men den drev øjensynlig mere mod Vest, og det saa ud til, at den vilde komme over mod Fjorden paa Jyllandssiden, det var tydeligt, at den havde lidt Havari, thi den manøvrerede tungt og langsomt; haardt lastet var den.

Medens denne Beretning med mange Kommentarer blev afgivet, løb Baaden ind og bragte de samme Nyheder; dog kunde Folkene end yderligere melde, at den fremmede Brig havde mistet sin Gaffel og altsaa ikke kunde sætte sit Brigsejl.

„Hun ligger og fedter derude, armeret er hun ikke, og der er ikke Tale om, at hun kan arbejde sig op til Luvart uden Agtersejl, jeg skulde tage meget fejl, om hun ikke har en ordentlig Føring Østersø-Rug i sig."

„Hvor langt kan hun være borte, Søren?" spurgte Hans Brandt.

„Ikke over en Sømil fra Birkholm, og skynder vi os ikke, render hun i Gabet paa Kanonbaadene fra Allrø?"

Det sidste indsaa alle, og der blev stor Travlhed. „Postillonen" var hurtig bemandet, sexten Mand foruden Skipperen gik om Bord, og snart stod Jagten til Havs, fulgt af de største Fiskerbaade med fire geværvæbnede Mand om Bord i hver. Jagten havde faaet noget mere „Bovenvægt" ved de to Kanoner; men for sine klosrebede Sejl bar den sig dog stolt, dens Bygning var jo i Slægt med de Vande, den skulde fare paa. Som den der skummede frem klos bidevind, var den et Udtryk for hele Byens Energi i disse Landets Ulykkes- og Fattigdoms-Aar, en lille Jagt med fire smaa Malmkanoner var nu „de Danskes Vej til Ros og Magt", medens Danmarks 16 Linieskibe og 24 Fregatter under engelsk Flag fo'r over Havene; men den Skare, der stod paa Havnehovedet og stirrede ud efter, havde allerede ved Savn, Nød og Arbejdsløshed lagt sin Ærgerrighed til Side, det gjaldt først at tjene Føden til sig og sine, og dette skete bedst ved Forvovenhed og Dødsforagt.

„Postillonen" stævnede udad og forsvandt bag Øen. — Man gik hjem til Middag; men der var Uro over alle.

Den engelske Brig laa og huggede for sine Mersejlsstumper ude i Strømraset mellem Store Bælt og Samsø; ud fra Horsensfjorden stævnede to Kanonjoller, men „Kaperen" havde Forspringet.

„Klos til Vinden, Peder, og to Kugler for! . . . . skønt det behøves vist ikke, hun stryger nok, naar hun ser, hvem vi er."

Den engelske Brig forsøgte tydeligvis af flygte, der blev stukken Reb ud af Mersejlene, og man saa, at der agterude stræbtes at oprigge en Gaffel; men det tog Tid, Skuden var øjensynlig ikke svært bemandet og kunde ikke overkomme Arbejdet baade agter paa Dækket og til Vejrs,

den var „kastet bak" under Rebningen, men ligesom den havde faaet strakt de forstørrede Mersseil, røg det forreste med et Knald fra Ligene, og Briggen var hjælpeløs.

„Det er ikke kostbart Havari," sagde Kaperskipperen, idet han affyrede det første Skud.

Kuglen borede sig ind i Briggens Side, den næste Kugle ricocheiterede og fo'r op paa Skibet, i det samme forsvandt et Hoved, der kiggede over Lønningen. „Postillonen", fulgt af sine fire Adjudanter, strøg op paa Laarningen.

„Do haul ned de Flag!" brølede Skipperen, „or we shoot you i Sænk!"

Dette frygtelige „Praj" syntes at gøre sin Virkning, thi Englænderen firede til Tegn paa Overgivelse sit endnu tilbageværende Mersseil ned paa Æselshovedet og strøg sit Kontorflag, der viste et liggende gult Kors i blaa Bund.

Briggen „Arabella of Sunderland" var erobret, taget af Kaperjagten „Postillonen", og blev nu tagen i Besiddelse af 10 af Jagtens Besætning og fire fra Fiskerbaadene. De kongelige Kanonbaade kom ikke med i Dansen den Gang. Dannebrog blev hejst paa Fortoppen over det engelske Flag; Bredfokken sat, store Mersseil ligesaa, og medens „Postillonen" af og til sejlede rundt om den langsomme Koffardimand, førtes denne sikkert ind i den fynske Havn, hvor den blev modtaget med rungende Hurraraab.

Birkedommeren stod i fuld Uniform paa Havnehovedet, ved Siden af ham Toldforvalteren, Præsten og Hans Brandt, omkring disse „Honoratiores" grupperede sig Byens Befolkning, alle lige nysgerrige efter at faa at vide, hvad Prisen havde inde.

Den engelske Besætning, 12 Mand, af hvilke dog Overstyrmanden var falden for Kaperens Ricochetkugle, blev mønstret, og efter at Retten forelobig var sat i Kahytten, blev Forhøret tilført Protokollen. Skipperen forklarede, at han kom fra Riga med 700 Tønder Rug og 200 Baller Hamp foruden forskelligt Stykgods, hvortil bl. a. hørte en Del fint Ruslæder og adskillige Tusind Alen Sejldug samt nogen Te; han havde været indlemmet i en Konvoi paa henved 300 Sejlere, der under Beskyttelse af Linieskibene „Gravesend" og „Manilla", samt Fregat-

terne „Tigress", „Euryalus" og „Minerva", havde samlet sig ved Øsel for at gaa hjem; flere var forliste, adskillige tagne af danske Kapere og Kanonbaade, Briggen „Arabella" havde ikke kunnet undgaa at blive slaaet op gennem Store Bælt, og nu var de her.

Der blev lovformelig afsagt Fangedekret over dem og forelobig blev de anbragte i Raadhusarresten, indtil Prisretten og Auktionen var holdt. Dette tog ikke lang Tid. Prisretten „eragtede", at Briggen „Arabella" af Sunderland med indehavende Ladning var „som god og lovlig Prise" at tildømme Kaperkaptejn Ole Jensen og hans Mandskab, idet dog var at bemærke, at Kongen ifølge Kaperreglementet af 1808 erholdt sin Ottendedel af Ladningen og Skibets Værdi, og Kaperrederen Købmand Hans Brandt havde at affinde sig med sin Kaptejn og Mandskab under Afdærd efter Loven.

Ved Auktionen blev Hampen købt paa Kongens Vegne af Birkedommeren, de øvrige Varer blev tilslaaede forskellige, paa Skib og Kornladningen blev Hans Brandt højstbydende med 20,000 Daler „Sølvværdi"; men ak! Pengene, der lød saa højt, var ikke meget værd i hine Dage.

Denne Kapring gav Anledning til adskillig Lystighed i Købstaden; det bedste af alt var „Tableauet" paa Klubsalen i Gæstgivergaarden. Hertil betaltes der Entre, Indtægten sendtes til de danske Krigsfanger i England, som sandelig nok kunde trænge til Støtte. Paa Teatret havde den „dramatiske Forening", som Borgerne kaldte den, oprejst et Alter, hvorpaa der brændte en Flamme, bagved Alteret viste et Transparent Ordene: „Fædrelandets Værn". Ti unge Piger i kortlivede Kjoler stod i „Attitude" med smaa Flag i Hænderne, medens Præsten fremsagde et i Anledningen forfattet Digt; endelig blev Kaperkaptejnen og hans Gaster bekransede, og ved det derefter følgende Drikkelag dundrede det ud i Natten:

„Har end vi mistet Skib og Sejl
for Albions Blus og Brande,
vi viser ej vort Agterspejl,
men stævner kækt paa Vande,
det danske Mod ej dræbes kan,
nej slaas vi vil til sidste Mand,
trods Storm og Hav vi finde Land
med Priser fra vor Fjende!"

Ja en lille Glæde var meget værd i hine sørgelige Dage; men Glæden tømtes ogsaa i fulde Drag, thi hos enhver lurede selv under Festens Larm Bevidstheden om, at om nogle faa Dage begyndte det daglige Liv igen, de tunge, arbejdsløse Vinterdage; saa tog man Glæden, naar den bød sig.

De engelske Fanger var under Bedækning af Borgervæbningen, der havde faaet nye Stene i Geværerne, afsendt til Odense, for derfra at gaa videre til København.

Glæden og Festlighederne over Kapringen var forbi; Vinteren begyndte for Alvor, og over hele Nordeuropa lød Beretning om de frygtelige Søulykker paa Jyllands Vestkyst og helt ned mod Kanalen drev der Vragstumper og Lig i Hundredevis, medens Rygterne om den franske Kejsers paatænkte Ruslandstog svirrede i Luften.

I den fyenske Havneby maatte man tænke paa „de nærmeste Krav", og disse var Føden og Klæderne. I Havnen laa den erobrede Brig, nu kun indehavende sin Kornlast; den var befunden at være temmelig ny, efter Skipperens Udsagn kun 15 Aar, vel udhalet og en skarp Sejler, men hvad skulde den bruges til? Det talte mange i Byen om.

Der foregik en Del for lukkede Døre i Hans Brandts Kontor; der var ankommen en fremmed Skipper til Byen, han var kendt af flere, havde sejlet fra Svendborg i Langfart og var berygtet for sin Haardhed, men ogsaa for sin Forretningsdygtighed og for det Held, hvormed han flere Gange var gaaet klar af engelske Krydsere.

Han fik sine Ordrer i Brandts Kontor, og en skøn Dag havde Bodkarlen hørt de Ord: „Gaa til Arendal eller Kristiansand, sælg Kornet og list saa ned til Cadix, men bliv af med Mandskabet der!"

Mere havde Bodkarlen ikke hørt, og nogle faa Dage efter var „Arabella"s Navnebrædt taget bort, Certeparti Maalebrev, Bilbrev o. s. v. udstedt for Brig „Valborg" af B. til Norge. Fra Hans Brandts Bryggeri, Skibsbrødsbageri og Reberbane kom der Proviant og Øl om Bord, og med 10 Mand fra Byen og Omegnen stak „Valborg" i Søen med Kurs for Norge.

Skipper Haarby, mellem Søfolk kaldet „Isbjørnen", var en „haard Hund", og det lod til, at han gjorde sig Umage for at gøre Mandskabet utilfreds.

I Kristianssand var det let at blive af med Kornet, det gav høje Priser, og det bedste var, at det blev betalt i klingende Mønt, ikke som i Danmark med Sedler; men i Norge vankede der ingen Landlov, derimod Nat og Dag skarpt Udkig efter engelske Krydsere, thi Fregatten „Tartar", der blokerede paa de Kanter, havde den ubehagelige Egenskab at være allestedsnærværende.

Imidlertid gik alt godt, og „Valborg" stævnede i Februar Maaned ud paa det vældige Atlanterhav Norden om Skotland.

Folkene var snart enige om, at der ikke var til at være om Bord hos „Isbjørnen"; det var „Slaveliv", men „vent, til vi kommer til Land!" Det var vistnok netop dette, Skipperen ventede paa, da han en Maanedstid efter ankrede paa Cadix's Red og allerede den første Dag udbetalte hele Hyren og gav alle Mand Landlov, efter at han dog først selv havde været i Land.

„Der kommer ingen om Bord i Aften," smaasnakkede Skipperen med sig selv, da han gik ene om Bord og lavede sig lidt Aftensmad. Han gik ned paa Mellemdækket og eftersaa nogle svære Ringebolte, der sad i Skibssiden, talte Kød- og Flæsketønderne i Proviantkælderen, eftersaa Spunsene paa Olfadene og steg endelig ned i „Kædebrønden" (det Hul i Skibet, hvor Ankerkættingen slippes ned).

Ude paa Reden krydsede en spansk Tredækker, en af de faa, der havde overlevet Nederlaget ved Trafalgar, men inde i Byen hos en Vinvært, vidste han, sad i dette Øjeblik hans fyenske Mandskab, hvis det da ikke allerede var bastet og bundet og paa Vej op i Sierra Morena for at indlemmes i de Frikorpser, der oppe i Spaniens uvejsomme Bjerge kæmpede mod Franskmændene. „Isbjørnen" havde ordnet alt godt, før han slap sit Mandskab i Land.

Der kom virkelig ingen om Bord, og Dagen efter maatte Kaptejn Haarby i Land, men ikke just for at melde sit Mandskabs Rømning — „hvad kunde det nytte?" — nej, der var meget andet at gøre: der skulde skaffes nyt Mandskab.

Det var nogle mærkelige Indkøb, Skipperen gjorde: Harmonikaer, Trommer, Trompeter og Bækkener, gamle kasserede Uniformer, Knive, Glas og alle Slags Legetøj for Børn; endvidere forskellige stærkt farvede Tøjer, kort sagt de mærkeligste Genstande, hele Kister fulde; men Ladningen fyldte ikke ret meget i Skibet. Saa blev der ogsaa indladet en Del salt Kød, mest af gamle „Berigos" (Muldæsler), alt kom stille og ubemærket om Bord, og endelig mødte en Morgen 15 Mand, gulblege Spanioler, Italienere og Grækere — Karle, der ikke var bange for noget — de var mønstrede til St. Katarina paa Brasiliens Kyst.

„Valborg" havde passeret Krebsens Vendekreds, taget Kending af Linien og laa nu paa 2 Graders sydlig Bredde og 25 Graders østlig Længde og „lugtede Land".

Kaptejn Haarby sad i sin Kahyt og udregnede Bestikket. Om et Døgn eller saa skulde de efter hans Beregning være ved Loango-Flodens Munding, og der skulde „Forretningerne" begynde.

Intet Skib havde han mødt, hverken Orlogs- eller Koffardimænd, og ved at lægge Mærke til Havet havde han kun set en ganske enkelt Haj; han var altsaa ikke i de almindelige Slavehandleres Kølvand, thi der færdes Hajerne i Flokke; det var et endnu temmelig ubefærdet Sted, han nærmede sig, der vilde nok blive Forretninger at gøre; men nu maatte Mandskabet have at vide, hvor det var, og hvad det gjaldt; disse gulbrune Abekatte vilde vist være nok saa glade ved den Fart. Bare de ikke blev bange for Skindet! Men lad dem bare kny!

Skipper Haarby gik ud paa Dækket, det var ikke frit for, at Fralandsvinden allerede nu bar en Duft af Blomster ud paa Havet, Skibshunden stod ude paa Bakken og snøftede mod Vinden.

Skipperen raabte alle Mand agterud: „Som I ser, boys, „lugter Hunden Land", og vi vil ogsaa snart faa det at se, men I maa lige saa godt først som sidst faa at vide, hvor vi er; vi er nu paa Afrikas Kyst, omtrent ud for Loango-Floden, og hvad vi skal der, kan I nok forstaa." (Ja det forstod Spaniolerne godt, og Haarby fortsatte): „Det er ikke af de godt kendte „Ibenholtssteder"; men jeg ved, at der bor en Stamme der, som næsten er

ukendt med Europæerne; lad mig nu se, at I bærer jer fornuftigt ad, vi har Spilleværker og Kram nok at give dem; kan vi slippe for at købe, men faa dem om Bord med det gode, saa er det saa meget des bedre. Og nu alle Mand klar, naar vi faar Landet i Sigte!"

Det lod ikke til, at Spanierne paa nogen Maade var bedrøvede over Udsigten til at gaa med „levende Fragt" til Brasilien, Cuba, eller hvor det nu skulde være hen, og da der saa blev uddelt extra Brændevin, var alt godt; der pludredes og snakkedes alle Vegne om de tilkommende Løjer.

Landet kom til Syne som en lang, flad, grøn Stribe, der maatte Lodhivere ud i Røsterne, og langsomt listede „Valborg" sig paa Loddet ind mod den Flod, hvis Udløb nu blev mere og mere synlig, og den kom lykkelig over „Barren".

Ankeret faldt et Stykke inde i Floden.

Til begge Sider saas et skønt afrikansk Landskab, Palmerne svajede for Søvinden, og Negrenes Hytter laa tæt langs Bredden, det var aabenbart en Fiskerstamme, thi deres smaa Kanoer var fortøjede langs Bredden; men der blev Røre, da det store, ukendte Skib trængte ind i Floden.

„Valborg" laa stille, under Solsejlene spadserede Mandskabet, let klædte, omkring, paa nogle Brædder var lavet en fristende Udstilling af Harmonikaer, Violiner og andre vidunderlige Ting, og paa Skipperens Ordre var de musikalske af Mandskabet stadig i Gang med at spille, en stor Brændevinstønde med Hane i laa paa et Lad.

Man saa de indfødte i Land, det var høje, kulsorte Skikkelser, pyntede paa de ufatteligste Maader, bemalede med forskellige Farver, behængte paa Arme og Ben med Muslingskaller og med Fuglefjer stukne i Haaret.

De laa nogle Dage og ventede, ingen Baad gik fra Borde, de Vilde skulde gøre det første Skridt, Kaptejn Haarby vidste ikke, om det var en menneskeædende Stamme, og hans Mandskab var jo ikke stort.

Endelig saas en Kano vove sig ud til Skibet, de indfødtes Frygt og Forbavselse var overvunden. I Kanoen sad en høj Mand, pyntet med Metalringe i Ørerne og en stor Ring gennem Næsen; han var saa fuldstændig afrikansk

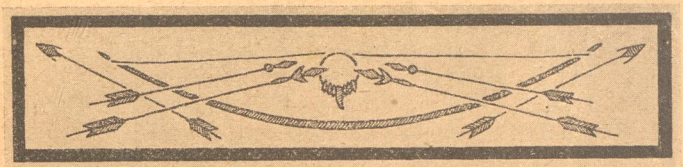

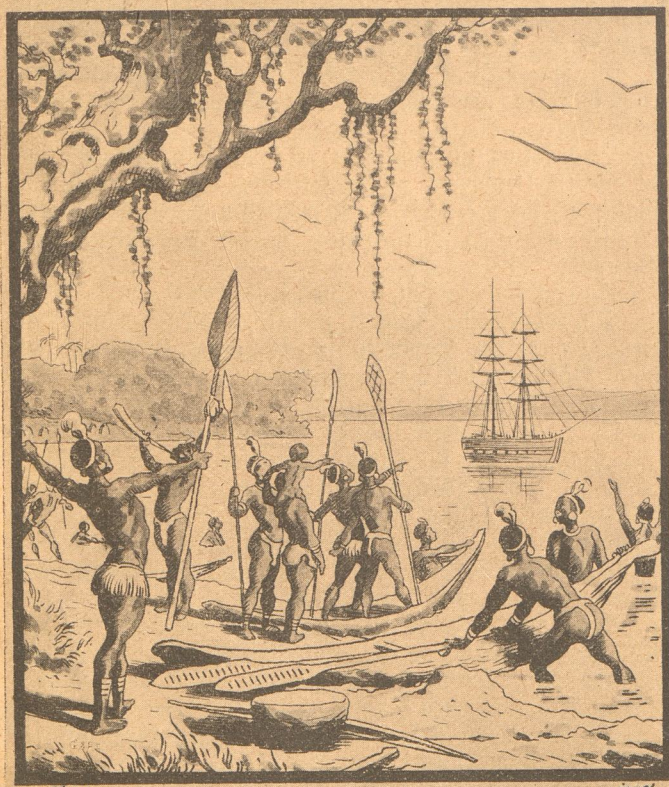

N·W· 1898·

klædt, at alle om Bord i „Valborg" var paa det rene med, at her paa dette Sted havde endnu ingen Europæer sat sin Fod; thi havde dette været Tilfældet, da havde Høvdingen sikkert i det mindste haft en eller anden gammel Uniforms-Pjalt eller Hat paa; men det havde han ikke, altsaa havde „Valborg" ved sin Kaptejns Dygtighed og Kundskab om Afrikas Kyststrækninger virkelig fundet et Sted, hvor Europæere var ukendte, og hvor altsaa heller ingen Slavehandel endnu havde fundet Sted.

Beboerne maatte kunne gøres godtroende, thi det gjaldt ikke om at „købe" Slaver.

Kanoen nærmede sig tøvende, og Folkene hvilede paa Aarerne, men Kaptejn Haarby stod saa venlig indbydende i Falderebsporten, at deres Frygt overvandtes, Kanoen lagde til ved Skibet, og da Kaptejnen rakte sin gamle Straahat ned som en Gave, snappede Høvdingen den med en saa komisk Begærlighed, at det ikke var muligt for Mandskabet at holde Latteren tilbage.

„Vi er nok komne til de rette," mente Kaptejnen og lo indad mod sine Folk.

Han stillede sig med den dybeste Ærbødighed i Miner og Bevægelser hen i Falderebsgabet for at modtage Hans sorte Majestæt, der nu med frit Mod lagde til ved Falderebet og paa Skipperens venlige Indbydelse begyndte at stige op, idet han, førend han rejste sig fra Kanoen, lod en af sine Undersaatter dække hans Skuldre med et plettet Pantherskind, der blev knappet sammen om Halsen; den gamle Straahat var ham dog saa kær, at Pantherhovedet, som ellers var bestemt til at dække hans Isse, nu maatte nøjes med som en Hætte at hænge ned ad Ryggen.

I denne Skikkelse traadte Negerkongen om Bord i „Valborg", og det varede ikke længe, før han over alle de Vidundere, han saa om Bord, helt lagde sin Værdighed til Side og fo'r omkring som et Barn; det viste sig strax, at han ligesom alle Vilde saa godt som øjeblikkelig opfattede Brugen af de Ting, der selv viste deres Anvendelse, saaledes fo'r han strax med en Kats Behændighed op ad Vanterne, og da det blev ham vist, hvorledes et Stagsejl hejstes, var han strax klar over det hele. Kahytsudstyr, ja selv Gangspil, var det ham derimod umuligt at fatte,

men hvad han og hans Folk strax begreb, det var Drikkevarerne, som skænkedes rundelig for dem; man har endnu intet Folk fundet paa Jorden, som ikke har forstaaet at lave berusende Drikkevarer og sætte dem til Livs. Det var ellers ikke saa ganske let at holde Styr paa de sorte, thi alt, hvad de saa, vilde de have, og Kaptejn Haarby sparede ikke paa smaa Foræringer, ligesom han lod dem se alt muligt: de gamle spanske Uniformer, Geværerne, Knivene, smaa Spejle — alt fremvistes; thi det gjaldt at gøre de Vilde begærlige, og dette lykkedes i fuldeste Maal, Hans Majestæt solgte endog sit Værdigheds-Tegn, Pantherskindet, for en gammel laset Uniforms-Trøje.

Endelig roede Negrene i Land, efter at have gjort Kaptejnen begribelig, at de ganske overordentlig gerne vilde se ham i Land og handle med ham.

Om Natten efter Besøget var der skarp Vagt om Bord i Skonnerten. Kanonerne var ladte og hver Mand bevæbnet, det var jo nemlig mere end sandsynligt, at de Vilde, opflammede af Begærlighed efter de sete Ting, vilde gøre et Forsøg paa at erobre Skuden.

Dette skete dog ikke, men Dagen efter ankom atter Kong Daoka, medbringende fire Elefanttænder, en Mængde Frugter og to bundne „Springbukke" (et Slags Antiloper). Efter at have overleveret disse Gaver betydede han Kaptejnen, at han trygt kunde komme i Land med sine Varer, for at hans Undersaatter kunde handle med ham.

Det blev altsaa aftalt, at næste Dag skulde Markedet finde Sted.

Ved Daggry roede Skonnertens Storbaad i Land, ladet med en Masse forskellige Sager af dem, der var tagne om Bord i Cadix; der blev indrettet Borde paa Stranden, hvor den fristende Udstilling blev ordnet, fire Matroser vandrede, væbnede med ladte Bøsser, Pistoler samt skarptslebne Huggerter, omkring for i paakommende Tilfælde at give Ild, Kaptejn Haarby vogtede sig vel for at lade de indfødte komme i Besiddelse af noget Ildvaaben.

Hele Stammen, der dog ikke var synderlig stor, men som alle „Ækvator-Negere", lige saa sort som Stenkul, var mødt næsten fuldtallig ved Stranden, og uafladelig blæstes der i Konkylier for at sammenkalde saa mange som mulig,

der medbragtes Oxer og Faar til Byttemiddel, og et begrænset Antal af disse blev ogsaa indkøbte og hurtigst muligt bragt om Bord. En Neger solgte saaledes en Oxe for et lille Spejl, en gammel Halmhat og et Par Sejldugsbuxer. Da der var ført om Bord 14 Oxer og 10 store Faar, vægrede Europæerne sig ved at købe flere, men modtog dog endnu en Mængde prægtige store Fisk, der blev anbragte i et Hyttefad.

Dyrehuder, især af vilde Dyr, Elefanttænder, velluglende Gummi, Palmenødder og mangfoldige andre Ting kom dernæst frem som Handelsvarer, og Kaptejn Haarby regnede ud, at hans Markedskram alt i sælgelige Varer havde indbragt ham Værdi for et Par Tusind Daler, foruden Kvæget, der havde en anden Bestemmelse. Selvfølgelig gaves der mange Snapse i Lidkøb, saa Stemningen var meget oplivet, og Larmen af Harmonikaer, Violiner og Trompeter var næsten uudholdelig. Mange falbød ogsaa smaa Børn, men dette Byttemiddel blev ikke taget for gode Varer, i hvert Fald ikke forelobig; der blev ogsaa trakteret godt i Daokas Telt, men Europæerne passede godt paa at holde Hovederne rene.

Da Aftenen nærmede sig, roede alle om Bord i „Valborg" igen, dog ikke førend Kaptejnen havde indbudt Høvdingen og over 150 andre unge rafke Mænd til om et Par Dage at aflægge et Besøg om Bord i Skibet, hvor der saa skulde være stort Gilde, og hvor Handelen kunde fortsættes.

De to følgende Dage var der en umaadelig Travlhed om Bord i Skonnerten, Dækket flød af Blod, Skibet var helt omdannet til et Slagtehus, alle de købte Oxer, Faar og Antiloper, maatte række Hals, Salttønder stod langs Dækket, Kroppene blev hejste op til Afkøling, Kokken kogte Saltlage, og udenbords tumlede Krokodiller og Hajer omkring i vild Dans, de sloges om det rigelige Affald, der uafladelig smedes over Bord. Efter de firbenede Dyr kom Raden til de indkøbte Fisk, der ligeledes blev nedsaltede, alle Slags Rødder, Knolde og Grønt blev gemt hen og stuvet i Lasten, medens Vandbaaden laa højere oppe i Floden for at fylde Vand.

Kaptejnen og Styrmændene havde imidlertid deres

egen Beskæftigelse: Paa Mellemdækket eftersaa de alle Ringbolte, undersøgte en Masse korte Lænker med Fod- og Armbøjler, hvilke Lænker blev omhyggelig gemte, dog ikke anderledes, end at de var lette at finde og strax kunde tages i Brug.

Der faldt af og til Ord imellem dem: „Her har aldrig været nogen „Ibenholtshandler". — „Har vi nu Brændevin nok?" — „Over 300 Gallons foruden det andet Negergift." — „I Morgen holder vi hver Ende klar, og Ankeret faar gaa, hvis det ikke kan være andet."

Om Natten blev Skonnerten svajet rundt, saa Stævnen viste mod det aabne Hav; Ankeret blev hevet ind, til Tovet stod ret op og ned; og medens Kokken brasede og stegte i Kabyssen til det forestaaende Gilde, og Folkene lagde Tønder og Ankere frem, baade paa øverste Dæk og Mellemdækket, eftersaa Skipperen og Styrmændene hvert Sejl og hvert Tov; alt befandtes i bedste Orden.

Allerede tidlig om Morgenen begyndte Kanoerne at ro ud til Skibet, og inden Middag var der over 150 raske unge Negere i deres bedste Puds om Bord, Vaabnene, Buer, Pile og enkelte Spyd blev lagt bort, og Handelen begyndte atter med de samme Byttemidler som i Gaar. Hvad Negrene tilhandlede sig, blev strax lagt i deres Kanoer og roet i Land af Drenge, for saa vidt det da var Køberen muligt at afse sine Skatte.

Saa bakkede Kokken op, Spuleballierne fyldtes med Suppe, og det kogte Kød og forskellige Stege sattes frem. De Vilde puttede Hovederne helt ned i Ballierne og drak Suppen, klappede sig paa Maven og aad, som om de ikke havde faaet Mad i fjorten Dage. Brændevinsankrene blev ogsaa flittig tiltalte, og kort og godt, før Aften laa alle de sorte Gæster døddrukne omkring paa Dækkene.

Nu var Øjeblikket kommet, lydløst entrede nogle faa Folk til Vejrs, gjorde Raasejlene los, hejsede Forrestagsejlene og Skonnertsejlet, Ankertovet blev overskaaret og sank med et Plask i Floden. Medens Folkene var ivrig sysselsatte med at bære de drukne Negere ned paa Mellemdækket og lægge dem i Lænker, listede „Valborg" sig med Landbrisen ud i det aabne Hav, og da den dejlige tropiske Sol stod op, og de rovede Slaver begyndte at vaagne,

stod „Valborg" for fulde Sejl nordvest paa over Atlanterhavet, over hundrede Sømil fra Floden, hvor den havde hentet sin levende Last.

Negrenes Raseri lader sig lettere tænke end beskrive. Da det salte Kød blev uddelt til dem, vilde de hverken spise eller drikke, og det viste sig, at flere ved at rive i Lænkerne havde saaret sig baade paa Haandled og Ankler. Kaptejn Haarbys lumpne Foretagende var lykkedes over al Forventning, 150 unge, stærke Negere, der saa godt som intet havde kostet ham, laa nede i Lasten; kunde han bringe dem vel beholdne til Rio Santos eller Cuba, saa var hvert „Stykke Kød" ligesaa meget værd som 300 a 400 danske Dalere.

Og saa stævnede „Valborg" over Atlanterhavet. Et Slaveskib er intet behageligt Opholdssted, Lugerne maa stadig holdes aabne, at ikke den forfærdelige Stank mellem Dækkene skal blive alt for udholdelig; hver Morgen blev der spulet paa Slavedækket, og det flød med Vand, de stakkels sorte betragtede da deres Bødler med alt andet end kærlige Blikke, og Larmen af Lænkerne ledte Tanken hen paa vilde Dyr; men de spanske Matroser var ikke blødhjertede, og Negrene ansaas i hine Dage ikke engang for rigtige Mennesker.

Kaptejn Haarby skulde dog ikke faa det fulde Udbytte af sin dristige Rejse.

Han besluttede sig efter Samraad med sine spanske Styrmænd til at gaa til spansk Amerika og afhænde Ladningen i Cap Norte ved Amazonflodens Munding; der, forsikrede Styrmændene, var et brillant Marked, thi i Egnene om Amazondeltaet vilde det være lettere at sælge de ganske raa Negere, der jo først skulde vænnes til Slavearbejdet; saadanne frisødte Folk vilde aldrig kunne „gaa af" i en større By, men „lad dem bare komme ud paa Plantagerne i Amazondeltaet, der skal de nok blive tamme."

Altsaa styrede „Valborg" mod Nordvest, forbi St. Helena, der nogle faa Aar senere skulde rives ud af sin ubemærkede Tilstand ved at blive Napoleon den Stores Fængsel.

Alt syntes at gaa godt, man mødte kun et enkelt Skib og det saa langt borte, at der ingen Forbindelse kom i Stand.

En Morgen, da man ventede at faa Brasiliens Kyst i Sigte, opdagedes et Fartøj, der øjensynlig bar ned paa „Valborg". Det værste, der kunde møde vore Eventyrere, var en engelsk Krydser, thi denne var jo baade det danske

Flags Fjende, og tillige havde den efter Folkeretten Lov til at straffe Mandskabet for at have Slaver om Bord (Danmark havde jo alt i 1792 forbudt sine Skibe at fare i Slavehandel). Her var altsaa dobbelt Fare. Kanonerne

paa „Valborg" — der var kun to — blev ladte, og alle de gamle Muskedonnere ligesaa; men efterhaanden som den fremmedes Skrog dukkede frem, saas det temmelig tydelig, at den var „Valborg" overlegen. Gode Raad var dyre, thi selv om Sejleren ikke just var engelsk, vilde det dog nok komme til Bataille, thi i hine bevægede Tider tog Kaperne det ikke saa nøje.

Der blev holdt Skibsraad om Bord i „Valborg", og flere Forslag kom frem, bl. a. det gamle, at man frejdig skulde styre løs paa den fremmede, hejse Nødflag og bede om Hjælp, da man havde Kolera om Bord; men Kaptejn Haarby indvendte, at det maatte være en meget dum Kaper, der vilde tro dette, dertil stod „Valborg"s Sejl og hele Rejsning alt for godt og rigtigt.

„Nej, saa har jeg et bedre Forslag at gøre jer, Gutter. Se der kommer det spanske Flag op under Gaffelnokken; fire Kanoner har han, det kan vi se; jeg har ikke meget Mod paa at slaas, thi mange af Negrene vil blive saarede, og vi bliver dog de smaa; men kender jeg Fyren derovre ret, saa gaar han gerne ind paa et fredeligt Forlig. Hvad siger I om at hejse Parlamentærflag? Saa faar vi ham herover, eller vi gaar om Bord til ham og byder ham at gaa i Kompagni med os, vi giver ham 25 Negere, mod at Fjendtlighederne ophører; hvis ikke, slaas vi og sprænger Skuden i Luften, inden han kan entre os."

Alle sluttede sig til dette Forslag, som virkelig var snildt nok. Kaperne i hine Dage var næsten altid villige til at dele Byttet, thi ellers var der kun droje Hug og liden Fordel at hente.

Altsaa kom det hvide Flag op under Gaffelnokken paa „Valborg", og den fremmede nærmede sig. En lille Fustage Krudt blev bragt op paa „Valborg"s Dæk og slaaet op, og en Mand med en Lunte blev stillet hen ved den. Saaledes rustet kastede „Valborg" bak, og afventede Begivenhedernes videre Gang.

Den spanske Kaper kastede ogsaa bak, næsten Side om Side med Skonnerten, og affirede sin Hækjolle, hvori der sprang sex bevæbnede Mænd, der med raske Aaretag roede hen mod „Valborg". „Hold Lunten klar, Diego!" sagde Kaptejn Haarby koldblodig.

Den fremmede Besætning entrede om Bord. „Hvorfra og hvorhen, hvad Skib er det?"

„Dansk Skonnert „Valborg" fra Afrikas Kyst til Kap Norte paa Brasiliens Kyst med Slaver. Hvad Skib er det?"

„Kaperen „Donna Juanita" fra Alicante".

„Hør nu, Kammerat," sagde Kaptejn Haarby, „lad os skilles ad som Venner. I har fire Kanoner, vi kun to, men skal vi slaas, saa gaar det ud over de stakkels sorte, og jeg kan forsikre jer, vi giver os ikke; til Bunds eller til Vejrs, og saa faar I slet ikke noget . . . Diego, brænder Lunten godt?"

„Si, Si, Sennor Capitano," svarede Diego.

Den spanske Kaptejn skottede hen til den aabne Krudttønde, og et Blik paa Haarbys og hans Folks Ansigter sagde ham, at de trolig vilde opfylde deres Trusel; han var gaaet i en Fælde.

„Men hør nu, Kammerat," tog Haarby Ordet, „jeg foreslaar Dem en Handel: De gaar ned og udtager 25 Slaver, dem beholder De og kan tjene en god Skilling paa, og saa sejler De Deres Vej og vi vor; i modsat Fald — jo, saa ved De, hvad der sker . . . Januarius, hent Flasken!"

Den spanske Kaptejn indsaa Fordelen ved dette Bytte; der blev drukket paa Handelen, og „Kapernes Frimureri", som i hine Dage overholdtes strengt, stod ogsaa her sin Prøve. 25 Negere, just ikke af de bedste, blev udtagne og med Lænkerne paa ført om Bord i Spanieren, og Flagene „kippedes", da de to hæderlige Skibe skiltes ad.

„Havde han lugtet Elfenbenet og de andre Herligheder, var vi ikke slupne saa let," mumlede Kaptejn Haarby til Styrmanden og gned sig i Hænderne.

„Valborg" kom velbeholden ind paa Brasiliens Kyst, og saa snart Slaveskibets Ankomst ryktedes, var der Købere nok. Planterne i hine Egne var udelukkende spanske Kreoler, der var dragne over til det dræbende Klima, for i kort Tid at finde en Formue eller en Grav. De havde hyppig Brug for nye Negere paa Sukkermarkerne, thi dels tog Feberen dem og dels krævede Klapperslangen og „Pilhovedet" (en amerikansk Giftslange) stadig deres Ofre. Ank

N: Wiwek.
1898.—

tionen blev holdt om Bord, og i Løbet af fjorten Dage var „Valborg"s Mellemdæk ryddet for sin levende Ladning og dennes Plads indtaget af en ærlig Sukkerladning, bestemt for Holland.

Nu gjaldt det Hjemrejsen, men først løb Kaptejn Haarby ind til den hollandske Ø Curacao, hvor Elfenbenet, Hudene og de andre afrikanske Sager indbragte en betydelig Sum. Her skilte han sig ved sin spanske Besætning, og med fjorten Hollændere om Bord lagdes Kursen for Evropa.

Alt gik godt, thi Skibet var blevet forsynet med hollandske Papirer og saaledes sikret baade mod engelske og franske Angreb. I Rotterdam afleveredes Ladningen og ballastet listede „Valborg" sig igennem Nordsøen og Kattegat. Rejsen havde da taget et Aar og fire Maaneder; men da Kaptejnen endelig med Dannebrog under Gaffelen stod ind i Havnen ved den nordfyenske Købstad og gjorde Regnskab op med sin Reder, da var det ikke uden Grund, at denne gned sig i Hænderne, thi 18,000 blanke hollandske Gylden var i hine fattige Tider en overordentlig stor Sum. Hvordan den var tjent, havde mindre at betyde, Røverfærd ansaas ikke slig Rejse for, Slavehandel var forbudt, men Nød bryder Lov.

Hans Brandt rejste kort efter til København og søgte Foretræde hos Frederik den Sjette. Det var hans Ærinde at tilbyde Staten 5000 Rigsdaler til Hjælp til Flaadens Genoprejsning; Kongen tog med Glæde derimod og spurgte ikke om Kilden til Pengene. Hans Brandt rejste hjem med et Ridderkors til sig selv, et Sølvkors til Kaptejn Haarby og Kaperbrev for „Skonnerten Valborg".

Ja saaledes fo'r hine Tiders jernhaarde Søfolk Jorden rundt, Indsatsen var Liv, Frihed og først og sidst et ubøjeligt Mod, Formuer grundlagdes, og Formuer tabtes i hine lovløse Tider, da de store Stater gik foran og udplyndrede de smaa. Under disse Forhold fostredes modige Folk, saa vel paa Land som paa Hav, og vil end Nutiden dømme dem haardt, saa fortjener dog de vilde Kapergaster og Eventyrere fra Hundredaarets Begyndelse det Skudsmaal, at de var tro mod Konge, Land og Flag.

Skærsommer.

(Til efterfølgende Digt har Forfatterinden, en sjællandsk Bondepige, selv tegnet omstaaende Billede. Red.).

Saa har vi dig da atter, du dejlige Skærsommer
med hvide Liljekalke, med Roser og med Blommer,
med Haver, overfulde af Hyld og Syrener,
som med Jasmin og Guldregn sig duftende forener.

Og vi har vide Marker, saa grønne og saa bløde,
med smaa bitte Valmuer, skinnende og røde,
med Smørblomst og Fingerbøl, hvis fine Klokke titter
iblandt en Stjærneskare af høje Margeritter.

Og vi har en Rugmark med svaje, unge Vipper,
hvorunder, i sin Rede, smaa Lærkeunger pipper.
Og vi har et Engdrag, den nydeligste Mose,
hvor Glemmigejen blomstrer hos Nøkkens hvide Rose.

Og vi har en Skov med saa rige, brede Bøge,
at lunt og lindt de lukker for Solens hede Øje,
hvor Kvidren og „Kuk, Kuk!" mellem Bladhanget lyder,
og Hybenbusken Vandreren sin friske Rose byder.

Og vi har en Indsø saa perleklar og rolig,
at Sol og Skovens Sylde den gengiver trolig,
selv Fjerfknen, synes man, dybt paa Bunden fejler,
den travle, vævre Svale under Flugten sig spejler.

Og vi har et Øje, som dette glad kan skue,
og vi har et Hjerte, som brænde kan i Lue
for Lys og for Skønhed og Sylde her i Livet,
og deri skue ham, som det hele os har givet.

Karen M. Nielsen.

Skærsommer.

Tvillingbrødrene.

Fortælling af **Magdalene Thoresen.**

Med Tegninger af Louis Moe.

Olfert og Sylvan Pedersøn var som Tvillinger komnen til Verden i en af Norges vestenfjeldske Bygder. Forældrene var Præsten Hans Pedersøn og Hustru Oldfrida Stensdatter, hvilket Par atter havde havt Præst efter Præst i sin Familje, saa langt man kunde forske tilbage. Denne ensformige Livsretning havde og afsat sit Præg i Slægten, thi de var saa at sige præstemærkede Allesammen fra Moders Liv baade Mænd og Kvinder.

Olfert havde været den Førstefødte, og uagtet Sylvan var kommen til Verden i samme Time, var det dog, som Olfert havde taget med sig et større Livsmon end Broderen, og at denne, som kom bagefter, havde maattet nøjes med, hvad Formanden havde levnet, — ja det syntes fast, som havde han allerede i Moders Liv været Foregangsmanden ved Naturens skjulte Anretning, thi medens han strax tog fat paa Livet, stod der en Kamp med Døden,

for Sylvan fik saamegen Livsaande, at han kunde følge Broderen efter.

Endog gjennem hele Barnealderen og fremover i Gutteaarene beholdt Olfert sit Foregangsmærke. Han fik et tidligt udviklet Manddomspræg, medens Sylvan var liden og spædvoxen som en Kvinde. Der var saaledes ikke noget udvortes Mærke paa dette naturhelligede Broderskab, men indad mod Livets Kildespring voxte derimod Tegnet for hver Dag, der stod Tvillingstjernens Mærke: uadskillelig i Liv og Død.

Saa mangen Gang under Opvæxten havde de Ord været udtalt: „Stakkers Sylvan, som kom sidst! Storebror'en tog det meste til sig, og Lillebror'en fik næsten ingen Ting."

Denne Tale havde Olfert mærket sig, og han stod allerede i Barndommen rammet af den, som af en Beskyldning, og uden at forstaa den søgte han ligesom at gjøre det godt igjen ved altid at være parat for at støtte den mindre Broder. Men eftersom Aarene gik, og Tanken voxede, blev dette til et Ansvar, og uagtet den Forklaring hørtes ofte af de stille Forældre — understreget af foldede Hænder og fromme Miner — at saaledes havde nu Gud bestemt det fra Evighed af, — var det dog, som Olfert maatte stride imod den Tro: hvorfor skulde han blive saa storvoxen og stærk, han var jo langtfra saa godhjertet som Sylvan? Maatte Vorherre da ikke have gjort meget mere for ham?

Paa disse Spørgsmaal fik dog Olfert ikke noget Svar, men der opkom en Uvilje i ham, han vidste ikke mod hvem. Havde han kunnet tage af sin Vext og lægge til Broderens, havde han gjort det. Men var Sylvan altsaa bleven forurettet ved ham, godt, saa vilde han og dele med ham! Han vilde ikke nævnes „Storebror". Og med den Erklæring gik han ligesom truende frem mod alle

Men han vandt ikke herved noget, hverken for sig selv eller Broderen. Han blev blot anset som en hovmodig Gut, og Sylvan fik endnu mere Ynk over sin Svaghed. At han havde vænnet sig til bestandig at gaa Haand i Haand med Sylvan, og at tage Ordet for ham, blev anset som en Kuelse, og at han i alle Maader værgede ham —

saa han ikke skulde støde sin Fod paa nogen Sten! — sik Latteren over sig: „Slig usseligt Kryb var nu Gutten heller ikke, han kunde baade snakke og gaa, han!"

Men det var kun udadtil, indad, hvor Samlivets Knytning var foregaaet, længe før Verdens Øje kunde følge den, der vandt de begge to. Naturligvis gaar den, der giver Værget, uvilkaarlig foran den, som værges, og som derved let kommer til at føle sig paa anden Haand, men saadan var det dog ikke med Sylvan. Den Beundring, han følte for Broderen, var saa stor, at den blev ham selv til en aandelig Befrugtning. Den samlede sig omkring Hjerteroden, lig Duftens Kilde i en Blomst, og udstraalede herfra sit eget Væsen i Personlighedens stille Liv.

Olfert udviklede sig derimod til en stærk Karakter. Der, han vilde frem, brød han gjennem enhver Modstand. Efter saa mange Slægtled, fulde af Medgjørlighed og Respekt for Autoriteten, var der i ham pludselig, og som det syntes uden nogen fornuftig Mening, bleven underlagt et Sprængstof af Naturen, der gik truende imod alt det Jevngode og Sædvanlige, og fordrede en anden Retsbevidsthed. Retten skulde ikke gives Mennesket som en Naadegave, men som en tilvunden Hævd.

Hvorfra han havde faaet det kampfyldte Sind, var ikke godt at forstaa, thi der herskede i al hans Omgængelse blot Medgjørlighed. Selv Naturen gik ind under dette jevnmodige Begreb, thi Fjeldene lukkede sig beskyttende om den lille Bygd. Vistnok var der en Fos, kaldet Smalefossen, fordi den, som et smalt Vandløb sneg sig fredeligt ned over Fjeldet, men den indeholdt dog en stor Vandmasse, og den styrtede sig brat ud over et Stup, hvor den malede rundt, saa Skumsprøjtet stod vildt op omkring det udbrustne Fjeld. Dog, en Fos var der jo paa saamange Steder, og ved denne var der slet ingen Fare, at sige, naar man fulgte Vejen nedenom, thi steg man brat op til den, kunde det blive livsfarligt nok, hvorfor man ogsaa kaldte den øvre Vej for Galnevejen. Saa var jo ogsaa Havet i Nærheden, men Kampen derfra følles dog mere som et Efterdøn — en Flaksen af Havstormens knækkede Vinger! end selve Uvejret. Naturligvis kunde det nok

alligevel hos en livlig Aand give Fantasien en hidsende Forskning, Indbildningen forstærker jo ofte Synet.

Olfert var imidlertid i Slægt med alt det, som stred, og han fandt det overalt. Det, som var helt, brød han sig lidet om, men gik det i Stykker, da lo han af Fornøjelse. At Hverdagslivets indesluttede Kjedsomhed tænkte han ikke over, han var opdraget i den Vane at se Faderen, en sær gammel Mand, som spiste meget og talte lidet, leve efter Klokkeslettet, medens Moderen gik sin stille Rundgang i Huset og gjorde det godt for dem alle. Men naar han havde faaet Gaardshundene hidset mod hinanden, gik der Ild i ham, og han fik Syner af den Verden, han aldrig havde set, og det Kampliv, som Historiebøgerne fortalte om.

Hvordan skulde han komme ud over alle Fjeldene? Hvordan komme sammen med Folkene paa hin Side — de, som syntes bare at leve og røres i Strid? Og i dette Tankeliv, som ingen delte med ham, voxte han saa at sige sig selv over Hovedet. Han maatte være den øverste af alle — kun ikke overfor Lillebror! Han, som ikke havde nogen Magt i sig til at værge for sig med, men som stod stille og lod alting gaa hen over sig, ligesom Urten paa Marken!

Sylvan var dog ikke saa værgeløs, som Broderen mente. Han havde ganske vist ikke det i sin Natur, som kunde slaa fra sig, men han havde det, som undgik enhver Strid. Han havde egentlig kun Sans for det gode. At han i alt, hvor der skulde gjøres et Valg, lod Broderen vælge for sig, kom ikke af Magtløshed, men af Kjærlighed. Han følte det som en Lykke at læse i Olferts mørke ildfulde Øjne, og at spørge sig for i dem, dog herved fik han tillige en Anelse om Strid, og hans Hjerte trak sig sammen af Skræk, men det var som Barnet, naar det uvilkaarlig drager det dybe Suk uden at vide hvorfor.

Sammen med Brødrene opvoxte en to Aar yngre Gjente, et tiltaget Barn af Præsten, som blev holdt lidt ved en Side — halvt med Husbondfolket og halvt med Tjenestefolket. Ingen vidste ret, hvor hun hørte hen, og da hun ikke havde fast Plads paa Gaarden og kun brugtes til en Haandsrækning, hang hun saa underlig løst uden-

paa det hele. Hun var sig dog dette Forhold ret vel bevidst, og Utrygheden gjorde hende sky, men Skyheden klædte hende godt, og den gjorde hende afholdt til begge Sider.

For Brødrene blev Ada, saa var hendes Navn, det samme som for de andre. Havde der under Opvæxten været Fest og Løjer i dem, da var hun kanske bleven draget med ind i, men Olfert gik, selv som Barn, sin alvorlige Gang, og Sylvan skiltes aldrig fra ham, der blev da ikke Plads til en tredje — hverken imellem eller ved en Side.

Saa blev liden Ada til en Allemandsven, og med det farveløse Mærke voxede hun Barnealderen ud.

Der kom imidlertid andre Dage baade for Brødrene og for hende, og i dem fik hun lidt mere Betydning. Præstefruen havde paa sin stille Pligtgang i flere Aar baaret paa en ulægelig Sygdom, og da den omsider tvang hende til at give tabt, blev den fjortenaarige Ada taget i Brug. Hun fik den Bestilling at tilse den syge Husmor, og i denne Omsorg voxte hun frem til sin første menneskelige Bevidsthed. De smertefulde Ojekast af den Lidende vækkede hendes Hjerte op af Barnedrømmen, og hun gled paa stille, milde Taarestrømme ind i sit nye Liv.

Da kom der en lysende Vaardag. En mild Regn havde om Natten udgydt sin kvægende Drik over Skov og Mark, og nu kom Solen til og lukkede op for Gro-Kraftens hemmelighedsfulde Arbejde. Da blev der en Travlhed i Naturen, som fik sin Opsang af Insekternes summende Sværme, og en Bebudelse om Sommerdagens Herlighed gled i sitrende Lysbølger hen mellem Himmel og Jord.

Den syge Kvinde var af Ada bleven hjulpen til at sidde oprejst i Sengen, og et Vindue var bleven aabnet til et Udkig. Hun hvilede sig dødsmattet ind til sin lille Plejerske, og over hendes blege Aasyn gik der et Glædesskjær ved Synet af Vaarens Herlighed — i det mødtes Livet og Døden som Venner!

Under dette tren Sylvan ind i Stuen, men ved Synet af Moderen veg han skjælvende tilbage: hvad var det, som havde udvisket de kjendte Miner og sat de fremmede stive Drag i Steden, var det Døden? „Mor!" skreg han, og bredte Armene imod hende.

Da rettede hun sig og sagde med gispende Aande:

„Døden er der — — — kom — at jeg kan gi' Dig min Velsignelse."

„Mor! — Mor! — Jeg kan ikke ta' imod den alene — Bror maa jo være med. Jeg henter ham, Mor — Du

maa leve — Du maa!" og med dette Udraab foer Sylvan ud af Stuen og bort over de sollyse Veje til det Sted, hvor han vidste, Broderen plejede at sidde alene paa Morgenstunden med en af sine Bøger.

Olfert saa ham komme skrigende og gik imod ham. „Hvad er der?“ spurgte hun. „Du ser saa opjaget ud.“

Men Sylvan kunde ikke svare for Graad, han bare tog ham ved Haanden og trak ham med sig. Da de var naaet hen til Husdøren, fik han endelig frem de Ord: „Mor — dør!“ men de hørtes som et Nødskrig.

„Mor dør!“ gientog Olfert, og saa paa Broderen, som han ikke havde forstaaet ham.

„Hun vilde gi' mig sin Velsignelse, men jeg kunde ikke — det var jo, som jeg tog den fra Dig,“ hulkede Sylvan.

Nu var Olfert klar og fattet. Han greb Broderens Haand, og skyndte sig ind til den døende.

Det var et gribende Syn, som mødte dem, men det var skjønt som en Aabenbaring. Livet og Døden stod Ansigt til Ansigt — hvem sejrede? Moderen sad endnu oprejst og stirrede frem for sig med lysende, vidtaabne Øjne, og med et Udtryk i de dødsmærkede Drag, som om hun af al Sjælens Magt og Evne vilde fastholde Livet. Og Ada, i hvis fine Barneansigt den spændende Forventning var blandet med et Udtryk af Overanstrængelse for at opretholde den Syge, havde uvilkaarlig faaet et ældre Udseende, og hendes Øjne en Glans, som det yderste Tag af Kræfterne ofte giver, før Evnen brister, ligesom Lyset, der blaffer op, før det slukner.

Haand i Haand knælede Brødrene ned ved Lejet, Olfert med Smertens Drag i det mørke Aasyn og Sylvan henfalden i Graad.

„Børn!“ fremgispede den Døende, og rækkede Hænderne imod dem. „Gud signe Jer!“ Da sank Hænderne, men endnu en Gang rejste Livet sig til Modstand, og med et skjælvende Smil hviskede hun: „Storebror — — Lillebror — — aldrig — —“ hun stred for at kunne sige et Ord til, men Læberne bevægede sig uden Lyd.

Da fik Olfert en Indskydelse, han syntes at forstaa det uudtalte Ord: „Aldrig skilles,“ gientog han. Smilet fløj endnu en Gang over de døende Træk, og Livet sluktes.

„Aldrig skilles!“ gientog han, og drog den hulkende Broder ind til sig.

Da de rejste sig for at gaa, blev de vaer Ada, som endnu stod med Armene om den Døde. De saa et Øjeblik paa hinanden alle tre, men da de ikke fandt Ordet, gik Brødrene for at søge Faderen, som ogsaa var borte fra Gaarden, og Ada blev alene hos den døde Husmoder.

Ved dette Møde med Døden, som nok var forudset, men som alligevel havde overfaldet dem med Skræk, skete der tillige et Brud paa Vaarens Herlighed, og den føltes ikke som Lægdommens Kildespring ovenpaa den lange, ubøjelige Vinter. Men saa fulgte jo Sommeren efter, og den gav rigelig Gjengjæld. Mangt et Aar kunde den i disse Egne nok være som en knapskaaren surmulen Velgjører, der viklede sig ind i saa mange Taager, at den mer end den halve Tid lod Tæppet gaa ned for Glansen af den høje Himmel, men i dette Aar var den godstemt, og Naturen fik selv her i de jevne Kaar stor Fremvæxt i Skjønhed og Fylde.

Da inddrak Brødrene Trøst af den varme Glædeskilde, og Sorgen højnede sig til Vemod. Det var, som deres Tvillingliv ved Moderens Død var bleven helliget, og som de i det havde modtaget et Slags hemmelighedsfuldt Hverv af Naturen: Nej — de kunde aldrig skilles!

Det sagde hvert Drag og hver Mine i deres unge Ansigter, og det uagtet Naturen havde præget dem som Modsætninger. Men Hjertet havde jo en og samme Form, og Kjærligheden er altid den samme.

At de begge to skulde studere Theologi og indgaa i Præstestanden, var omtrent en Selvfølge. Og da de nu var naaet til den Alder, at der maatte tages en Bestemmelse om Skolegangen, blev der gjort det bedste Valg, thi Præsten var en formuende Mand, og hans eneste Ærgjerrighed var Sønnernes Fremkomst. De blev da sendt til Hovedstaden, blev tinget i Kost hos en Embedsmand af den gamle Skole, og fik det bedst mulige Tilsyn i alle Maader.

Efter denne Adskillelse faldt en dyb Stilhed over Præstegaarden, og da Præsten var temmelig sløv for det, som hørte under Husvæsenet, lod han det gaa, som det kunde. Heri fik han dog Hjælp fra en Kant, hvor ingen havde ventet den. Efterhaanden som Tyendet nu begyndte

at tiltage sig en Raadighed, som det ikke forstod hverken at udnytte eller begrænse, tog Ada fat, og gav det et Udseende, som om hun dertil var bemyndiget af den Afdøde. Og heller ikke satte nogen sig derimod. Hun var ved det nære og angstfulde Syn paa Døden ældet saa mærkeligt, at Barnealderens Skik og Væsen paa en Gang var forsvunden. Hun gik bleg, omsorgsfuld og stille den samme husmoderlige Pligtgang, som hun havde set den Afdøde gjøre det, og da hun tillige var ydmyg og hjælpsom, fik hun snart alle til Ven.

Selv Præsten begyndte at forstaa, at fra det blege Barn udgik der en vis Lysning i det gamle Hus, som gave Ro og Velvære til Hverdagslivet. Og saaledes udvikledes og fremvoxte Ada i et Hjems Tryghed til Ungmøens blomstrende Alder.

Tvillingbrødrene forblev imidlertid, hvor de var, til deres akademiske Bane var sluttet. Saaledes var nu Skikken den Gang, og heller ikke var Rejsen saadan indrettet paa at gjøre Svipture under Studeringen. I Almindelighed vendte den Studerende ikke tilbage til Hjemmet, før han havde alle sine Examina, selv om det varede en hel Del Aar — hvilket det i Almindelighed gjorde.

Paa denne Vej fulgtes Brødrene naturligvis ogsaa. Men saasom Naturen havde givet den ene Evnen til at storme frem, og den anden kun til at gaa jevn Skridtgang — og de dog ikke kunde skilles — saa krævede det stor Selvfornægtelse hos den Stærke for at sagtne sin Gang saavidt, at den Svage kunde følge med.

Men det skete. „Aldrig skilles" var bleven det Livsens Mærke, de gik frem under, og det stod endnu for dem i lysende Tegn. At desuagtet den rigt begavede Olfert skjød langt forbi Broderen i aandelig Vext, var unndgaaeligt. Men det gjorde ikke noget. Ligesaa lidt som Navnet „Storebror" og „Lillebror" i Barnealderen havde virket Skilsmisse, fordi det kom af ydre Aarsager, ligesaa lidt fik den uligt aandelige Vext nogen Indvirkning. Forbundet mellem dem var begyndt med Livsrodens fine Knytninger, det havde fulgt Blodets Gang til Hjertets store Samlingssted, og her ved Livets og Dødens Kildespring stod det fast — uflytteligt!

Og otte Aar gik hen. Præsten sad endnu i den gamle Præstegaard, og Ada — Jomfru Ada! saaledes vilde han, at hun skulde nævnes — gik fremdeles sin stille Pligtgang i Huslivet. Og der fulgte Velsignelse med hende. Hun havde den Lykke at kunne være selvfornægtende uden at opgive sig selv, og hun vandt derved alles Omsorg. Der var ingen af hendes Omgivelser, som ikke syntes, at der laa en Hjælp og en Udvej i hende. Ja det kom endog til det, at der af Menigheden var — saa en, saa en anden, som søgte at faa aftalt sin Sag med hende i Steden for med „den gamle samlende Præsten!"

Da blev endelig Sønnernes Hjemkomst meldt. Æren af deres Examina havde omtrent været ligelig fordelt, og alt, hvad Huset formaaede, blev nu gjort for at give dem en festlig Modtagelse. Flere af Menigheden var mødt op hist og her, hvor Hjemvejen førte forbi, og baade Storebror og Lillebror fik mange Haandsrækninger og gode Ord til Velkomst.

Udenfor Præstegaarden stod Præsten for at byde sit — Velkommen hjem! Han var traadt til som en rystende Olding, men ved Synet af de to saa herligt fremvoxne Sønner jog en Kraft igjennem ham, saa han i et Øjeblik fik Magt over Svagheden og blev sig uvilkaarlig bevidst, at han havde en Styrke i sig, som aldrig var bleven brugt.

Det blev da et overraskende glad Møde, thi ogsaa Sønnerne havde levet borte med den Tanke, at Faderen, som altid syntes at gaa omkring i en Døs, nu paa det nærmeste maatte være helt indsovnet!

Fra ham rettede de da uvilkaarlig begge to Blikket mod en anden Kant, og det søgte Ada. De vidste jo, at hun endnu var hos Faderen.

„Hvor har vi Ada?" spurgte Præsten glædeskjælvende. „Hvor haver Husets gode Aand forstukken sig?"

Og saa kom hun! Forunderlig rystende og bleg af Sindsbevægelse hilsede hun de unge Herrer Velkommen. Og da hun endnu havde beholdt sin frygtsomme Barneskik, mødtes de uvilkaarligt alle tre i et Gjensyn med Moderens Dødsstund. Hendes Skikkelse havde nok den voxne Kvindes Fylde, og hendes Ansigtsdrag var bleven fast udfor-

mede, men alligevel gjenkjendte de den tolvaarige Ada i hele hendes Person.

De to Brødres Sindsbevægelse, som de hver paa sin Maade søgte at skjule, blev dog ikke skjult for Ada, og som Gjenklangen fostrer en ny Tone, saadan rejste deres Følelser en hurtig og lykkelig Bevægelse i hendes Hjerte. En dyb Rødme skjød op i hendes blege Aasyn og tændte Ilden i hendes sky Øjne, og hun stod bævende for dem i Ungdommens dejlige Udspring.

Det blev kun som et Syn, thi Stunden var kort, men det var uudslætteligt. Det vidste de ogsaa — hver for sig — thi de nævnte det ikke, og det blev den første Hemmelighed, de havde for hinanden. Det var dog ikke af anden Grund end den Blyhed, hvormed den første Kjærlighed dækker sig — thi den vil ikke ses paa. Og Mand eller Kvinde — lige ens! de blive sig dog først i Kjærligheden fuldt bevidst.

Igjennem hele Studerelivet havde de kun taget Sigte paa Lærdommen, al anden Attraa havde været fremmet for dem. Som to rankvoxne Træer i en Ungskov var de traadt frem for Faderens Øjne, og Stunden efter stod de rammet af et Lyn og skjalv i Marven.

Saaledes blev altsaa deres Møde med Hjemmet! Det, de havde tænkt sig som en hendøsende Kjedsommelighed, var bleven til en Livsopvækkelse, hvori Manddommen udfoldede sig og fik Øje paa Livets store Bestemmelser. At de vedblivende fortav dette for hinanden, gjorde dog ingen Forskjel paa deres Samliv, de var lige uadskillelige. Den nye Følelse gjorde dem rigere for hver Dag, og denne Rigdom delte de med hinanden.

Det var dog ikke blot for hinanden indbyrdes, at de skjulte deres Kjærlighed, men de søgte ogsaa at skjule den for Ada, og for at kunne det, nødtes de til at vise sig mere fremmede end ret var. I dette Spil blev dog Olfert den stærkeste, thi han var i sin hele Optræden fornem og stolt, medens Sylvan nok havde Alvoret med sig, hvor han kom, men dog altid lod Hjertet skinne igjennem.

Hvorfor de tog dette Skjul, tænkte ingen af dem paa. Det hele var kommen saa uforvarende, de var, efter at have staaet frigjort og frejdige, bleven ligesom bundne af en

Forvirring, der truede med at omdanne hele deres Tankeliv. Alt, hvad de havde tænkt paa hidindtil, havde været Forstandens Prøvelser underlagt, men hvad de nu tænkte, gik mere ind i Drømmenes Verden, og Indbildningskraften truede med at tage Magten fra Forstanden. Men saameget Raaderum beholdt den dog, at den rejste Forvirringen i deres Aand, og at de lukkede over den som over en Hemmelighed.

Dog — slige Stemninger og Tilstande voxer! Kjærligheden er ikke sjelden at betragte som det fuldbaarne Frøkorn i Muldе. Det ligger stille i sit skjulte Indelukke, men Livets Arbejde hviler ikke derfor, og naar Fylden er naaet, brister Dækket, og Spiren staar der — færdig til at begynde Kampen med Tilværelsen.

Omgiven af dette stærkt bevægede aandelige Liv gik Ada nok saa stille og gjorde sin Gjerning. Men hendes Hjerte havde ogsaa sine skjulte Grunde, hvor hemmelige Tanker stred med hinanden — snart i Haab og snart i Frygt, thi hvorvel Brødrene end gjemte sine Følelser væk, der udstrømmede dog en Varme fra den skjulte Ild, og den følte hun. Hun var ikke nogen betydelig Aand, men hnn havde en stærk kvindelig Sans, og den har vidunderlige Følehorn!

Hun forstod, at hun ikke, som det skulde synes, var skyet af Brødrene, men tvertimod elsket. Dog forstod hun tillige, at Olfert stred med Stolthed imod sin Følelse, medens Sylvan mer og mer lod til at slippe enhver Modstand.

I denne varme Luft svulmede hendes Ungdomsliv op til en vidunderlig Skjønhedsfylde. Hun stod hver Dag iklædt den som en Brud, der venter sin Brudgom — men hvem var han?

Var det Sylvan, som nu kom drivende op over Vejen, og som standsede foran hende, og med sit straalende Aasyn syntes at indbyde hende til med ham at tage Sæde paa en Solsky, og svinge op over al Jordens Smaahed ind i en Himmerigs-Verden, hvor der ingen Ende var paa Glæden?

Men som hun stod færdig til at give ham sit Ja, trak han sig undselig bort over til en Sidevej, og han

forsvandt i Skyggen, medens hun gik videre frem i Solskinnet.

Ada var lidt fortrydelig til Mode. Hun havde i denne Stund ligesom tilbudt ham sit Hjerte. Holdt han sig da for god til i Alvor at udkaare hende — eller havde det bare været en Elskovsleg?

Hun fik, eftersom hun gik, en Fornemmelse af Skamfuldhed, der uvilkaarlig ledte hendes Tanker tilbage til hin Tid, da hun som Fattigbarn gik til Haande i Præstegaarden, og vidste ikke det Sted paa Jorden, som hun kunde kalde sit Hjem.

Da steg der Suk fra Hjertet og Graad til Øjet, og et isnende Drag trak hen over de fine Kinder, der for en Stund siden havde været som to blussende Roser. — Men videre og videre gik hun, og det var, som hun hverken saa eller hørte, for at følge det smertende Minde rundt i alle Forknythedens halvmørke Krinkelkroge.

Da greb en Haand fat i hende, og hun saa op. Det var Olfert. „Vilde Du gaa mig ukjendt forbi?" spurgte han, og hans mørke Øjne brændte sig som to Ildsluer ind i hendes taarefulde Syn.

Hun svarede ham ikke, men forsøgte at smile til ham, og faldt derved endnu dybere hen i Graad.

„O — Du grædende Kvinde!" udbrød han og tog hende i Favn. „Giv mig Dine Taarer, Ada, lad mig evindeligt eje dem! — Jeg elsker Dig, Ada! Lad mig faa tage Dig med ind i mit Liv. — — Vil Du — — vil Du?"

Nu rejste hun sig af Graaden og saa den stolte Mand ind i Øjnene. Mente han det — vilde han, som var saa højbaaren af Naturen, tage hende — den hjemløse — med paa sin store Livsvej?

„Vil Du, Elskede! Vil Du?" spurgte han igjen.

„Ja — jeg vil!" svarede hun. Men i det samme slog en Skovskade ned i Træet, hvorunder hun stod, og hun veg skræmt til Siden.

„Vær evig takket!" hviskede han, men saa sig uvilkaarlig om. „Der kommer nogen," tilføjede han. „Det er kanske Sylvan. Bliv, hvor Du er Ada, jeg vil tale med ham om noget. Kom herhen i Morgen — her paa det samme Sted."

Dermed sprang han afsted — paa samme stupende Maade som Skaden slog ned i Træet, og Ada gjemte sig væk. Hun kunde nu ikke mødes med nogen. Hvad hun havde at overveje, maatte hun i Enrum tale med sig selv om.

Den Enetale fandt ogsaa Sted, og en god Del af Natten gik med til det. Der faldt ikke uden videre Svar paa Spørgsmaal, men omsider kom dog en vis Enighed mellem Tankerne, og der svang sig op af dem en Sejersglæde over den stolte Lykke, som var bleven hende til Del. Den første Velsignelse, denne Lykke gav hende, blev en tryg drømmeløs Søvn, hvori hendes udtrættede Aand fik Hvile — og det kom hende vel med.

Det var ganske rigtig Sylvan, der kom drivende ned over Vejen, idet Olfert sprang frem fra Skoven. Men til nogen Samtale kom det ikke. Hver var saa mægtig optagen af sig selv, at de kunde ikke tale. Men de gik langsomt, hvilende i Gangen, af og til seende paa hinanden — udvexlende Lykkens Smil, og derfra synkende tilbage igjen i Sjælens Beruselse. De havde aldrig følt den Himmerigs Glæde i hinandens Selskab, som just paa denne tause Vandring.

Selv efter de var traadt ind i Hjemmet, følte de sig saa mægtigt dragne til hinanden, at de ved Bordsætningen satte sig Side om Side, og saa tæt hinanden, at Faderen uvilkaarlig blev det vaer, og udbrød leende: „Det er nok endnu det samme — Storebror og Lillebror! — Lillebror og Storebror!"

Da smilede Brødrene til hinanden, og i begges Aasyn tindrede Gjenskinnet af en dyb Sindsbevægelse. Og de vedblev at se paa hinanden, som om de efter en lang Adskillelse var mødtes, og af Sjælens Grund gav hinanden Tilsagnet om urokkelig Troskab.

Ved dette sad Ada skjælvende og blussende mellem Angst og Glæde. Men efter Haanden steg der en Forvirring i hendes Sind, som hun ikke kunde klare. Hun havde jo givet Olfert sit Ja, og hendes Hjerte havde løftet sig i stolt Glæde, men alligevel droges hun af Sylvans lysende Aasyn, og naar hans milde Øjne mødte hende ligesom med et Spørgsmaal, gav hendes Hjerte ham ufor-

varende sit Svar. Saa gik hun væk fra dem, og lukkede sig inde paa sit Kammer. Her vilde hun da i uforstyrret Ro hengive sig i Tanken paa sin Brudgom, men som hindret af en Trolddom kunde hun ikke faa Øje paa Olfert alene — hvor han gik frem for hendes indre Syn, fulgte Broderen med.

Næste Morgen laa Solskinnet varmt hen over alle Ting. Der var ikke noget saa grimt og usseligt, som ikke i sin Ringhed fik Hjælp af det. Og i denne Velstand af Lys og Glans bevægede Ada sig flink og glad baade inde og ude. Hvad Nattens Skygger havde manet frem, havde Dagens Lys udslettet, og næste Nat — aa den var helt ude af Syne.

I Værelset ovenpaa, hvor Brødrene holdt til, havde Sylvan smækket Vinduerne op, og gik nu smaaplystrende fra og til under Paaklædningen, medens Olfert endnu laa i Sengen med en af sine lærde Bøger for sig.

Pludselig keg Sylvan ud af Vinduet og bød Ada sit Godmorgen. „Gaar Du bort over til Skovvejen siden hen Ada, saa følger jeg Dig," raabte han, idet hun drog sig bort fra Stedet.

„Du skal ikke umage Dig, Bror," afbrød Olfert smaaleende. „Ada har det Følge, hun skal ha' — fra nu af — og siden hen — langt udover!"

„Hvad mener Du med det?" spurgte Sylvan og saa forundret paa ham.

„Jeg mener det, min kjæreste Lillebror — — at Ada er min Brud."

Sylvan vedblev at se paa Broderen uden at sige et Ord, indtil hans Ansigt overdroges af en dødelig Bleghed, og Hovedet sank ned paa Brystet. Saa rettede han lidt paa sig, ravede hen til sit Leje, og sank hjælpeløs sammen.

Olfert havde rejst sig overende og stirrede hen paa ham. Han talte ikke, og spurgte ikke. Det var heller ikke fornødent, thi Sagen stod øjeblikkelig klar for ham. De havde hidtil med Sind og Sans gaaet een Vej — nu havde Hjerterne gjort det samme.

Saa stod omsider Olfert op og klædte sig paa, og da Sylvan saa det, rejste han sig ligeledes, og fuldførte sin Paaklædning. Men uagtet han af al Magt søgte at løfte

et vist Mod, var han dog som Rekonvalescenten efter en haard Sygdom.

Da de nu var færdige til at gaa ned, for som de plejede i Morgenstunden at mødes med Faderen, vendte Olfert sig resolut om imod Broderen og brød den pinefulde Taushed.

„Kjære Sylvan!" sagde han. „Et Sandhedens Ord til Svar — har Du givet Ada Dit Hjerte?"

Sylvan lukkede Øjnene og tav.

„Har Du sagt det til hende?" vedblev Olfert.

Nu saa Sylvan ham op i Ansigtet og virrede med Hovedet. Men Livet i de spillende Øjne var udslukt, og hans ungdomsglade Aasyn var magret af. Det Syn gav Olfert Mod og Fasthed. Hvad han end bagefter maatte lide — i Øjeblikket var han Herre over sin Skjæbne. —

„Nu hør mig, Broder Sylvan," sagde han med stor Kraft. „Ada *var* min Brud, hun *er* det ikke mere. Men jeg kan ikke give Dig hendes Hjerte. Kan Du vinde det — da være det Dig vel undt."

Men nu fik ogsaa Sylvan Modet rejst. „Aldrig!" raabte han. „Aldrig tager jeg Dit Livsens Brød fra Dig! Det, som skulde mætte Dig med Velsignelse, vilde vorde mig til evig Fortabelse. Tag Du hende til Din stolte Brud. Jeg skal aldrig angre paa Din Lykke. Det skiller nok vore Veje, men vore Hjerter skulle være evindelig tilsammen! — Du ser med tvivlende Øjne paa mig — — Ak Storebror! Du skal være den sejrende i Livet. Du skal give hende Ære og Højhed. — — — Jeg — jeg," hulkede han, og den ophidsede Styrke forlod ham paa en Gang. — „Jeg kan kun give hende min Velsignelse."

Olfert havde imidlertid vanket omkring i Stuen. Nu stod han stille foran ham. „Min kjære Bror!" sagde han med fast Stemme og lagde begge sine Hænder paa hans Skuldre. „Naar vi ikke skulle fortabes i den Sag, da maa vi have den klar for os. Du og jeg elsker den samme Kvinde — saa lad os da bevare denne sorgfulde Enighed i vore Hjerter — — men jeg kan aldrig favne hende som min Brud. Og hermed skal det forblive. — Dog paa dette maa vi skilles! Jeg vil — med vor Faders Lov — uddrage til fremmede Lande."

„Broder!“ skreg Sylvan op i stor Smerte.

„Kun for nogle faa Aar,“ dæmpede Olfert. „Jeg agter at lære andre Folks Skik at kjende — og at følge Videnskabens Spor i andre Egne, thi min Aand tørster efter Lærdom.“

„Ak, Broder!“ bad Sylvan, og løftede sine foldede Hænder mod ham. „Værdiges dog at tage mod mit Offer! Hvis Du drager af Landet, bliver dog Skylden min — og jeg maa forgaa af Ringeagt for mig selv.“

„O, Du barnlige Hjerte!“ brød Olfert af. „Vel havde det været bedre, om Ada havde elsket Dig end mig. Jeg er den stridende Aand, og Du den sagtmodige Arbejder for Herren. Men som en Rover vilde jeg kjende mig, om jeg tog det Lam ud af Hjorden, som Du havde mærket, og forlystede mig med det, imedens Du forhungrede.“

Sylvan stod overvældet af sin Smerte. Broderens Offer havde hængt en Mølleſten om hans Hals, hvor skulde han vende sig hen for at give Gjengjæld?

Imedens rettede Olfert sig stærk og stolt, som vilde han rejse hele sin aandelige Kraft til Modstand, og gik med faste afmaalte Skridt mod Døren.

Da fløj der et lyst Skjær over Sylvans forkymrede Aasyn. Det var, som han pludselig gjorde en Opdagelse. „Endnu et Ord, Broder: Lad Delingen staa fast for Livet! Men Skjæbnerne ere ulige — hvad vi nu have til Deling, det skal gaa som en hel Ejendom over paa den Efterlevende.“

Olfert stod med Haanden paa Dørtaget. Han studsede lidt, rystede paa Hovedet, men aabnede rask Døren og først udenfor raabte han tilbage: „Lad Herren raade!“

„Ja — den, som kunde lade Herren raade!“ tænkte Sylvan, og drog et tungt Suk. Men fra dette Suk kom der noget resolut over ham. Han gik et Par Gange op og ned ad Gulvet, og traadte haardt til, som om han stampede med Braadder. Alligevel gik han bange omkring — og gik saa ud af Stuen.

Nede i Svalgangen kom Olfert imod ham. „Gaar Du en Tur?“ spurgte han. Men da han intet Svar fik, greb han sin Hue og lagde til: „Jeg er med.“

„Jeg tror — jeg helst maa gaa alene — jeg har nu noget at overtænke," svarede Sylvan, men kom i det samme til at ryste, saa Ordene knap hørtes, og han saa' sky til Siden Han hørte heller ikke efter, hvad Broderen sagde, og i det hele uden at give Agt paa noget omkring sig, foer han afsted — fast som han flygtede.

Og Olfert lod ham gaa. Han kunde jo hverken styre eller raade ham — de stod begge to som i et tornefuldt Indelukke, hver maatte søge sig Udgang efter eget Ojemaal.

Da kom en Smaagut drivende hen over Præstegaardsvejen, hvor han stod stille og saa sig om. En af Gjenterne nikkede kjendt til ham, og spurgte, saa temmelig ligeglad med Svaret, hvor han kom fra?

Gutten spyttede, og svarede efter en liden Betænkning: „Ja — sidst kommer jeg ifra Smalefossen — — og der gik han, Sylvan, opover Galnevejen — han stuper nok ud for — er jeg ræd."

„Aa Jøses!" udraabte Gjenten forskrækket, og saa' hen, hvor Olfert stod.

Men i det samme fløj han som baaret af Vinger indover Vejen til Smalefossen. Som i et Lynblink havde Meningen med Broderens sidste Ord staaet klar for ham: han vilde gaa i Døden, og derved aabne Livets Vej for den Gjenlevende!

Den nedre Vej til Fossen var som før nævnt uden Fare, og tildels uden Hindringer, saa han var snart paa Stedet. Og her saa han til sin Skræk og Glæde endnu Sylvan paa hin Side, stridende sig op over paa den farefulde Vej. „Aa høj!" raabte han hen over det kaagende Stup. —

Sylvan stod rammet af Lyden og saa did.

„Gaa tilbage!" truede Olfert, og hans kraftfulde Røst overdøvede Fossens Dur. Men da Broderen hverken svarede ham eller rørte sig, tog han et Fodfæste nærmere ind paa Stupet, hvorved han fik Sylvan ret for sig. „Nu hør efter!" skreg han paany. „Du har fra hin Side bare et Skridt til Døden — det samme har jeg her, gjør Du Skridtet — gjør jeg det og. — Nu ved Du Besked."

„Husker Du ikke mer Løftet, vi gav vor Moer i Dødsstunden?"

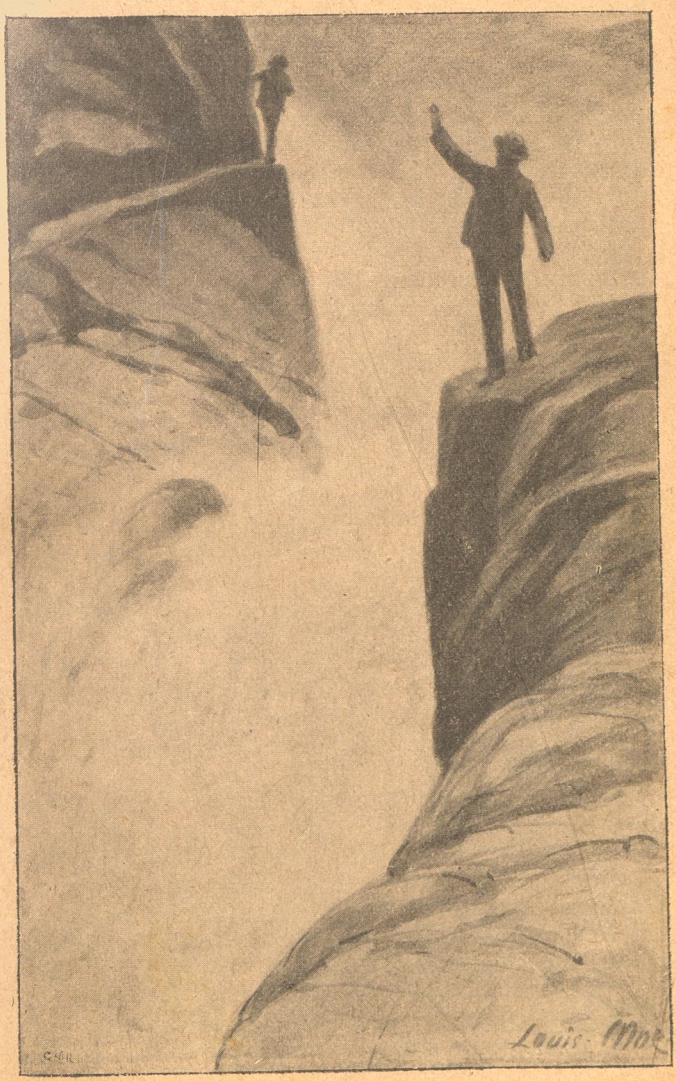
Louis Moe

„Aldrig at skilles. Jeg husker det, jeg — og jeg holder det."

Da vendte Sylvan langsomt om og gik som den domfældte Vejen tilbage. Her mødtes han med Broderen. En kort Stund hvilede de i hinandens Favn, saa vandrede de Haand i Haand til Hjemmet.

Ved Præstegaarden stod Folket udenfor paa Tunet og samraadede sig om det, de ikke forstod. Dog havde endnu ingen af dem talt til Præsten om den uvisse Frygt, de nærede, og da de nu saa Brødrene komme, gik den hurtigt i sin Moer igjen.

Der blev mellem Brødrene heller ikke talt videre om den Sag. Men da næste Morgen randt op, sollys og frisk som en Bebudelse af Ungdomsmod og Lyst, traadte Olfert hen for Broderen, og med sit luende Blik trængende dybt ind i hans frygtsomme Barneøjne sagde han:

„Mærk nu nøje, hvad jeg siger Dig, Sylvan: jeg tilsværger Dig ved den hellige Gud i Himlen, at enten Du lever eller dør, bliver Ada aldrig andet end min Søster. Nu ved Du fuld Besked, og det er til ingen Nytte, at Du sniger Dig gjennem en Løndør ud af Livet. Giv mig saa herpaa Dit Ord: at Du vil leve — og lide vel!"

„Det ske, som Du siger, Broder," svarede Sylvan. „Jeg tilsværger Dig Troskab i Liv og Død."

Da de lidt efter gik sammen ud over Tunet, kom Ada dem imøde. Hun begyndte uvilkaarlig at skjælve, da hun saa dem, og da de styrede hen imod hende, grebes hun af Angst. Det var, som der skulde overgaa hende en Dom. Og hun anede rigtigt.

„Ved Du, kjære Ada," begyndte Olfert, „Sylvan og jeg har i denne Stund givet hinanden Haand paa, at vi vilde være Dig — for hele Livet — to trofast elskende Brødre. Vil ikke Du og — være os en god Søster?"

Hun saa maalløs fra den ene til den anden. Hvad var der sket, siden hun sidst havde mødt dem, da Kjærligheden havde straalet imod hende fra begges Øjne, og de begge to ligesom havde krævet Livet af hende? Hun kunde ikke samle sig til et Svar. Hun gav til hver af de udrækkede Hænder en Haand. Saa nejede hun sig uvil-

kaarlig for dem, som hun havde gjort det ved deres Hjemkomst, og Fornemmelsen af den gamle hjemløse Forladthed faldt igjen som en Barfrost over alt hendes Væsen.

Og hun blev staaende paa samme Sted, hvor Dommen over hendes Liv var bleven hende forkyndt, medens Brødrene forlod hende. Brud havde han nævnt hende, og hun havde hele Tiden siden gaaet omkring som hun var brudeklædt — ja selv i denne straalende Morgenstund havde hun smilet til sig selv i Spejlet, og hvisket: „Brud" — — nu stod hun her afklædt — Brudeklædningen var som reven med af et Vindkast.

Stunden efter sneg hun sig dog ind i Huset og gjorde sin tilvante Gjerning. Det tog lidt længere Tid, men det skete altsammen paa rette Maade, thi Ada var Sagtmodighedens stille Datter, men hun var og af hine Tiders Kvinder, der ifølge god Skik underordnede sig Mandens Bestemmelser.

Imidlertid grublede hun over det skete. Først tog hun det som en Straf fra Himlen, fordi hun var gaaet Sandheden forbi og havde ladet sig daare af Forfængeligheden. Hun havde jo givet den stolte og højtpriste Olfert sit Ja, medens hendes Hjerte lige fra Barneaarene havde tilhørt den stille selvfornægtende Sylvan. Lidt efter lidt fik hun dog Synet opladt for den rette Sammenhæng, og da lysnede det over Sindet. Hendes unge Hjertes Himmel klarede vistnok ikke op til Solskin, men den fik et mildt skjønhedsbaaret Stjernelys — hun kunde se, hvor Vejen gik.

Og dermed var hun frelst. Hun vilde være Søsteren! Hvor Tvillingbrødrene nedlagde sit Offer, vilde hun og nedlægge sit. Nu kunde hun ikke mere overfaldes af den gamle Forladthed. I dette Kjærlighedens Samfund med Brødrene var der for hende knyttet et Blodets Baand, og nu havde hun en Slægt!

Paa en lidt anden Maade kæmpede Olfert og Sylvan sig igjennem Sagen. De havde ikke Sværmeriets mægtige Overtalelse til deres Hjælp saasom Kvinden. De maatte bruge Viljens Styrketag. For dem var hin hemmelighedsfulde Knytning af Sjæl og Legem, som vi benævne Blodets Baand, ikke saa let — hverken knyttede eller løste.

Men Forholdet var nu en Gang bestemt, og derved skulde det have sit Forblivende. Om og Ønsket rejste sig hos dem med en forlokkende Magt — der skulde ikke bestemmes om igjen.

Fra dette Opgjør med hinanden besluttede Brødrene at samraade sig med Faderen om Adas Livsvilkaar. De vilde, at der skulde tages testamentlig Bestemmelse om Familiearven, saaledes at hun gik ind som et Tredjeled i Delingen. Det Ønske voldte heller ingen Tvist Den gamle Fader gav dem fuld Raadighed til at handle, som de syntes bedst.

Herefter kom Samraadet om Brødrenes Fremtidskaar, og om det end ikke gav Strid, efterlod det dog en vis Tyngsel i Sindene. Faderen ønskede helst, ja fordrede det endog, at Sønnerne skulde i et Par Aar dele Hjemlivet med ham. Men heri modsatte de sig begge. Sylvan havde allerede Tilbud som Hjælpepræst, og Olfert vilde studere i fremmede Lande.

Faderen havde fuldgode og vægtige Grunde for sit Ønske, de andre ligeledes hver for sig, men de stærkeste af dem kjendte Gamlingen ikke til, og derfor tog han sig nær af deres Modvilje. Da syntes det omsider, som Sagen krævede et Offer, naar ikke Misnøjets snigende Ukrudt skulde overvoxe al Godheds Trivsel paa deres Vej.

Og saa gik Sylvan frem til Ofringen, det, hans Sjæl egentlig higede efter. „Hør mig, Fader," sagde han, og gik fast og modig frem for den gamle Mand, som allerede havde faaet et Drag af sørgmodig Græmmelse i sit Aasyn. „Vil Du tage mig som Hjælpepræst, skal jeg blive hos Dig til Dit Livs Ende. Men da kræver jeg, at Olfert — Storebroder min — faar drage af Landet — hvorhen hans Lyst og Vilje fører ham. — Vil Du nu det, eller vil Du ikke, Fader?"

Præsten var bleven helt greben af dette Tilbud, og rækkede begge Hænder imod Sønnen. „Gud signe Dig for det, min Søn, det var et godt Ord! Du skal faa det i mit Hus, som det var Dit eget. Tag Dig en Hustru efter Dit Hjerte, og vær lykkelig! Olfert, Store-Broder! Ja han skal visselig faa drage af Landet — som det sømmeligt og bedst kan ske."

Olfert svarede ikke. Der sitrede et uhyggeligt Træk af Mistanke over hans mørke Aasyn.

„Du ser i Dine gode Tanker det, som aldrig kan ske, Fader min," afbrød Sylvan. „Jeg ønsker i alt mit Liv at være og forblive i ensom Stand. Mit Hjerte forbliver i alt dets Skrøbelighed, som det er. Dette sværger jeg ved Gud og den hellige Aand!"

„Min Søn, min Søn! sværg ikke," afbrød Præsten forskrækket.

„Jeg har svoret, Fader," vedblev han. „Og Du, Broder Olfert, har hørt det — thi kræver jeg at staa til Troende."

Og for første Gang i sit Liv følte Sylvan sig løftet af en mandig Kraft i Sjælen. I denne Stund stod han paa Selvopofrelsens faste Grund, der, hvorfra et Menneske faar Respekt for sig selv og har Lov til at kræve Respekt af andre.

Den gamle Præst sank hen i Tanker — men Brødrene havde stillet sig Ansigt til Ansigt i et strengt Møde. Et Skjær af sorgfuld Bebreidelse laa over Sylvans dødblege Træk, dog stod han samtidig stivt rettet som til et Eftersyn af Loven.

„Om Forladelse, Lillebror!" brøste det ud af Olfert, og han styrtede til og tog Sylvan i Favn. For første Gang var der kommen en ond Tanke imellem dem, og de græd begge to i Bevidstheden om det.

Da rørte den gamle Fader paa sig, og uvilkaarlig gik Brødrene hen og knælede ned ved ham — de trængte til at gjøre et Forsoningens Knæfald.

„Hvor blev der af Mor?" foer Præsten op og saa sig omkring.

„Naa er det Jer, Børn," — tilføjede han. „Jeg syntes saa bestemt, at Mor var her."

„Saa giv os hendes Velsignelse sammen med Din, Far!" bad Olfert. „Og hav Tak, at Du var og er os en god Far!"

Præsten lagde i Taushed sine Hænder velsignende paa dem, og Brødrene forlod ham.

„Jeg forstaar Dig, Barn," sagde Olfert og fæstede i inderlig Hengivenhed det ildfulde Blik paa Sylvan. „Haardt vil Offeret tynge paa Dit saarede Hjerte."

„Tungere er dog Dit, Storebror! Du, som gav Lykken fra Dig. — Jeg har jo kun givet hen mit daarlige Ønske."

„Ak, Lillebror!" sukkede Olfert. „At vi, som af Gud, fik Livets Rodfæstning tilsammen, skulde voxe op og filtres."

„Dette er ingen Filtring," svarede Sylvan med sit stille Smil. „Det er blot Kjærlighedens Samvæxt i vore Hjerter, fordi de kunne ikke skilles!"

„Nej, Broder!" udraabte Olfert. „De kan fange Smerte ved hinanden — men de kan aldrig skilles!"

Saa blev der nu taget et fast Sigte paa Fremtiden. Sylvan fik snarlig den ansøgte Plads som Faderens Medhjælper, og Olfert drog vel udrustet med alt fornødent til en af Tyskl ands fjerne Universiteter. — Ada, som i sin blufærdige Svaghed dog ogsaa havde magtet at tage sit Parti, gik med Frejdighed sin gamle Pligtgang. En vis Ogning i Modet havde hun dog faaet, da den nævnte Arvebestemmelse var bleven hende forkyndt af Præsten. Hun havde jo derved vundet en Livsforsikring, som tog Uvishedens Bekymring fra hende — og hun kysfede taknemligt Skjæbnens Haand.

Lange Aarrækker flokkede sig sammen i Tidens Gang, de fleste kom og gik i stille Følge med hinanden, de afsatte ikke noget slaaende Skillemærke. Efter en halv Snes Aar var den gamle Præst død, og for en Nemheds Skyld var Sylvan bleven udnævnt til hans Efterfølger. Men derved fremkom ingen synlig Forandring i Forholdene. Sylvan trak sig omkring i ensom Stilhed. Han var ikke nogen præstelig Taler, han fulgte Evangeliet, nedlagde sit eget troende Hjerte i hvert Ord og blev efterhaanden i sine Tanker ligesaa troskyldig og enkel som et Barn.

Hans Menighed kunde ham ogsaa udenad, men derved skete dem ikke nogen Fortræd. De fleste kunde jo ogsaa sit Fadervor, men desuagtet blev det dog ved at være den Bøn, hvormed de sikrest fik Vorherre i Tale. Sylvan havde imidlertid et fuldbaarent Hjerte. Kampen med sin Ungdomsdrøm havde han først i Ensomhed, og den var

gaaet saa stille for sig, at der hverken stod Rift eller Skaar efter. Det havde været en Døden af Indbildningskraften, som længe var vedbleven at ville paatvinge ham sine Meninger, dernæst en stadig Omflytning af Ønsker og Tanker — fra Ungdommens fagre Højbo til Midalderens nøjsomme Hjemsted. Men uryggelig havde Maalet været for hans stille Fremgang. Ada, der var vedbleven at forvalte sin Husgjerning med samme taknemlige og trofaste Hu, fremgik til alle Tider som Søsteren for hans Øjne, thi om Tanken i de unge Aar af og til havde fulgt et Vildspor, de havde aldrig forraadt det. Broderligheden var overhovedet bleven til hans Livs Ledestjerne. Som den havde lyst over hans Tanker, lyste den ogsaa over hans Forhold til Menigheden. Og heri laa hans Magt — thi han havde, uagtet sit ringe aandelige Herredømme, Magt over den. Der var i den Omstændighed, at han fra Fødselen af havde oplevet de forskjellige Aldersskifter her paa Stedet, og særlig deri, at han var forbleven ugift, opstaaet et Frændskab imellem ham og Folket — han var en af deres egne! og de var ved ham fuld trygge for deres Sag hos Vorherre.

„Pan Sylvan," hed han for dem baade i Tiltale og i Omtale, vel saa ofte som „Præsten". Og Djævelen, hvis Tilværelse de troede ligesaa fast paa som paa Vorherre, han kunde spille op, saa galt han vilde — „han Sylvan kunde ta'en med sin Lillefinger!"

Under al denne Tid havde Sylvan ikke gjenset den elskede Storebror! Saalænge Faderen levede, havde han nok fastsat en og anden Tid til et Gjensynsmøde, men det var aldrig bleven til noget, og efter den gamle Præsts Død var der ikke mere Tale om den Ting. Hvert Aar fik Sylvan i Regelen en Skrivelse fra Broderen — et Slags lærd Dokument med Bevisgrunde og Følgeslutninger, som han læste uden at forstaa. Men det var for ham alligevel de kjendte Vejspor til Broderens varme Hjerte — det Tvillinghjerte, som han følte banke imod sit fra hvert Ord — selv de, som var indsvøbt i mange unødige Snirkler og Sving. Disse Breve vedblev han da at læse Aar efter Aar, skjønt de tilslut laa som gulnede Dokumenter foran

ham — det var som Kjærlighedsmindets pressede Blomster: kun hvad der engang var, talte de om!

At den højlærde Broder, som forlængst var bleven kaldet til en af det tyske Riges Talerstole, værdigedes at skrive til ham om sine lærde Disputatser, rørte ham som et Kjærtegn, og hver Gang et saadant Brev ankom, var det, som der udgik et nyt Liv fra Præstegaarden, og hele Menigheden blev paa en Maade delagtiggjort heri. Alle vidste de jo, at Præsten havde den lærde Broder i et fremmed Land, og de satte altid en Ære i at spørge om Nyt fra „han Olfert". Men Sylvan var jo ikke selv ret klog paa, hvad han læste, derfor holdt han Svaret hen i en vis profetisk Fjernhed, hvorved Olfert i deres Øjne fik en overnaturlig Storhed. „Det var nok Kar' det, som kunde ta' Djævelen i Nakken og sæt' en til Vægs, om han og sparkede fra sig med Hestefoden sin!"

Det var overhovedet Topmaalet af deres Beundring for baade Præsten og Broderen, at de kunde maale sig med Djævelen. Der var af Evangeliet et Ord, som gik igjen iblandt dem, og som tit fik de løjerligste Udtydninger, det var Antikristen. En og anden Skolelærer havde brugt det til at give sig et Skin af Lærdom, thi for Lærdom havde de en vis Respekt, og da de havde forstaaet, at Antikristen maatte være lærd, blev han af dem anset for at sidde inde med Svartebogen. Ikke selv han Sylvan vilde kunne magte ham. Der maatte nok en Biskop til, naar det ret skulde have Klem!

Imidlertid havde den Skjæbnekamp, som Sylvan i sin stille Ensomhed havde ført, ikke ladet sig uden Mærke, om og den i det Udvortes var gaaet Syn forbi. Han var tidlig falden sammen, og som det syntes af Alderdomssvaghed, men han var jo endnu ikke naaet op til det halvhundrede Aar, saa der maatte vel have været andre Grunde. Men hvad det nu end var, som saa ubesindigt havde ruttet med Livskraften, den var forbi, og han gik langsomt, men dog synligt nedad mod Graven.

Da var det, som om han ved en Opvaagnen pludselig blev sig sin Tilstand bevidst. Han saa sig uvilkaarlig fremad og tilbage: Hvad havde han i sin Langsomhed forsømt — hvad kunde der endnu gjøres godt?

Da rejste Broderfølelsen sig i ham med Fornyelsens hele Kraft. Storebror! den fornemme Vismand, — han, den aldrig glemte elskede Tvillingbroder! han maatte hidkomme til et Sidstemøde!

Efter denne Bestemmelse skrev han til Broderen og bad ham komme. Han berettede ikke heltud om sin Svaghedstilstand, men saa meget blev dog sagt, at der skinnede igjennem, hvad som blev fortiet. Der ankom ogsaa snareſt Svar fra Olfert med Tilsigelse om hans Komme. Sylvan havde med skjælvende Hænder brudt Seglet paa det store Brev med den salvelsesfulde Paaskrift, men da Broderkjærlighedens varme Ord — uden Lærdommens Brask og Bram — traadte ham i Møde fra hver Linje, græd han, som kun den Gamle kan græde, der endnu har Barnet i Hjertet, og meget af den Tyngsel, som Livskampen havde samlet paa Oplag i hans stille Sind, løsnede og gled væk paa den varme Strøm.

Og det lettede! Det Slør, som Dødstanken havde lagt over hans Syn, gled bort som en Taage, og han fik endnu en Gang Øje paa Livet — og Livet er jo Ungdom, hvor mange Aar der end kan tælles op.

Naturligvis blev Menigheden strax underrettet om den store Begivenhed. Han havde jo ingen anden Ven end den at meddele sig til — og siges maatte det! Det gik ogsaa hurtigt fra Mund til Mund, og fra Bygd til Bygd. Det syntes jo nok, at naar en Broder kom i Besøg til en anden Broder, var der ikke noget saa mærkeligt heri. Men da det greb Præsten slig, at han rentud levede op igjen, følte de sig efterhaanden selv grebne — næsten som om noget overnaturligt skulde ske. Og da Præsten fremholdt den Sag, at Broderen maaske vilde præke for dem, voxte Forventningen sig selv over Hovedet. En og anden havde nu hørt fortælle om Paven og Pavemagten, som var over baade Konger og Kejsere — kanske var den til endnu! Derude i de store Lande var der nok mangt og meget, som hverken de eller Præsten vidste om.

Endelig — midt op i denne svirrende Indbildning — ankom Olfert, som den bestemte, stolte Herre, med overlegen Klarhed over sin endnu ungdommelige Skikkelse. Og Lillebro'ren modtog ham næsten med Knæfald. Men det

var dog alene Kjærlighedens skjønne Ydmygelse — og den bøjer jo altid Sjælene til Tak.

Olfert var ogsaa hurtig rystet ud af de fremmede Former, og Tvillingbrødrene levede Barndomsmindet og Ungdomsdrømmen op igjen med en Styrke, som vidnede for Renheden og Ensomheden i deres Liv. Den store Lærdom og hele Fremmedlivets Aand og Virke var gaaet som en stærk Strøm henover Olfert og havde givet ham Manddommens Højhed og Kraft, men ved Hjertet havde den ikke rørt, det laa paa en Maade endnu i sit Barnesvøb. Og her mødtes Brødrene som Kjendinger. Paa denne Barndommens Tumleplads gik de atter sammen Haand i Haand, og følte ligesom nye Livsspirer skyde op af Samfødselens hemmelige Rodslyngning.

Mødet med Ada var derimod farveløst. Hos hende var Ungdommens Dejlighed falmet af, og hun stod i Afblomstringens blege Skjær. Men Godheden i de milde Øjne fandt dog hurtig en Gjenkjendelse, og den bar alle tre sejrende hen over enhver Ujevnhed fra Fortiden.

Overfor Menigheden gik det dog ikke saa, som Sylvan havde tænkt sig. Her mødte Olfert frem med hele sin fornemme Skik. Selv der, hvor han vidste, at her var det en og anden af Menighedens Udvalgte, og der en Kjending fra Fortiden, betragtede han dem alle som Skygger.

I Førstningen vakte det Undseelse og en vis Forknythed, men det tændte dog lidt efter lidt den onde Gnist, som kan blinke op af hvert Menneskes Sind, naar de overses, og det godhjertige Tilbud forsmaas. Olfert havde uagtet al sin Fornemhed og Lærdom, ikke det Ædelmod, som skal til for at kunne vise Folk tilbage uden at saare dem, hvor de i sin Troskyldighed gaar lidt for nær ind paa.

Men under det, at han saaledes gik sin højfornemme Gang som den stolte Væder mellem Faarene, blev Præsten mer og mer ydmyg, selv overfor den usleste i Menigheden, for derved ligesom at sone for Broderen; Følgen blev dog den, at det blot end mere æggede deres skjulte Vrede. De saa ham gaa der lig en Underordnet og Ringeagtet ved Siden af den stolte Broder, og det gik — som de syntes — baade hans og deres Ære for nær.

Sylvan forstod det ogsaa, men han gav det en anden Tydning. Det var ikke Ringeagt af Broderen, men det var Overhøjhed. For den havde de villigt bøjet sig, hvis det havde været en Biskop, der var optraadt iblandt dem, men som det nu alligevel — trods al hans Lærdom kun var Bror til Præsten deres — opvoxet som Gut paa Stedet, og jævnaldrende med en hel Del af dem, kjendte de sig dybt forargede ved hans Hovmod.

Imidlertid bearbejdede Sylvan den haardnakkede Storebror med al sin Kjærligheds Overtalelse, for at han skulde træde frem paa Prækestolen og oplade sin Visdoms lysende Væld for dem, thi det var en Ære, som vilde udsone Misnøjet og sikkert fylde deres Hjerter baade med Undren og Tak.

Olfert gik ugjerne ind paa dette. Han delte ikke Broderens Syn paa Sagen. For ham var Bonden et Væsen af ringere Art. Han var nok ikke trælbunden af Loven, men han bar Uvidenhedens Aag, og dermed var Umyndigheden jo nøje forbunden. Dog Sylvan slap ikke sit Tag i Broderens Hjerte, før han havde hans Ja. Og stoltere Dag havde han ikke oplevet end den, hvor han fra Prækestolen forkyndte, at Broderen til næste Højmesse vilde holde Talen her i Kirken.

Det vakte ogsaa et ualmindeligt Røre saavel i Menigheden, som udenfor den. I vide Kredse samraadede Folket sig om at drage did, — thi „i vide Kredse" betød ikke her de store Menneskesamlinger, men Naturens ubeboede Vejlængder, hvor den ene fik tage den anden med sig fra hist og her. Men Nysgjerrigheden er en mægtig Drift, og alle, som paa nogen Maade kunde, agtede sig at fremmøde til Kirkestevnet.

Det var en herlig solfuld Dag, endnu lidt paa Forsommerens Tid, da Folket saas at samle sig til den store Kirkegang. Udover paa Smaahougene og Vejene omkring den gamle Kirke flokkede de sig sammen for at samsnakke om det, som skulde ske, alt med Trohjertighedens og Vanens ydmyge Skik. Men der var ogsaa en Del Unge fra andre Kirkesogne, og de gik med stor Vigtighed løs paa Sagen fra et andet Synspunkt: De havde nu hørt saa megen Snak om den Lærdom — de vilde nu „sjaa Gutten i

Øgene! Han havde ikke været paa Stolen endnu — ikke!" — Og saa blev der spyttet og strittet ud med Benene, thi Modet var i Opgaaende — og da fulgte altid lidt Uvorenhed med.

Saa kom nu Brødrene frem paa Kirkevejen. Den blege sammenkrogede Præst med det ydmyge Lag, som bad han selve Jorden om Forladelse, fordi han traadte paa den, og den rankvoxne, stolte Olfert med sine mørke brændende Øjne seende henover Folket, som om han tog Maal af dem og dømte dem til Undermaalere allesammen.

„Han har ikke en Gang Svartkjolen paa sig!" hvisked en, og en anden mente, at han havde ikke Ret til at staa frem paa Stolen med slig et Antræk! Men Hattene fløj alligevel af, da han gik dem forbi, og de følte sig ydmyget af hans strenge Blik.

Saa tog Kirketjenesten sin Begyndelse. Sangen gik, som den plejede, og Sylvan stod for Alteret og messede — frygtsom for Broderens skarpe Dom, og undselig for sin egen ydmyge Bevidsthed, medens Klokkeren istemmede Responsoriet med en Uforfærdethed, der næsten syntes at stride imod Respekten.

Og endelig fremstod den lærde Doktor paa Prækestolen. Med alles Øjne rettet paa sig, og Lydløsheden omkring sig, var det for ham, som han saa ud over en aaben Grav, og han stod taus en Stund. Men endelig fik han Mælet, og med en kold og noget fremmet Klang i Røsten fremsagde han de formelle Indledninger til sin Tale. Da fulgte der igjen en Stilhed. Trods al hans Lærdom og stolte Kraft, var det, som her kom en Skygge af Uvished over ham. Men pludselig rejste Viljen hele hans Lærdoms klare Bevidsthed. Og som om han havde havt et helt Auditorium af lærde Aander foran sig, hvis Bevisgrunde han agtede at slaa til Jorden, som Høstkarlen det strittende Halmstraa, saa højlydende og afvisende slyngede han Sætning efter Sætning hen over alle disse opspilede Øjne og gabende Munde.

Hvad Mennesket var uden Gud, og hvad Gud var uden Mennesket, det var Grundtanken i hans lærde Tale. Ja — hvad Mennesket var uden Gud, det forstod de lidt af, men at Gud intet var uden Mennesket — at alle hans

store Egenskaber først kom frem ved Mennesket, thi Gud havde ingen Egenskaber uden det at være Gud, — over hvilke Paastande han førte sine veltalende Beviser, og med en saa højtklingende Tone, at der var ikke et Ord, de forstod, medens de med sit enkle fattige Skjøn bare følte Misnøje. At han holdt Dom over dem, var sikkert nok, og det fik være; men at han stod der og holdt Dom over Vorherre — ja rentud holdt ham for Nar, det gik i dem som Knivstik. Naar Vorherre ikke boede i Himmelen, hvor skulde de da finde frem til ham med al deres Sorg og Nød?

Da var der en — en ung Skolelærer inde fra Nabosognet — som hviskede hen over dem: „Dette er Antikristen lyslevendes!" Og Ordet gik hviskende om imellem dem, skjønt ingen ret forstod det, før der igjen var en, som forandrede det til „Djævelen". Da vidste de Besked. Og nu kom hurtig den Tanke til, som de alle kjendte: at Djævelen gik omkring som en brølende Løve, og søgte efter hvem han kunde opsluge!

Men nu var Talen forbi, og Præsten gik frem for Alteret til den afsluttende Messe. Uvilkaarlig nejede de sig for ham. „Stakkers ham, den bra' Guds Mand, at han havde slig en Bror!" Og sønderknust var han og, der han stod med Alterbogen i de skjælvende Hænder! Og da han endelig opløftede sin Røst, hørtes det som Skriget af et Barn i Graad.

Men da Kirketjenesten var slut, og Folket stod i Klynger ud over Kirkevolden, gik der en forbitret Summen igjennem dem lig de stødvise Puft af Vinden, naar den samler sig til en Storm.

Saa kom endelig Præsten med Broderen langsomt gaaende fra Sakristiet og henover mellem de sammenflokkede Kirkefolk. Alle veg sky tilside for dem, og der var noget Ondt oppe i de ellers saa trohjertige Miner. Præsten saa det, og han følte sig som en anklaget Forræder imellem dem, medens Broderen saa med et Haansmil hen over den uvidende Hob —: Nu havde de jo faaet sit Ønske opfyldt! Han havde holdt en Tale for dem. Kunde de ikke fordøje den, eller havde de faaet den i den forkerte Hals — det blev deres Sag.

Men som han stod der stoltserende og saa ned paa dem, fløj en Sten imod ham — den fulgtes af en anden — og en tredje. Da sank hans knejsende Hoved ned paa Brystet, han vaklede og faldt. I det samme segnede Præsten ned ved Siden af ham, og Folket udstødte et Rædselsskrig.

Der opstod en vild Forvirring. Nogle saa sig om efter dem, som havde kastet Stenen, andre skyndte sig til Præstegaarden for at melde det skete, og mange Hænder rækkedes de Faldne til Støtte og Oprejsning. Endnu gik dog det Spørgsmaal igjennem dem: var Præsten ogsaa bleven rammet eller var det blot Antikristen?

Men da Præsten var bleven lettet op, og han laa der paa Knæ, med Broderens dødblege, blødende Hoved i sine Arme, var med et Sagen vendt, og det var, som de alle kjendte sig skyldige i Forbrydelsen. Alle vilde de nu hjælpe, og alle vilde de gjøre det saa vel!

Da rejste den skjælvende Præst sig op, og slog ud med Armene. Det var som han vilde gjøre ryddigt om sig. De veg ogsaa sky tilbage og saa baade ræd og skamfuld paa ham — thi med et sligt Aasyn havde han aldrig mødt dem før. Og det var sandt, som en Profet med Beaandelsens Styrke rettede han sit svage Legeme og stod for de skrækslagne Mennesker som en straffende Aand.

„Ve over Eder!" udbrød han med høj Røst. „Alle I, som tænke saa Ondt i Eders Hjerter! Vær med Din Broder paa Vejen, siger Ordet. Ve over Eder, at I nedslog en Broder, fordi han talte anderledes, end I tænkte! Jeg haver tjent Eder med al min Aands Formue i over treti Aar, og jeg gik aldrig til Herrens Bord, uden at I var med mig i mit Hjerte, nu giver I mig dette til Løn — min elskede Tvillingbroders blødende Legeme — Ve over Jer! I, som saa villigen modtager — men aldrig giver Naade. Nu haver jeg talet mit sidste Ord til Eder, thi jeg er fra denne Stund ikke mere Eders Præst."

Da rejste der sig et Klageskrig i Folket, og flere af dem trængte sig hen til Præsten med udrækkede Hænder og stod bønfaldende for ham. Men baade Syn og Sans var nu lukkede for dem, det var kun rettet mod den elskede

Broder, der allerede syntes at ligge som et Lig foran ham. Det alene sansede han og intet andet.

Der var af Folket hurtig gjort Anstalter saavel til Hjembæringen af den dødsrammede Mand som til Affen-

delsen af Bud efter Lægen, der boede i Nabobygden, ja der afgik endog Mænd til Lensmanden for at melde det skete.

Saa laa nu den bevidstløse paa sit Ungdomsleje i den

gamle Præstegaardsstue — det, som i de mange Aar havde staaet beredt til ham, og Præsten laa paa Knæ foran det med de skjælvende Hænder foldede i Bøn. Han havde under Prækenen følt sig betagen af Rædsel, da selv han trods sin store Kjærlighed, mer og mer syntes at se Antikristen i Broderen. Den lærde Mands mægtige Svada syntes ham at skulle ryste Grundpillerne i Guds hellige Kirke. Maatte han da skilles fra sin Gud for at følge Broderen — eller maatte han i al Evighed have ham fortabt? Og i denne Sjælekval fornam han Menighedens hadefulde Stemning omkring sig, og han forstod, at den rejste sig til et Opgjør.

Ak! men nu var der sket det, han dog aldrig havde tænkt sig, og hans var paa en Maade Skylden! Det var jo hans forfængelige Hjerte, som havde fristet Broderen til det, han saa nødigt vilde — thi hans Talerstol var jo rejst paa andre Veje.

Ak! Sylvan øjnede ingen Frelse, kjendte ingen Lindring. Dødskulde rystede hans svage Legeme, og hans Hjerte sank. Maatte han da følge i Døden med sin elskede Storebror? Ak ja, det var vel godt! Men i Evigheden — i Evigheden? — Dog han vilde ikke slippe ham! fastholde ham lige indtil Mødet for Gud vilde han — — og han maatte stride imod — — tale ham til — — som en ærlig Guds Tjener — —

Endelig fik han staa oprejst ved Lejet. „Broder!" raabte han. „Broder Olfert!" gjentog han stærkere. „Vaagn op, hvis Du kan — thi jeg ser Døden komme."

Da gik der et Ryk igjennem den døende, og han saa op som en Drømmende med halvvaagen Sans.

„Kan Du høre mig, Broder? — Ak, min elskede Storebror!" hulkede Sylvan.

Nu fæstede Broderens Blik sig gjenkjendende paa ham. „Jeg dør," hviskede han, og lukkede Øjnene paany.

„Gaa ikke fra mig, Broder min!" bad Sylvan, „thi jeg er endnu ikke færdig. — Ak, Broder, lad mig endnu se Dit Øje aabent."

Olfert saa op, og et blegt Smil flagrede hen over hans Aasyn.

Da rejste Sylvan sig op, det syntes, som han endnu

en Gang med præstelig Skik gik frem for Herrens Alter, og den døendes Øje aabnede sig klart imod ham. „Vil Du følge mig i Bønnen, min sidste Bøn, Broder? — — Husk Ungdomsløftet — vi kan aldrig skilles!“ — — Saa tog han Broderens kolde Haand i sin o; læste Fadervor. Men alt, som han læste, sank hans Røst, til det endte i et Suk, og Bevidstheden gled ud i en Taage

Men gjennem Taagen hørtes det lig et Varselstegn fra fjerne Strande — i et underlig mildt og klagende Lydfald — „Lillebror!“

Sylvan slog Øjnene op. „Var det Dig, som kaldte Storebror? Se — nu kommer jeg.“

Da Lægen flere Timer efter ankom til Præstegaarden, var Dødens Gjerning slut, og Brødrene henlagde paa Dødslejet. De laa der Side om Side og Haand i Haand som to trætte Vejfarende, dybt hensunken i Hvilens Velsignelse. —

Og Ada sad hos — hun havde nu givet dem den sidste Haandsrækning. Hun sad med Hænderne fulde af duftende Birkelov, og mens Taarerne sagtelig listede ned over hendes blege Kinder, brød hun af Blad og Kvist, og bredte ud over Lejet. Hendes korte Ungdomsdrøm havde jo været indforlivet i de to blege Mænd, som nu var paa Vej til Graven med hinanden. Men der var ingen Bitterhed i hendes Sorg. Hun vidste det saa sikkert med sig selv, at dem turde ingen gaa imellem. Det var fra Livsens Grund bestemt — at de kunde aldrig skilles.

Døve-Andreas.

Studie af Johan Skjoldborg.
Med Tegninger af N. Pedersen-Mols.

I.

om Herregaardssmed paa Ravnstrup havde Døve-Andreas lagt Mærke til en Grusbanke, som laa ud for Smedie-Døren. Tværs forbi Døren førte den brede, optraadte Vej, ad hvilken Stude-Drivterne kom ind fra Udmarkerne, og lige paa den anden Side af den var Grusbanken. —

Den var saa høj, at den fra Smediens Synspunkt rakte op mod Skyen. Ind i den var skaaret en halvrund, vældig vid Grav, hvis skraa Sider stod rødbrune af Grus med smaa Rullesten og Kager af sortebrun Al imellem.

I denne Grube og op over Banken havde Herremanden plantet Fur det Aar, Andreas fik Pladsen.

Mens Arbejdet stod paa, var Smedens Overkrop ofte kommen til Syne over Halvdøren, paa hvilken han hvilede sine nøgne, haarede, muskeltykke Arme. Hans store, godmodige Øjne smilede ad hele Foretagendet, og i det sodede Ansigt lyste en Rad hvide Tænder. Naar han havde staaet her lidt, lo han, saa hans Bluse rystede, og saa klang Ambolten igen.

Men saa var det, at Furrene tog til at gro. Det var det underligste, Andreas havde kendt.

Saa ikke alene lagde han Mærke til Grusgraven, saa studerede han den, til han kendte hver Naal paa de smaa

Træer. Hver Aften fra April til Oktober, naar han havde slukket Ilden paa Essen og tændt sin Pibe, sad han nemlig udenfor og saa paa de grønne Smaaduske i det røde Grus. Og han havde Pladsen her i ti Aar.

Naar hans Blik ikke var bundet ved Hændernes Gerning, strejfede det gerne over Studevejen, som sad der et lille, lokkende Væsen i Toppen af hver Fur og vinkede til ham med sin lille Alfehat.

Hidtil havde intet saaledes draget hans Øjne til sig. De unge Piger havde han aldrig set efter. Hans Øre kunde jo ikke skelne Gant og Tant fra Alvorstale. Han boede i denne Henseende som en ensom Mand paa en stille Borg, og han turde ikke nedlade Vindebroen for den Verden, der var udenfor, thi han vidste ikke, om den var befolket af Venner eller Fjender.

Var han sammen med en eller anden Person, saa' denne paa ham, som vilde han sige: „Det kan jo ikke hjælpe at tale til dig, for du kan jo ikke høre, Andreas!" Var han sammen med flere, saa var der altid nogle, som lo, og intet pinte ham mere end Latteren, han ikke forstod.

Derfor var Andreas altid hjemme ved Smedien, og derfor foretrak han Furrenes Selskab fremfor Menneskenes.

Den Hovedvej, der ellers fører Livets mange Røster ind til et Menneskes Bevidsthed, var jo lukket for Døve-Andreas's Vedkommende. Kun Furrene talte til ham i det tavse Sprog, som sænker sig gennem Øjet. „Du ser forundret paa os, Andreas, med dine gode, enfoldige Øjne!" sagde de. „Men der er Næring alle Vegne, naar man vender Rødderne ret. Vi er langt lykkeligere, end om vi var Prydplanter i Herremandens Park. Her dækker vi den haarde Al og den stride Grus, og saa vokser vi til Gavntømmer. Det skulde du ogsaa, Andreas!" — De løftede paa deres Kronskud hans Tanker op med sig, saa naar hans Foreſtillinger hævede sig over Hverdagslivets Huggen i Stykker og Svejsen sammen, saa stod det i Forbindelse med det, han daglig havde for Øje tværs over for Smedien. — Naar Rimen ind mod Jul pyntede Naale og Grene, og Morgensolen spejlede sine Straaler i de mangfoldige Krystaller, saa var det, som hundrede Julelys tændtes her for ham alene. Og naar Vinteren med sine

Dynger havde dænget alt, hvad der var smaat og stod lavt, og man saa kom hen i Marts—April, stak de grønne

Spidser ovenud af Sneen, ligesom nikkede til ham og hviskede: „Nu har vi jo Foraar, Andreas!"

Saaledes banede de smaa Fur sig et Spor gennem den Taageverden, hans Bevidsthed var, ind til et festligt

Rum i den døve Mands Indre, hvor Tankerne samledes, naar de kom puslende fra det daglige Smaaliv. Furrene blev hans Venner og hans Tankers Selskab.

Aar øgedes til Aar under denne Omgang. Og saa kom der en Tid, da Andreas fik Lyst til en Gang at vove noget. At smede Søm og Beslag kunde han udenad ligesom en Ramse i Balles Lærebog. Men han fik Lyst til at sætte en Prøve, som for Alvor kunde lykkes eller mislykkes. En Livsprøve skulde det være.

Fra de voksende Fur sustе Livets Puft ind til ham, og dette Sus sænkede sig som Drømme i Herregaardssmedens Sind.

II.

I Ravnstrup Bakker laa en Lod paa en halv Snes Tønder Land. Øst efter gik den ned til Aslev Bæk, og her i Lavningen kunde nemt blive et Par Agre med Foder til en Ko. Mod Vest gik Lodden op over en Stenrevle, der engang havde været Strand, og bugtede sig videre op efter i meget ujævne Banker. Paa det højeste Sted laa en af Oldtidens mægtige Gravhøje, hvorfra man kunde se vidt ud over Fjorden og Nordjyllands bakkede Egne.

I denne Lod forelskede Døve-Andreas sig. Og saa giftede han sig med Glarmandens Bolette.

Ved en Høstfest paa Ravnstrup havde der været Dans paa Loen. Men Andreas havde siddet i Udskuret for sig selv. Ungdomskredsens Fyrværkeri af lette Ord og munter Latter, som fløj omkring og gnistrede, gik forbi hans Øre. Uden for Skæmten og de susende Skørter havde han siddet og set det hele, siddet som i en Klokke af tykt Glas, hvorigennem ingen Lyd kunde trænge; kun de dumpe Dansetramp kunde han mærke.

Ud paa Aftenen var Bolette kommen hen til ham og havde stillet sig tæt op imod ham. Han havde flyttet sig. Men da det svulmende Kvindelegeme, der pustede efter Dansen, gentagende nærmede sig ham inde i det halvmørke Rum, var han bleven underlig til Mode. Det havde kriblet ham i Kødet, som skulde han gribe dette Stykke fra

Livets Gilde, Skæbnen ligesom havde skubbet hen til ham. Men Andreas var fremmed for Livets Praksis i denne Henseende, og den ukendte Ængstelse holdt hans Arm tilbage. Foreløbig kom der ikke andet ud deraf for ham end nogle vaagne Nattetimer.

Men da han havde købt Lodden i Ravnstrup Bakker, havde bygget en Bolig der for sine sammensparede Penge og gravet sig en Smedie ind i den gamle Strandkant, saa skulde han jo have en Kvinde i Huset. Og da kunde det ikke falde ham ind at tale til andre end Bolette.

Da Andreas den første Morgen som gift Mand aabnede Hyttedøren, stak han sit uvadskede Smedehoved ind under et frisk Styrt af svalt, strømmende Morgenluft. Han aabnede sine Øjne og saa den grønne Engstrimmel, Stenrevlens hvide, solblegede Muslingskaller og de brune Lyngbanker, kronet af Kæmpehøjens Kuppel, dette Stykke Urland, der altid havde hvilet som i en evig Stilhed og Fred. Og han saa det alt i en ny Belysning, thi det var Morgen i hans Sind. Han følte sig staaende Ansigt til Ansigt med sit Livs Dagværk.

Her var det jo, at Livsprøven skulde staa.

Saa tog han en Mundfuld Kardus, satte sig paa en mosgroet Kampesten og lod Blikket løbe op og ned ad Terrænet . . .

Imidlertid viste Bolette sig og meldte med et lyksaligt Smil over sin husmoderlige Værdighed, at Kaffen var færdig.

— — Saa kom de søgne Dage, den vanskelige Tid, da Drømmene skal indfries.

Andreas planerede, plantede, pløjede og kulgravede sit Jordstykke mange Gange — i Fantasien. I Virkeligheden kom han ingen Vegne.

I Løbet af femten Aar bragte Bolette nemlig en Vrimmel af Børn til Verden. I de femten Aar var han lænket til Ambolten og maatte være glad til.

Og Livsplanen vedblev at være lige langt fra sin Udførelse.

Men der var Granit i Andreas.

Ligesom der nemlig i ældre Jorddannelser findes varige Bjergarter, der afgiver de solideste Grundsten for

Civilisationens stolte Bygninger, saaledes gives der ogsaa Arter af Mennesker, der har saa megen oprindelig og uforgængelig Natur i sig, at ethvert Samfund gør vel i at bygge derpaa. Af den Slags var Døve-Andreas.

Vel saa han nu mere tungsindig ud gennem Smediens Halvdør i de korte Pusterum, han tog sig; vel blev han mere duknakket i de femten Aar, han stod her og hamrede, men med hvert Slag slog han dog mere fast for sig selv, at det, han havde tænkt sig, dog nok en Gang skulde komme til at sæde.

Han havde aldrig talt mange Ord; i de femten Aar blev han end mere faamælt. Det var heller ikke mange Tanker, han havde tænkt, og i de femten Aar blev det ikke til flere; tværtimod samledes hans Sind end mere ensidig om den ene Grundtanke. Men denne holdt den selvgroede Skikkelse ogsaa fast med et Urmenneskes Styrke. Holdt den fast som et Rov, ingen kunde fravriste ham, og om hvilket han var rede til at kæmpe med selve Skæbnen, om det skulde være.

Ikke saaledes at han tænkte paa nogen Slags formastelig Opsætsighed. Nej, Andreas vidste saa godt, at Skæbnen gik sin uanfægtede Gang over Menneskenes Hoveder, at den gav Giftermaal og Børnetal og alskens Tilskikkelser efter det, som forud var bestemt og afgjort. Men saaledes at ingen alligevel skulde kunne afgøre Striden, før han ikke mere var til.

Han vilde ikke for alt i Verden paa Trods kæmpe mod Verdensordenen, men paa Bunden af hans Sjæl laa det dog fastgroet, at hvis Livet ellers blev langt nok, saa skulde dog Prøven baade sættes og holdes. —

Saaledes gik den tavse, ensomme, døve Mand sin rolige Gang som en Klode i sin Kreds — med ét Midtpunkt i sit Liv og én Livsplan over sin Bane.

Naar han hentede Vand ved Bækken, faldt han stundom i Tanker, blev staaende og saa neden fra paa de nøgne Banker. Og stundom sad han paa Kæmpehøjen og saa det samme ovenfra. Men han ventede.

I femten Aar ventede han, uden at der var nogen Fremgang at øjne. —

III.

Der kom jo imidlertid de Dage, da Bolette ikke længere kunde føde Børn. Da var Andreas over halvtreds. Han tænkte dog ikke paa, at fra den Alder plejer Menneskets Kraft at dale, men han fandt, at nu var Tiden inde, han havde ventet paa.

Fra den Stund var de to aldrende Mennesker tidlig og sildig at se i Bankerne med Skovl og Hakke og Trillebør.

Kæmpehøjen voldte Andreas Hovedbrud. Ved Foden af den var et stort Hul, som den nemt og passende kunde fylde. Paa den anden Side var det en egen Sag at røre ved saadanne gamle Ting, syntes han. Dernede hvor Bækken nu løb, var Fjorden gaaet ind i sin Tid, kunde han nok tænke; hvor Smedien stod, var jo den gamle Strand. Her havde altsaa Fortidens Folk haft deres Færd, og her i Højen havde de jordet deres døde. De havde nu hvilet i Fred, Gud ved, hvorlænge, og saa skulde han give sig til at kaste med de dødes Ben Nej, deraf kom ingen Velsignelse, troede han.

Alligevel, Højen var jo da kun Jord, og den var *hans*, saa han havde lovlig Ret til at handle hermed, som han vilde. Og en Morgen gik han da derop med sin Spade for at gøre Begyndelsen.

Men da han satte Foden paa det gamle Mindesmærke, kom han til at tænke paa, hvor mange Tusinde Spadefulde dog saadan en Gravhøj indeholdt, og hvilken Møje det dog havde voldt i sin Tid at tue dette mægtige Hvilested. Da sænkede han Spaden, hvilede sine Arme paa Skaftet og grundede paa, hvad Eftertiden mon vilde gøre ved *hans* Arbejde.

Da han derefter løftede sine Øjne og saa, hvor blødt og smukt Højen rundede sig, og hvor hel og uberørt dens Overflade var, saa kunde han ikke øde den. Det vilde for ham være som at skære i levende Kød, syntes han næsten.

Saaledes fik Gravhøjen Lov at staa.

Senere blev den fredlyst til evindelige Tider med Underskrift og Thinglæsning, og endelig blev der en Dag anbragt en Sten paa den med dette indhuggede Mærke: „FM“ med Krone oven over. Da saa Andreas derop,

gumlede paa Skraaen og sagde til sin Kone: „Det er ligegodt Kongens Krone, Bolette!". Han var glad over, at han havde ladet det gamle Minde staa i Fred, og det

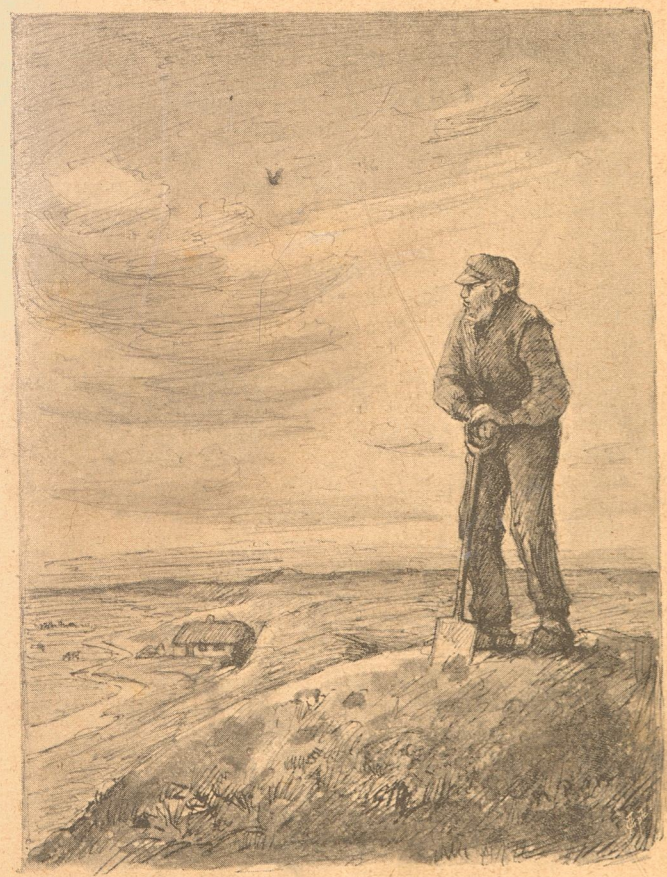

foresvævede ham, at Højens Aand ogsaa vilde vaage over det Nutidsværk, her var begyndt

— — Da fem, seks Aar var gaaet, saa det ud til, at

Træerne, han havde plantet, vilde komme frem. Nu lagde han ogsaa sit meste Arbejde her fremfor i Smedien.

Efter femten Aars Forløb var her en hel Plantage, hvor Kapellanen holdt det første offentlige Møde. Snart blev der flere Sammenkomster af Omegnens Folk paa denne hyggelige og lune Plads. Den gamle, hvidhaarede Pastor Petersen tog undertiden herud med alle Præstefrøkenerne og drak Kaffe. Og selve Klavs Kaas til Ravnstrup havde ogsaa værdiget Plantningen et Besøg.

Ligesom Oldtidens Folk hver for sig troede, at de boede i Jordens Navle, saaledes mente Andreas egentlig, at hans Lod i Ravnstrup Bakker nu var Verdens Midtpunkt.

Ved det første Møde havde Kapellanen brugt Plantningen her som en Lignelse. Det havde Andreas faaet fat, og siden var han tilbøjelig til at tro, at alle Taler, der blev holdt her, drejede sig om det samme, som hans egen Tankegang kredsede om. Han stillede sig altid andægtig op forved den, der førte Ordet, og enten det gjaldt den kristelige Omvendelse, den politiske Stilling eller Andelstankens Fortrinlighed, saa tog Andreas det som en Hyldest til sine Hænders Værk. Og ud fra dette Synspunkt takkede han regelmæssig Talerne for Ordene.

Forvalteren paa Ravnstrup skaffede ham Præmie og lovede ham en Husmandsrejse til næste Aar.

En Husmandsrejse! Det var ved at løbe rundt for Andreas. Han havde en Gang været i Løgstør, men ellers kendte han ikke noget til den Verden, der laa uden for Ravnstrup Sognefkel. Han var i den Henseende som Negeren, der aldrig har været paa den anden Side Floden.

„Hvor tror du egentlig, jeg skal hen, naar jeg nu skal ud at rejse?" spurgte han Bolette.

„Ja, det kender en jo ikke, Andreas!" svarede hun.

„Hva—a!"

Hun bøjede sin Mund til hans Øre og raabte paa ny: „Jeg siger, det kender en jo ikke, bitte Fa'r!"

Han nikkede med de højtideligste og mest forventningsfulde Miner: „Nej, — det kender en ikke!" gentog han for sig selv.

Ofte sad det gamle Par oppe ved Mærkestenen paa

den lyngklædte Gravhøj inde mellem Granerne, naar Aftenskæret strøede sit milde Guld over Heden. Det var jo Glædens Dage for dem. Ikke den Glæde, der bruser ved Tanken om, hvad Fremtiden lover, ikke Morgenens, men Aftenens, den stille, alvorsfulde Glæde, der stiger fra den Gerning, som er gjort.

Men naar de sad her, mens den store Stilhed spændte sine Kæmpevinger over dem fra den ene Synsrand til den anden, saa blev Andreas stundom angest. Angest for, at Lykken maatte være for stor. Og som Mørket faldt paa, syntes han, at Kæmpevingerne svævede truende over dem.

IV.

En Dag kom saa Forvalteren for at faa Andragendet om Husmandsrejsen skrevet under.

Men da havde Andreas alt længe gaaet med højre Arm i Bind.

Sidst paa Vinteren var nemlig Slagter Jespersen kommen kørende som en gal Mand ned ad Ravnstrup Vejen. Hestene foer af Sted i vildt Løb, mens Slagteren dinglede fra den ene Side af Agestolen til den anden og brølede: „O, Susanne, o, Susanne!“ Andreas kunde jo ikke høre, og han gik i sine egne Tanker forved Køretøjet, til det var lige i Hælene paa ham. Stind og stiv var han jo efter et helt Livs Slid, saa da han sprang til Side, tumlede han og knækkede højre Arm og Kravebenet.

Siden havde Maren Spliid behandlet ham med Trolderi og Smørelse, men Armen var og blev ubrugelig.

Nu stod Forvalteren her altsaa med Andragendet. Hans Helligdagstrøje havde Bolette for længe siden pudset op; den hang inde i Skabet ved Siden af et Par ny Bukser af Aalborg-Klæde, der var anskaffede med Turen for Øje, og Andreas havde øjensynlig ogsaa Mod paa den. Alligevel saa han betænkelig ud. Konen og han var nemlig flere Gange blevne enige om, at det under de foreliggende Omstændigheder af flere Grunde var bedst at opgive den.

Bolettes bekymrede Udtryk tydede imidlertid paa, at hun frygtede, at Andreas ikke kunde modstaa, nu, han saa Papiret.

„Du kan jo dog ikke høre, hvad de siger til dig, Andreas!" raabte hun.

Med et svagt Nik syntes han at indrømme denne Kendsgerning. Men lokket af alt det herlige, som hans Indbildningsevne havde forbundet med denne Rejse, indvendte han: „Men jeg kan da nok se, Bolette!"

Dette kunde hun jo ikke nægte.

„Men Jærnbanerne og saa meget andet derude . . . du kan saamænd ikke retirere dig selv!"

Imidlertid spurgte Forvalteren Andreas ud, vedrørende Skemaet.

„Han kan saamænd ikke modstaa," tænkte hun. Endnu en Gang gjorde hun dog et afværgende Forsøg, idet hun raabte ham ind i Øret: „Ja, men du kan jo ikke knappe dine Bowser æ bag, bitte Fa'r!"

Han blev alvorlig betænkelig. Den venstre Arm var næsten ubøjelig, og den højre kunde han jo nu ikke faa bag om og knappe Selerne. Han vidste det godt, og han forstod ogsaa, at denne lille praktiske Vanskelighed saa godt som umuliggjorde Rejsen. Han stod en Tid grundende og klemte Skraaen.

Saa sluknedes efterhaanden Haabet i hans Blik, det svandt i Skyggen, som lagde sig over hans rolige Ansigt, hvis Udtryk blev vemodigt, som sagde han Farvel til et smukt Syn.

„Nej, vi faar vel lade det være!" ytrede han omsider bestemt afsluttende, men med en næsten blød Stemme.

— — Men der kom værre Følger af Faldet end det, at Andreas maatte blive hjemme fra Husmandsrejsen. Lange Tider efter var der endnu ingen Magt i Armen, saa han ikke kunde fortjene en rød Øre, især da det var den højre, og Sygdommen trak stadig løs Gæld til den faste, som var i Forvejen.

Under alt dette gik Andreas tavs omkring og forstod, at nu herefter vilde det dale. Kun en Gang imellem sagde han med den ensformige Tone, tunghøriges Tale ofte faar: „Det er lige godt et Minde, det ene med det andet, Bo-

lette!" Stadig den samme Sætning sagde han med visse Mellemrum i disse Tider. „Det er ligegodt et Minde, Bolette."

Først efter et Par Aars Forløb kunde han begynde at smaasysle ved Skruebænken. Men det blev ikke til andet end Smaahuggen og Smaahamren; aldrig mere i sit Liv kom han til at slaa et ærligt Slag, der rigtig kunde synge i Ambolten.

Og saa blev det jo ogsaa kun Smaaskillinger, han tjente. Alting blev herefter saa smaat. Dagens Kost blev kun til Smaabidlinger — Smaasulten det meste af Aaret og Smaafrysen hele Vinteren. Planer stumpedes af til Smaasnak. Og de gamle Ben flyttede sig mere og mere smaatrinet som hos dem, der nærmer sig Graven og dog gruer for det aabne Hul.

Og de store Tanker, de blev ogsaa smaa, og det var maaske alene derfor, at Vendingen var kommen, tænkte Andreas, thi det er ikke godt, naar Menneskenes Tanker bliver altfor store.

Saaledes var det kun alene Skyggerne, der blev længere og længere. — —

Da den første Karse nede ved Aslev Bæk udfoldede sin lila Krone, døde Andreas. Seks stærke Sønner bar ham til det sidste Hvilested Men Bolette overlevede ham kun i fjorten Dage — saa nær kunde de fulgtes ad i Døden.

Og det burde de i Grunden have gjort. Og saa burde de have været jordfæstede inde mellem Furrene, de havde plantet.

Og mange, mange Aar efter burde der endnu suse Fur over deres Gravtue, og den Slægt, der da vil leve, burde forstaa som Andreas, at den unge Daad gror godt af Ærbødighed for de gamle Minder.

Viggo Langer: I Svinehuset.

Ingeborg Valdemarsdatter.

Frankrigs Dronning.

Af A. Birkedal.

Med Tegninger af Carl H. S. Schmidt.

Enhver Dansk med blot den tarveligste Kendskab til sit Fædrelands Historie er fortrolig med Eleonora Kristines Navn og med de væsenligste Træk af hendes tunge Livsskæbne. Hun har i sit „Jammersminde" selv saa godt sørget for sit Eftermæle, at hendes Ihukommelse vil leve til fjerne Aarhundreder. Om end den nyere Historieforskning har godtgjort, at hun ikke var slet saa fremmed for sin Ægteherres, Korfitz Ulfelds højforræderiske Færd, som man tidligere har antaget, saa vil dog hendes Taalmod, Trofasthed og Viljesstyrke bestandigt sikre hende en fortjent Plads i vort Folks kærlige og deltagende Erindring.

Men der er en anden dansk Kongedatter, hvem en fuld saa haard Skæbne overgik, og som, for menneskelige Øjne at se, maatte bære den helt og aldeles uskyldig, men i sin Ulykke viste en Sjælsstorhed, der ikke staar tilbage for den, vi beundrer hos Kristian den fjerdes Datter bag Blaataarns Mure.

Om denne Kongedatter fra Danmark, hvis Historie her skal fortælles, har sikkert de allerfleste, selv de ellers ret vel oplyste Mennesker herhjemme, hørt saare lidet eller slet intet. Skuepladsen for hendes Lidelser var ikke Fædrelandet, men det fjerne Frankrig, og medens det næppe er 200 Aar siden, at Eleonora Kristine lukkede sine Øjne, ligger der henved 700 Aar mellem Ingeborg Valdemarsdatters og vore Dage. — —

Valdemar den første, den store, havde med sin Dronning Sofie foruden de to Sønner, der efter hinanden fulgte ham paa Tronen, ikke mindre end sex Døtre. De to lod sig optage i et Nonnekloster, de fire andre indgik standsmæssig fyrstelige Ægteskaber. For ingen af dem syntes dog Livet at ligge saa straalende — om ellers Højhed og Ære er den sikreste Betingelse for Lykken — som for den

næstyngste, Ingeborg, der blev født Aar 1175 og i sin Ungdoms fejreste Alder blev bortgiftet til den franske Konge. —

Kong Filip den anden med Tilnavnet August maa regnes mellem Frankrigs dygtigste Herskere. Kun femten Aar gammel havde han 1180 fulgt sin Fader i Regeringen. Kongemagten var da i stærkt Forfald, idet de mægtige Lensmænd havde gjort sig mere eller mindre uafhængige i de Dele af Riget, hvormed de sad inde, og ingen af dem var mere selvraadige og trodsige end de store Kirkefyrster, Biskopperne og Abbederne. Hertil kom nu, at Englands Konger, der nedstammede fra den normanniske Hertug Vilhelm Erobreren, raadede som Hertuger ikke blot over Stamlandet Normandiet, men ogsaa over Bretagne og flere andre franske Landskaber, der kun af Navn stod under den franske Konges Overhøjhed.

Den unge Konge gjorde det nu til sit Livs Opgave at bringe de oprørske Stormænd til Lydighed mod Kronen, og at tilintetgøre den engelske Magt i Frankrig. Og i begge Henseender naaede han sit Maal, om det end tog Tid. Han var en kold, beregnende Natur, kun lidet modtagelig for sin Tidsalders sværmerske Begejstring for Korstog og Riddervæsen. Han forstod at vente, og han tog ikke i Betænkning at bryde Tro og Love, naar hans Planer derved kunde fremmes. Men saaledes lagde han en Grundvold, hvorpaa et stærkt, tilsidst enevældigt Kongedomme kunde opføres, og hans Anseelse i hele Europa var saare stor.

Da det i hans tiende Regeringsaar spurgtes ud over Kristenheden, at Jerusalem atter var falden i de vantros Vold, maatte Filip August bøje sig for den offentlige Mening, forsone sig med den engelske Konge Rikard Løvehjerte og i Forening med denne tage Korset. Men efter et Aars Tids Forløb, da han saa, at der var liden Udsigt til at vinde den hellige Stad tilbage, forlod han Palæstina og vendte hjem med det Forsæt at angribe Kong Richard, der endnu fortsatte Kampen mod Muhamedanerne i det hellige Land. At han havde aflagt højtideligt Løfte om at holde Fred, tog han ikke Hensyn til, og han var medvirkende i det Forræderi, der blev begaaet mod Kong Ri-

chard, som ilede hjemad ved Efterretning om Fredsbruddet, men blev opsnappet af en østrigsk Hertug, da han lagde Vejen over Tyskland for at undgaa Filip August. Han slap først fri efter et fleraarigt Fangenskab, og det var ikke med den franske Konges gode Vilje. Nu maatte nemlig indtil videre Kampen opgives.

Det her fortalte viser, hvad Slags Mand Filip August var, saa det vil ikke forundre, at hans Minde ogsaa er plettet ved hans hjerteløse Behandling af hans lovlige Hustru, der i ingen Henseende synes at have givet mindste Grund dertil.

Til nærmere Forstaaelse maa endnu kun erindres, at Danmarks Konger siden Knud den stores Dage gjorte Krav paa England, og at den undertvungne angelsaxiske Befolkning, der kun nødtvunget fandt sig i de normanniske Erobreres Herredømme, endnu i Valdemarernes Tid vendte deres Blik mod de danske Stammefrænder som dem, der kunde befri dem fra Fremmedaaget.

Fyrstelige Ægteskaber havde en overordentlig stor Betydning i Middelalderen, da Lande og Folk betragtedes som Ting, der kunde arves, ganske som anden Ejendom, eller som Gods, man kunde faa i Medgift med sin Hustru.

Sikkert har det været den væsentlige Grund til, at Kongen af Frankrig bejlede til den danske Kong Knud den sjettes attenaarige Søster. Han var nylig bleven Enkemand efter sin første Hustru, en Prindsesse fra Flandern, og endnu kun 28 Aar gammel. Dog er Kongens Attraa utvivlsomt bleven vakt ved det enstemmige Vidnesbyrd om den danske Kongedatters Skønhed og Elskelighed. Abbed Vilhelm i Æbelholt, en født Franskmand, havde særligt ledet Kongens Opmærksomhed i denne Retning. Han ventede med megen Utaalmodighed paa, at den Sendefærd, der med Biskoppen af Noyon (udtal: Noajong) i Spidsen drog til Danmark i Vaaren 1193, skulde vende hjem med hans Brud. —

Det var netop imens Kong Richard Løvehjerte hensmægtede i det tyske Fængsel, og mens Kong Filip beredte sig til et Angreb paa den engelske Konges Besiddelser i Frankrig. Saafremt Kong Knud indvilligede i Ægteskabet, kunde selvfølgelig Brudgommen gøre Fordring paa en pas-

sende Medgift. Nu foreslog den kongelige Bejler, at i Stedet for en saadan Medgift skulde den danske Svoger overdrage ham sine gamle Rettigheder til selve England, og understøtte det franske Angreb med sin Hær og Flaade.

Men Kong Knud var baade selv for besindig og havde for ædruelige og fremskuende Raadgivere ved sin Side til at lytte til dette fristende Tilbud. Han foretrak at udrede den betydelige Medgift. Ud paa Sommeren fulgte da den

unge, forventningsfulde Brud tilbage med de franske Sendebud, men tillige ledsaget af fornævnte Abbed Vilhelm fra Æbelholt samt Roskilde Biskop Peder Sunesøn og Broderen, den kongelig Kansler og Domprovst Anders Sunesøn. Abbed Vilhelm var fuld af Stolthed over denne Forbindelse, som han ansaa for sit Værk. De glade Forhaabninger om Lykke for det ædle, skønne Skud af Danmarks Kongestamme skulde dog kun altfor hurtigt henvejres.

Det var en herlig Sommerdag, Bryllluppet stod i Byen Amiens (Amieng). Frankrigs Ærkebiskop, Kongens egen Morbroder, forrettede Vielsen i den gamle Domkirke, og der er ingen, der véd andet, end at Kong Filip endnu den Dag, — for første og sidste Gang — følte stor Kærlighed til sin unge, favre og livsalige Brud. Næste Dag skulde den ny Dronnings Kroning foregaa samme Sted. Bryllupsdagen led omsider til Ende og det kongelige Par begav sig til Hvile.

Morgenen derpaa lagde alle Mærke til en sælsom Forandring i Kongens Væsen. Han syntes at undgaa sin Hustru og saa' næppe til den Kant, hvor hun stod. Den stakkels unge Kvinde har, bleg og forgrædt, søgt at nærme sig sin Husbond, men forgæves. Kun ved en Kraftanstrængelse overvandt Kongen sig til at begive sig hen i Kirken, hvor Dronningen nu skulde krones, ligeledes af Ærkebiskoppen. Kong Filip stod der, hvid i Ansigtet, og skælvende som af Feber, mens Koret sang Te Deum, og Lysene brændte, og Røgelsen duftede. Det var kun med Nød og næppe, at han beherskede sig saavidt, at han ikke afbrød Højtiden. Strax efter Kroningen erklærede han til sine Fortrolige, at en uovervindelig Modbydelighed for Prindsessen havde overvældet ham i Bryllupsnatten, uden at han iøvrigt angav nogen Grund. Han vilde strax skille sig fra hende og sende hende tilbage med de danske Sendebud. Disse afslog dog rent ud at have Lod eller Del i en saadan Fornærmelse mod deres Konge og hans Søster. Desuden lagde de franske Prælater og Baroner sig imellem. Det gik ikke an i et Øjeblik som dette, da en Krig med England stod for Døren, at tilføje den mægtige Danerkonge en saadan Haan. Og dette maatte Kong Filip indrømme.

Det var alle en Gaade, hvorledes Kongens Sind var blevet saa ulykkaligt omstemt. Nogle talte om en skjult Legemslyde hos den unge Dronning, andre om Trolddom. Det maatte være Djævelen, der var paa Spil. Nok saa troligt er det, at Kong Filip, hvis Hjerte alt før var hos en anden Kvinde, den skønne Agnes af Meran, er kommen til at fortryde sit Ægteskab som politisk værdiløst. Ved at forhandle med de danske Herrer har han faaet den Over-

bevisning, at ethvert Haab, han dog hidtil havde næret, om Bistand fra den Kant, i den forestaaende Krig maatte opgives. Den gamle Kærlighed til Agnes er brudt voldsomt frem, og den uskyldige Ingeborg har maattet bøde for sin Husbonds oprørte Sindsstemning. Denne Forklaring forekommer i det mindste rimelig; men noget bestemt vides ikke.

Den dybt nedbøjede Dronning fik anvist Opholdssted i Abbediet St. Maurus i Nærheden af Paris. Kongen indfandt sig dér ikke længe efter, men Sammenkomsten førte til intet. Han blev ved sit: Ingeborg kunde umuligt blive hans Hustru. Ingen maatte saa meget som nævne hendes Navn for ham.

Hen paa Efteraaret (1193) lod Kongen et Kirkemøde træde sammen i Compiégne (Kompiænj) under Forsæde af Ærkebiskoppen, og her erklæredes Ægteskabet for opløst. Dronning Ingeborg blev selv ført frem for Forsamlingen. Hun forstod ikke det fremmede Sprog, hvori Forhandlingen førtes, kun et Par enkelte Ord kunde hun sige. En Tolk forklarede hende, at da Kong Filips første Hustru, den flanderske Prinsesse, havde Tipoldefader tilfælles med hende, var i Følge de gældende Kirkelove Ægteskabet ugyldigt. Da udraabte den haardt krænkede Kvinde: „Mala Francia, mala Francia! Roma, Roma!“ Det betyder: „Slemme Frankrig, slemme Frankrig! Rom, Rom!“ Hun indskød sig dermed under Paven i Rom, Kristenhedens Overhoved. Der, om ellers noget Sted, maatte Retfærdighed være at finde.

Dog — Kong Filip agtede ikke herpaa. Han lod hende indespærre i Nonneklostret Belrepaire (Belrepær) i Nordfrankrig som simpel Lægføster, og saa hensynsløst blev hun forsømt, at hun maatte pantsætte sine bedste Klæder og sine Smykker for ikke ligefrem at sulte.

En Ven fandt hun dog, Biskop Stefanus af Dornik. Der er endnu et Brev fra den værdige Mands Haand, henvendt til hans Foresatte Ærkebiskoppen, der saa samvittighedsløst havde gjort sig til Redskab for Kongens Vilje. I Brevet hedder det:

„Vi have hos os en kostbar Perle, som trædes under Fødder af Mennesker, men æres af Engle, værdig at pryde

et Slot, værdig en Kongeborg, værdig Himlen. Vi kunne blot beklage den ulykkeliges Skæbne, men overlade til Gud at dømme om Aarsagen til hendes Ulykke og at styre Sagens Udfald. Hvem kan vel være saa ufølsom, at han ikke maa røres ved at se i saa bedrøvelig Tilstand en Fyrstinde, der er saa ædel af Byrd, saa elskværdig, saa dejlig, ung af Aar, men gammel af Forstand, jeg burde næsten sige, mere moden end Sara, mere vis end Rebekka, mere tækkelig end Rakel, mere gudfrygtig end Anna, mere kysk end Susanne. Hendes daglige Syssel er at bede, læse eller arbejde med Hænderne. Spil og Tærninger kender hun ikke. Fra tidlig om Morgenen indtil Klokken tolv beder hun under Suk og Taarer, ikke saa meget for sig selv, som for sin Husbond Kongen. Hun beder om Almisse, udstrækker sin Haand for at faa, bønfalder den, som vil hjælpe. Ofte saa' jeg hende i Taarer, græd selv med hende og følte mig nedslagen. Jeg har formanet hende, saa meget jeg kunde, til at sætte sin Lid til Herren, som hun og bestandig gør. Lad dog saa ædel, fortræffelig og højbyrdig en Fyrstindes Suk og Taarer røre eder!"

Den Stamtavle, der skulde bevise Utilstedeligheden af Ægteskabet, var et slet og ret juridisk Kneb, som ikke kunde bestaa for en nyere Undersøgelse. Abbed Vilhelm, der fra sit Kloster i Danmark jevnligt skrev Trøstebreve til den forskudte Dronning, henvendte sig ogsaa med indtrængende Breve til Paven og udarbejdede en anden og tilforladelig Stamtavle, hvoraf det fremgik, at Kong Filips Hofteologer fo'r med Usandhed.

Ingeborg havde sat sit Haab til Rom. Det var i Pavemagtens gyldne Dage. Kristi Statholder saa' Folkene trindt om i Ærefrygt bøje sig for ham, der her paa Jorden havde Himmeriges Nøgler til at lukke op og lukke i efter sit Behag, og Fyrsterne skælvede for Bandlysningens takkede Lynstraale, som han kunde slynge mod hvem han vilde. — Denne Magt havde Paverne forsaavidt vundet med Rette, som de i hine raa og lovløse Tider var Retfærdighedens og Menneskelighedens Forkæmpere, der satte en Skranke for Magthavernes og de herskende Klassers grænseløse Selvraadighed. De svage og værgeløse saa' hen til St. Peters Efterfølger i Rom som den, hos hvem der

var Tilflugt at finde mod alskens Voldsfærd. Dette maa aldrig glemmes, naar Pavedømmets Synderegister gennemgaas af os Protestanter. „Under Krumstaven er det godt at bo," lød Ordet almindeligt den Gang blandt de livegne eller vornede Bønder.

Bispestolen i Rom klædtes dog netop i Øjeblikket af en Pave, der ikke ret havde Kraft til at løfte Apostelfyrstens Sværd. Det var Cølestin den tredie, som havde tiltraadt sit høje Embede et Par Aar før det ulykkelige Bryllup. Han var visselig en retsindig og alvorlig Mand, men af Naturen ængstelig for alt for stærke Sammenstød med Jordens Mægtige. Han var en Olding paa 85 Aar, da han valgtes til Kristenhedens Ypperstepræst.

Til ham klagede Kong Knud i Danmark, og den 90aarige Abbed Vilhelm drog tilligemed Kansleren Anders Sunesøn atter af Landet for Ingeborgs Skyld, over Alperne og ned til Rom med den ægte Stamtavle. Pave Cølestinus var ej heller døv for deres Klagemaal over den aabenbare Krænkelse af Retfærdigheden og Ægteskabets Hellighed, hvori den franske Konge havde gjort sig skyldig. Han skrev til Kong Filip og bød ham med sin apostoliske Værdighed at antage sig sin Hustru. Da dette ikke frugtede, udstyrede han de danske Sendebud med andre pavelige Skrivelser og lod dem i Forening med et Par af sine egne Sendebud drage til Frankrig for ret indtrængende at lægge Kongen den saa haardt behandlede Dronnings Sag paa Sinde. —

Men Kong Filip var ubøjelig. En kort Tid maatte de danske Sendebud endogsaa sidde fængslede. Og Pavens Ombud sad som „stumme Hunde" ved den Forsamling af Jurister og Prælater, som nu paany havde Sagen for, og hvor den tidligere uretfærdige Afgørelse stadfæstedes. Ja kort derpaa (1196) indgik han Ægteskab med sin Elskerinde Agnes. —

To Aar senere døde Pave Cølestinus, og hermed indtraadte et Vendepunkt i Dronning Ingeborgs Skæbne forsaavidt som den Mand, der nu kom til at bære Pavekronen, var en langt mægtigere og viljeskraftigere Personlighed. Det var Kardinaldiakonen Lothar, Greve af Segni, der tog Sæde i St. Peters Stol under Navn af Innocentius

den tredie. Han var endnu kun 37 Aar gammel, en af disse Naturer, som Middelalderens Kristenhed fostrede, underlig sammensat af Verdensforagt og Herskelyst. Hvad den største af alle Roms Biskopper, den navnkundige syvende Gregor, mer end hundrede Aar tidligere havde udtalt om Pavens guddommelige Ret til at herske over Verden og dens Fyrster, det førte Innocentius med aldrig svigtende Kraft ud i Livet. Han var et koldt og klart Hoved og en Mester i Lovkyndighed. Deri lignede han sin Slægtning, den franske Konge. Men han var besjælet af en levende Retfærdighedssans og det var dog Guds Ære, han vilde fremme, hvor meget han end med sin hele Tidsalder var hildet i Misforstaaelse om de rette Midler, der skulde bruges i Kampen.

Han var næppe kommen til Sæde paa Pavetronen, før han sendte Biskoppen i Paris, hans egen og Kongens Frænde, en alvorlig Opfordring om at formane Kong Filip til at tage sin Hustru til sig. Paven henviste til de store Naturulykker, der netop i den sidste Tid var overgaaede Frankrig, Hungersnød og Oversvømmelser og Jordskælv. Alt dette maatte visselig anses som Tegn paa Himlens Vrede og varslede endnu haardere Tilskikkelser. Han skrev ogsaa i samme Anledning til Kongen selv, men endnu uden anden Virkning end den, at Kong Filip i Forbitrelse over de evindelige Formaninger priste Arabersultanen Saladin lykkelig, fordi han ikke havde nogen Pave til sin Plageaand.

Da greb Innocentius til det yderste Middel. Han lod sin Afsending, Pietro di Capua, forelægge Sagen for et stort fransk Kirkemøde, og her sattes det igennem, at hvis Kongen ikke gav efter, skulde hele Landet være under Band. Skøndt Kong Filip fnyste og forfulgte de Præster, der vovede at underkaste sig, maatte han dog tilsidst krybe til Korset. Han havde ladet Ingeborg sætte i streng Forvaring paa Slottet Estampes (Etangp) ikke langt fra Paris. Men da Kirkerne over hele Frankrig lukkedes, Klokkerne forstummede med Prædiken, Sang og Messe, de døde henlaa ubegravede, og kun de døende maatte modtage Sakrament og Afløsning fra deres Synder, blev Kongens Modstand brudt for en Stund. En Maaneformørkelse, der

indtraf ved samme Tid, opfrømmede Folket som et Vidnesbyrd om Guds Vrede. Kongen gik derfor ind paa at sende Agnes bort — ud af Landet — hed det i Virkeligheden dog kun til et Opholdssted indenfor Frankrigs Grænser. Han vilde tage Ingeborg til sig og et kirkeligt Møde skulde paany træde sammen i Soissons (Soasong) og ret grundigt og fordomsfrit granske Sagen.

Bandet hævedes, men nu viste det sig, at det havde sig med Kong Filip som fordum med Ægyptens Farao. Saalænge Plagen hvilede over Landet, gav han gode Løfter, — og brød dem dog strax efter. Ingeborg blev atter behandlet haardt og indespærret i sit forrige Fængsel.

Kirkemødet i Soissons traadte sammen i Vaaren Aar 1207 Kongen mødte frem med en stor Flok af sine dyg-

tigste Retslærde. Fra Danmark kom ogsaa „Biskopper og andre hæderlige Mænd" for at virke til Dronningens Bedste. Det var lykkedes Filip at vinde den pavelige Sendemand. Derfor forlod de danske Herrer med skarpe Indsigelser Mødet, — lidt for tidligt, som det viste sig. Thi et Par Dage efter indtraf en anden pavelig Sendemand, og han viste sig standhaftig overfor alle Kongens Overtalelser. Nu mærkede Filip, at Dommen vilde gaa ham imod, og for at undgaa en formelig Retskendelse erklærede han pludselig, at han nu selv ønskede at tage sin Hustru til Naade. Han begav sig selv hen til det Kloster i Byen, hvor Ingeborg boede, mens Mødet holdtes, og red bort med hende.

Dog, i sit Hjerte nærede han endnu Had og Afsky til den ulykkelige Dronning. Det var som en hel ond Trolddom, og han beraabte sig ikke uden Virkning overfor Paven paa denne Grund. For tredie Gang holdtes Ingeborg fængslet paa Estampes, — og Pave Innocentius havde ikke den Gang saa fri Hænder som ønskeligt overfor Kongen af Frankrig. Politiken spillede stærkt ind i den hele Sag. Paven var stedt i megen Kamp baade med andre udenlandske Fyrster og med de oprørske Stormænd i Rom. Han trængte til den franske Konges Hjælp og maatte indtil videre se igennem Fingre med hans Opførsel mod Dronning Ingeborg. Ja, da Agnes af Meran netop ved den Tid døde i Barselseng, til Filips store Sorg — thi hans Hjerte tilhørte denne Kvinde —, lod Paven sig endogsaa bevæge til at erklære den Søn og Datter, hun havde født ham, for ægte fødte og arveberettigede. Ærkebiskoppen af Reims, den samme, der havde viet ham til Ingeborg, havde jo udtalt Skilsmissedommen i Compiegne. Kongen havde altsaa havt god Grund til at anse sit Ægteskab med Agnes for lovligt. — Om dog Dronning Ingeborg kunde bekvemme sig til at tage Sløret!

Men Ingeborg vedblev utrættelig at klage til Paven. Saaledes skriver hun i et af sine Breve: „Min Ægtefælle Kong Filip forfølger mig, han indespærrer mig i et ensomt Fængsel for at gøre min Ungdom ked af Verden, og skammer sig ikke ved at lade sine Soldater uophørligt pine mig med Spot og Bebrejdelser for at tvinge mig til at opfylde

hans Ønske tvert imod Kristi Lov. I maa vide, hellige Fader, at jeg ikke har mindste Lindring i mit Fængsel, men maa udstaa utallige og utaalelige Besværligheder; ingen tør besøge mig, ingen gejstlig Person tør komme for at trøste mig, og aldrig vederkvæger et Guds Ord af nogens Mund min Sjæl. Man nægter mig Tilladelse til at skrifte for nogen Præst; Messe tør jeg sjelden overvære, andre Bedetimer slet ikke. Desuden faar aldrig noget Bud fra mit Fødeland Lov til at komme til mig med eller uden Breve eller at tale med mig. Den Underholdning, man giver mig, er undertiden altfor knap; aldrig kan jeg faa noget Lægemiddel, som den menneskelige Skrøbelighed saa ofte kan behøve, heller ingen Læge, der kunde drage Omsorg for min Sundhed. Bad er mig forment; vil jeg lade mig aarelade, kan jeg ikke, og derfor frygter jeg for mit Syn og for at angribes af Svaghed. Klæder har jeg kun til yderste Behov og langt fra saadanne, som det sømmer sig en Dronning. Jeg er indespærret i et Hus, som jeg ikke maa forlade, — kort sagt, det er umuligt at opregne alle mine Lidelser, thi man afslaar mig det, som aldrig burde nægtes nogen kristelig Kvinde, og man tillader sig imod mig, hvad man ikke burde gøre imod det foragteligste Menneske.

Saaledes led Aarene hen. Da bragte de politiske Forhold det endelig til en Afgørelse. Englands Konge, den berygtede Kong Johan „uden Land", havde nedkaldt Pavens højeste Vrede over sig. Han blev lyst i Band og formelig afsat af Innocentius (1212), der overdrog Filip August af Frankrig Dommens Udførelse. Filip havde allerede for længst bemægtiget sig de engelske Kongers Stamland Normandiet, nu haabede han at vinde selv England. Men en Betingelse herfor var, at han viste sig som Kirkens lydige Søn. Før han kunde iværksætte sin paatænkte Landgang i England maatte han derfor højtideligt efterkomme det Krav, der nu tyve Aar igennem havde lydt til ham fra Rom. Ogsaa er sagtens paany Tanken om Danmarks gamle Ret til England dukket frem i hans Sind og har bevæget ham til det Skridt, han nu gjorde. Valdemar Sejr i Danmark stod endnu den Gang i sin Lykkes og Vældes fulde Glans, men Valdemar var Englands Ven.

I en stor og glimrende Forsamling i Soissons Aar 1213 erklærede Kong Filip da til almindelig Glæde for sit Folk, at han nu vilde lade Dronningen komme til sig og i alle Maader ære og elske hende som sin Hustru. Og — hvad Kærlighed han saa har baaret til hende eller ikke — saa meget er vist, at fra nu af nød Ingeborg en Behandling, som tilkommer en Dronning. Hendes Trængselsaar var forbi, — men rigtignok var ogsaa hendes blomstrende Ungdom forbi.

Kong Filip døde Aar 1223. I sit Testament betænkte han, om end lidt knebent, „sin dyrebare Hustru Isanbor" (saaledes udtalte Franskmændene det fremmede nordiske Navn).

Ingeborg henlevede sin Enkestand i Frankrig i venlig Forstaaelse med Kongehuset. Hun havde ikke sat sit rige og milde kvindelige Hjerte til under sine Trængsler, men kom lutret ud af Prøvelsernes Ild. Præsteskabet elskede og velsignede hende for hendes Fromhed og Gavmildhed, og hun har vundet det smukkeste Eftermæle i det Land, hvis Dronning hun var.

Hun døde Aar 1236 i den lille By Corbeil (Kor—bæ—i), et Par Mil Nord for Paris ved Seinen, og dér hviler hendes Støv.

Kilder N. Baches: Nordens Historie. Fr. Nielsen: Haandbog i Kirkens Historie. Abbed Vilhelms Levnet. Cantus: Verdenshistorie III. og IV Artikler i Nord. Konversationslexikon m. fl. a. lexikalske Artikler.

Betænkeligt Tilfælde.

Tegning af Axel Thiess.

„De ser saa betænkelig ud, Hr. Dyrlæge."

„Det er ikke uden Grund."

„Hvad da?"

„Der er en Ko, der har løbet rundt i Hovedet paa mig hele Dagen."

Flaget.

Skizze af

Fritz de Zepelin.

Med to Tegninger af Viggo Langer.

Vi gik, min Ven Maleren og jeg, henover Eremageplœnen.

Det var en tidlig Foraarsdag, Skoven var lige i Udspring, og Formiddagssolen kastede sit forvngende, friske Skær ud over det bløde, bølgende Landskab. En kølig Vind susede ganske svagt hen over Trœernes Kroner, og over den bleg-blaa Himmel vuggedes langsomt, nu og da, en enkelt fin og sart Sky. Jeg vendte mig jœvnlig tilbage — det var jo saa lœnge, siden jeg havde betragtet den danske Skov og vort dejlige Øresund — og lod Blikket

glide ud over Søen, hvor Dampere og Sejlere vuggedes op og ned, brydende Havets ensformige Flade.

— Du betragter Sundet? Ja, ja, det er kønt selv for os Middelhavsfolk. Og saa alle Skibene . . .

— Ja, Du, det er netop dem, jeg holder saa meget af, svarede jeg. Det store, aabne Hav er saa koldt og saa dødt, men her har man saadan en hyggelig, hjemlig Fornemmelse.

— Ogsaa jeg elsker Skibene. Det gladeste Øjeblik i mit Liv var saamæn, da jeg saa' et Skib.

— Det var meget sagt.

— Ja, — og det Skib var ikke stort andet end en Pæreskude.

— Fortæl, fortæl! Du spænder min Nysgerrighed . . .

— Og Skuden hed „Marie Helene".

— Som Din lille Datter!

— Ja, netop. Thi hun er opkaldt efter Skuden.

— Nej, nu vil jeg virkelig have Løsning paa den Gaade. Nu sætter vi os her hos Skovløberen, tager et Glas Øl, ryger en Pibe, og — Du har Ordet.

Ølket blev bragt, og min Ven fortalte:

— Du spurgte mig saa tidt før, ja, nu kan det vel være en fem, sex Aar siden, i Paris, hvorfor jeg egentlig paa ubestemt Tid havde forladt Danmark. En Studierejse varer jo i Reglen ikke saa længe. Du var, det kan jeg nok huske, noget tvivlende, naar jeg fortalte, at det var kun af kunstneriske Hensyn, og at jeg for flere Aar agtede at tage Ophold paa Korsika.

— Ja, det undrede mig. Du var jo forbavsende hurtig bleven anerkendt hjemme, havde udstillet flere Gange . . .

— Ja, ja. Det var nu heller ikke med min gode Vilje, at jeg rejste. Forholdene, Livet, alting hjemme var blevet mig uudholdeligt. Jeg maatte bort. Gemme mig i en eller anden Krog, maaske gennem Arbejdet overvinde og glemme . . .

— Glemme?

— Ja, min haabløse Kærlighed. Ja, andet var det ikke, som drev mig bort. Kort og godt, under et Landophold havde jeg forelsket mig i en ung Pige, der var

meget rigere end jeg stakkels Maler; jeg troede først, at mine Følelser ikke blev gengældt, dernæst af Stolthed eller Finfølelse, hvad Du nu vil, vilde jeg ikke, fattig, som jeg var, gifte mig med en rig Pige, uden at jeg i det mindste til Gengæld kunde byde hende et Navn, der var kendt og anset. Og jeg var ingen af Delene.

Saa rejste jeg uden at have røbet noget, syg i Sindet, fuld af Mismod og Sorg.

Du véd, at jeg opholdt mig et Aar i Paris, at jeg arbejdede meget og Foraaret efter min Ankomst fik et Billede antaget paa Salonen og senere solgt for saa god en Pris, som jeg aldrig havde turdet haabe. Af Danske var Du den Eneste, jeg saa. Alt, hvad der mindede mig om Hjemmet, gjorde mig ondt, rev op i mit Saar, som var langtfra at læges.

— Ja, gamle Ven. Jeg minder det nok. Du var blevet saadan en underlig stilfærdig Fyr, Du, der før var den gladeste blandt os glade.

— Naa, nu havde jeg jo Penge. Jeg tørstede af hele min Sjæl efter at faa Syden at se, ikke en almindelig Studierejse, med Udstillinger og Raphaël — nej, den vilde, frie Natur. Efter nogle Kammeraters Raad tog jeg til Korsika, som jeg strejfede igennem paa mine Ben, med Malerkassen paa Ryggen.

Jeg glemmer aldrig de første Indtryk. Det var, som al Sydens Varme gennemstrømmede min forfrosne Nordbosjæl, som drak jeg med hver Fiber i mit Legeme Sydens glødende Farver, der berusede og blændede mig. Jeg tænkte slet ikke paa at male. Kunde jeg det vel ogsaa? Mit Øje maatte længe vænnes til al denne Glød, til disse mægtige Former, til Oliventræernes Sølv, til de blaa Skygger og det glitrende Hav.

Saa fandt jeg da et Sted ved Kysten, bygget paa Klipper, en lille Landsby Carghése, hvor jeg slog mig ned. Byen er grundet af Grækerne, og den græske Type er her bevaret i hele sin Renhed. Paa en stor Plads ligger, hvad der er en enestaaende Mærkværdighed for Korsika, to Kirker ligeoverfor hinanden, som to Sphinxer: den ene romersk, den anden græsk.

Ved Kilden udenfor Byen kom hver Aften de unge

Piger for at hente Vand i deres Lerkrukker, som de med en medfødt Ynde bar paa deres Hoveder. Lidt efter drager en Hob italienske, lejede Arbejdere forbi. De kommer fra Marken, og de bærer deres gammeldags Redskaber paa Ryggen, men sluttende Toget, paa Ryggen af smaa, korsiske Heste vender de korsiske Mænd hjem. Stolte, ridderlige Skikkelser med deres sorte, lange Skæg, alvorlige Ansigter og deres uadskillelige Ven Bøssen paa Ryggen.

Der i Byen — den har kun nogle faa Hundrede Indbyggere — lejede jeg mig ind i Kroen, den gamle, middelalderlige Kro, med de en Gang hvidkalkede Vægge, de gamle Vinkander og de ormædte Borde. Jeg fik, imod Nord, et meget stort Rum, der maatte tjene til Atelier. Af Møbler fandtes en Seng, to Stole og et lille Bord; henne i en Krog fik jeg stillet en Tønde op, paa hvilken anbragtes mine Toilettegenstande.

Jeg blev hurtig kendt med Landsbyens Folk, gode Venner med mine Værtsfolk, en rank, statelig Olding og en ydmyg, skikkelig, gammel Kone.

Om Morgenen Klokken 6 spiste jeg sammen med Værtens Polenta en Kastaniegrød med Gedemælk; saa drog jeg af Sted, med Malerkassen paa Ryggen, en tarvelig Frokost i min Lomme, min korsiske Hund efter mig.

Jeg vendte hjem Klokken 6, tog atter Plads med Værtens, spiste regelmæssig min Grøntsuppe, lidt koldt Kød, Gedeost og drak den herlige, dunkelrøde, krydrede Vin.

To Aar gik saaledes. En enkelt Gang en Rejse til Paris for at anbringe mine Billeder . . .

— Ja, Du malede jo paa Kraft, baade til Salonen og hjem til Danmark. Det var i de Aar, Du blev „berømt". Men hvor kunde Du udholde det Liv?

— Udmærket. Jeg voxede mig ganske fast til min lille Landsby og til Omegnen. Jeg kendte hver Plet, hver Klippe, hver Solbelysning, og jeg følte — og det var vel Hemmeligheden — mine Evner voxe. Jeg følte mig Herre over mine Midler.

— Men længtes Du aldrig hjem?

— Jo, Du. Tidt om Aftenen, naar Solen gik ned, naar det uendelige Hav laa øde og forladt foran mig,

naar alt syntes dødt, ikke en Lyd at høre, da kunde Fortvivlelsen, Naget liste sig over mig og ganske betage mig.

— Stakkel. Du har lidt meget.

— Nej. Kun nu og da. Men saa hændte det en Gang under en saadan Krise, at Længslen og Minderne og det alt sammen kom saa stærkt over mig, at jeg skrev hjem til hende. Ja, hvad jeg skrev? Jeg fortalte hende alt, min Kærlighed, min Tvivl, hvorfor jeg havde holdt mig tilbage. Men nu kunde jeg da byde hende en Fremtid og et Navn, der var kendt — — ja, alt det og meget andet skrev jeg hin lyse, klare Nat med den stjernebesaaede Himmel og det maanebelyste Hav.

— Naa?

— Tre lange Uger gik, og jeg fik intet Svar. Efter at have svinget mellem Haab og Mismod frem og tilbage de hundrede Gange hver Dag, saa sagde jeg endelig til mig selv: forbi. Og i Tanken forsøgte jeg allerede at vænne mig til at leve her, blive Bonde og Jæger som de andre; men det gik ikke. En knugende Ensomhedsfølelse bemægtigede sig mig, og jeg længtes hjem mod Danmark Ja, alt det jeg før havde elsket her, de rige Farver, den varme Sol, de mægtige Klipper blev mig nu næsten utaaleligt. Men hjem vilde jeg ikke. Aldrig. Julen kom og med Julen Minderne, flere og flere. Jeg flygtede bort fra den døde Landsby, hvor al Julestemning var umulig, og drev om langs Stranden, utilfreds med alt og utilfreds med mig selv. Jeg naaede den lille Havn, og — hvad saa' jeg! hvad var det dog . . . Dannebrog, vort gamle Flag, der vejede stolt fra Toppen af en lille Skude!

Aa, nej, kære Ven, jeg er ikke Patent-Patriot, jeg har aldrig haft meget af de Følelser, men jeg kan ikke sige Dig det Indtryk, Flaget gjorde paa mig hjemløse Fugl, der i aarevis ikke havde hørt Dansk eller set Dansk.

Flaget! Det var paa en Gang som en stille og religiøs Højtidelighed og paa samme Tid, som om . . . som . . . ja, som spilledes vor gamle Nationalsang, som alle Barndomsminder vaagnede, som om vor Bøgeskov, de lyse Nætter med Maaneblink i Skovbækken viste sig for mig, og som da jeg for første Gang som Dreng saa „Tordenskjold" blive spillet. Det var de dybeste Følelser, det satte i

Bevægelse hos mig, det reneste og bedste i Nationalfølelsen, de dybeste og første Ungdomsindtryk . . .

Og jeg nærmede mig Skuden, der kom med Træ, bestemt til Ajaccio. „Marie-Helene" hed den; det stod malet med hvide, klodsede Bogstaver paa sort Grund.

— Ah! nu forstaar jeg, afbrød jeg min Ven: Marie-Helene . . .

— Nej, fortsatte han, Du forstaar slet ikke endnu. Du aner og gætter kun . . . At jeg hurtig kom ombord

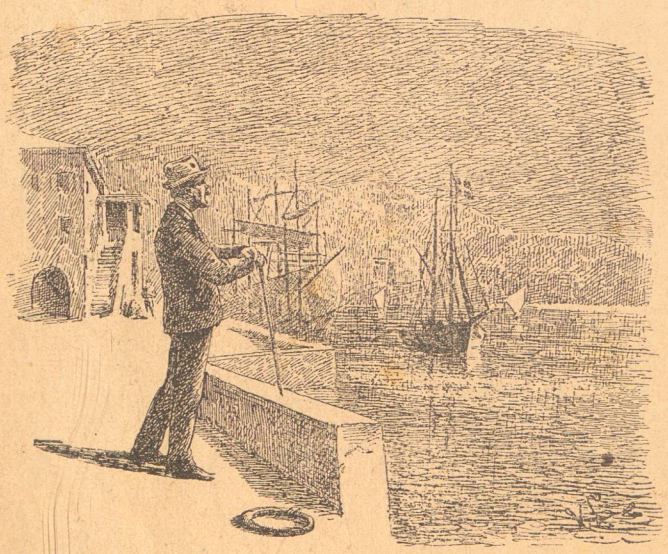

og fik fat i „Kaptejnen", det behøver jeg ikke at fortælle. Det var en prægtig, gammel „Ulk", og da han hørte, jeg var en forvildet Dansker, bød han mig at spise Julefrokost med sig og Folkene.

Vi blev allesammen i Løbet af et Par Timer de bedste Venner, og jeg havde aldrig troet, at Skipperøl og salte Sild kunde smage saa fortrinligt.

Ved Maaltidets Slutning hentede en af Matroserne en Harmonika og spillede . . .

— Falsk?

— Ja, falsk, kære Ven, om Du vil; men han spillede bravt alligevel de gamle danske Sange, og aldrig har nogen Musik grebet mig dybere.

Da „Kaptejnen" hørte, jeg var Maler, bad han mig om at tegne sit Portræt. Og da vi alle var i straalende Humør, lovede jeg at gøre det strax; kun maatte jeg løbe hjem for at hente Papir og Kridt. Det gjorde jeg . . .

— Naa?

— Ja, ser Du, ved Hjemkomsten fandt jeg et Brev, aa, det Brev, jeg havde ventet saa længe. Og i Brevet stod, at man ikke havde svaret før, fordi man var paa Udenlandsrejse, og at man først havde faaet mit Brev i Neapel . . . Men Svaret var et Ja, og Løfte om et Møde i Neapel blev mig givet.

— — — Min Ven, Maleren, og jeg tømte vore Glas, og mens Solen skinnede paa det friske, unge Bladløv om os, fortsatte han:

— Jeg kom hurtig tilbage til Havnen, kan Du tro, og „de Forlovede"s Skaal blev drukket af hele Besætningen, og mange barkede Næver trykkede mig i Haanden, og saa ærlige Ønsker er næppe ofte blevet formet for noget ungt Par og derfor, og derfor — (og min Ven strøg overgivent Hatten tilbage, saa hans brune, krøllede Lokker faldt ned over Panden) er jeg ogsaa den lykkeligste Mand i hele Danmarks Rige.

— Og Portrætet?

— Portrætet? Ah! nej, det blev mindre godt, jeg var ikke ganske sikker paa Haanden.

Paris, den 24. Februar 1898.

Fra den jydske Hede.

Af
J. Gr. Vinholt.
Med Tegn. af
H. P. Lindeburg.

Inde paa Jyllands udstrakte Hedeflader kæmpes der i det stille en ihærdig Kamp, der har det Udfald, at der hvert Aar forsvinder store Strækninger af den lyngklædte Jord for at give Plads for Skov eller Agerland. Det er særlig paa de saakaldte bakkede Heder, at Opdyrkningsarbejdet i den sidste Snes Aar er gaaet fremad, endog med forbavsende Fart. Beboerne paa disse Steder fører nu ogsaa en Tilværelse i Lighed med Landbrugere andre Steder i vort Land, og man ser, at grundmurede Bygninger, vel vedligeholdte paa Mur og Tag, rejser sig rundt omkring. Det er særlig Mergelfundene, som har været Løftestangen paa disse Egne. Bakkehederne har ret rigeligt med smaa Dalstrøg, og i disse Lavninger findes der gerne Mosedannelser. Her gribes Opdyrkningen først an, da Muldannelsen er større, saa Korn og Græs ret villig tage til Grøde, og Fugtigheden holder sig længst. Mangen brav, men fattig Hædersmand med sin Hustru, hvis saa godt som eneste Rigdom bestod i et Par godt skaftede og arbejdsvante Næver og et ufkrænmet Haab til Fremtiden, har her arbejdet sig frem til et betryggende

Udkomme, om end det nye Liv i de første, ja i mange Aar var strængt og trælsk. Man maa lægge Mærke til, at netop de sidste Aaringer har staaet saadanne Nybyggere bi, idet Svin og Mælk har holdt sig i god Pris, medens Fedekvæg og Kærne har været billige, — og saadant er Godtid for Hededrift.

Længere og længere skyder nu de beboede og kultiverede Strækninger sig ud i Hederne baade her og der. Ved Bygninger, Hegn, Plantninger og lignende er den egentlige Hedestemning brudt, om ogsaa den mørkebrune Lyng breder sig hen over Forhøjningerne i Terrænet og kranser Græs- og Kornmarken. Den stille Hede med sin Ensomhed viger længere og længere tilbage, og Beboernes daglige Tilværelse bliver langt fra saa afstumpet og forladt som i tidligere Tider. Den ene Gaard efter den anden udskifter af sine mange Tønder Land, og det ene Hus efter det andet skyder op, saa der nu ikke som tidligere er langt til nærmeste Gaarde. Nye Skoler fremstaar, og Anlæg af Veje holder Skridt med den Fremgang, som saaledes paa mange Steder er bleven denne store og hidtil upaaagtede og forsømte Part af vort lille Fædreland til Del med dens solide, stræbsomme og sunde Befolkning, der ikke blot lever som deres Fædres Børn og af deres Arv, men ved, hvad det, de ejer, er værd, da de selv har slidt og slæbt derfor.

Men Medaillen har ogsaa en Bagside. Af vore over 80 Kvadratmil store Hedestrækninger er der endnu mange, som ikke har set en kultiverende Haand, og der leves et Liv, som for Mennesker, der kommer fra mindre stedmoderligt behandlede Steder, maa synes at være saare tungt, fattigt og forladt, — og er det ogsaa.

Man behøver ikke at rejse mange Mile for i Midtjylland at træffe de ægte, saa godt som uberørte Hedeegne, hvor Naturen er tom, nøgen og øde Ørkenagtighed. Lyng saa langt fremad, Øjet naar, Lyng til begge Sider, en mørkebrun Ensformighed, hvorhen man saa vender sig. Intet Hus fremme, ingen Hytte eller den usleste Vraa, — ingen Ujævnhed, ingen Busk, intet Straa eller det ubetydeligste, tørreste Græs. Intet Menneske møder man der — intet! Vinden stryger uhindret hen over Fladheden; det eneste

oplivende er en ensom Hjejles pibende, vemodige Sang, — et forunderligt Sted, dette vilde, flade, endeløse Øde, et Sted, hvor Naturen tager Tag i det tænkende Menneske, men virker knugende Følelse af Forladthed og Lidenhed, dyb Lidenhed.

— — — — — — — — — — —

Fremad, fremad! Langt, langt forude en enlig Forhøjning. Det er en Hytte. Man ser ikke saa snart, hvad det er; det om Sommeren saa almindelige „Fam" derude i Kimmingen giver Genstanden eventyrlige Former.

Det synes, som drog Hytten sig længere og længere tilbage, eftersom man kommer den nærmere. Uvant med Fladheden formaar Øjet ikke at maale Afstanden.

Jh se! — der ligger en Vej for Foden. Den fører derhen ad, Vejen, uden Grøft og Gærde, kun enkelte Hjulspor, dels jævnsidesløbende, dels krydsende hverandre ubestemmeligt, ofte overgroede af Lyng, sjældnere fyldt med løst, gulligrødt Sand.

Nogle smaa, sortsmudsede Faar driver nær Hytten omkring i det høje Lyng, nippende af det matgrønne Mos og de blege sparsomme Græsstraa. Det er en Jordbund, som maaske engang har været dyrket, men som har været for karrig. Faarene løfter Hovederne og stirrer en Stund ligesom forundrede paa den vandrende.

Nærmere ved Huset slæber en tyndbenet, uldhaaret, mager lille Ko sig af Sted med sit Tøjr.

Gulliggrønt viser der sig en Plet. Det skal være en Græsmark, om end Ligheden er saare fjern. Tæt ved staar, som det viser sig, Ejeren. Det er en midaldrende Mand, krumbøjet, i en næsten ubeskrivelig, af Vadmel og Skindlapper sammensat, tarvelig Klædedragt og med bare Ben i de store Træsko. Han var beskæftiget med at rense imellem lange Kartoffelrader paa en gusten, pindtør Sandflade.

Da jeg hilste og bad om lidt Drikke, løftede han langsomt det graalige, furede Ansigt. Et Par buede Næsebor gav det et forundret Udseende. Med et skulende Sideblik til min Sommerdragt bød han mig ind.

Hytten var en højst ejendommelig Bygning — om den kan kaldes Bygning. Forsiden var opført af runde,

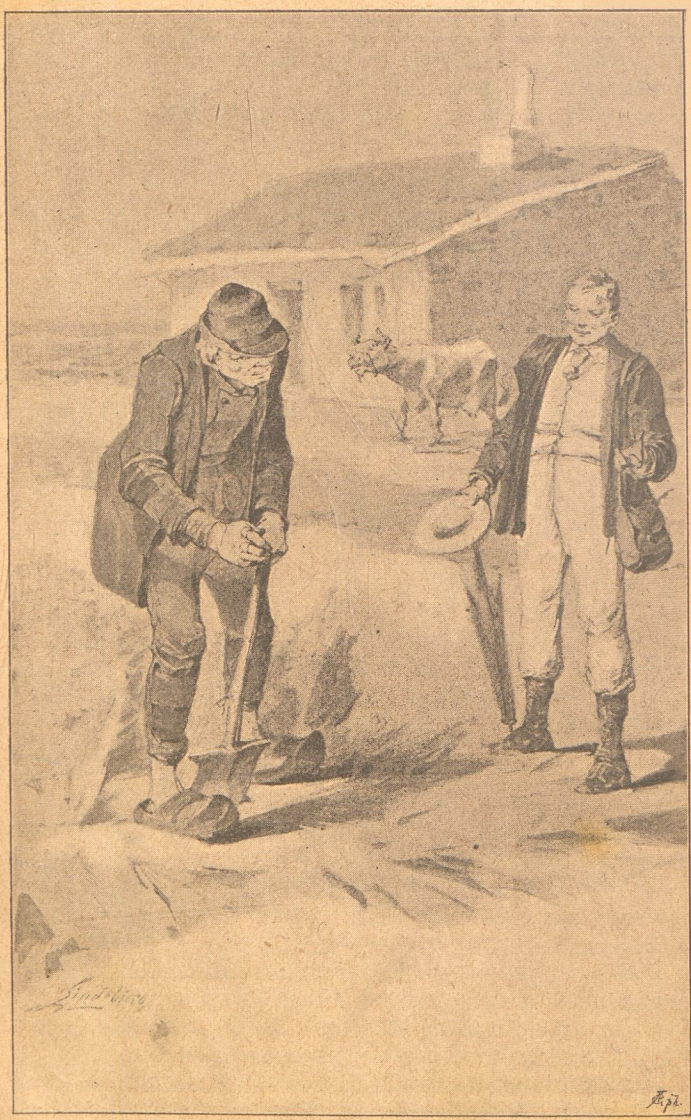

raa Kampesten i Bindingsværk. De øvrige Vægge bestod af Hedetørv. Taget Lyng, Skorstenen en Trætud med et Drænrør.

Rummet var dobbelt. Det ene udgjorde Familiens Spise- og Soveværelse, det andet Køkken og Udenoms-Lejlighed. Bohavet var yderlig simpelt. Det bedste et Par Stole med Halmsæder, af hvilke den ene havde Plads foran Enden af det umalede Fyrrebord ved Siden af Kakkelovnen, en stor Jerngryde med Mundingen indmuret i Lervæggen og hvilende paa en Lerfod.

Familien var seks Personer. To halvvoksne Drenge var Vogtere hos et Par af Sognets Gaardmænd, d. v. s. langt borte. To Smaabørn gik hjemme hos Forældrene.

Erhvervet udbragtes ved kummerligt Slid paa Hedelodden, ved Slaaning af Lyng, som saavel Hustruen som Manden udførte, og om Vinteren ved Dagleje og Husflid, især Uldbinding. Hovedbestanddelen af Føden var Kartofler og Salt; Brød og Smør saas nok ikke til hverdags.

Men ikke jeg ved, hvor langt der var til nærmeste Læge, Handelssted, Apothek, Skole, Poststed og øvrige for Mennesker saa uundværlige Goder i et ordnet Land.

I ensformigt Arbejdes Rundgang fra Dag til Dag, under Anstrængelser og yderste Fornægtelser i alt, hvad selv Smaakaarsfolk i Købstæderne og paa de bedre Egne betragter som uundværligt — det synes mig paa slige Steder at være Menneskets ufravigelige Kaar.

Saadant overalt paa de skarpe Steder, selv ogsaa paa Steder, hvor man skulde synes, Vilkaarene maatte være mindre ublide — i Hedegaarden. Den samme Tarvelighed og Fornægtelse, det samme Slæb og Slid slaar en i Møde.

Over Menneskene, som har faaet deres Livs Grænser afstukne i disse Sandets og Lyngens Verden, hviler der et særegent Præg — noget saa tungt, trykket og forstenet. Ensformigheden i den stumpede og afsluttede Tilværelse, parret med Afsavnet af de allerfleste Livsnydelser, selv de mest beskedne, det strænge og stadige Arbejde, samt sjældne og næppe følelige Puft fra Kulturlivet maa jo nødvendigt føre saadant med sig.

Paa de gode Heder, som afgiver et forholdsvis taknemmeligt Arbejdsfelt, dér er Livslysten større, dér er

Fremgang at spore, dér forynges Modet og forsødes Tilværelsen i Bevidstheden om, at Lønnen for Udholdenhed er sikker. Der gaar det dog altid fremad. Men paa de golde Steder kæmper vore Medmennesker under de haardeste og mest ugunstige Vilkaar Aar efter Aar, og — i mangfoldige Tilfælde naar de ikke frem.

Og dog — de klager ikke, og man hører saa lidt fra dem. De har en ubøjelig Læremester i Resignation.

Men man har godt af at se saadant paa nært Hold, se saadanne Menneskeliv Ansigt til Ansigt i en Tid, hvor Kravene om Livsnydelse lyder saa overlydt, hvor saa mange er overmætte af en svulmende Civilisations Nydelser og livslede; — det er som et forfriskende Bad for disse Sygdomme at titte inden for i Hjemmene paa Jyllands golde Heder.

Heden og Sommeren, de passer ikke sammen, — den Sommer, som bringer Frugtbarhed og Fedme, den giver Heden kun faa Prydelser og støtter ikke dens golde, magre og pinte Natur. Heden og Vinteren, — de passer sammen. Naar Sneen kommer og dækker sit hvide Tæppe over, saa er Heden som alt andet. Saa staar Solen op paa en dyb, blaa Himmel og sender sit gule Lys ud over det Landskab, som ikke længer behøver at blues over sin Fattigdom og sin grove Kofte. Saa blinker det og gnistrer det, brydende sig i de forskelligste Afskygninger, paa alle de Tusinder smaa Sneflokke, som har skikket sig saa lunt til Leje rundt om. De fattige Smaagaarde og Huse, der ligger spredte rundt omkring og til daglig kryber melankolske sammen i dette ellers den personliggjorte Tungsindigheds Landskab, synes knejsende og levendegjorte. Over de vide Flader er Farven let og ligefrem varmende. Den glider og skifter. Der er højt til Himlen, langt til Siderne. Der er Plads at drage Aande . . .

Da, men kun da, er Heden skøn. Intet dansk Landskab trænger haardere til Sneen, denne Vinterens barmhjertige, alt udjævnende Datter.

Skorstensfyn.

Et lille muntert Barndomsminde af Zakarias Nielsen.
Med Tegninger af Knud Larsen.

Ane Bertels staar i Stegersdøren med en Gaffel i Haanden.

„Det jager vel itte saa stærkt?" spørger hun, da den lille Fyr ved Stuedøren har udrettet sit Ærende og er ved at dreje sig.

„Næ—æ, jeg kan godt blive lidt," svarer han, med en lille lun Tanke rettet mod det Punkt i Stegerset, hvorfra han mærker en liflig Kagelugt bølge ind.

„Sæt dig ned . . . eller vil du hellere se dig lidt om i Gaarden?"

„Jeg vil hellere sætte mig lidt — hm!"

„Ja værsgo!"

Naturligvis kommer den lille milde Kone snart med Prøver af sit Bagværk.

„Uf, man bliver saa hed i Hovedet . . . jeg er henne at bage Æbleskiver . . . vi venter Skorstensfynet," oplyser hun. „Værsgo!"

Da den lille Gæst har sat tre af de fire mægtige Kugler til Livs, ser han sig om i Gaarden og uden for Gaarden og oven paa Gaarden; han var nemlig kommen fytten Trin op ad en Tækkestige, der stod op ad Taget uden for Porten, men blev standset i Farten, derved at han hørte en Række højrøstede Lyde henne fra Byvejen.

I en Fart faar han gjort omkring og sætter sig paa det attende Trin, og fra dette høje Standpunkt eller rettere

Siddepunkt ser han de tre Synsmænd holde deres Indtog i Bertel Jørgens Gaard.

Røde i Hovederne, tykke og fornøjede er de alle, Støttekæppene hopper i Gruset, og Hovederne hopper af Smaalatter nede mellem Aksterne, Mundene gaar . . . aa, nu bliver der Halløj i Stuen! Drengen ned ad Stigen og bagefter dem op over Gaardspladsen.

Netop som han naa'r de tre Mænd ved Gangdøren og ser Mads Madsen nikke til Ane Bertels, der igen nikker mildt inde bag Stegersruderne, meget „hed i Hovedet", glimter en Tanke i Drengens Pande: „Det er bestemt for Mads's Skyld, hun har bagt Æbleskiver!" Han vidste nemlig, at Mads en Gang i sin Ungdom havde tjent som Karl her i Gaarden, og at han og Ane da havde været „go'e Venner" — saadan rigtig for Alvor og Sandhed — og han mindedes i dette Øjeblik et i Byen endnu levende Sagn om, at Mads havde været meget mankërlig over, at den stilfærdige Bertel kom og snubbede baade Ane og den gode Gaard, men at han — Ungkarl Mads Madsen — som en udsøgt Hævn havde danset med Ane hele Bryllupsnatten, hurret hende i vild Lystighed i Hamborg-Skotsk, og Svejtrit, Fangedans, Hjerter To og mange andre Danse, medens Bertel sad paa en Kiste og vred Ansigt af Ærgrelse over, at en rent forskrækkelig gal Ligtorn forhindrede ham i at være den, der svævede rundt med Bruden. At Mads et halvt Aarstid senere rakte en bedaget Gaardmandsenke Næven og derved huggede sig 2 Tdr. 3 Skpr. 1 Alb. Hartkorn mere, end Bertel fik, blev af mange betragtet som et nyt Udslag af Hævnfølelse overfor Bertel, men det var nogen Snak, som ingensteds havde hjemme, det kunde Drengen godt skønne, for han kendte Mads som det mest godmodige og mest glade Menneske i Byen, en rigtig Mads Ligeglad, der var Ven med alle, og som da ogsaa havde levet et helt „orliant og gemytligt Liv" sammen med sin gamle „Bedstemor" (saaledes kaldte han sin Ægtehalvdel, der endnu levede og var godt oppe i den femte Snes). Men derfor kunde det jo godt være, at Mads og Ane endnu kiggede med halvandet Øje efter hinanden, og den lille Fyr, som saa dem nikke og smile til hinanden, fandt det kønt, ja helt rørende, at Angen fra de varme Æble-

skiver inde paa Ildstedet muligvis var at betragte som en sød Offerdamp til Mindets kære Aander.

„Goddaw, Ane!" hilser Mændene paa den glade Kone, der kommer dem i Møde med en lille tyk Arm.

Drengen ser fra Mads til Ane og fra Ane til Mads, men der er ikke noget særlig mærkeligt ved den Maade, de tager hinanden i Haanden paa.

„Nu kniver det med Skaa'stenen!" truer Mads og ser barsk ud . . . „Gud velsigne dig!" indskyder han, da Ane i det samme kommer til at nyse og sender en livsfrisk Lyd ud i Luften.

„Tak! Hihihi, I er vel itte saa slemme med Skorstensfynet?"

„Jo, der er kommen en ny streng Lov . . ."

Hvad det er for en ny streng Lov, der er kommen, faar hun ikke at vide, da Husets lille graahærdede Moppe farer rundt om Mændene og gør et saa rasende Spektakkel, at hun ikke kan høre et Ord.

„Pælle dog! Vil du dog itte holde din Kæve!"

„Ane hun har nok lugtet, at vi kom," mener Lars Pedersen, „og saa har hun . . . hov hov hov!" afbryder han sig selv og gør et ufrivilligt Spring til Siden. „Se til det lille arrige Møg, staar han ikke og slider i Bukserne paa mig!"

„Og saa har hun sørget for at faa renset ham i en Fart," fuldfører Ejler midt i Lars's Udbrud.

„Hihihi!" ler Konen. „Værsgo og gak op og sæt jer ned!" byder hun og slaar med Haanden efter Bordenden.

„Tak, Ane, Tak, Tak!"

Mændene takker og snakker i Munden paa hinanden, Pælle gnævrer uafbrudt.

Konen foser efter Hunden og kører den til Dørs. „Dit vesne Skidt!"

Bertel Jørgen kommer ind fra Loen, overstøvet og med Avner i Haaret. Sindig hilser den høje, magre Mand paa de tre Byfæller, stryger Næsen og smiler:

„Naa, I er nok ude paa Embeds Vegne."

„Værsgo!" byder Konen i det samme og sætter et Krus Godtøl frem.

Bertel henter Klukflasken med det tynde Liv og skænker i et Halvpægleglas. „Værsgo, Mads! Du kan vel være trængendes til et Par Draaver?"

„Ja," indrømmer Mads og sukker, „man bliver ligegodt helt udperket af at rende saad'n omkring og lugte til Soden, især da man jo maa gaa halvt fastendes den hele Dag — hva', Ejler, hva' hæhæhæææ!" ler han og puffer med Pegefingeren til Ejlers trinde Mave, der som en stor Gummibold skyder Fingeren tilbage for hvert Stik. „Kan du itte nok se paa Ejler, at han er trængendes til lidt at styrke sig paa? Find paa ham! Spilleme itte mere end to Tommer mellem Vesteryggen og Urkæden — tæhæhæææ!"

„Du maa nok mælde dig med din Mavesnak, du!" sender Ejler tilbage. „Du huser nok itte i Fjor Sommermarked, da du blev siddendes i Lars Ols' Kælderdør, og vi maatte hente et Læssetræ og støde dig ing med — 'a 'a 'a!"

„Værsgo!" byder Bertel paa ny og smiler paa sin egen smørrede Maade.

At Ejler og Lars ogsaa maa væde Gummerne eller skylle Tænderne — eller hvad det nu hedder — er en lige saa selvfølgelig Sag, som at de alle tre maa have en Slurk af det tykke, søde Øl, efter at de har afleveret deres lange „A—h!" efter Snapsen.

Med den Langsomhed, som udkræves for med begge Hænder at finde Stolesædet bagved Kroppen, sætter Mads sig jævne Bertel. Denne sidder tavs og drejer Øjnene og smiler i Skægget ved at høre paa de tre højrøstede Embedsmænd, der ufortrødent vedbliver at rive Vittigheder af sig paa himandens Bekostning og hvert Øjeblik spytter ned mellem Knæerne og ler, saa det rykker i Maverne.

Bordet bliver dækket med Sylte, Smør, Pølse, Ost og Hvedekage.

„Værsgo og spis!" beder Konen.

„Tak, Ane, Tak, Tak!" lyder det rundt om Bordet.

Ejler tørrer sig om Munden og fæster Blikket alvorsfuldt paa et særlig lækkert Hjørne af Sylten, Mads drager Stolen nærmere til Bordet, gør nogle hurtige Bevægelser med Munden og gemmer en sort Klump i en lille Blikdaase.

Og saa gaar det løs!

Henne i Hjørnet ved den store Bilæggerovn sidder en lille tolvaars Jagttager og spiser paa et Stykke Hvedekage med tykt Smør og fin, dejlig Sødmælksost. Beskedent har han sagt: „Nej Tak“ til den Stol, som baade Bertel og Konen med stor Venlighed har budt ham ved Bordet; men lur den lille velopdragne Gavstrik — han ved af Erfaring, at Ane Bertels jævner et mindst fire Gange saa tykt Lag Smør paa Brødet, som han selv vilde vove at lægge paa det. Saa sidder han der — upaaagtet og tavs — og nyder sit lækre Smørrebrød, samtidig med, at han med Øjne og Øren ligesom stjæler enhver Bevægelse, hvert Ord henne fra Bordet.

„Værsgo og spis!“ beder Konen igen.

„Værsgo,“ hedder det uafbrudt i dette gamle, gode, gæstfri Bondehjem. Konen farer ud og ind, mild og rødmusset. Rimeligvis har hun lige saa tralvt med at dele Sul og Brød ud til Tiggere og fylde Mælk i en eller anden Fattigkvindes Krukke ude i Stegerset, som hun har med at opvarte Gæsterne i Dagligstuen.

„Puh . . .!“ blæser Mændene og tørrer Panderne.

„Man er itte vant til at gaa med Frakke paa,“ klager Mads og slaar Skøderne bort fra Knæerne.

„Du kan jo smide hende,“ foreslaar Værten.

„Du siger noget.“ Og en to tre har han draget Hylsteret af sig.

De andre to Gæster ser misundelig paa ham og følger snart Eksemplet.

„Se saa, nu har vi frit Slag til Grisen,“ siger Mads og hugger sig en ny Bid Sylte.

Efter det indledende Maaltid, der for de tre omvandrende Mænds Vedkommende er den femte Frokost i Dag, kommer der sejlende to store Tallerkener med Klejner og Æbleskiver, overdrysede med Puddersukker, der ligger i Klumper som smaa Bjærge over Kagerne. Derefter fire store Kopper Kaffe, ledsagede af Puddersukker- og Kandisskaale, samt en Kovs med Fløde, der er saa tyk, at en Ske kunde staa oprejst midt i det hvidgule Skind.

„Værsgo!“

Mændene spiser og drikker, snakker og sveder, smider

Hænderne med de bidte Æbleskiver og Klejner i Buer til højre og venstre, paa samme Tid som Mundene skiftevis sludrer og arbejder med Dejgen.

Saa henter Bertel Tobaksdaasen, der er fuld af „Nr. 1" og har et sort Firtommersøm staaende kækt i Midten.

„Værsgo!"

Sølvpiberne, der hidtil har siddet skjulte til midt op paa Livet i Frakkernes dybe Sidelommer, bliver udkradsede, bankede mod Næven — Svup, Svup! — udblæste, undersøgte i Bunden, atter udkradsede og udblæste, stoppede og tændte, og en blaa Taage svøber sig om de fire Hoveder.

Da der er gaaet en halv Timestid, kommer Ane Bertels med fire dampende Kopper Tevand, der dufter af Kanel og snart kommer til at dufte af noget andet. Den ædruelige Bertel snyder; med gæstmild Rundhaandethed pylrer han et svingende Glas Rom i de andres Kopper, men holder til sidst sin store Haand skjulende om Glasset, hælder en Snaps Luft i sin egen Kop og rører om med et lidelsesfuldt Suk.

Snakken tager mere og mere Fart, og Gæsterne klukker med saa inderlige Mave-Lyde, at den tavse Bertel maa klukke med, medens den lille Jagttager ved Kakkelovnen sidder og vrider sig og af og til gennemskærer Koret med en lille Latter.

Der gaar atter en halv Times Tid.

Konen staar tankefuld ude i Stegerset og har sikkert et Spørgsmaal om en eller anden Steg under Overvejelse; men endelig rejser de tre Synsmænd sig, og da Ane kommer frem i Døren, fornøjer den lille tykke Mads hende med et Par smaa lette Dansetrin med de bøjede Knæer udad som et Par glade Grævlingeben.

„Ja ja, lige meget, vi har slebet Gulvet no'n Gang, sammen, vi to — hva' Ane . . . i Ungdoms Dage!"

„Hihihi! Nu er vi for tykke."

„Lige meget, Humør . . . didelumdej! Naa, Farvel, Ane, og Tak for Skænken og det hele! Farvel, Tak, Tak, Tak!"

Pælle tager atter paa Vej og har svært Mod paa den lille tykke Mads's Hæl, som er den sidste, der løfter sig over Tærskelen, og som ogsaa er den drøjeste at faa hivet op over.

Ude i Gaarden bliver der et rædselsfuldt Spektakkel, Pælle gnævrer rasende og farer om mellem de seks fremmede Støvler, de to Lænkehunde sætter i med, en Flok Kyllinger og Grise spredes i vild Forskrækkelse til alle Sider, Mændene maa raabe af deres Lungers fulde Kraft til hinanden for at blive hørte, det er, som det hele Gaardsrum fyldes med en forvirret, meningsløs Lydmasse.

Men inde i Stuerne er der blevet stille. Ane Bertels og den omtalte lille Jagttager staar i Forstuen og ser ned paa de tre Rygge, der vrikker af Sted ned mod Porten.

Paa en Gang slaar Konen Hænderne mod Knærne og brister i Latter:

„Du levendes, de glemte jo . . . hihihi . . . de glemte jo . . . hihihi . . . de glemte jo at titte ud i Skorstenen!"

Fra Folkelivet.

Per Hønsekræmmer kommer en Vinterdag og banker paa Præstens Dør. Fruen, der kommer og lukker op, siger: „Jh, men kære Per Nielsen, stamp dog endelig først Sneen af Støvlerne!"

„Det behøves ikke, bitte Frue," svarer Per findig — „naar jeg kommer ind i Varmen, saa tø'r den af sig selv."

Læreren: „Paa hvilken Maade døde Erik Ejegod?"

Hans: „Han omkom ved en Jærnbane-Ulykke."

„Men Hans dog — hvor kan du snakke saadan?"

„Jo, for der staar i Bogen, at han døde paa et Tog til Jerusalem."

Fra Skrædderlivet i gamle Dage.

Af E. B.

Med Tegninger af N. Wiwel.

I rykke nogle Aartier tilbage, saadan godt et halvt Hundrede Aar. Aarstiden er ved Fasten, og de første Forberedelser til at tage Del i det midterste Fastemarked (eller, for at bruge det gængse og paa Egnen bedst for-

staaede Udtryk: „Pigernes Marked") bestod i Rasmus Jensens Gaard deri, at man ventede den lille Skrædder og hans Hjælpere, Svenden Jørgen og Drengen Knud. De skulde omdanne de ny Stykker Vadmel og Hvergarn, der var en Frugt af Vinterens Flid, til Stadstøj for nævnte Lejlighed. Den „lille Skrædder" var paa nuværende Tidspunkt ved at gjøre dem Ventetiden

lovlig lang; thi han havde været bestilt siden Nytaar, og nu var der kun en god Ugestid tilbage til Markedet.

Ind kommer saa en Morgen Karlen med den glædelige Tidende, at nu havde han set Hovederne af Skrædderfolkene, de kom 3 Mand „høj" ude ved det røde Led.

Næppe er vor Skrædder, hvis borgerlige Navn er Ole, kommen ind ad Døren og har af Maren faaet en lille godmodig Rivaf for den lange Udeblivelse, før han straks tager Svaret: „Bagetellerier Maren! Natten er vor egen. Om jeg saa skal staa paa mit Hovede og træde paa min Tunge, saa skal hele Monderingen komme paa Pigernes Marked."

Da Maalet til Mandens Klæder var taget, maatte Søn og Datter og Maren selv holde for; ogsaa Tjenestepigen skulde nyde godt af Oles Kunstfærdighed. Af det stribede Kjolehvergarn havde Maren sat saa stort et Stykke paa Væven, at der kunde knibes et Stykke af det til et Par Veste til Karlene, og Tøjet til den tunge tykke Kavaj vilde Maren da ogsaa saa grumme gjerne have syet til Markedsdagen.

Og nu kilede Skrædderne løs paa Tøjet til dem alle. — De gamle Skræddere vare, trods alle de Spottegloser, Remser og Talemaader, denne Haandtering i Tidernes Løb har været Skive for, egentlig et tappert Folkefærd. Siddende med Benene over Kors paa Bordet, op ad tilfrosne Ruder og stadig skiftende deres Logi i kolde Rum med kolde Senge, kan de ikke have været saa kuldskjære og forfrosne, som Folkevittigheden vil gjøre dem til. Skræddernes lange Synderegister fra gammel Tid skal dog ikke opfriskes her, men foruden alt det, der i Folkemunde lidt ondskabsfuldt har været paaduttet denne Haandværksstand, skal blot mindes om, at Skrædderne have Æren af eller ere Ophav til, at Tusmørket kaldes „Skrædderrusset". I Skumringen plejede de flittige Folk nemlig først at trække lidt frisk Luft og holde et kort Pusterum. Og til Gjengjæld for de mange Stiklerier maa man ikke glemme, at Skrædderne blev i gamle Dage særlig begunstigede og hædrede forud for deres Medborgere, derved at enhver god Husmoder støbte særegne tykke Lys til deres Brug i de lange Vinteraftener og — Nætter; thi ofte arbejdede de

den halve Nat i Tilgift. Et Skrædderlys afgav og fremstillede Datidens højeste Lysstyrke, især hos Skræddereren selv, naar denne var saa snedig at bøje Lyset med et „Skrædderknæk" hen mod sig og tilmed med sin Naal eller med en Knivspids gav sig til at spile Vægen ud til alle Sider. — —

Og saa var der slet ingen Ende paa alle de Historier, de gamle Skræddere kunde fortælle, ja Folkesagn og alt det af mundtlig Overlevering, der paa Egnens Maal gik under Fællesbenævnelsen „Sensarier", — og derfor vare de, naar det kom til Stykket, allesammen velsete Folk.

Maren og Tjenestepigen, Mette Marie, sidder og spinder henholdsvis Hør og Blaar; nu, de har faaet Ulden til Side, maa de tænke paa det Lærred til Linned, der skal paa Bleg, naar Foraarssolen kommer og tør Vinterens Sne og Is op.

Skræddderne synger, saa det skingrer, den ene Vise efter den anden, medens Arbejdet gaar flittig hos dem alle. Det var — som antydet — ikke blot Viser, der kom frem i Snesetal paa saadanne Vinterdage, men snart gjaldt det et lille Kig ind i Sortekunstens Rige, snart var det Gaader og andre spidsfindige Kunster.

Medens Pigen lægger sit Hoved i Blød over en Opgave, som Svenden har givet hende, foredrager Ole med høj Røst:

„Hr. Ankerstrøm red udi Skoven saa grøn
i sin Klædning saa skjøn.
Han red med sine Venner til Tidsfordriv,
han tænkte ikke paa, at det koste skulde hans Liv.
Elise, som altid var venlig og mild,
hun var dydig og snild,
hun var ogsaa i Skoven spadserendes frem,
hun tænkte ikke paa, at hun død skulde bæres hjem."

Sangen blev dog ikke længere den Gang; thi nu melder Knud, at den gamle Birthe kommer med Spind, og saa kan Ole ogsaa godt spare sit Mundlæder lidt, for hun kan synge og snakke Fanden et Øre af, naar hun da ellers har det Hoved paa.

„Hun er nu baade taavlig og klog, og al det, det Menneske hun kan huske!" var den almindelige Dom om Birthe.

Og Dommen var rigtig. Den gamle Kone fra Fattighuset havde mindst et Par tykke Bøger i sig, for ikke at tage Munden saa fuld og sige et helt lille Bibliothek, af alt det, „som gaar omkring i Folkemund", og som har mer eller mindre „Grund". Kort at fortælle, gamle Fyndord, Rim og Remser, overtroiske Talemaader, snurrige Udtryk, hele den frodige Vækst af Folketro og Naturpoesi, der havde saa frugtbar en Jordbund i Fortidens Bondestand i de paa Aandsliv som paa Gods og Guld lige fattige Tider, eller hele det Utal af „smaa Urter", som de gamle Bønder krydrede deres tarvelige Aandskost med: raa og grove, djærve og drøje, ogsaa lette og uskyldige.

Da Birthe er kommen af med sit Spind og selv kommen til Sæde, siger hun da ogsaa straks: „Gammel Tale siger: „Der gror ej Guld under Rokkefod," det kan nu være baade rigtig og galt; for en anden, der sidder og spinder for fremmede, vi spinder hverken Guld eller Silke derved, men den Kone, der flittig passer sin Rok og spinder sit eget for sig selv, hun kan nok spinde sig rig."

Og saaledes løber Munden paa hende som Kjæp i et Hjul, indtil Maren kommer ind fra den forreste Stue og siger: „Nu har jeg lagt en Bitte i Dit Tørklæde for Garnet, og saa faar Du Tak for Spindet, og her er en Bid Brød, det er jo snart Mellemmadstid". Hun rækker den snakkesalige gamle en Tallerken med Smørrebrød og nogle kolde Æbleskiver.

Pladsen er lidt kneben i det lille Opholdsrum, og Birthe har sat sig lige indenfor Døren Maren gled lidt paa den ene Fod, da hun kom til at træde paa lidt halvsmeltet Sne fra Birthes Træsko, og den ene Æbleskive triller uheldigvis paa Gulvet.

„Aa, lidt Skidt kan ikke skade; og alt for rent kan ikke smage," bemærker Birthe straks.

Og saa fortsætter hun sin Talestrøm og strør af og til et Par gamle Verslinier ind i Talen:

„Naar du har Kjød og Fisk
tilrede paa din Disk
i Rolighed og Fred,
søg ikke lækker Mad
at faa paa Gyldenfad
med Uro og Fortræd."

Da Husmoderen siden gaar ud af Stuen, betroer den gamle Kone Skrædderne, at Maren hun er en grumme god Kone mod Smaafolk, hun er ikke saa „sparnøje" med sine Gaver eller saa „gritte af sig". Saa rejser Birthe sig for at gaa; men Jørgen puster til Ilden for at faa hende i Gang med nogle flere gammeldags Vers. Han ved, at Birthes Lager er vældig stort.

„Ja jeg kan en Spaavise," siger Birthe, „og en om Sibylles Gaasefod og en kjøn en, som jeg lærte udenad i min Skoletid, om Hovmod og Gjerrighed."

„En god Vise kan man ikke kvæde for tidt," bemærker Ole med en vis overlegen Erfaring.

Og efter denne Indledning synger Birthe med stive Øjne og bogstavret Udtale:

„Du stolte, som med Pragt og Glimmer svæver
forbi den ringe Mand med tavs Foragt,
hvad er det dog, som dig saa højt ophæver
mod ham, som holder over Hjorden Vagt?
Hvi glemmer du, I fælles Fader haver
og Magt og Højhed kun er Lykkens Gaver?

End ser man tidt med Vemod, ja med Harme,
at du dig ofte haanligt mod ham ter,
o husk, han er din Broder, — han den arme,
og ikke mer, den, som en Krone bær!
Ja dødelige! husk, at Lykkens Smile
udslettes let af Skjæbnens hvasse Pile!

Og du, som ofred Guldet dine Kræfter
og holder Mammon for din bedste Gud,
at samle Laden fuld du higer efter,
indtil din Livets Lampe slukkes ud.
Men kun forgjæves Armods Søn dig beder,
thi ene Guldet dig herneden glæder!

Drag dog den fromme Røst i Minde,
som en Gang lød ved Jordans fjerne Bred:
Om du end hele Verden kunde vinde,
hvad gavned det foruden Hjertefred?
Nej, uden den er ingen jordisk Lykke,
om end man bærer Diademets Smykke!

Birthe, der er bleven saare højtidelig stemt, udstøder et Suk og ser op imod Mælkehylderne langs Bjælken.

„Jeg synes, vi skulde have en sør—ge—lig Vise oven-paa," siger den lune Skrædder.

Efter at have tumlet en Stund med den gamle Kone, der skæver lidt mistænksomt til Ole, istemmer hun med bævrende Toner en gammel Landsbyvise af Folkets egen Digtning:

„En stjerneklar Aften i Roligheds Lund
jeg spadsered blandt Blomster de skønne,
jeg tavs af Forundring stod stille en Stund
og hørte paa Nattergals-Stemme . . ."

„Ja, den er go' nok, men den kender vi," tager Ole fat, da den lange Vise er sungen til Ende. Kan du ikke kvidre os en anden sørgelig en?"

Men nu bliver Birthe gnaven i Hovedet. „Jo, nu skal du faa en, som ender sørgelig nok:

„A. B. C. — se, hvilke Skræddere!
De syr sine Øjne i en Klud,
de synes, det ser dejligt ud.
A. B. C. — se, hvilke Skræddere!

D. E. F. — vor Skrædder syr paa Træf,
han syr det bedste, som han kan,
han synes, det kan godt gaa an.
D. E. F. — vor Skrædder syr paa Træf.

G. H. J. — vor Skrædder han er ej rig,
han har ingen Dyner at ligge paa,
han ligger paa det bare Straa.
G. H. J. — vor Skrædder han er ej rig.

K. L. M. — nu skal vor Skrædder hjem,
han sagde saa til Drengen sin:
Tag Børsten og tag Frakken min.
K. L. M. — nu skal vor Skrædder hjem.

N. O. P. — nu skal J faa at se,
hvordan vor Skrædder han kan gaa,
naar han faar sin Frakke paa.
N. O. P. — nu skal J faa at se.

Q. R. S. — vor Skrædder skal paa Græs,
thi det er bleven Skikken saa,
at Skræddere paa Græs skal gaa.
Q. R. S. — vor Skrædder skal paa Græs

T. U. V. — nu har vi faa t lidt Sne,
nu kan han ej paa Græsset gaa,
nu skal han ind i Stalden staa.
T. U. V. — nu har vi faaet lidt Sne.

X. Y. Z. — der staar han pænt og net,
i Stalden staar han hos vor Ko,
i Lejen ligger han hos vor So.
X Y. Z. — der staar han pænt og net.

Z. Æ. Ø. — nu er vor Skrædder død,
igaar drak han sin Afskeds Pægl
og hilsede og sa' Farvel.
Z. Æ. Ø. — nu er vor Skrædder død."

Saa tager Birthe sit Tørklæde: „Godnat, Ole, Pengene ligger i Vinduet."

Alle ler; men den lille Skrædder er rød i Hovedet.

„Vil I ha' en sandfærdig Vise, Kvindfolk?" spørger han saa. „Jeg kommer i Tanke om en, der er digtet af en Pige nogle Sogne herfra; den er digtet i Krigens Tid i 48":

„Jeg gjerne gik i Krigen
for Danmark ogsaa med,
men jeg er kuns en Pige
det Svar jo finder Sted.

Kan jeg dog ikke lære
den hele Elsefits?
og ej Geværet bære?
Det tror jeg ganske vist.

De tror, jeg mangler Modet
og Styrken i min Arm,
dansk ruller i mig Blodet
og Haab mod Sejren varm

Ja dansk jeg mig jo kalder
og dansk af Hjertet er,
hvad om jeg ogsaa falder,
det var for Danmark kjær."

Saa blev den Sang og Krigsbegivenhederne Gjenstand for Samtalen.

Da det blev Aften, og hele Husstanden blev samlet, var det kun en fortsat Spore for Skrædderne til at hævde det Ry, de stode i, for alt det løst og fast, nyt og gammelt, de sad inde med.

JENS HANSEN,

Kjøbenhavn K. **15, Vestergade 15.** Kjøbenhavn K.

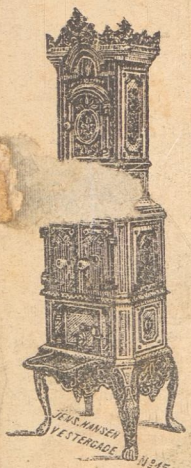

Firkantede Kogeovne 11½" Kogehul **24** Kr., kaldet Smaamandens Sparekakkelovn, kan faas med Indfyr fra Bredsiden eller Enden efter Ønske. Magasinovne med Kogeindretning. Fodvarmer og Rysterist **13** Kr. Do. Fodvarmer, Rysterist 66" **27** Kr. Do. 81" høj, 420 ℔ **46** Kr. Kogeovne 10" Kogehul **7** Kr. Skibskabysser og Kahytskakkelovne i forskellige Størrelser, ny Modeller uden Indmuring færdig til Brug. Stald-, Mark- og Aile-Kjædepumper, frostfrie Pumper **14** Kr. Komfurer, Størrelse 17×26", 2 Kogehuller, 85 ℔ **6** Kr. Komfurer 20×26", 3 Kogehuller, Stegeovn, Endeplade, 160 ℔ **13** Kr. Komfur 20×26", 4 Kogehuller, Vandgryde, Stegeovn **15** Kr. Komfur, Størrelse 28½×22½", 3 Kogehuller, 12½", 10½", 5½", Stegeovn, Vandgryde og Endeplade, Vægt 200 ℔ **16** Kr. Komfurer kan faas i over 60 forskellige Udstyrelser og Størrelser med støbt eller smedet Stegeovn til samme Pris, fritstaaende Komfurer uden Murværk **18** Kr. Nærmere af Prislisten. Kjedelgryder til Indmuring, 55 Potter **5** Kr. Fritstaaende Kjedelgryder, hurtigkogende, brændselsbesparende. Snedker-Limovne **24** Kr. Skræder, Presse- og Kogeovne **15** Kr. Alle nævnte Varer kan knn faas hos mig. **Jeg har ingen Agenter eller Udsalg noget Steds,** dette vil kun fordyre Varen for Forbrugeren, derfor skriv selv direkte til mig. Varerne leveres fragtfrit paa Bestillerens nærmeste Dampskibs- eller Jernbanest., største, billigste og sólideste Udvalg af Kakkelovne i Danmark, deriblandt støvfri, stedsebrændende, røgfortærende Magasinovne. Reformkakkelovnen, den bedste Ovn, der eksisterer. Eneudsalg hos mig.

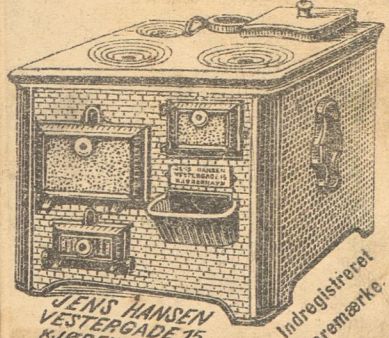

Største Omsætning i Danmark og derfor de **billigste Priser.** Forlang min nyeste Prisliste over nye Komfurer, Kakkelovne, Pumper og nye Vandrør tilsendt. Den giver enhver nærmere Oplysning.

Komfur 17 Kr.,

støbt Stegeovn som Tegningen, Messinggelænder til Forside og Endeplade **2 Kr. 25 Øre.**

Overalt fragtfrit leveret.

Ene-Udsalg i Danmark

Petroleumskakkelovne i stort Udvalg.

SOL ER OPPE SKOVENS TOPPE
GLIMRE ALT SOM GIMLES TAG
BUD OS BRINGER HANEVINGER
HANEGAL OM KLAREN DAG
1899
47 AARG.